

Rıfat YÖRÜK

Prof. Dr. Rıfat YILDIZ

BİR AKADEMİSYENİN HAYAT YOLCULUĞU

Ankara, 2023

DETAY YAYINLARI

: *****

1. Baskı

: Mayıs 2023

ISBN

: *****

Yayıncı Sertifika No

: 46573

Matbaa Sertifika No

: 42488

© Detay Anatolia Akademik Yayıncılık Ltd. Şti.

Her hakkı saklıdır. Yazarından ve yayınevinden yazılı izin alınmaksızın bu kitabın fotokopi veya diğer yollarla kısmen veya tamamen çoğaltılması, basılması ve yayınlanması yasaktır. Aksine davranış, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu gereğince, 5 yıla kadar hapis ve adli para cezaları ile fotokopi ve basım aletlerine el konulmasını gerektirir.

Editör

: Mehtap Karakaya Yörük

Dizgi

: Detay Yayıncılık

Kapak Tasarım

: Detay Yayıncılık

Baskı ve Cilt

: Bizim Buro Basımevi

1. Sanayi Caddesi Sedef Sokak No: 6/1 İskitler-Ankara

Kütüphane Bilgi Kartı

Rıfat Yörük

Bir Akademisyenin Hayat Yolculuğu Prof. Dr. Rıfat Yıldız, 1. Baskı

ISBN: ***** , *** + *** sayfa, kaynakça var, izin yok

GENEL DAĞITIM ve İSTEME ADRESİ**DETAY ANATOLIA AKADEMİK YAYINCILIK LTD. ŞTİ.**

Adakale Sokak No: 14/4 Kızılay/Ankara

Tel : (0.312) 434 09 49 • Faks: (0.312) 434 31 42

Web: www.detayyayin.com.tr • e-posta: detayyay@gmail.com

Rıfat YÖRÜK

Mersin/Silifke/Taşucu doğumlu. İzmir Karataş Lisesi ve Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema-TV Bölümü mezunu.

Uzun yıllar çeşitli gazete, dergi, radyo, televizyon ve internet haber sitelerinde muhtelif görevlerde bulundu. Bir dönem TBMM’de milletvekili danışmanı olarak çalıştı. Sürekli basın kartı sahibi. Türkiye Yazarlar Birliği, Kayseri Gazeteciler Cemiyeti ile Araştırma ve Kültür Vakfı üyesi.

Yayınlanmış eserleri;

Kasım’da Kavak Kesmek (Araştırma-İnceleme),

General Motor (Mizahi Roman),

Fettan Devrim (Mizahi Roman),

Bizim Yunus (Biyografi),

Eflatun Yıllar (Biyografi)

Sen Gelmez Oldun (Biyografi)

Demli Yıllar (Biyografi)

Ensar Ruhlu Muhacir (Biyografi/Türkiye Yazarlar Birliği 2021 Ödülü)

Rahmetli annem ve babamın aziz hatıralarına...

Prof. Dr. Rifat YILDIZ

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	9
Hocamızın Altın Çağını Taçlandıran Kitap / Prof. Dr. Hasan Ali KARASAR	12
ÖNSÖZ	15
GİRİŞ: DENGESİNİ KORUYAN ADAM	19
BİRİNCİ BÖLÜM: ÇOCUKLUK VE GENÇLİK YILLARI (1950-1970)	21
<i>Bayburt'ta Başlayan Hikâye</i>	22
<i>Gez Köyü Ve Gez Hanları</i>	23
<i>Şair Zihni İlkokulu Öğrencisi</i>	26
<i>Çalışarak Geçirilen Yaz Tatilleri</i>	29
<i>Masa Tenisi Öğrenmesi</i>	35
<i>Ailesi</i>	37
<i>Babası "Lazoğlu" Murat</i>	37
<i>Fedakâr ve Cefakâr Annesi "Binnaz Hatun"</i>	41
<i>Kardeşleri</i>	42
<i>"Çirkin Kral" Hayranlığı ve Yıldız Sineması</i>	43
<i>Lise Dönemi Anıları</i>	45
İKİNCİ BÖLÜM: ÜNİVERSİTE YILLARI VE HAMBURG'A YOLCULUK (1970-1978)	52
<i>Önce Almanca Öğreniyor</i>	52
<i>Babasının Büyük Desteği</i>	54
<i>En İyi Arkadaşı Osman</i>	57
<i>Muhafazakâr Bir Gencin Almanya Macerası</i>	60
<i>Anavatana Dönüş</i>	63
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YURDA DÖNÜŞ VE ÜNİVERSİTE ASİSTANLIĞI (1978-1985)	70
<i>Babasının İşlerine Destek Çalışmaları</i>	70
<i>Mustafa Çalık'tan Gelen Müjdeli Haber</i>	74
<i>Asistanlık ve Evlilik</i>	75
<i>Evleneceği Güzeli Buluyor</i>	76
<i>Erzurum'daki Ticari Girişimleri</i>	80
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: DOKTORADA OLGUNLAŞMA SONRASI AKADEMİK ÇALIŞMALAR (1985-1994)	85
<i>Kısa Ankara Macerası (1982-1985)</i>	85
<i>Üretken Öğretim Üyesi</i>	86
<i>Almanya'da Türk Lobisi Kurulması Oluşturulmalı</i>	90
<i>Turizm Şirketi Kuruyor</i>	93

BEŞİNCİ BÖLÜM: AKADEMİK BİRİKİM MEYVELERİ NEVŞEHİR'E	
(1994-2004)	94
<i>Nevşehir'e Nevi Şahsına Münhasır Akademisyen</i>	94
<i>Yöneticiliğe İlk Adım</i>	94
<i>ERÜ Nevşehir Kampüsüne Hemşehri Desteği</i>	96
<i>Yolculukta Yapılan Gözlemler</i>	96
<i>Kurucu Dekanlık</i>	97
<i>On Yıllık Hizmetin Ardından 10. Yıl Kurumsal Tarih Kitabı</i>	100
 ALTINCI BÖLÜM: YAŞ HADDİNDEN EMEKLİLİĞE YOLCULUK	
(2004-2017)	116
<i>Kayseri: Hayatındaki Dönüm Noktası</i>	116
<i>Almanya'da Ettiği Duanın Kabulü: Kayseri Hafıza Merkezi Projesi</i>	117
<i>42 Yıllık Mutlu Yuva</i>	118
<i>Yükseköğretim Modeli İçin Önerileri</i>	123
<i>Önemli Bir Dönemeç: Emekli Olmak</i>	126
<i>"Orta Gelir Tuzağı" İle Final</i>	127
 YEDİNCİ BÖLÜM: KAPADOKYA ÜNİVERSİTESİ VE YENİ BİR YOLCULUK	
(2018-....)	129
<i>Güzel Atlar Diyarında</i>	129
<i>İkinci Kurucu Dekanlık</i>	130
<i>Kapadokya Ekonomi Toplantıları</i>	131
<i>Bir Özeleştirisi</i>	137
 SEKİZİNCİ BÖLÜM: BİTMEYECEK OLAN BAYBURT YOLCULUĞU	
(1950-....)	144
<i>Bayburt Yolcuları</i>	144
<i>Vefalı Akademisyenin Vefa Borcu</i>	145
<i>Bayburt İçin Bir İlk</i>	146
<i>Hayal Gerçekleşiyor</i>	146
<i>On Yıl Sonra İkinci Sempozyum</i>	147
<i>Gazeteciler Cemiyeti Ödüllendiriyor</i>	147
<i>Bayburt'a Adanan Ömür</i>	149
<i>Bayburt Lisesi 50. Yıl Mezunlar Buluşması</i>	149
<i>Çoruh'u da İhmal Etmiyor</i>	153
<i>BEKDER'den Vefa</i>	155
<i>Gez Hanları Ekolojik Tarım Deneme ve Üretim Merkezi</i>	157

DOKUZUNCU BÖLÜM: YOLDA OLMAYI GEREKTİREN BAYPROJE	
VE MATEMATİK ATÖLYESİ (19 Temmuz 2011-.....)	161
<i>"Destan Coğrafyası"na Yeni Destanlar</i>	161
<i>Bayburt Kalesi Kadar Sağlam</i>	161
<i>Akın Bayrak ile Dostluğu</i>	163
<i>BAYPROJE'nin İlginç Amblemi</i>	163
<i>Gururlandıran Matematik Atölyesi</i>	164
<i>Tekrar Eden Değil Başlatan</i>	165
ONUNCU BÖLÜM: YAZILI KÜLTÜRÜ ÖNEMSEMESİ	171
<i>Sivil Toplumculuğu, Çevreciliği</i>	171
<i>Hatırat ve Biyografilere Verdiği Önem</i>	171
<i>Anıların Dinamizmi</i>	172
<i>Yazmanın Üniversite Öğretimindeki Önemi</i>	173
<i>Günlük Tutması</i>	174
ON BİRİNCİ BÖLÜM: ÖZEL İLGİ ALANLARI	175
<i>Ağlatan Türküler</i>	175
<i>Eşiyle Ortak Şarkıları</i>	175
<i>Odasındaki Çalışma Tezgâhı</i>	176
<i>Karışık Okumalar</i>	178
<i>Ailece Yaptıkları Kayak Sporları</i>	180
<i>Sabahları Erken Kalkma ve Yürüme</i>	180
<i>Ali Dağı Yürüyüşçüleri ve Çevre Koruma Derneği Kuruluyor</i>	181
ON İKİNCİ BÖLÜM: TANIYANLARI	184
AİLE BİREYLERİ	184
<i>Gülsevil Yıldız (Eşi)</i>	184
<i>Suat Tolgahan Yıldız (Oğlu)</i>	188
<i>Damla Manolya Yıldız Sevinç (Kızı)</i>	194
<i>Asuman (Emine) Daştan (Kardeşi)</i>	197
<i>Fuat Yıldız (Kardeşi)</i>	198
<i>Hatice Türker (Kardeşi)</i>	199
<i>Mustafa Yıldız (Amcaoğlu)</i>	201
HOCALARI	203
GENÇLİK ARKADAŞLARI, DOSTLARI	206
AKADEMİSYEN ÖĞRENCİLERİ	231
AKADEMİSYEN MESLEKTAŞLARI	243
ARKADAŞLARI	264

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: HAKKINDAKİ YAYINLAR	274
ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: AŞKLA YOLA DEVAM	289
ON BEŞİNCİ BÖLÜM: HAYATININ KİLOMETRE TAŞLARI.....	292
KAYNAKÇA.....	297

SUNUŞ

DOLU DOLU BİR ÖMÜR

Rıfat Yıldız Hocamla 2021 yılı nisan ayında tanıştım. Ancak kısa süre içerisinde birçok ortak noktamız olduğunu fark ettim.

Öncelikle adaşız. Üstelik soyadlarımız aynı harf ile başlıyor. Kısaltma olarak ikimiz de “R.Y.” rumuzunu kullanıyoruz. Eşi Gülsevil Hanım tıpkı benim eşim gibi kendisine “Rıfatcan” diye hitap ediyor. Onun Bayburt sevdası gibi ben de memleketim Silifke’ye âşığım. Kayseri’ye geliş tarihimiz bile aynı. Hocam Nisan 1994’te, ben de Mayıs 1994’te geldim. Ve ikimiz de halen Kayseri’de yaşıyoruz.

Tanışmamıza vesile olan değerli araştırmacı-yazar dostum Yaşar Elden oldu. Rıfat Bey, babasının kitaplaştırılmış hayat hikâyesini yeniden düzenlemek ayrıca kayınpederinin biyografisini yazdırmak istediğini belirtince -sağ olsun- Yaşar Bey beni tavsiye etmiş. İlk buluşmamızda frekanslarımız hemen tuttu. Ben de birkaç gün sonra, kitap projeleriyle ilgili yaptığım hazırlıkları kendisine ilettim. Ancak eşi ve evlatları, ilkönce kendi biyografisinin yazılması gerektiğini, diğer hayat hikâyelerinin daha sonraya kalabileceğini belirtmişler.

Durum böyle olunca rotayı değiştirip Rıfat Hocamın kitabını yazmaya karar verdik. Hazırladığım taslak beğenilince hemen çalışmalara başladık. İlkönce çeşitli sorular yönelterek, röportajlar yaparak kendisini yakından tanımaya başladım. Daha sonra ailesi, dostları, arkadaşları ve öğrencilerinden yaklaşık 50 kişiyle görüşmeler yapıp hakkında detaylı bilgiler topladım. Bu arada internet araştırmaları ile hakkındaki yayınları derledim. Daha sonra editörlüğünü yaptığı ve yazdığı kitaplar ile babasının hayatını anlatan eseri ve kendi günlüğünü okuyup inceledim. En çok beğendiğim yönleri, günlük tutması ile aile biyografilerine, hatırata ve yazılı kaynaklara önem verışı oldu.

Beş şehir

Aslen Bayburtlu olan Yıldız, doğup büyüdüğü bu şehirden sonra uzun yıllar Hamburg, Erzurum, Nevşehir ve Kayseri’de bulunmuş. Ömrünün büyük kısmı “Benim Şehirlerim” dediği bu “Beş Şehir”de geçmiş. Yani hafızası Bayburt-Hamburg-Erzurum-Nevşehir-Kayseri beşgeninde oluşmuş. Hayatında

üç buçuk yıllık Ankara dönemi de var ama başkent isteyerek gitmediği, çok benimsemediği bir şehir.

Listesinde ilk sırayı açık ara, doğduğu ve liseyi bitirene kadar öğretim gördüğü Bayburt almakta. İkinci sırada ise “ikinci vatani” olarak gördüğü Hamburg var.

Rıfat Hocamın hayatını yazarken eş zamanlı olarak *-eşimin tavsiyesi üzerine onun kitaplığından-* merhum Oğuz Atay’ın “Bir Bilim Adamının Romanı” isimli biyografik eserini de okudum. Romanın kahramanı Prof. Dr. Mustafa İnan’la hayata ve akademiye bakış açısından birçok benzer yönü olduğunu hayretle gördüm.

Bir kere her ikisi de matematik ve edebiyat sevdalısı. *“Matematiği bir takım uzun ve yorucu işlemlerden ibaret gördüğünüz için de bilim çekici gelmiyor size. Sayıların ve eski Yunanca harflerin gerisinde canlı ilişkiler olduğunu seze-
mezseniz, sayılarla hayatın arasındaki ilişkiyi göremezseniz, matematik ve do-
layısıyla fizik çalışmanın tek amacı sınıf geçmek olur.”* (Atay, 2010: 70).

Matematiği hayatın her alanında uygulamaya çalışan Rıfat Yıldız da *“Ma-
tematik bilimlerin teknik dilidir. Türkiye’de en büyük eksiklik de teknolojiye da-
yalı bilim üretememektir. Matematik bu anlamda büyük önem kazanıyor. Bu-
nun için bilimsel faaliyetlere ihtiyaç var. Bu ihtiyaçların en önemli girdisi de
yine matematik. Ama ülkemizde matematik öğretimi de maalesefezbere dayalı
ve sağlıklı değil!”* demektedir.

Mustafa İnan *“ben hoca olmak için yaratılmışım”* diyen ve daha ortaokulda yönünü bu doğrultuda çizen bir kişi... Rıfat Yıldız da, hayatıyla adeta bütünleşmiş olan akademisyenliği çok seven, işine âşık, *“dünyaya bir daha gelsem inanın yine bu mesleği seçerim”* diyebilen biri...

“Yüzyıllarca kendi haline bırakılmış taşranın kaderine karşı gelmek istiyordu Adanalı Mustafa, şivesini ve özelliklerini kaybetmeden...” (Atay, 2010: 71). Keza Bayburtlu Rıfat da...

İnan “Doğu’yu yaşıyor, Batı’yı seziyordu; ikisini de bütün derinliğiyle içinde hissediyordu” (Atay, 2010: 87).

Liseden sonra yüksek tahsil için Almanya’yı seçen Bayburtlu Rıfat da...

İnan “Eniştesinin cazip müteahhitlik teklifini kabul etmedi” (Atay, 2010: 16).

Bayburtlu Rıfat da müteahhit babasının *“birlikte çalışalım”* teklifini...

Söz konusu romanda “İyi hocaların kendileri gibi çok esaslı öğrencileri olmalı ki, Mustafa Hoca efsaneleri hiç unutulmasın” (Atay, 2010: 208) deniliyor. Nitekim Rıfat Yıldız da, görev aldığı üniversitelerde birçok öğrencisini başarılı akademisyenler olarak yetiştirdi.

Romanda adeta Prof. Dr. Rıfat Yıldız’ın hatıрата, günlüğe ve yazılı kaynaklara verdiği önemi anlatan paragraflar da dikkat çekmiyor değil;

“Biz biyografik bir iş yapmaya çalışıyoruz kendi özel durumumuzda; ama çok belge yok elimizde. Daha insanlarımız arkalarında belge bırakmaya alışmamışlar. ‘Günlük’ tutmak gibi bir alışkanlıkları da yok! Aklında ne kalmışsa onu söylüyor. Ölüp gidince bundan da yoksun kalıyoruz. Aklımıza gelen her şeyi bir yana yazmak ayıp olur diye düşünüyoruz herhalde: hele başkaları için düşüncelerimizi de dedikodu olur diye kâğıt üzerine geçirmekten çekiniyoruz. Kacılı bir şey bırakmaktan korkar gibi bir halimiz var” (Atay, 2010: 259).

“İş yazıya gelince üşeniyoruz. Akıllı biri söylemiş galiba, biz daha sözlü gelenekten yazılı geleneğe geçemedik gibi bir söz etmiş. İnsanlar ölünce sözler de kayboluyor. Ne acıklı değil mi? Ağızdan ağıza dolaşan efsaneler kalıyor” (Atay, 2010: 260).

İşte bu biyografide, “söz uçar, yazı kalır!” diyerek her projesini, her faaliyetini raporlaştıran, anılarını kitaplaştıran, 2014’ten beri tuttuğu günlüğü 350 sayfaya yaklaşan ve aile büyükleri için biyografiler yazdıran sıra dışı akademisyen Prof. Dr. Rıfat Yıldız’ın vatan ve memleket sevdası ile hayatta iz bırakabilme çabalarını bulacaksınız.

Öncü, girişimci, paylaşımcı, mütevazı bir akademisyenin 72 yıllık dolu dolu ömrünü anlatmaya çalıştığım eseri beğeninize sunarken, sevgili Rıfat Hocama Rabbimden daha nice sağlıklı, verimli, enerjik, proje dolu yıllar diliyorum.

Rıfat YÖRÜK

HOCAMIZIN ALTIN ÇAĞINI TAÇLANDIRAN KİTAP

Bilindiği gibi emekli olan birçok akademisyen evine, yazlığına çekilip hobilerini gerçekleştirmeye çalışır. Ama Rıfat Yıldız hocamız hiç böyle düşünmedi ve kenara çekilmedi. Bu kararında çok haklıydı. Çünkü onun gibi değerlerin altın çağları aslında bu yaşlarda başlamaktaydı.

Benim de hocamızla tanışmam altın çağına denk geldi. Kendisi Erciyes Üniversitesinden emekli olduktan kısa bir süre sonra teklifimizi kabul edip, İktisadi İdari Bilimler Fakültemizin (İİBF) Kurucu Dekanı olarak üniversitemizde göreve başladı. Yaklaşık beş yıldır da gerek üniversite yönetimi gerekse akademik kadro olarak büyük bir uyum içerisinde çalışıyoruz.

Tanışmamızın hikâyesi

2017 yılı temmuz ayında Kapadokya Üniversitesinde kurucu rektör olarak göreve başladım. Hızlı bir şekilde bir taraftan kadromuzu, bir taraftan da fakültelerimizi kuruyoruz. Zira ilk öğrencilerimizi 2018’de alacağız. İİBF’ye de dekan arıyoruz.

O süreçte bana kendisinin Erciyes Üniversitesinden yeni emekli olduğu ve Kayseri’de yaşadığı bilgisi geldi. Üstelik Nevşehir geçmişi de varmış. Nevşehir Üniversitesinin kuruluş çalışmalarına katılmış. Yeni bir üniversite ve fakülte kurulması konusunda da tecrübeli... Yani bizim için tam biçilmiş kaftan...

Tarih Mart 2018. Kendisiyle randevulaşıp Kayseri Çarşısındaki Divan Pastanesinde buluştuk. Yanımda Genel Sekreterimiz Halil İbrahim Ünser ile Eğitim, Planlama ve Koordinasyon Dairesi Daire Başkanımız Ayfer Coşkun Hocalarımız da vardı. Ayfer Hanım, Rıfat Hocayla daha önce Nevşehir’de beraber çalışmış. Sohbet frekanslarımız tuttu. Teklifimizi kabul ederek çalışabileceğimizi söyledi. Kısa bir süre sonra Mustafapaşa Yerleşkemizi ziyaret edip incelemelerde bulundu. Nitekim İİBF Dekanımız olarak Nisan 2018’de göreve başladı.

Hocamızı yakından tanıdıkça ne kadar isabetli bir karar verdiğimizi anladık. Nevi şahsına münhasır birçok özelliği olduğunu gördük. Bir kere Alman ekolünden gelmiş, batıda eğitim almış. Bunun da etkisiyle yaptığı her işte çok titiz ve disiplinli.

Hâl lisansı ile eğitim

Bizim için en önemli özelliği ise; tecrübelerini, birikimini “hâl lisansı” ile aktarabilmesi, uygulayarak eğitebilmesi... Sadece öğrencilerine değil çevresindeki genç akademisyenlere de “rol model” olabilmesi...

Malûm olduğu üzere akademisyenler profesör olunca ve de emeklilikleri gelince bilimsel meraklarını biraz kaybederler. Ama Rifat Hocamın hiç bitmeyen bir merakı ve proje geliştirme kabiliyeti var. Çevresinde bir eksiklik gördüğünde hemen bilimsel temellerde proje hazırlayıp onu düzeltme ve iyileştirme çabasına giriyor.

Hocamız işte bu özellikleriyle üniversitemiz için çok faydalı oluyor. Nitekim iki yıl önce Kapadokya Yenilik Merkezi adıyla bir araştırma merkezi kurdu. Burada Kapadokya’nın en önemli gelir kaynağı olan turizm sektörü hakkında büyük bir veri bankası oluşturuyor. Bugüne kadar kimse bunu yapmaya gayret göstermemiş.

Hem yaşadığı Kayseri’de, hem de memleketi Bayburt’ta da pek çok yenilikçi projeye imza atmış. Mesela kurduğu Kayseri Hafıza Merkezinin benzerini şimdilerde Kapadokya Hafıza Merkezi adıyla hayata geçirmeye çalışıyoruz.

Kıskandığımız sevgisi

Memleketi Bayburt’a büyük bir aşk, sevgi ve tutkuyla bağlı olmasını da doğrusu kıskanıyoruz. Keşke Kapadokya’yı, Ürgüp’ü de böylesine seven ve sahiplenilen hemşehrilerimiz olsa... Buraya da hocamızın memleketine ayırdığı kadar mesai ayırsalar...

Kendisi Bayburt’ta hem yerel tarih açısından önemli işler yapıyor, hem de torunu yaşındaki çocukların hayata daha iyi, daha hazırlıklı, daha donanımlı başlamaları için yardımcı oluyor. Hepsi de takdire şâyân konular...

Hocamın takdir ettiğimiz başka bir yönü de, bir işi aklına koydu mu mutlaka yapmasıdır. O yüzden teklifinin karşısında fazla direnmenin bir anlamı yoktur. Üniversitelerde birçok araştırma ve uygulama merkezi var. YÖK onlardan her yıl faaliyet raporu ister. Ancak klasik birkaç standart faaliyet dışında bu raporlarda önemli bir proje bulamazsınız. Hocam bize Kapadokya Yenilik Merkezini kurmamızı önerdiğinde işte bu yüzden pek istekli davranmadık hatta direndik. Ama bir buçuk yıl sonra direncimizi kırarak kafasına koyduğu bu merkezi kurdu. İyi ki de kurdu. Çok da iyi oldu. Burada diğer klasik merkezlerde yapılamayacak şeyleri başardı.

Rol model ihtiyacı

Sadece Hocamın değil başka akademik değerlerimizin de kıymetini bilip iyi değerlendirmemiz lâzım! Zira emekli olup bir köşeye çekildiklerinde genç akademisyenlerimizin yetişmelerinde bir kopukluk oluyor. Onları “rol model” olarak alıp akademik birikim ve kültürlerini genç akademisyenlere aktarabilmeliyiz.

Böylesine bir değerimizin tam da altın çağında biyografisinin yazılmasını çok önemsiyor, çok değerli buluyorum. Ben de iyi bir biyografi okuruyum. Tarihin biyografilerle daha iyi anlaşılacağı kanaatindeyim. Zaten biyografi de aslında bir insanın tarihi... O kişinin nereden nereye geldiği konusunda gelecek kuşaklara aktarılacak en önemli bir miras... Keşke ülkemizin bilim tarihinde önemli rol oynamış diğer hocalarımızın ve kişilerin de biyografileri yazılarak tecrübeleri gençlere aktarılabilse...

Doğrusu Rıfat Hocamı en verimli döneminde keşfedip üniversitemize kazandırdığımız için çok mutluyuz. Kendisinin olağanüstü hayatının anlatıldığı ve altın çağını taçlandıran bu kitabı oldukça önemsiyor, bu vesileyle daha nice yıllar birlikte çalışabilmek temennisiyle değerli dekanımıza başarılar diliyorum.

Prof. Dr. Hasan Ali KARASAR
Kapadokya Üniversitesi Rektörü

ÖNSÖZ

HAYATIMLA BÜTÜNLEŞEN AKADEMİSYENLİK

Akademisyenliği, neredeyse hayatımla bütünleşmiş olan mesleğimi çok seviyorum. Oğlumun tabiriyle işime âşık bir adamım. Dünyaya bir daha gelebilsem inanın yine bu mesleği seçerim. Akademisyen olmama teknik altyapı şartlarını Almanya’da üniversite öğrenimi görmem sağladı; bu imkânı bana sağlayan rahmetli annem, babam, Talat ve Halit ağabeylerimin ruhları şad/mekanları cennet olsun.

Fransız filozof Simone Weil’e göre *“Akademik çalışma, elde edebilmek için kendimize hiçbir şey bırakmadan tüm mal varlığımızı satmaya değecek kadar değerli inci içeren alanlardan biridir.”*

İşte bu inciyi deryanın derinliklerinden çıkartabilmek için, Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde akademisyen olarak 30 yıl görev yaptıktan sonra emekli oldum. Bu süre içinde her türlü görüşe karşı eşit mesafede durmaya özen gösterdim. Hep “acaba geleceğin dünyasında insanoğlu, dilin (sanatın, düşüncenin) din (gerçek aşk) ile muhabbetini, siyaset ve savaş yalanlarına alet olmadan uzlaşabileceklerini görececek mi?” diye düşündüm.

Cemil Meriç’in “istatistikte bir rakam, kuru bir unvan” diye eleştirdiği türden klâsik bir öğretim üyesi olmadım.

Hiçbir zaman masa başı hocalığı yapmadım. Hep hayatın içinde olmaya, halkımıza yararlı projeler üretmeye gayret ettim. Ekip çalışmasına, takım ruhuna inandığım için projelerimde dünya kadar insan görev aldı. Hepsinden de beklediğim verimi almayı başardım. Ama en önemlisi herkesten daha çok çalıştım. Halen Kapadokya Üniversitesinde İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Kurucu Dekanı olarak toplantılar düzenliyor, tez yönetiyor ve proje yöneticiliği yapıyorum.

Hakkımda hazırlanan bir tanıtım filminde de belirtildiği üzere, hayatım boyunca tekrar eden değil başlatan bir akademisyen olarak görevimi hakkıyla yapmaya/iz bırakmaya çalıştım. Bugün geriye baktığımda onlarca öğrencimin bu yolda yürüdüğünü sevinçle görüyorum. Böyle kalıcı izler bırakabilmek insana gerçekten huzur veriyor.

Onur için üretim

İnsanı huzurlu kılan/mutlu eden önemli özelliklerden birisi de onurlu yaşayabilmesidir. Bunun en önemli kaynaklarından biri ise insanın üretici olmasıdır. Üreten insan özgür ve onurludur. Üretici olabilmenin başat belirleyicisi ise akıllı düşünebilmektir. İşte bunu başarabilen araştırmacı insandır. Araştırmacı insanın olmazsa olmazı da yazılı kültür alışkanlığına sahip olmasıdır.

Bu yüzden yazılı kaynaklara özellikle de biyografilere çok değer veren birisiyim. Allah'ın bizlere bahşettiği zekâlarımızı, onun en sevgili varlığı olan insana yararlı işlerde kullanabilmek için yazılı kültüre önem vermeliyiz diye düşünüyorum.

Erzurum'da iken doktora ders hocam olan ve Erciyes Üniversitesi Rektörü seçildikten sonra beni davet ederek Kayseri'ye yerleşmeme vesile olan Prof. Dr. Mehmet Şahin ile aile tarihleri, hatırat, dönem değerlendirmesi, biyografi ve otobiyografi konusunda benzer düşünüyoruz.

Şahin Hocam, Dr. Sait Molu'nun ağzından Kayserili Molu Ailesinin hikâyesini anlattığı "Toprak Ağalığından Sanayiciliğe" adlı kitabının sunuş yazısında şu çarpıcı tespitlerde bulunuyor;

"İslâm'ın ilk emri 'oku' diye başlar, birçok âyet ve hadis delil gösterilerek veya kıssalar anlatılarak, bu dinin okumaya, yazmaya, eğitime ve bilime ne kadar çok önem verdiği anlatılmaya çalışılır. Buna rağmen İslâm ağırlıklı olduğu varsayılan bin yıllık Anadolu kültüründe insanların eline kâğıt kalem alıp hatıralarını, yaşadıkları döneme ait şahsi intiba ve değerlendirmelerini yazdıkları neredeyse vaki değildir. Dolayısıyla, bin yıllık bir tarih içinde devletin resmi kayıtları veya üst düzey yöneticilerin yanındaki kâtiplerin ve vakanüvislerin yazdıkları dışında, şehirlerin, kasaba ve köylerin, özellikle çeşitli toplumsal grupların ve ailelerin, değişik dönemlerdeki sosyal, kültürel ve ekonomik durumlarına dair, özel şahıslar tarafından kaleme alınmış bir bilgi ve belge bulmak neredeyse imkânsızdır.

Oluşmayan aile tarihleri

Yine bu nedenle aile tarihleri oluşmamıştır ve hemen hemen hiç kimse, nereden geldiğini, üç-dört kuşak öncesi atalarının kimler olduğunu, nasıl yaşayıp öldüklerini bilmemektedir. Daha da vahimi insanlarımızın büyük çoğunluğu bunları meraka değer dahi bulmamakta, gereksiz ve faydasız bilgiler olarak görmektedir. Kültürümüzün en büyük zaaflarından biri de budur.

Yazma özürlü bir toplum olma özelliğinin Tanzimat döneminden itibaren değişmeye, belirli düzeylerdeki devlet yöneticilerinin, askerlerin ve aydınların hatırat yazmaya, içinde bulundukları dönemi tasvir etmeye; edebiyatçıların ise roman, hikâye, tiyatro eseri ve şiirlerle günlük hayatı anlatmaya başladığını ve bu gelişimin İkinci Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerinde hızla arttığını görüyoruz. Hatırat yazma ve günlük hayattaki siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik oluşumları yazma geleneğinin son bir asır içinde hızla yaygınlaşmaya başlaması memnuniyet verici bir gelişmedir. Ancak bu oluşum, maalesef hâlâ Ankara ve İstanbul gibi büyük şehirlerde yaşayan insanların yazdıklarıyla sınırlı kalmakta, ağırlıklı olarak siyasi konuları içermekte ve henüz Anadolu'ya yeterince sirayet etmemiş bulunmaktadır" (Şahin, 2008: 7-9).

Meslekî her toplantısını, her programını, her projesini, anılarını yazılı hale getiren hatta kitaplaştıran, zaman zaman günlük tutan, aile büyükleri için biyografiler yazdıran birisi olarak, Şahin Hocamın altını çizdiği bu önemli konuda görevimi yerine getirdiğimi düşünüyorum.

Şimdi neden kendi hayatımı yazdırıyorum? Birincisi, gelecek nesillerimle yazılı ve kalıcı tarihî bir bağ kurulmasına katkıda bulunmak istiyorum. Aile fertleri arasında, nesiller arasında bilgiye, belgeye dayalı bağların kurulabilmesinin, sonradan gelenlerin, kişisel ve aile seviyesinde yüksek özgüvenli ve bilinçli olmalarını sağlayacağına inanıyorum. Kişilere ve ailelerine kazandıracak böyle bir aidiyet bilinci, toplumsal olarak güçlü olmamızı sağlayarak kendi kendini besleyen bir kültür dinamiği olacaktır.

İkincisi ise mekânsal, zihinsel, mesleki ve sosyal açılardan hayatımda yaşadığım dönüşümler ve edindiğim deneyimler, hikâyemin yazılmasının anlamlı olacağı kanaatine varmamı sağlamıştır. Bu konuda da eşim, oğlum ve kızımdan onay ve destek almış olmam cesaretimi artırmıştır.

Çocukluğumdan beri abilerimden öğrendiğim ve edindiğim alışkanlıkla, fotoğraf çekirtmeyi ve albümlerde muhafaza etmeyi sevmiş olmamın, geçmişi hatırlanmasında önemli bir işlevi oldu. Meslek hayatım boyunca önemli

kişisel olayların ve ilişkilerin yazılı belgelerini özel arşiv klasörlerimde korumuş olmam, adaşım olan yazarımızın işini nispeten kolaylaştırdı.

Babam ve şahsımdan sonra şimdi de çok sevdiğim rahmetli kayınpederim, Erzurum Lisesi'nin 25 yıl müdürlüğünü yapmış, Necip Çadircı'nın hayat hikâyesini yazdırmak istiyorum. Ayrıca babamın kitabının gözden geçirilerek yeniden yazılmasını arzu ediyorum.

Kendimi bildiğimden beri okuyorum, öğrenmeye çalışıyorum, öğreterek ve yazarak akademisyenlik mesleğimi icra ediyorum. Ayrıca yazma yetkinliğimi geliştirerek, mütevazı şekilde kişisel, toplumsal ve akademik deneyimlerimi gelecek nesillere aktarmaya çalışıyorum. Zira sadece okumak pasifliktir, üretici olmak demek yazmaktır! Doğrusu bu konuda vicdanen müsterihim.

Hayatımı anlatmaya çalışan bu kitap vesilesiyle merhum annemi, babamı ve ağabeylerimi tekrar rahmetle anıyor; her zaman yanımda olan eşim Gülsevil, oğlumuz Suat Tolgahan ve kızımız Damla Manolya'ya şükranlarımı sunuyorum. Benimle ilgili çok değerli anı ve intibalarını ileterek kitabımızı zenginleştiren hocalarıma; dost, arkadaş, akademisyen öğrencilerime; hemşerilerime ve akademisyen meslektaşlarıma çok teşekkür ediyorum. Bu kitabı hazırlayan Rıfat YÖRÜK'e büyük bir memnuniyetimi ifade etmek istiyorum.

Hayatıma anlam kattınız. İyi ki varsınız.

12 Aralık 2022

Prof. Dr. Rıfat YILDIZ

GİRİŞ

DENGESİNİ KORUYAN ADAM

İpek Yolu'nun güneyden kuzeye geçiş noktası olan Bayburt'un Erzurum çıkışı 12. kilometre... Çoruh nehri kıyısında Gez Hanları mevki... Yıl 1960'lar...

Bayburt'un tanınmış ve sevilen simalarından Murat Yıldız, şehirde okuyan çocuklarını yaz aylarında mutlaka buraya getirip çalıştırmakta, onlara o yıllarda çok daha zor olan hayatı öğretmekteydi.

Köyün en geniş arazilerine sahip olan ancak bunlar yetmediği için başka bahçe ve tarlaları da kiralayan baba Yıldız; yonca, korunga, fiğ, şeker pancarı tarlaları ve kavaklıklarında çapacı ve tırpancı olarak zaman zaman sayıları 30'a varan işçileri çalıştırmaktaydı. Yevmiyecilerin bir kısmı Karadeniz'den getirilirken, bir kısmı da yakındaki Harmanözü ve Gez köylerinden temin edilmekteydi. Böylece hem köylülere kira geliri sağlayarak hem de istihdama katkıda bulunarak Bayburt'a artı değer kazandırmaktaydı.

Bisikletle beş bakraç

Ailenin beş numaralı evlatları olan ortaokul talebesi Rıfat'ın birçok görevi arasında en önemlisi ve en zoru, evlerinden dört beş kilometre ileride çalışan işçilere kuşluk yoğurtları ile öğle yemeklerini götürmekti. Çok sevdiği ve günde iki kez büyük bir maharetle başardığı bu taşıma işlemi için kullandığı araç ise eskilerin "velespit" ya da "şeytan arabası" dedikleri bisikletti.

Bu mütevazı bineğinin arkasına kalın bir sopa yerleştiren küçük Rıfat, bir bakracı sola, bir bakracı sağ tarafa, ekmekler ile bir bakracı arkadaki sepete, iki bakracı da şoför mahalline yani gidon diye adlandırılan direksiyona yerleştirirdi. Köydeki evlerinden bu şekilde yola çıkarak Çoruh boyunca mümkün mertebe durmadan sürer ve arazilerinde çalışan yevmiyecilere üç-dört çeşit öğle yemeklerini tam zamanında yetiştirirdi. Üstelik dökmeden, bir kaşığı zayı etmeden, işçileri aç bırakmadan...

Köy çocuğu Rıfat, zor hayatın ağır yüklerine rağmen düşmeden dengede kalabilmeyi ve iki koltukta üç-dört karpuz taşıyabilmeyi bu şekilde öğrenmişti. Hayatta uç noktalardan uzak biçimde dengeli olabilmek, yalpalamamak

oldukça önemliydi. İşte edindiği bu tecrübeler sayesinde çok yönlü, çalışkan, başarılı, sevilen akademisyen Prof. Dr. Rifat Yıldız olabilmişti.

Köprüler kurmak...

Bisikletle yaptığı bu zevkli ama zor yolculuk esnasında Çoruh Nehri üzerinde dedesinin yaptırdığı ahşap köprüden de geçen Rifat Yıldız, hayatı boyunca hep yapıcı olmaya, mesafeleri kısaltmaya, işleri kolaylaştırmaya, ulaşamayan yerlere köprüler kurarak insanları yakınlaştırmaya çalıştı.

Şu anki en büyük hayali ise Gez Hanlarından satın aldığı arazide başlattığı ekolojik tarım konusunda başarılı olmak ve Çoruh'un üzerindeki yıkılmış o dede yadigârı ahşap asma köprülerinin yerine yenisini inşa ettirmek...

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇOCUKLUK VE GENÇLİK YILLARI (1950 - 1970)

BAYBURT KOŞMASI

*Çoruh coşkun, Çoruh hırçın, Çoruh şen
Ark boyunca nabız gibi atıyor
Bir tepede Âşık Zihni yer almış
Bir tepede Şehit Osman yatıyor*

*Bir sararmış beniz hali taşında
Kalesi var göğ'e ağmak peşinde
Kavakları yıldız öper düşünde
Kargaları firak firak ötüyor*

*Celâli'de çilesini denemiş
Hicrani'si sevgisizi kınamış
Zaman saat kulesinde tünemiş
Tezeklerde tütsü tütsü tütüyor*

*Kavağının suna gibi boyu var
Irmağında insan kapma huyu var
Oyunu var türküsü var suyu var
Gönülleri birbirine katıyor*

*Dağ ardında kovalarken biz onu
Çoruh bizi davet etti en sonu
Visâl yeri "Cumhuriyet balkonu"
Geç kalmışım çağıl çağıl çatıyor*

*Taşı oyan su bana da işledi
Köpük köpük yüreğimi dişledi
Madem Çoruh konuşmaya başladı
Âşık Ömer koşman burda bitiyor.*

Behçet Kemal Çağlar

Bayburt'ta Başlayan Hikâye

Bu uzun hikâyemiz Bayburt'ta başlıyor. Hamburg'da gelişiyor. Ankara ve Erzurum'da olgunlaşıyor. Nevşehir ve Kayseri'de ise zirve yapıyor.

Kahramanımız Rifat Yıldız, 12 Aralık 1949 tarihinde o zaman Gümüşhane'ye bağlı bir ilçe olan Bayburt'ta dünyaya geldi. Ancak ülkemizde çok yaygın görüldüğü üzere babası onu Ocak 1950 doğumlu olarak kaydettirdi.

Adı ağabeyinden miras

Yıldız Ailesinde aile büyüğünün ismini sonraki kuşaklara aktarma geleneği az da olsa sürmekteydi. Büyük dedesi Ali'nin ismi amcasına konulmuştu. Onun kardeşinin ismi Ömer Amcasının bir oğluna verilmişti. Dedesinin adı Mahmut ise büyük ağabeyinin rahmetli oğluna ve küçük kardeşinin oğluna konmuştu. Rahmetli büyük ağabeyinin ikinci eşinden olan oğluna da babasının adı... Ancak o, ismini bir büyüğünden devralmamış, iki numaralı ağabeyi Rifat rahmetli olunca anne ve babası adını ona aktarmışlardı.

İspirlioğulları'ndan Yıldız'a geçiş

1934 yılında "Soyadı Kanunu" yürürlüğe girdiğinde, sülalenin eli kalem tutanlarından dedesi Mahmut Ağa'nın kardeşi Ebamüslim'in oğlu Şükrü Efendi'nin müracaatı ve takibi sonunda 'Yıldız' soyadını aldılar.

Atalarının Erzurum İspir Bayındır Köyünde 15 yıl ikamet ettikten sonra Bayburt'a göç etmeleri nedeniyle, soyadı kanununa kadar 'İspirlioğulları' diye çağrılırlardı. Bu nedenledir ki, babası Murat Yıldız'ın ortaokul diplomasında soyadı 'İspirlioğulları' olarak yazılıydı (Ayдын, 2013: 50).

Babası ve annesi o yıllarda Anadolu'da yaygın olduğu üzere çok küçük yaşta evlenmişlerdi. Babası 15, annesi 14 yaşındaydı. Üstelik kaçarak evlenmişlerdi. Yıl muhtemelen 1934'tü.

Sekiz kardeşler

Dikmetaş (Hayık) köyünden Ömer Daştan'ın kızı olan annesi Binnaz Hanımın yükü çok ağırdı. Talat, Güner, Halit, Adalet, Rifat, Asuman (Emine), Hatice ve Fuat isimlerinde dördü kız, dördü erkek sekiz çocuğu vardı. Ayrıca üç evladını kaybetmişti. Güner evlendikten sonra Talat ağabeyinin eşi aynı zamanda Sabri amcasının kızı Leman ikinci annelik görevini yüklenmişti.

Çok fedakâr bir kadındı. Oldukça fazla çalışırdı. Bu kadar çocuğu yetiştirip büyütmek, onlara lâf anlatmak kolay değildi. Annenin en büyük yardımcısı,

kızı Güner'di. Rıfat dâhil birçok kardeşine o bakardı. Adeta ikinci anneleri gibiydi.

5 Ekim 1937 doğumlu en büyük ağabeyi Talat babasından sadece 18 yaş küçüktü. Rahmetli olan bu ağabeyi de adeta ikinci babaları yerindeydi. Talat abisinin de Güner ve Leman ablalarının da üzerlerinde çok büyük emekleri ve hakları vardı.

Babaları işi gereği sık sık şehir dışına çıktığında ve uzun süre gelmediğinde hep annelerinin kanatları altındalardı.

Ulu Caminin minaresine çıkıyor

Bayburt Ulu Camii'nin müezzini olan Veli Dodo hocasıydı. Babasının da hocası olan Dodo, Bayburt'ta okula başladığı zaman Rıfat'ın dinî bilgilerini pekiştirmişti. Yarım gün süren okul eğitiminden çıktıktan sonra Veli Hocadan da ders alırdı. Hoca, çok sevdiği Rıfat'ı Ulu Caminin minaresine kadar çıkar-mış ve şerefeden okuduğu ezanı yerinden dinlemesini sağlamıştı. Çok aydın bir insan olan Veli Hoca'nın Nihat isimli oğlu da, ortaokulda Rıfat'ın müzik öğretmeniydi. Mesela "Çırpınırdı Karadeniz"i kendilerine o öğretmiş ve sevdirmişti.

Bu iki hocanın dışında aralarında Rukiye isimli bir hanım da olan üç ayrı hocanın daha kendisine ders verdiğini hatırlıyor Rıfat Yıldız. Bir de babası Murat Yıldız'ın sayesinde din eğitimi aldığını...

Gez Köyü ve Gez Hanları

Yaz geldi mi babası onları Gez Hanlarına götürürdü. Dedesi, amcaları orada yaşarlardı. Murat Yıldız burada besi yapar, geniş arazilerinde birçok ürün yetiştirirdi.

"Dedem ve ağabeyi Ömer Dedemiz, Bayburt'un Ruslar tarafından işgali sırasında 1916'da Çorum'a göç etmişler. Üç yıl sonra Bayburt'a yeniden döndüklerinde Gez Köyünde ve Çoruh Nehri Vadisinde çeşitli bölgelerde çokça arazi satın almışlar. Gez Hanlarını da 1920'li yılların ikinci yarısında, o bölgenin ağası olan Kocabey'den satın almışlar. Dedem rahmetli olduktan sonra bu arazi; babam, amcalarım ve halalarım arasında paylaşılmış. O zaman rahmetli dedemler, Çoruh'un güney tarafından da (Gençosman Köyü bölgesinden) büyük ölçüde sulu arazi satın almışlar. Makamları cennet olsun. Çocukluğumuz ve gençliğimizde yaz mevsimlerini hep köyde geçirir hem çalışır hem de doğal hayatımızı sürdürürdük."

Çocuk yaştaki hatmi

Henüz beş yaşındayken babası, çocukları ve yeğenlerinin dini bilgilerini alabilmeleri için Gez Hanlarında özel hoca tutmuştu. Rifat bu süreçte Kuran-ı Kerim'i altı defa hatmetmişti. İlk hatmeden o olduğu için babası yaldızlı Kadırgalı Mushaf'ı (*Hattat Kadırgalı Mustafa Nazif Efendi tarafından hazırlanan altın yaldızlı Kur'an-ı Kerim*) ona hediye etmişti.

Rifat Yıldız, babasının hatırası olan bu Mushaf'la Nagant marka ruhsatlı tabancayı hâlâ saklamakta ve bu emanetlere gözü gibi bakmakta...

Ailenin imamı oluyor

Altı yaşına geldiğinde artık ailenin imamı olmuştu. Annesi, küçük amcası Ali ve eşi ile ağabeyinin hanımı arkasında saf tutarlardı. Zaman zaman ezan da okurdu. Hocasından rica eder, onun izniyle Gez Hanları'nda yolun kenarındaki taşın üzerine çıkar, Ezan-ı Muhammediyye'yi güzelce okurdu. İlkokul 2'ye geldiğinde zaman zaman evdeki cemaate namaz kıldırmağa başlamıştı.

Yüzmeyi Çoruh'ta öğreniyor

Her köy çocuğu gibi Rifat da tarihte en çok kutsanan mesleklerden olan, birçok peygamberin de yaptığı çobanlıkla uğraşmış, Halit ağabeyiyle beraber kuzularını otlatmış, bahçe sulamıştı. Böyle zengin bir çocukluk yaşanır da hiç anı olmaz mıydı?

"Çoruh Nehri'nin tam kenarında küçük yaşta çobanlık yaptığımı hatırlıyorum. Yüzmeyi Çoruh'ta öğrendik. Tahmini altı-yedi yaşlarında idim. Ancak sığ yerlerde kulaç atmaya çalışır, derin yerlere gidemezdik. Büyüdükçe yüzmeyi geliştirip derin yerlere gitmeye başladık. Mesela rahmetli dedem Mahmut Efendi döneminde yaptırılan ahşap asma köprü'nün altı çok derindi. Köprü'nün altı ve yakın çevresinde amcaoğulları Mustafa, Necati ve Cahit ile yazın günde birkaç kez yüzerdik.

Bu köprü, araziye ekip biçmek, güneydeki dağların verimli bitki örtüsünü hayvancılıkla ilgili değerlendirebilmek ve köyümüzün güneyindeki verimli bitki örtüsü meşe/pelit ormanları ile o bölgedeki Gençosman ve Harmanözü Köyle-riyle ulaşımımızı/irtibatımızı sağlamak için yaptırılmış. Hem estetik hem de teknik olarak görkemli bir köprüydü. Çok sağlamdı. Üzerinden jipler, küçük kamyonetler, yüklü öküz arabaları (kağnılar) bile geçerd. Çünkü Çoruh'un iki tarafında da güçlü temel ve ayaklar üzerine oturtulmuş ahşap bir köprüydü.

Ancak her şeyin bir ömrü vardır. Köprünün düzenli onarılmaması ve babamın Bayburt'u terk edip Ankara'ya yerleşmesi, Gez Hanları'nın bakımsızlık sürecini başlatmıştır. Sahipsiz kalan köprümüz, köydeki yerlerimiz harap oldu. Rahmetli babam köyümüzün bu sahipsizliğine dayanamadığı için satmayı bir çözüm gördü. Şimdi o köprü yıkıldı. İnşallah ben oraya yeniden bir asma köprü yaptırmak istiyorum. Ancak köprü halen amcamın oğluna ait olan tarlanın içinde... Onun da onay vermesi lâzım.

Köydeki havuzları

Malûm, Bayburt'ta deniz de, göl de yok! Yüzme öğrenebilecekleri tek su kaynağı -doğal olarak- yanı başlarındaki Çoruh nehriydi.

"Bize kimse yüzme öğretmedi. Kendi kendimize öğrendik. Şimdi çocuklarımıza, torunlarımıza kollarına simidi takarak yüzmeyi çabucak öğretiyoruz. O zamanlar öyle imkânlar yoktu. Üstelik akarsuda yüzmek çok zordu. Yani akıntıya kapılıp gitme ihtimalimiz yüksekti. Biz suyun debisinin düşük olduğu durgun yerlerde yüzmeyi öğrendik. Ama yüzmemizi asıl geliştiren babamın köydeki evimizin bahçesine yaptırdığı havuzlardı. Ayaklarımızın yerden kesilmesi bu havuzlar sayesinde olmuştu.

Bu bahçemiz aşağı yukarı üç dönüm vardı. Söğüt ağaçları bulunuyordu. Fasulye, salatalık gibi sebzeler ekerdik. Bahçede ark ve iki de havuz vardı. Havuzun biri evimizin yanında, diğeri evimizin arkasında yaklaşık 100 metre uzaklıkta idi. İki dereden gelen su ile havuzlarımız dolardı. Köyün sulama suyu gelene kadar bahçe sulama işlerini oradan yapıyorduk. Ama gez köyü deresinden artkan gelen su ya kuruyor ya da kayboluyordu. Babam o işi garantiye almak için işte bu iki havuzu yaptırmıştı."

Cıız suyla sulama

Gez Köyü Deresi, Gez Hanlarına iki kilometre uzaklıkta, cıız akan suya sahip bir dere idi. Suyu Çoruh'a karışırdı. (Gez köyü deresine son yıllarda yapılan sulama amaçlı gölet ile su verimli bir şekilde kullanılmaya başlanmış; Bayburt'ta yaygın bir şekilde yapılan sulama amaçlı göletler Bayburt'a "Göletler Şehri" sıfatını yakıştırmış.)

"Tabii o nehre karışana kadar biz suyunu bitirirdik. Gez köyü deresinden gelen suyu bizim arka bağlardım. Oradan getirir, evimizin bahçesini sulardık. Ayrıca yonca tarlamız vardı. Suyun bol olduğu zamanlar yonca tarlamızı da sulardım. Suyu dereden getirmek o kadar kolay değildi. Oluklar olurdu küçük derelerden suyu aşmak için. Bu yoldan suyu getirmek çok emek isterdi. Çok mücadelesini verdim. Su bazen de köstebeklerin yuvasına giderdi."

Elleriyle tuttıkları balıklar

Çoruh'ta o yıllar balık daha çok olurdu. Avlanmak da oldukça kolaydı.

“Amcamın rahmetli oğlu Cahit, ırmakla ırmağın derin yerlerinde avlanırdı. Ama köprünün altı durgun ve derindi. Orada çok balık olurdu. Esas balığı de-ğirmen arkında avlardık. Suyu kesince arkın içinde oluşan su birikintilerinde özel bir el tekniğiyle avlardık balıkları, genelde balıkların cinsi Sazan idi.”

Ailecek dinlenen hikâyeler

Çocukluğunda rahmetli Ali Amcasının ev halkına o dönemin meşhur des-tan ve hikâyelerini okuduğunu hatırlıyor;

“Kışın Gez Hanlarında kaldığımız zamanlarda Ali amcam Hz. Ali'nin Cenk-leri, Battal Gazi Destanları, Kesik Baş Destanı gibi kitapçıkları aile fertlerimize makamlı bir şekilde okurdu. Annem, ablam, yengem, Ali Amcamın eşi ve ben heyecanla dinler, çok etkilenir ve çok zevk alırdık.

İlkokul çağında mahalle arkadaşlarımla Kale'nin suluklarından Çoruh'a in-diğimizi hatırlıyorum. Kale'nin bedenlerinde Hazreti Ali'nin 'Düldül' isimli atı-nın nallarının izlerini arardık çocukluğumuzda. Yaradan Yüce Allah'a, rüyala-rımızda Bayburt üzerinde uçmamızı nasip etmesi için dua ederdik. Mavi gök kubbenin altında uçarak Bayburt'u, Kalemizi, Çoruh'umuzu, kuşbakışı seyret-mek isterdik.”

Sezai Karakoç'un “Çocukluğumuz” isimli şiirinde geçen “Çocuklarla oynar-ken paylaşamazdık Ali rolünü/Ali güneşin doğduğu yerden battığı yere kadar kahraman” mısraları sanki onları, onların çocukluk masumiyetini anlatı-yordu. Ama “Şimdi hiçbirinden eser yok/Gitti o geceler o cenk kitapları/Dağıldı kalelerin önündeki askerler/Çocukluk güzün dökülen yapraklar gibi...”

Şair Zihni İlkokulu Öğrencisi

Çocukluğunun en renkli anılarında bisiklete binmeleri, Şehit Osman Tepe-sinden kendi yaptıkları ilkel kayaklarla kaymaları ve mahalle aralarında kı-zak kaymaları var.

“Mahallemizde Fatma diye bir kız vardı. Benden bir yaş büyüktü. Bilye oy-nardık. Hani şu cam bilyelerden... Bir gün Fatma'nın bütün bilyelerini üttüm. Sevinçle eve gittim ama ardımdan ağlaya ağlaya gelerek bilyelerini istedi. An-nem vermeme söyledi ancak oyunu ben hakkıyla kazanmıştım. Bilyeleri vermek istemedim. O da ağlayarak gitti. Zaman zaman gülerek anlatırım bu macera-mızı...”

Ayrıca aşık da atardık, üstelik aşıkları ütmesine... Çember çizerdik. Aşık kemiklerini ikişer üçer ortasına dizerdik. Çemberden uzaklaşıp belli bir noktasına atardık. Kim çemberin dışına çıkarırsa o kazanırdı. Aşık oynamanın çok farklı teknikleri vardı. Kimi arkadaşlar aşıklarını boyardı. Ben boyamazdım. Kimi arkadaşlar da ağır olsun diye aşığın tel sarardı. Çembere vurduğu zaman iki üç aşığı birden fırlatırdı. Bazılarınıninki de çok büyüktü.”

İlkokul dönemi

Bayburt'un yetiştirdiği önemli isimlerden halk şairi Bayburtlu Zihni'nin adını taşıyan ilkokulda başladı eğitim hayatı... Çünkü Erzurum yolu üzerinde, mezra gibi bir yer olan köylerinde okul yoktu. Köyün yeri de uzaktı. Yukarıda, derede bir yerd. Sonradan dereden aşağı indiler.

Birinci sınıfta iken köyde çok iş olduğu için anne ve babası şehre gelmemişlerdir. Bu yüzden Bayburt'ta Ali Amcasında kaldı. Dört yaş büyük ağabeyi ve amcasının çocuklarıyla birlikte okula gittiler. Onlara yengeleri bakıyordu. Tatil olduğunda hemen köyün yolunu tutarlardı. Ancak okullar açılınca genellikle iki hafta geç başlarlardı. Çünkü köyde yapılacak iş çoktu. Kısacası yaz aylarında köyde, kışları ise Bayburt'ta yaşamaktaydılar.

İlkokul 4. sınıfta

“İlkokul, ortaokul ve lise yıllarımı Bayburt'ta geçirdim. Şair Zihni İlkokulu, Bayburt Ortaokulu ve Bayburt Lisesi benim okuduğum, dirsek yıpratmış/çürüttüğüm okullardı.

İlkokul yıllarında mahallemizin futbol takımı vardı. İlk yıllarda bezden topumuz olduğunu hatırlıyorum. Dördüncü ve beşinci sınıflarda ise, kulüp olarak para toplamış, futbol topu satın almıştık. Ayrıca rahmetli Talat Ağabeyim, kışın İstanbul'a besi malı götürdüğünde Halit Abimin ve benim en önemli siparişlerimiz, futbol topu ile bisikletimize aksesuar ve çeşitli yedek parçalar olurdu.”

Cazgır delikanlıları kovalayışı

İlkokul 5. Sınıfta, arkadaşları Ernail Türk (ayakta) ve Mustafa Sürmen ile

Rıfat Yıldız, ilkokulda öğretmenlerinden Nahide Kahraman'ı unutmuyor. Soy ismi Çobanoğlu olan bir öğretmenini de sık sık yaşadıkları bir olay vesilesiyle hatırlamakta;

"Çocukluğumda gözü pek, cesur bir yapım vardı. Okulumuz yolun kenarında, sınıfımız da zemin kattaydı. Böyle olunca mahallenin cazgır delikanlıları cama vurur, sınıfı rahatsız ederlerdi. Öğretmenim de hep beni gönderir 'Rıfat, şunları kov, gel!' derdi. Ben de gözümü kırpmadan gider, onları kovalardım.

İlkokul dört ve beşteyken Havva ve Tevfik (Kalkan) adlı öğretmenlerimiz derslerimize girerdi. Karı-koca olan bu öğ-

retmenlerimin bende emeği çoktur. Hatta Havva Hanım bize dördüncü sınıfta iken İstiklâl Marşı'nın on kıtasını, 'Gençliğe Hitabe'yi ve 'Andımız'ı ezberletmişti.

Okul müdürümüz Kemal Güney (ANAP Milletvekili Dr. Ülkü Güney'in babası), namı diğer 'Hasta Kemal', her 10 Kasım'da Atatürk'e karşı beslediği sevgiden ve onu kaybetmiş olmanın hüznünden hasta olurmuş. Ben de şahsen 10 Kasımlarda gözlerinden yaşlar geldiğini hatırlıyorum. Rahmetli, beni yaramaz bulur ve sık sık onun tabiriyle 'tepeler' ve 'mimler'di. Rahmetli Halit abimin öğrenciliğini bana örnek olarak gösterir ve onun gibi biraz uslu ve efendi olmamı isterdi.

İlkokulda müsamerelere katılmadım. Ama millî bayramlarda izci olup -o zamanlar yavrukurt derlerdi- törenlerde yer alırdım. Ayrıca okulun Mehter Takımının yürüyüş ekibine girerek, 21 Şubat Bayburt'un Kurtuluş Bayramı'nda görev almıştım."

Atatürk'ü canlandırıyor

Oldukça hareketli ve sosyal bir öğrenci olan Rıfat, beşinci sınıfta Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü de canlandırmıştı.

"29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamalarında, Atatürk'ü temsil etmiştim. Kalpaklı, dar pantolonlu kıyafet giymiştim ve resmigeçit töreninde bir askeri cipin üstünde babamın kalpağı başımda, halaoğlunun deriden uzun kabanı sırtımda, boynumda dürbün asılı, sağımda ve solumda iki subay yaverimle çok heyecan ve gurur verici bir hatıra yaşamıştım. Cipin üzerindeki resmim hâlâ durur. Bir akrabamız olan Lütfü Budak ağabeyi de bana konuşma hazırlamıştı. Sonunda 'Ruhun şad olsun Atam!' diyordum."

*Bayburt'un Kurtuluşu törenlerinde Atatürk'ü temsil etti,
21 Şubat 1961*

Çalışarak Geçirilen Yaz Tatilleri

Bayburt; ailesiyle, arkadaşlarıyla, doğal ve kültürel çevresiyle kişiliğinin olduğu yer. Burada yaşadığı yıllarda her yılın en az dört ayını köyleri Gez Hanları'nda geçirirdi. Çalışma ve iş disiplini burada öğrenmişti.

"Hafızam beni yanıltmıyorsa, rahmetli Halit Abimle birlikte kuzularımızı güderek çobanlığa başladığımda henüz sekiz-on yaşlarındaydım. Daha sonra rahmetli babam Kars'tan süt inekleri getirtmişti. İnekleri köyümüzden iki üç

kilometre uzaklıktaki otu bol dağlara sabahları erkenden götürüp bırakır ve akşamları güneş batmadan aynı yerden gider alırdım. O yıllarda inekleri bıraktığım bölgenin yakınlarında ekili tarla olmadığı için, çevreye zarar vermiyorlardı. Yaşım ilerleyip büyüdükçe, köyde farklı sorumluluklar yüklenmeye, farklı işler yapmaya başladım.”

Bedrettin Dalan'ın köyü

İlkokula başladığı dönemdeki yaz tatillerinde köydeki görevlerinden birisi de kardeşleri veya amca çocuklarıyla birlikte karşı deredeki Gençosman köyünün meşeliklerinden odun getirmektir. Güneylerinde yer alan bu köy İstanbul'un eski Büyükşehir Belediye Başkanlarından Bedrettin Dalan'ın köyüydü. Çok güzel ve gür meşe ağaçları olurdu.

“Bu köyün meşeliğine gider, kış için odun keser, palamut toplardık. Pelit ağacının közü çok iyi olur. Eşek arabası varsa odunları öyle götürürdük. Yoksa biz çekerdik. Çok küçük yaşlarda yapardık bunları... Çok çalışırdık biz... Hatta bu çalışmalarımızı babam organize ederdi. Ailemize ekonomik destek bakımından kavak ağacı da yetiştirirdik. Babam Kars'a, Iğdır'a satmak üzere kamyon kamyon kavak ağaçları gönderirdi.”

Çoruh'un kenarındaki fidanlık

“Erzurum yoluna yedi sekiz kilometre uzaklıktaki Maden nahiyesinde, tam Çoruh'un kenarındaki vadide kavak fidanlığımız vardı.

Ağaçlarımızı Çoruh'tan motopompla su çekerek sulardık. Bir kişi fidanlığı sularken, ben de motorun başında dururdum. Bu işlerde benim görevim, motorun hararetinin yükselmesini engelleyen su devridaim mekanizmasının sürekliliğini sağlamaktır.

Cocukluğumda, bisikletimin olmadığı zamanlar, erkenden kalkar, ağaçları sulamak için bu altı-yedi kilometrelik yolu yürüyerek giderdik. İki kişi olurduk genelde. Vahşi hayvan olmadığı için tehlike yoktu. Bir gün çaydanlığımızı köyde unuttuğumuz için, büyük gaz tenekesinde çay demlediğimizi unutmam.

Sonradan ark yaparak buraya Çoruh'tan su getirdik. Yaklaşık bir kilometre uzaklıktaki kavak fidanlığımızın gelişmesi için yanından akan arkıdan su bağlayıp sulamak da görevlerim arasındaydı. Bilirdim ki, yapmadım mı babam hesap soracak. Evimizin önünde rahmetli annemin gayretleriyle ekilip mahsulü toplanan bahçemize, Gez Köyü'nün deresindeki sulama suyundan, 2-3 kilometrelik uzaklıktan, açık dağ yamaçlarından sulama suyu getirebilmek için ne zorluklar çekerdim. Su arkında çok sayıda köstebek ve tarla faresinin açtığı deliklerden

su kaçaklarını önlemek önemli problem olurdu. Bu sulama suyunun, bir dere üzerindeki demir sacdan yapılmış oluktan da geçmesi gerekirdi. Bu oluşun çatlak ve ek yerlerindeki açılmaları da çamurla doldurarak su kayıplarını önlemeye çalışırdım.

Ortaokul birinci sınıfta arkadaşları ve Endüstri Meslek Lisesinden büyükleri ile, (En sağda ayakta, elleri arkadaşının omuzunda)

Yakın köylerle dostlukları

Yakınımızda Maçur köyü vardı. Şimdiki adı Harmanözü. Geçenlerde muhtarları Sebahattin Bey ile görüştüm. Cem Evleri yapılmış. Ne kadar güzel bir şey! Herkesi tanırım o köyden... Çok kaliteli ve sadık insanlardır. Yakında ziyaretlerine gideceğim.

Harmanözü'ne gider, tırpancılarını organize ederdim. Ayrıca çobanlarımızın çoğunu da yine bu köyden getirirdik. Her sene gelirlerdi. Bizim köyde kalırlar, hayvanlarımızı otlatırlardı. Çeşitli işlerimizi yaptırırdık. Değirmen arkımız vardı. Her sene temizletirdik. Bu köyden çok tırpancı getirtirdik.

Maden kasabasından daha yukarıda Kıratlı (Herortu) köyü vardı. Lise son sınıftayım. Mezuniyet töreni yapacağız. Organizasyona ön ayak olan bendim. Ağabeyimin kamyonu ile Maden'e gittik. Yanımda bir arkadaşım da vardı.

Kamyon belirli bir yere kadar gidebildi. Yolun kalan kısmını yürüyerek tamamladık. Aşağı yukarı beş kilometre yürüdük. Nisan veya Mayıs ayı idi. Törendeki halkoyunları için Kıratlı'dan davulcu ve zurnacı organize ettik..”

Kendi arazileri yetmeyince...

Babası bir dönem Bayburt'taki 61. Piyade alayının ihalesine girerek kazanmış ve onlara atlarının otlarını vermişti.

“O yıllarda kendi arazimiz yetmez, diğer arazi sahiplerinin çayırlarını da kiralardık. Karadeniz'den bile tırpancı getirtirdik. Bayburt'un gençleri de bizim pancar tarlalarımızda çapalama ve tekleme işlerinde çalışırlardı. Bir kamyon genç gelirdi. Ben küçüktüm o zamanlar. Yani babam bu bölgeye önemli bir gelir ve istihdam sağlıyordu. Babamın binek ve koşu atları da vardı. Ben o sayede henüz küçük yaşlarda ata binmeyi öğrenmiştim.”

Bisikletli yıllar

Rıfat Yıldız'ın ortaokul yılları da yoğun tempoda çalışmakla geçmişti. Ama bu yoğunluğu güzelleştiren, kolaylaştıran bir bineği vardı artık: Bisiklet.

“Köyde bisikletimiz vardı. Bacaklarımın yetişmediği yıllarda ancak yarım pedal ile kısa mesafelerde sürebiliyordum. Biraz büyüdüğümde 12 kilometre mesafedeki Bayburt'a alış-veriş ihtiyaçlarımızı karşılamak üzere gider, aynı gün döner gelirdim.

Karakayalar mevkiinde dedem Mahmut Efendi'den kalma tarlalarımız vardı. Bu yoldan yukarıdaki köyümüze bisikletimle çok gittiğimi hatırlıyorum. Ancak zorlanarak çıkardım. Çoğu yerde de elimle sürerdim bisikletimi, çünkü çok yokuştur köyümüzün yolu... Köyden dönüşüm ise galiba 3-5 dakikayı geçmezdi. Çünkü yokuş aşağı en az 50-60 kilometre hızla inerdi bisikletim. Frene basmasam daha da süratli giderdi.”

Maharetle başardığı zor görevi

Rıfat Yıldız, henüz ortaokul çağında iken büyük bir sorumluluk daha üstlenmiş ve tarlalarında çalışan işçilerin yemeklerini bisikletle taşımaya başlamıştı. Sepetin arkasına kalın bir sopayı yerleştirir, iki bakracı uçlarına takardı. Bir bakracı ve ekmepleri arkadaki sepete, ikisini de direksiyona yerleştirirdi. Yani üç-dört çeşit yemeği bu şekilde bisikletine koyup dökmeden götürürdü.

“Rahmetli babamın birkaç dönem, askeriye'nin at, katır gibi hayvanlarının ot ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik ihalesini aldığını hatırlıyorum. Bu işlerimizde çok sayıda tırpancı ve Bayburtlu genç lise/öğretmen okulu öğrencilerinin, ayrıca komşu köylerden çok insanın çalıştığını hatırlıyorum. Ben onlara kazanlarla kuşluk yoğurdu ve öğle yemeği götürürdüm. Yirmi-otuz kişinin kuşluk yoğurtlarını ve dört-beş bakraçtan/parçadan oluşan öğle yemeklerini büyük bir maharetle bisikletimle taşırdım. Bisikletimin direksiyonuna sağlı sollu çorba debbelerini, semerine yerleştirdiğim güçlü bir sopanın iki ucuna diğer yemekleri ve semerine de ek-mekleri yükleyerek çok günler yemek taşıdığımı çok iyi hatırlıyorum. Mümkün mertebe durmadan üç-beş kilometrelik yolda bu şekilde yemek taşırdım.”

Ortaokul birinci sınıfta

Katır krizi

Bu yemek taşıma işlerinin birinde başına gelen ilginç bir olayı hiç unutmuyor;

“Ağabeylerimden biri almış olmalı ki, bir öğlen bisikletsiz kaldım. 6 kilometre mesafedeki Kara Abdallar Bölgesi'ne (şimdi 21 Şubat küçük sanayi sitesi kurulmuş) öğle yemeği götürmek için Erzurum istikametinden gelecek motorlu bir vasıta beklemeye başladım. O esnada Çoruh Nehri'nin karşı tarafındaki yaklaşık 10 km uzaklıktaki Gençosman Köyü'nden gelen bir Laz'ın (Bayburtlular Karadenizlilere Laz derler), katırını değirmen arkının kenarındaki bir ağaca bağlamış olduğunu fark ettim. Sahibi muhtemelen akşam dönmek üzere Bayburt'a gitmişti. Yemeği katır sırtında götürmeyi tasarladım ve ağaca bağlı ipini açtım. Denemek üzere üzerine bindim. Ancak katır doğrudan köyünün yolunu tuttu ve dörtnala Çoruh Köprüsü'nü geçti. Bir türlü durduramıyordum. Katırın sırtına bağlı büyücek bir semeri vardı ve düşmemek için ona çok kuvvetli bir şekilde sarılmıştım. Rahmetli Sabri Amcamın oğlu Ömer (Ağa) Abim o esnada yakında olduğundan beni kurtarması için avaz avaz bağırdım ama o da yardım edemedi. Bereket katır, Çoruh'un kenarında suyunu içmek ve dinlenmek üzere

Maçur Köyü'nün hayvanlarının içine girdi de durdu. Ben de inebilme imkânı bulmuş oldum. Katırdan kurtulduktan sonra Ağa Abimden sopa yememek için belli bir zaman ona görünmez oldum. Bu korkutucu maceradan sonra çalışanların yemeklerini o gün nasıl götürdüğümü hatırlamıyorum.”

Ortaokul ikinci sınıfta

Amcasının kızı Leman Yıldız da o yılları şöyle anlatıyor;

“Rahmetli amcam Murat Yıldız aynı zamanda kayınpederimdi. 1956 yılında oğlu Talat ile evlendim. 1969 yılında ayrı eve çıkana kadar büyük bir aile olarak birlikte yaşadık. Altı, yedi çocuklu kalabalık bir aileydik. Yazları köye (Gez Hanları'na) gider, üç dört ay kalırdık.

Amcam çok çalışkandı ve bu çalışkanlığını hepimize yansıtmıştı. Birlikte yaşadığımız yaklaşık 13 yılı düşündüğümde, ne kadar çok çalıştığımızı hatırlıyorum. Sürekli üç dört çobanımız vardı. Ayrıca Gez Köyünden iki üç kadın ve üç, dört erkek günlük iş-

lerimiz için çalışmaktaydı. Günlük çalışanlarımız Gez veya Harmanözü köyünden en sabah gelir, akşam giderlerdi. Yazları peynir üretimi için, keçi, inek ve koyun beslediğimizi hatırlıyorum.

Bayburt'taki askeri birliğin at ve katırlarına ot verilirdi. 10-15 tırpancının yanısıra 10-15 kişi de otların toplanması ve kamyonlara yüklenmesi işlerinde çalışırdı. Bu çalışanlar genellikle Harmanözü ve Gez köylerinden gelirlerdi. Karadeniz bölgesinden gelen tırpancılarımız da vardı. Otlar üç beş kilometre uzaklıktaki yonca tarlalarında, çayırarda biçilirdi.

Bu 20-30 kişinin yemeklerini biz evde pişirir gönderirdik. Öğle yemeğinden önce de kuşluk yağurdu gönderirdik. O zaman kayınbiraderlerim Halit ve Rifat yemekleri bisikletle götürürlerdi.

Rahmetli dedemiz Mahmut Efendi 'Kuvvetli yemeyen insanları ben çalıştırmam, çünkü yemeyen insan çalışamaz.' dediği için çalışanların yemeklerini bol kepçe ve üç-dört çeşit hazırlardık.” (Aydın, 2013: 151).

Masa Tenisi Öğrenmesi

Ünlü şair Sezai Karakoç “Ping-pong Masası” isimli şiirinde;

*“Beyaz iplik, sert iplik ve tak tak
Yuvarlak top, küçük top ve tak tak
Ping-pong masası, varla yok arası
Ben ellerim kesik varla yok arası”*

ifadelerini kullanır. Rifat Yıldız’ın pinpon (masa tenisi) ile tanışıp sevdalanması, ortaokulda iken Bayburt Lisesi binasında başlamıştı. Oynamak için çok heveslenmiş, ağ, pinpon topu satın almış, raket yaptırmıştı. Ancak az sayıdaki masalar, idareciler, öğretme nler ve üst sınıflardaki büyükler tarafından işgal ediliyor, kendilerine bir türlü sıra gelmiyordu. Ama demokrasilerde ve Rıfat’ta çare tükenmezdi.

Kaçak oynanan pinponlar

“Cuma günleri okulun zemin katındaki tuvaletlerin pencere kilitlerini gevşek bırakır, kendime arkadaş bulur, buradan içeri girerek cumartesi ve pazar günleri doyasıya masa tenisi oynardık. İşte masa tenisini bu sayede geliştirdim. Hangi arkadaşımı bu maceraya ortak ettiğimi bilemiyorum. Ortaokul fotoğraflarıma bakarsam büyük ihtimalle hatırlarım.”

Lise dönemlerinde ise bu kaçak göçek işten kurtuldular. Asım ve Asaf Durmuş kardeşler tarafından Ulu Cami’nin çapraz karşısında bir salon açılınca masa tenisini özgürce oynamaya başladılar. Rahmetli Ertan Köprücü, uzun boyunun avantajıyla en iyi pinpon oynayan arkadaşlarıydı. Bu mekânda langırt da oynarlardı.

Endüstri Meslek Lisesi öğrencileriyle de aralarında pinpon maçları yapar ve genelde kazanırlardı.

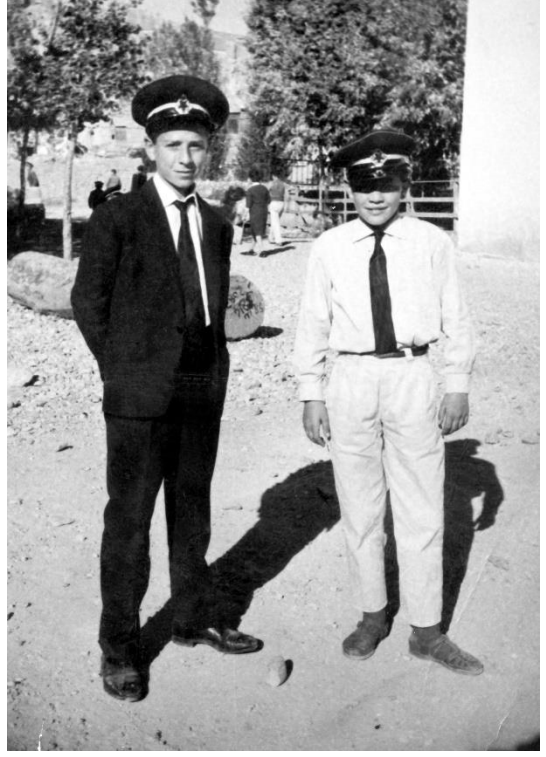
Mahalleler arası dövüşler

Başta Kayseri olmak üzere bazı Anadolu şehirlerimizde görüldüğü gibi mahalleler arası sapan taşı dövüşleri bir zamanlar Bayburt’ta da yaygındı. Özellikle babası delikanlılığında bu dövüşlerde nam salmıştı. Rifat Yıldız bu konuda fazla bir şey anımsamıyor.

“Ben mahalleler arası dövüşleri hayal meyal hatırlıyorum. Artık kalkmak üzereydi. Eskiler anlatırdı. Sapanla taş atarlarmış. Daha sonra her mahallenin delikanlısı teke tek değnek dövüşü yaparmış. Sonunda yağmalama olmazmış ama kazanan mahalle diğerini tıpkı düşmanı denize döker gibi Çoruh’a sürer-miş.”

İlkokul ve ortaokul yılları, kışı soğuk ve karı bol olan Bayburt'un Şingah Mahallesi'nde geçen Rıfat, lise yıllarını ise Yıldız Sineması'nın yanındaki Cumhuriyet Caddesi'ne bakan yeni evlerinde geçirmişti.

"Şingah'da Boyacı, İşaşır, Gırcoğlu sülaleleriyle ve Kalfa Fikret (Fikret Özeler) ailesiyle komşu olduğumuz mahallemiz... Sokağımızın adı Saraydüzü Sokağı'ydı; neresinin saraya benzetildiğini de bilmiyorum. Hem Boyacı Sülalesinin her iki evi hem de İşaşır Sülalesinin evleri bahçe (kanat) duvarları ile çevrili ve çatılı evlerdi. Bayburt taşından yapılmış konaklardı. 1921 yılında ve komşu konaklarından önce yapılmış olan bizim eski dede evimiz de taş konaktı ancak çatılı değildi.

**Ortaokul döneminde arkadaşı
Galip Karapınar ile**

Mahallemizin yatayına olan sokağında (genişliği ancak iki veya üç otomobilin geçebileceği, boyu ise 150-200 metre) futbol müsabakaları yapardık. Topumuz genellikle mahallede oluşturduğumuz takımımızın/takımın topu olurdu. İlk dönemlerde lâstik topa oynadığımızı hatırlarım. Sonraları meşin futbol topumuz olmuştur. Arkadaşımız Ernail, 'Musa'nın oğlu' diye çağrılır ve çok yaman oynardı. Kış aylarında da, mahallemiz konumu eğimli olduğu için kızak kaymaya çok elverişli idi.

Bir kış günü, fırıncı Vuslat'ın dükkânının karşındaki sokaktan yokuş aşağı arkadaşım Mustafa ile kızak kayarken, Şingah'a doğru çıkan BMC kamyonun mazot deposunun bulunduğu tarafından altına girdim. Şoför Ömer Boyacı hareket çok yavaş sürüyordu ve hemen frene bastı. Böylece ezilmekten beni kurtardı."

AİLESİ

*“Dünyaların en iyisi benim babamdır
Düşmandır düşüncelerimiz,
Dosttur ellerimiz
Önünde tek baş eğdiğim babamdır.”*
Aziz Nesin (“Babam” şiirinden...)

BABASI “LAZOĞLU” MURAT

Babası, “Lazoğlu” lâkaplı, artist görünümlü Murat Yıldız’ın film gibi bir hayatı vardı. Bayburt’un tanınmış ve sevilen hayırsever iş adamlarından olan Yıldız, dört yıl sinema işletmeciliği de yapmıştı.

Dedeleri Rize’den geldiği için “Lazoğlu” olarak anılıyorlardı. Ataları 150-200 yıl kadar önce Rize İkizdere Haya (Eskice) köyüne yerleşmişler ancak büyük dedeleri İbrahim Başoğlu’nun ölümünün ardından oğulları bilinmeyen nedenlerle burayı terk etmek zorunda kalarak Rize, Samsun, Sinop, Erzurum, Bayburt gibi Türkiye’nin değişik yerlerine dağılmışlardı.

Annesi Binnaz Hanım ve Babası Murat Bey

İkizdere'deki ata ocağı köyüne gitmek henüz nasip olmasa da bu durum Rıfat Yıldız'ın içinde bir ukde olarak kalmıştı.

“Buraya önce tek başıma gitmek, keşfedip tanımak istiyorum. Sonra ailemle birlikte gitmeyi arzuluyorum. Bayburt'ta o köyden gelen bir arkadaş var. Pandemi koşulları olmasaydı beraber gidecektik. Gelecek yıllara kaldı ne yazık ki...”

Cumhuriyetin ve Fadime Ananın doğum sancıları

Bayburt 21 Şubat 1918'de Rus ve Ermeni işgalinden/mezaliminden kurtarılmış, Kurtuluş Savaşının müjdecisi olan “Samsun'a çıkış” ise 1919'da gerçekleşmişti. Koca bir imparatorluğun tasfiyesi ve cumhuriyetin doğum sancıları sırasında annesi Fadime Hanımın da sancılanarak doğurduğu Murat Yıldız (1919), İkinci Dünya Savaşı ve Seferberlik yılları, 1960 Askerî Darbesi başta olmak üzere Türkiye'nin önemli dönüm noktalarına tanıklık etmişti.

Ailesi, eğitimi

O dönemin zor şartları altında ancak Rüştüye'yi yani ortaokulu bitirebilmiş (1934), şehirde lise olmadığından tahsiline devam edememişti. Ancak çocuklarının tahsili için her türlü fedakârlığı yapmış, oğlu Rıfat Yıldız'a Almanya'da üniversite tahsili yaptırmıştı.

Üretim ve ticaret hayatı

Babasının, Bayburt'ta başlayıp yine bu şehirde sona eren iş hayatında en çok canlı hayvan ticareti, kavurmacılık, çiftçilik, sinemacılık ve müteahhitlik öne çıkmıştı.

Hayırseverliği

Sevenlerince “Hassasiyet Abidesi” olarak tanımlanan Yıldız, taşıyla meşhur Bayburt'un mihenk taşlarındandı. Şehrine ve çevresine başta yollar olmak üzere pek çok yatırım kazandırmış ayrıca cömertliğiyle öne çıkarak birçok hayır hasenat işlerine de imza atmıştı.

Yenilikçiliği, imza attığı ilkler

İlklere imza atmayı seven yenilikçi ve girişimci Murat Yıldız, satın aldığı sinemanın arkasında elektrikle çalışan bir değirmen yaptırmıştı. Bayburt'a ilk tavuk kuluçka makinesini getirmiş ayrıca Akhisar'dan bir batında iki-üç yavru veren koyunları da çiftliğine kazandırmıştı.

Dışarıdan bakıldığında ciddi birisi olarak gözüken Yıldız, aslında zekice nükteler yapan muzip bir insandı. Yemeyi, içmeyi, giyinmeyi, gezmeyi tozmayı iyi bilirdi.

Ankara Dönemi

1972-1992 yılları arasında Ankara'nın itibarlı yerlerinden Tunalı Hilmi Caddesinde bir ofis kiralayarak müteahhitlik yapmış, ihaleyle aldığı değişik illerdeki içme suyu ve kanalizasyon işlerini 20 yıl süreyle buradan sürdürmüştü.

“Uslan artık deli gönül!”

Oldukça çapkın olan Murat Yıldız, İstanbul'da ünlü Türk Sanat Müziği Sanatçısı Nigar Uluerer ile bir gönül ilişkisi yaşamış, ayrıca kendisine âşık olan bazı kadınlarla da çeşitli maceraları olmuştur. Ancak arkasında kapı gibi duran eşi Binnaz Hanımın yuvasına ve çocuklarına sahip çıkmasıyla bu hoyratlıklarına bir son vermiş, *“uslan artık deli gönül!”* demişti.

Siyasetten uzak dururdu

Rıfat Yıldız'a göre babası partici değildi. Hatta siyasetten uzak olmayı tercih ederdi.

“Her partiden dostları vardı. Mesela CHP Milletvekili Necati Alp babamın çok iyi arkadaşıydı. ANAP Milletvekili Ülkü Güney aile dostumuzdu. Babası hem babamın, hem benim öğretmenliğimi yaptı. Babam, Ülkü ağabeyinin milletvekili olması için önemli rol oynadı. Babama ‘baba’ derdi. Siyasete girerken biraz tereddütleri vardı. Babam onu ikna ve teşvik etti.”

Bayburt'a dönüyor

“Babasının aktif çalışma hayatının son dönemlerinde bazı merdiven altı firmalar, ihalelerde ticarî aklın alamayacağı fiyatlar öne sürdüklerinden artık iş almak çok zorlaşmıştı. Son olarak Çanakkale İçme Suyu Şebekesinin yapım ihalesini kazanmış ve bu işi oğlu Halit Yıldız'a devredip, onun artık işlerini bağımsız olarak yürütmesine zemin hazırlamıştı.

Ticaretin ustası Murat Yıldız'ın canı çok sıkılıyordu. Üzüntüden mi bilinmez gırtlığından rahatsızlanmıştı. Ankara'daki doktorlar tedavinin burada çok zor olacağını söylüyorlardı. Bu durumdan haberdar olan oğlu Prof. Dr. Rıfat Yıldız babasını İngiltere'ye götürdü.

İngiltere'de başarılı bir tedaviden sonra sağlığına kavuşan “Lazoğlu”, Ankara'ya döndüğünde oğlu Fuat'tan işlerin yine kesat gittiğini üzümlere öğrenmişti. Artık Ankara'da kalmanın bir mânâsı yoktu. 1990 yılında Bayburt'a döndü” (Aydın, 2013: 93).

“Lazoğlu”, 1919 yılında doğduğu Bayburt'ta 2 Kasım 2005 tarihinde 86 yaşındayken vefat etti. 2001'de vefat eden çok sevdiği eşi Binnaz Hanım'ın yanına, Şingah Asri Mezarlığına defnedildi. Baba Murat Yıldız'ın film gibi hayatı artık sona ermişti.

Bayburt Fotoğrafi, Babaanne, Anne ve 4 kız kardeşi, Güner Ablası, Adalet, Emine ve Hatice

Bayburt Fotoğrafi, Dedesi, Babası, ağabeyleri Talat, Halit ve Kardeşi Fuat ile

*“Anne ben geldim, üstüm başım
Uzak yolların tozlarıyla perişan
Çoktan paralandı ördüğün kazak
Üzerinde yeşil nakışlar olan
Anne ben geldim, yoruldum artık
Her yol ağzında kendime rastlamaktan”*
Ahmet Erhan (“Oğul” şiirinden...)

FEDAKÂR VE CEFAKÂR ANNESİ “BİNNAZ HATUN”

Annesi Binnaz Hanım 1920 doğumluydu. Yani eşinden bir yaş küçüktü. Rahmetli babasının çok hareketli özel hayatına karşın, fedakâr ve cefakâr annesi Binnaz Hanım, dıştan gelebilecek olumsuzluklara kol-kanat gererek yuvasını ve çocuklarını korumuştur. O, Anadolu kadınının bütün özelliklerini taşımaktaydı.

Eşine ‘efendi’ diye hitap eder, o da kendisine ‘hatun’ derdi. Derin bir sevgi ve saygıyı ifade eden bu hitabetleri gelinleri Gülsevil Yıldız’ı çok etkilemişti. Kayınvalidesi, kendisini kayıtsız şartsız kayınpederine hizmet etmeye adanmış gibiydi, onun bir dediğini iki etmezdi. Sabahın en erken saatlerinde veya gecenin bir yarısında istediği her ne ise onu yapmaktan geri durmazdı.

Kendisi zaman zaman bazı konularda eşini eleştirse bile kimsenin onun hakkında en ufak bir kötü söz söylemesine tahammül edemezdi. Bunu da ‘ben söylerim ama kimseye bir şey söyletmem’ diye ifade ederdi. Çünkü ona büyük bir sevgi ve saygı besliyordu. Murat Yıldız da eşine karşı her zaman çok cömert olmuş ve çok değer vermişti.

Vefatı ve eşinin gözyaşları

“Binnaz Hanım 2001 yılında rahatsızlanarak hastaneye kaldırılmıştı. Ankara’da ameliyat olup kurtulduğu illet bu defa da göğsüne musallat olmuştu. Doktorlar ümitsizdi. Bu durumu öğrenen Murat Yıldız, gözyaşlarını tutamıyordu. Oğlu Fuat ‘Ben babamın iki kere ağladığını gördüm’ demiş ve eklemişti: ‘Biri annemin kurtulmasının mümkün olmadığını öğrendiğinde, ikincisi de annem rahmetli olduğunda...’

Binnaz Hanım bu amansız hastalıktan kurtulamayarak, 18 Ağustos 2001 tarihinde rahmet-i Rahman’a kavuşmuştu” (Aydın, 2013: 100).

KARDEŞLERİ

Rıfat Yıldız'ın kardeşleri arasında en büyükleri olan Talat 1937, ablası Güner Arslan 1942, abisi Halit ise 1946 doğumluydu. Talat Ağabeyi 23 Mart 2014 tarihinde vefat ederek Bayburt'ta defnedilmişti. Halit ağabeyi, 1 Haziran 2009 tarihinde ölmüş, vasiyeti üzerine Çanakkale Kepez Mezarlığı'na gömülmüştü.

Dört numaraları Adalet Gökçek ise 1949 doğumluydu. 8 Şubat 1995 tarihinde Hakkın rahmetine kavuşarak İstanbul/Maltepe Başbüyük Mezarlığı'na defnedilmişti.

5 numara Rıfat'tan sonra Asuman (Emine) Daştan dünyaya gelmişti. Doğum tarihi 1 Ocak 1956'ydı. Hatice Türker 1958'de, en küçükleri sekiz numara Fuat ise 1 Ocak 1960'ta doğmuştu.

Ağabeyleri Halit ve Talat ile, 1976

Yeşilçam Hatırası

Nice yıldızlar vardı, unutulmaz jönlerdi

Gökteki yıldızları saydılar birer birer

Anıları taptaze, o günler daha dündü

Yeşilçam yıldızları kaydılar birer birer

Şükrü Atay

“Çirkin Kral” Hayranlığı ve Yıldız Sineması

Yıl 1966. Rıfat henüz lise 1’de... Babasının işlettiği kışlık Yıldız Sineması yine kapalı gişe... Çünkü o hafta vizyonda Yılmaz Güney’in başrolde olduğu “Çirkin Kral” filmi oynamakta. Diğer oyuncular Tuncel Kurtiz, Aydemir Akbaş, Suzan Avcı...

E-9 numaralı koltukta ise her zaman olduğu gibi küçük amcası Ali Yıldız oturmakta. Babası tarafından bu koltuk kardeşi Ali’ye tahsis edilmiş. Kural; o gelmeseyse bile oraya kimse oturtulmaz.

Makinist koltuğundaki Rıfat, ışıkları söndürüp filmi başlattığı anda seyirciden büyük bir alkış geldi. Herkes nefesini tutmuş, perdeye odaklanmıştı. İlk başta gelecek haftanın filmi gösterildi. “Türk Sinemasının Taçsız Kralı” Ayhan Işık ile hanımefendi sanatçısı Belgin Doruk’un başrollerini oynadığı filmin adı “Şoförün Kızı”ydı.

“Çirkin Kral” başladığında ise coşku doruk noktasındaydı. Henüz ideolojik yönü belli olmayan Güney, özellikle kendisini “delikanlı adam” olarak gören gençler tarafından çok sevimlikte ve örnek alınmaktaydı. Duruşu, karakteri beğenilmekteydi. Rıfat da onu çok sevenler arasındaydı. Zaten son zamanlarda Yılmaz Güney’in filmleri diğerlerini geçerek en çok seyirciyi toplamaya başlamış, “Çirkin Kral” zirveye yerleşmişti.

Rıfat Yıldız’ın bu tür filmleri sevmesinde aile erkeklerindeki silah merakının da etkisi olabilir. Nitekim kardeşi Fuat bu konuda “*Ben çocuktum. Hatırladığım kadarıyla, Rıfat ağabeyimin gençliği çok hareketli geçmişti. Gez Hanlarında sadece bizim ailemiz ve amcalarım yaşırdık. Kimseleri rahatsız edecek bir durumumuz yoktu silah taşımakla.*” demekte.

Biraz gençlik ve Yılmaz Güney özentisi, biraz ağabeyinin silahına imrenmesi, biraz da köy şartlarının etkisiyle Rıfat on beş yaşından sonra belinde tabanca taşımaya başlar. Bu silahı Karadeniz’den kaçak getirmişti.

“Sonradan polis tabancası satın almıştım, bu daha iyiydi. Rahmetli babamın Nagant marka ruhsatlı bir tabancası vardı. Şimdi bana kaldı.

Köyümüzde kız kardeşlerime de atış yapmayı öğrettirdim. Yol üzerindeki tabelalara, ağaçlara kendi kendime atışlar yapardım. Ama avcılık yapmadım. O yoktu. Bizde keyfine, aileden gelen bir şeydi tabanca...”

Kız kardeşi Asuman (Emine) Daştan da Rifat abisinin silaha ve ata çok meraklı olduğunu belirterek “arazide sık sık atış yaptığını, kendisinden de havuzun başına çıkıp şişeyi fiçinin üzerine koymasını istediğini, ancak daha yolun yarısındaiken nişan alıp şişeyi devirdiğini” söylemekte...

Lise arkadaşı Süleyman Burç da onun silaha çok meraklı olduğunu teyit ederek; babasının Rus yapımı Nagant marka tabancasını üzerinde taşıdığını ve bu silahla birlikte fotoğraf çektiklerini söylüyor.

Pancar paralarıyla alınan sinema

İşlettikleri sinemanın ilk adı “Yeni Sinema”ydı. Babaları satın alır almaz sinemanın adını soyadları olan “Yıldız” yapmıştı.

“Murat Yıldız bu sinemayı, kazandığı pancar paralarıyla, Nevrez Atamer’in oğulları olan Etibank Genel Müdürü Hikmet Atamer ve kardeşi İstanbul Beyoğlu Şube Müdürü Safi Atamer’den satın almıştı. İki yüz on bin liraya aldığı ‘Yeni Sinema’yı müstemilâtında gerekli gördüğü değişiklikleri yaptıktan sonra adını ‘Yıldız’ koyarak faaliyete geçirdi.

O yıllarda ‘Onun Süvarisi’, ‘Düşman Yolları Kesti’, ‘Yavuz Sultan Selim Ağlıyor’ ve ‘İstanbul’un Fethi’ gibi tarihi filmler revaçtaydı. Bu filmler özellikle mi getiriliyordu, yoksa tesadüfen mi geliyordu bilinmez. Bilinen şu ki bu tür filmlerin, Bayburt gençlerinde bilhassa bir tarih sevgisinin oluşmasına katkıda bulunduğunu aşikârdır.” (Aydın, 2013: 83-84).

Rifat, sinemada babasına her konuda yardımcı olmakta adeta joker vazifesi görmekteydi. Babasının çeşitli şehirlerde işleri olduğundan sinemayı çoğu zaman o idare etmekteydi. Elektrik kesintilerinde jeneratörü de kendisi çalıştırmaktaydı. Sinema sanatını çok sevdiği için bu işlere gocunmadan, yük-sünmeden zevkle koşturmaktaydı.

“Evimiz sinemanın bitişiğindeydi. Babam sinemayı ilk devraldığında birkaç yıl çok koşturdum. Babam, diğer illerdeki işleri için gidince işleri ben takip ederdim. Yani babam olmadığında sinemayı ben yönetiyordum. Benden dört yaş büyük Halit Ağabeyim o zaman Erzurum Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesinde öğrenciydi.

O yıllarda Ayhan Işık, Eşref Kolçak ve Yılmaz Güney’in filmleri çok tutuluyordu. Ben de bu üç sanatçıyla birlikte Ahmet Mekin’i çok beğenirdim. Özellikle bunların filmlerini hiç kaçırmazdım.

Askeri kışladaki sinema salonunda da filmleri biz oynatırdık. Babam makine temin etmişti. Zaman zaman abim, bazen de ben giderdim. Hem açık havada hem de kapalı salonda sinemacılık yaptık. Sinema binasının karşısındaki Şehit Nusret parkında, yazları da açık hava sineması işletirdik. Ben üniversite tahsili için Almanya'ya gitmeden bir yıl önce babam kapalı sinemanın işletmesini kiraya verdi. Açık hava sinemasını işlettiklerinde ben Almanya'daydım."

Lise Dönemi Anıları

Rıfat, Bayburt Ortaokulunu 1965 yılında başarıyla bitirmişti ama şehirde normal lise yoktu. Mecburen Endüstri Meslek Lisesine yazıldı. (1966) Kerhen girdiği bu okulda da başarılı oldu.

"Meslek Lisesindeyken tesviye bölümündeydim, teknik resim dersinde çok başarılıyım; 'Görünmezler' diye bir teknik vardı. Bu teknikle çok güzel resimler çizdim. Teknik resim dersinde birçok arkadaşımız zorlanırken, ben bu derste üç taraftan görüntülü şekillerin görünür-görünmez kenarlarını çok başarılı çizdiğimi hatırlıyorum.

Sadece bir yıl okuduğum bu okulda çok maceralarımız oldu. Meselâ, herkesin günlük ihtiyacı olan malzemeyi verdiğimiz bir depomuz vardı. Her gün bir kişi nöbet tutardı. Bize ayrıca arap sabunu da verirlerdi. Mesai bitiminde öğrencelere talaş ile karıştırır öğrencilere dağıtırdık, ellerini yıkamaları için. Bir gün şaka olsun diye, arap sabunu yerine gres yağıyla talaşı karıştırıp arkadaşlara dağıttım. Arap sabunu gres yağına benzerdi. Ortalık fena karıştı. Lavaboya yıkanmaya giden tekrar geri döndü. İyi bir muhabbet oldu... Tabi yeniden arap sabunu karıştırılmış talaş "yumurtalarını" dağıttım."

Lise Dönemi

**Eşi Gülsevil Hanım,
Lise dönemi**

Ertesi yıl normal lise açılınca bir yıllık kaybı göze alarak oraya geçti. Bayburt Lisesinin ilk mezunları arasında yer aldı (1969).

Bayburt Lisesinde unutulmaz anılar

Yıldız, yeni lisesinde çok güzel arkadaşlıklar kurdu. Nitekim bazılarıyla halen görüşmekte...

O dönemde çok mutlu, heyecanlı ve hayat dolulardı. Sahip oldukları mütevazı imkânları da, dertlerini de kendi aralarında paylaşırlardı. Çünkü birbirlerine çok güvenen, dayanışma içinde hareket eden bir arkadaş grubuydular.

Üstelik bilgili ve yürekliydiler. Bir geometri sınavında tahtaya yazılan sınav sorularından, hem de diğer grubun bir sorusunun hatalı olduğunu ders hocasına hatırlatabilecek kadar...

Bayburt'un "Hababam Sınıfı"

Lise arkadaşı emekli eğitimci Şükrü Pekmezci, sınıflarının Bayburt'un "Hababam Sınıfı" olduğunu belirterek, her türlü haylazlıkta elebaşının sınıf başkanları olan Rifat Yıldız olduğunu vurguluyor.

Halen Eskişehir'de yaşayan lise arkadaşı psikiyatrist, psikoterapist Hasan Ulvi Kıvanç da *"okulda ayrı sınıflardaydık. Onların sınıfı okulun en haşarı sınıfıydı. Başlarını da Rifat çekerti. Arada cuma namazına veya başka yerlere kaçarlardı. Oldukça kafa dengi bir grupları vardı. Zeki ve sevimli gençlerdi."* diyor.

Hamamda yapılan yoklama

Sınıfça en çok sevdikleri şeylerden biri topluca hamama gitmekti. Serbest çalışma derslerinde öğretmenleri gelmezse hemen Galer Hamamı'nı şenlendirir, sıhhat bulur, ak pak olurlardı. O gün o dersin yoklaması da sınıf başkanları Rifat tarafından göbek taşında alınırdı.

Nurlan, Paşaoğulları ya da Kondolotlar isimleri de verilen bu tarihi hamamı en cazip kılan şeylerden biri emektar görevlisi rahmetli Faruk Abilerin anlattığı hikâyelerdi.

Tertemiz olup dışarı çıkarlarken Faruk abileri onları uğurlar, kapıda *"uşaklar ben Bayburt Lisesi'nin öğrencilerini seviyorum. Arayı açmayın, tez tez gelin"* diye sıkı sıkı tembihlerdi.

Sabah hamamlarda aklanıp paklanıp pamuk gibi olunduktan sonra meşhur Çoruh Lokantası'na gidilip kahvaltı yerine doduk (koyun ayağı) paçası yenilmesi de halen süregelen bir Bayburt geleneğiydi.

Babasının kamyonunu deviriyor

Yine lise arkadaşlarından Süleyman Burç, Rifat Yıldız'ın gençliğinde şimdi görüldüğü gibi sessiz biri olmadığını, tam tersine cevval, yaramaz, ele avuca sığmaz bir genç olarak bilindiğini anlatıp, yaşadıkları ve ucuz atlattıkları bir maceralarını aktarıyor;

“Bir gün köylerine gittik. Toplam 5 kişiydik. Yaşımız 17. Babasının Vabis marka kamyonunu kaçırıp bizi gezdirmeye başladı. Şoför mahallinde ikimiz varız. Üç arkadaşımız da kamyonun kasasında... Yolda lor, ekmek aldık. Gez köyünün orada Çadirkaya mevki vardı. Orada Çoruh nehrinin yatağına Rifat Vabis kamyonunu yan yatırdı.. Şükür, hafif yaralarla atlattık. Benim üstüme akü devrildiğinden asit elbiselerimi yakıp vücuduma yapıştırmıştı. Babası Murat Amcanın korkusundan kaçıp epey saklandık. Daha sonra kamyonu şarampol-den çıkardılar.”

Baharda Çoruh'u geçme yarışması

Delikanlılığın da tesiriyle Bayburt Lisesi döneminde arkadaşlarıyla çılgınca işler yaparlardı. Bunlardan biri Çoruh'u yüzerek karşıya geçme yarıştı. Bu yarış daha da meceralı hale sokmak için nehrin en coşkulu aktığı, debisinin en yüksek olduğu ilkbahar aylarını seçerlerdi. Nitekim Şehit Nusret Parkı/Bahçesinden Çoruh'a atlar, ortaya koydukları iddiayı kazanmak için en hızlı şekilde karşıya geçmeye çalışırlardı. **Deli akardı Çoruh ama onlar daha deliydi.**

Kışın sınıf sobası yeterli yakılmadığında da okul yönetimini protesto etmiş ve derse girmemişlerdi. Yönetim onlara ceza vermişti ama okula devam etmelerini engelleyememişti.

Yıldız'a göre bu veya benzeri çılgınlıklar, kendilerine iddialı olma ve coşkulu yaşama heyecanı vermekteydi.

Babasının Çoruh'a attırdığı iskarpinler

Ancak babası da az çılgın değildi. Muhtemelen lise 2'de okurken yaşattığı ilginç bir olayı asla unutamamaktaydı. Aslında kendisine bir ders vermek isteyen babası, yeni aldığı iskarpinleri Çoruh'a attırmıştı. Gerekçe; bir lise öğrencisine göre fazla lüks olmalarıydı.

“Hatırladığım kadarıyla, 1967 veya 1968 yılının haziran ayıydı. Ayakkabıcı Develilerden (Rahmetli Hacı Ahmet ve Emin Ağabeyler) çok sık, bir çift yazlık sütlü kahverengi iskarpin satın almıştım. Cumhuriyet Caddesinde Talat Ağabeyimle birlikte sinemamızın önündeyiz. Babam o esnada geldi ve ayağımdaki iskarpinler dikkatini çekti. Bana nereden aldığımı sordu. Ben de 'Baba senden

izin aldıktan sonra, Develilerin dükkânından veresiye satın aldım.’ dedim. Ancak babama göre, bir lise öğrencisi için bu satın aldığım iskarpinler çok lükstü. Bana hemen iskarpinleri 50 metre uzaklıktaki Çoruh nehrine atmamı söyledi. İçim yanarak ve Talat Ağabeyimin yüzüne bakıp, ondan da küçük bir kafa ışıretisiyle onay alarak Danzutlu Fahri amcanın işlettiği Şehit Nusret Parkı’ndan iskarpinleri Çoruh’a attım” (Aydın, 2013: 162).

Matematik sevgisi

Matematiğe bayılan ve ülkenin değişik yerlerinde “Matematik Atölyeleri” kuran Rifat Yıldız’a bu dersi ortaokuldaki öğretmeni Macit Gür sevdirmiş ve çok güzel bir temel atmıştı. Macit Hoca, öğrenciler arasında “Yanık Macit” diye tanınırdı. Kim bilir, belki de matematiğe yanıklığından, aşkından dolayı kendisine bu lâkap takılmıştı. Rifat Yıldız’ın matematik aşkı da onun sayesindediydi. Bu dersten hep yüksek notlar alırdı.

Ortaokul arkadaşı Ernail Türk, (namı diğer Musa’nın oğlu), matematiğinin çok kuvvetli olduğunu, soruları şipşak çözdüğünü, bu yüzden Macit Hocanın en gözde talebeleri arasında yer aldığını vurguluyor. Rifat’ın şansından lise-deki fizik-matematik hocası Bayburtlu Osman Özyıldırım da çok iyi bir matematikçiydi.

“Osman Öğretmen Talat ağabeyimin arkadaşı imiş. Bir ay önce aradım buldum telefonunu. Görüştük. İstanbul’daymış. Ayrıca fizik dersimize de girmişti. Yine Sivaslı bir geometri hocam vardı: Mustafa Şağban... Sınıfımızı iki gruba ayırdı ve bize sorular sordu. Geometrim de çok iyiydi benim. A grubundaydım ama tahtadaki sorulara baktığımda B grubunun sorusunda yanlışlık gördüm. Hemen hocamıza sorunun eksik olduğunu söyledim. Teşekkür etti ve soruyu düzeltti Mustafa Şağban hocamız.

Matematiği çok severdim. Rahmetli Talat Ağabeyim, ortaokul mezunu olmasına rağmen sıkıştığım zaman derslerime yardım ederdi. Özellikle havuz problemlerine...”

Lisede okullarına yeni mezun bir matematik hocası tayin oldu. Maalesef işinin ehli değildi. Bu yüzden lise ikinci ve üçüncü sınıftayken matematiği giderek körleştirdi.

“Buna ilaveten, babamın işleri nedeniyle sık sık Bayburt dışında bulunması, Talat Ağabeyimin ayrılması ve onun da il dışında işleriyle uğraşması, Halit Ağabeyimin Atatürk Üniversitesi’nde öğrenci olması, bizim sinemanın ve babamın birçok işinin sorumluluğunu yüklenmek zorunda olmam, okulumu ve derslerimi ihmal etmemin önemli sebepleri arasındaydı.

*Neticede zayıf bir lise eğitimi aldım. Matematiğim de kötüleşti. Öyle üzül-müştüm ki... Biz modern matematik de görmemiştik. Bizden sonra çıktı. Bu yüz-den beni Almanya'da en çok zorlayan ders modern matematik olmuştu. İstatis-tik dersimiz vardı. Bu zorlanma, içimdeki matematik aşkını yeniden canlan-dırdı. Yaşadıklarım, **matematik atölyesini** kurmamda en büyük etkenlerden biri oldu."*

İdeolojik cendereye sokulmaları

İşte böylesine sağlam bir eğitim alırken maalesef daha lisede tüm ülke gençleri gibi onları da ideolojik cendereye sokup militanlaştırmışlardı.

"Lise döneminde, nereden etkilendik bilinmez ama çoğu tartışmamızın ko-nusu maalesef din ve komünizm oluyordu. Hocalarımızı ideolojik olarak sınıf-landırıyor, ona göre de verdikleri dersleri önemsiyor veya önemsemiyorduk.

Hani Cemil Meriç'in çok güzel bir sözü var ya!: 'İzm'ler idrakimize giydiril-miş deli gömlekleri' diye... Aynen biz de zihinlerimize adeta pranga takılmasını kabul etmiştik. Ben de o zaman çevremdeki çoğu arkadaşım gibi ülkücü ve nurcu safları seçmiş, 'vatani kurtarma' derdine düşmüştüm. Hocalarımızla ef-ten püften konulardan ideoloji tartışırdık. Ne gereği vardı oysa?

Bize o zamanlar hiç kimse 'klâsikleri okuyun, şiir, hikâye okuyun' tavsiye-sinde bulunmadı. Hep tek yönlü, ideolojik kitapları dayattılar. Anlamadan et-medem ezbere oku babam oku! Mehmet Şevki Eysi'nin 'Bugün' gazetesini körü körüne okurduk. Lisedeyken üniversiteli arkadaşlarım vardı. Bunlardan Bahat-tin Elçi ve Suat Pamukçu yıllar sonra Refah Partisinden milletvekili oldular."

Yoğun kitap okumaları

Yıldız, her şeye rağmen kitap okuma alışkanlığını bu yıllarda kazandı.

"Lise çağında yoğun olarak kitap okumaya başlamıştım. Günün ideolojik at-mosferi ve ilgili tartışmalar beni de okuldaki arkadaşlarımla, cesaret buldukça hocalarımla tartışmaya sokuyordu. Tartışmalarda kendimi göstermek ister-dim. Müslümanlık, komünizm, sosyalizm, milliyetçilik ve nureuluk önemli tar-tışma konularındandı. Heyhat! Maalesef doğayı, önümüzde gördüklerimizi hiç tartışmazdık. Bayburt'ta yakınlarımız ile bizde cevvaliyet gören etkili kişiler ta-rafından toplantılara davet edilirdik. Bizden büyük olmalarına rağmen at-mosferi samimileştirmek için sigara ve çay sohbetleri yapar, toplantıları muhab-betle tamamlardık

"Göge Bakma Durağı"

Bayburt Lisesi yıllarında teneffüslerde sık sık kafalarını gökyüzüne çevirir ve hayaller kurarlardı. Şehirleri kuzeyde Bayburt Kalesi, güneyde Aslan Dağı,

doğuda Duduzar'ın Beyböyük Tepesi, batıda ise Şehit Osman Tepesi ile çevriliydi. Buralar, onları tarihi ve coğrafi açıdan kucaklayan, koruyan ve tanıyıp öğrendikçe kimlik kazandıran değerleriydi. Oralarda türkü söylediler, seslerinin gürlük derecesini ölçtüler, hikâyeler anlattılar, hayal kurdular, kayak yaptılar.

Bir Bayburt'la bütünleşme fotoğrafı

Bayburt Lisesi "Kalkınmaya Köyden mi Şehirden mi Başlanmalı?" konulu münazara ekipleri. Ayakta soldan ikinci, 1968

Kalkınmaya Köyden Başlanmalı" tezini savunan münazara ekibi, öğretmenleri Salim Haşlak ve Şerif Aktaş ile... En ortada oturan, 1968

Yıldız Sineması sahnesindeki müsamere sonrası Bayburt Lisesi öğrencileri. Ayakta soldan yedinci, Haziran 1968

İKİNCİ BÖLÜM

ÜNİVERSİTE YILLARI VE HAMBURG'A YOLCULUK (1970 - 1978)

*Ah Almanya Almanya!
Oldun hasret ocağı,
Saldın gurbet illere
Bu sevdalı uşağı*

Önce Almanca Öğreniyor

Yıl 1969. Liseyi henüz bitirmiş ve memleketi Bayburt'un dışına pek çıkmamış Rifat Yıldız, birdenbire yurtdışına gitmeyi hayal etmeye başladı. Amacı, yüksek tahsilini Almanya'da yapmaktı. Bunu gönlüne düşüren liseden arkadaşı Mustafa Abdullohoğlu idi. O da İsviçre'ye gitmeyi kafasına koymuştu.

Hemen nasıl gideceğini araştırdı. Öncelikle o ülkeden bir garantör gerekiyordu. Ancak ilk önce babasının iznini alması şarttı. Almanya'ya yükseköğrenim yapmak üzere gitmek istediğini söylediğinde "Lazoğlu" biraz düşündü. Nasıl gideceğini sordu. Anlattıktan sonra izin verilmişti. Doğrusu işin bu kadar kolay olacağını tahmin etmiyordu. Yani Almanya macerası çok bilinçlice değil tam tersine biraz tesadüfi başlamıştı. Ancak annesi biraz endişeliydi. Zira içlerinden biri ilk defa yurtdışına, gurbete gidecekti. Üstelik onun bir daha Bayburt'a kesin dönüş yapıp yapamayacağını bilmiyordu.

Rifat Yıldız'ın Almanya'ya gidene kadar bir kez İstanbul'a, bir kez Ankara'ya, birkaç kez Erzurum'a ve birkaç kez de Trabzon'a haftalık veya birkaç günlük seyahatleri olmuştu. Dolayısıyla uzun ve öğretici bir büyük şehir yaşantısı deneyimi edinmeden Almanya macerasına başlayacaktı.

Garantör bulunuyor

"Bunun üzerine hemen resmi işlemleri başlattım. Halamın oğlunun Duisburg'da bir arkadaşı varmış. Ondan rica ettik. Bana bir garanti belgesi gönderdi. Tahsil dönemim boyunca benim giderlerimi karşılayacağına dair garanti

verdi. Sağ olsun, henüz Türkiye'den ayrılmadan beni Iserlohn'daki Goethe Enstitüsü'ne de kaydettirdi. Ben de bu belgeyi alıp uçakla Almanya'ya gittim.

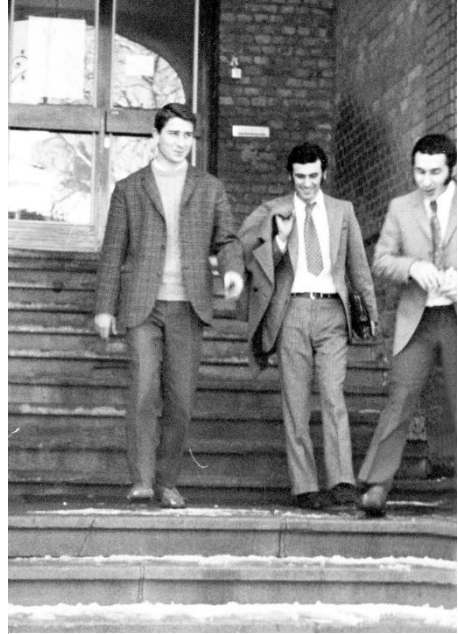
1970 yılının Ocak ayı idi. İlk Almanca kursuma Iserlohn'da başladım. Goethe Enstitüsü'nde iki kur Almanca dersi aldım. Bu süreç dört ay sürdü. Staj amaçlı olarak 6 ay Hannover'de bir fabrikada çalıştım. Daha sonra Münih üzerinden Viyana'ya gittim ve orada Almanca üniversite hazırlık kurslarına katıldım. Bu ülkede beş-altı ay kadar kaldım. Yaz tatili gelince tekrar Almanya'ya Hannover'e döndüm. Yine staj amaç bir fabrikada 5 ay çalıştım. Almancayı yaklaşık bir buçuk senede öğrendim. Dili öğrenince de üniversiteye başlamakta karar verdim.

Telâş ve mutluluk

1971 yılı yaz mevsimi... Hamburg... Dikkatle bakınca Türk olduğu belli olan bir yağız delikanlı elinde bazı evraklarla Hamburg Üniversitesinin kapısından telâş ile içeri giriyordu. Zira kayıt dönemini bir hafta kaçırmıştı.

Yeni geliştirmekte olduğu Almancasıyla yetkiliye bir şeyler sordu. Biraz sonra yüzündeki endişenin yerini tarifsiz bir sevinç kapladı. Yabancı öğrencilerden sorumlu Dr. Petzold, bu delikanlının üniversitelerine girişini onaylamış ve bir yıl kaybetmesini önlemişti. O genç Türkiye'de hem akademik hem de sosyal alanlarda büyük başarılarla imza atacak Yıldız'dan başkası değildi. Arkadaşı Akın Bayrak ile kurduğu Matematik Atölyeleri, Hafıza Merkezleri ve memleketi Bayburt'a olan katkılarıyla bu toprakların vatansever evlâdı İktisat Profesörü Rifat Yıldız...

"Viyana'da iken Hamburg Üniversitesi ile bazı yazışmalar yapmıştım. O zamanlar makine mühendisliğini düşünüyordum. O sırada Hannover'de bir fabrikada staj yapıyordum. İki şehrin arası 150 kilometre civarındaydı. İstenilen evrakları toparlayarak başvurmaya otostopla gittim. O yıllarda otostopu çok kullanırdım.

**Iserlohn Goethe Enstitüsü
(Sol başta)**

Ancak kayıt dönemini kaçırmışım. Bir hafta geçmiş. Yabancı öğrencilerden sorumlu beyefendiyi Dr. Petzold'u buldum. Özrümü beyan ettim. 'Başvurumu lütfen kabul edin!' dedim. Sağ olsun 'Tamam Yıldız, bir hafta geçmiş olmasına rağmen senin başvurunu kabul ediyorum.' dedi. Dünyalar benim olmuştu. Bu cevabı benim için çok önemliydi. Bir sene kaybetmeme engel olmuştu. O iyiliğini ve Dr. Petzold'u asla unutamam.

O süreçte Hamburg'a birkaç kez otostopla gittim ve en sonunda Hamburg/Altuna'da gazete ilânlarından bulduğum bir odayı ikamet etmek üzere kiraladım. Almanya'ya gidişim ve üniversitede yükseköğrenime başlamam bir buçuk yıl içinde gerçekleşti.

Burada beni önce sözlü bir sınava tâbi tuttular. Almanca kurslarına devam etmek kaydıyla Hamburg Üniversitesinde iktisat tahsiline (Volkswirtschaftslehre) başladım. Tarih 1971 yılının ekim ayı idi."

Babasının Büyük Desteği

Yıldız ikinci sınıfa gelene kadar tamamen babasının desteği ile okudu. On-
dan sonra çalışmaya ve bir yerlerden burs bulmaya karar verdi.

"Remtsmaa isimli bir sigara firması vardı. İmalatında Türk tütününü de kullanıyorlardı. Bizim bir arkadaş bu firmadan karşılıksız burs alıyormuş. Bana da söyledi. Firmaya gittim, hocalardan referans bulmam gerektiğini söylediler. İki hocamdan referans alarak firmaya götürdüm. Bana üç yıllıkına ihtiyacım olan paranın yarısını ödemeyi kabul ettiler. O zamanın parasıyla aylık üç yüz mark ediyordu. O anki mutluluğumu anlatamam. Bu bursu aldıktan sonra ekonomik açıdan hayli rahatladım.

Bu arada sömestr tatillerinde de ufak tefek işler bulup çalışmaya başladım. Artık babamdan ara sıra para alıyordum. Tahsilimin son üç yılında ise Konrad Adenauer Vakfının sınavlarına girip karşılıksız olarak ayda 600 DM burs kazandım. Bu nedenle son dönemimde Almanya'da çok rahat bir öğrencilik hayatı yaşadım. "

Hem okuyup hem çalışmak...

Rıfat Yıldız, Hamburg'da çevre edinince yeni işler bularak part-time çalıştı. Bulduğu en güzel işlerden birisi, üniversite kampüsündeki Von Melle Park'ta bulunan fakülte kütüphanesinde görev yapmaktı.

Ayrıca çamaşır yıkama fabrikasında ve büyük bir alışveriş mağazasının gıda reyonunda görev aldı. Ardından, meyveleri paketleyip etiketlediği ve sonra raflara yerleştirdiği bir işte...

Üç çeşit ders alıyor

“İlk iki yarıyılta üç çeşit ders alıyordum: Birincisi, bütün iktisat öğrencilerinin almak zorunda olduğu dersler; ikincisi, yabancı öğrenciler için verilen destek dersleri, üçüncüsü ise Almancayı geliştirmek için tavsiye edilen yüksek Almanca dersleri... İlk yılda ‘Von Melle Park 1’de yabancılar için verilen destek derslerimiz yoğunlu. Bu münasebetle burası birçok açıdan üzerimde anlamlı izler bırakmıştır. Çünkü faydalandığımız kütüphane bu binadaydı.

Bu binanın bir bina uzağında, biz üniversite öğrencileri olarak çok sık gittiğimiz Kino Abaton (Abaton Sineması) vardı. Abaton Sineması’nın yakın çevresi, daha çok öğrencilerin gittiği kafelerle doluydu. Kafelerde buluşur, ders aralarında/molalarda kahve içer, çalışma grupları olarak toplanır ve keyifli bir öğrencilik hayatı sürdürürdük.

Hamburg Üniversitesi’nin tarihî ana binasının (Hauptgebaude) girişi üzerinde üniversitenin işlevlerini ifade eden üç kelime yazar: Lehren-Forschen-Ausbilden (birinci kavram soyut teoriyi, ikinci kavram araştırmayı ve üçüncü kavram ise yükseköğrenimi temsil etmekte).

Hamburg Üniversitesi, bir şehir üniversitesi olması münasebetiyle ana bina ve onun etrafında kurulmuş birbiriyle bağlı sekiz-on binadan başka yakın çevreye dağılmış birçok binadan oluşurdu.

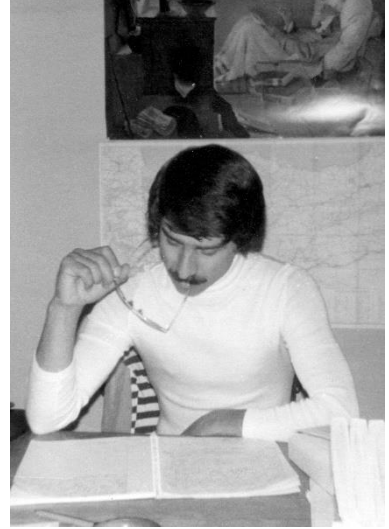

Hamburg Üniversitesi Ana Binası

Üniversitenin birimleri; U-Bahn, S-Bahn, tramvay ve otobüs duraklarına tahminen 3-8 dakika yürüme mesafesindeydiler. Hemen hemen her fakülte binasının içinde kantin hizmetleri, bazılarında otomatlar vasıtasıyla sunulurdu. Fakülte kantinleri aynı zamanda öğrenci çalışma gruplarının toplandığı

mekânlardı. Üniversitenin merkez kütüphanesi dışında fakültelerin kendi kütüphanelerinde ise öğrenciler ders çalışıp gazetelerden faydalanırlardı. Kütüphanelere çanta, kaban ve benzeri kıyafetlerle girmek yasak olup, girişteki kilitli dolaplar bu eşyaların konulması amacıyla kullanılabilirdi. Kütüphanelere giriş-çıkışlar, görevlilere kimlik teslim ederek veya turnikelerden kimlik okutarak gerçekleşirdi. Kitap ödünç süreleri de eserlerin niteliğine göre farklılık gösterirdi.

Öğrencilik yıllarımda, ikinci sömestrden sonra yurttan kalma imkânı buldum. İlk kaldığım yurt Überseeskolleg isminde ve üniversiteye, U-Ban ile 20 dakikada ulaştığım yeni bir mekândı. Bu yurt, ortasında geniş bir yeşillik bulunan üç bloktan oluşmaktaydı. Yeşil alanda belli zamanlarda öğrenciler Gartenfest (Bahçe Eğlencesi) düzenlerdi. Voleybol sahası, binanın birinin bodrum katında masa tenisi salonumuz ve hafta sonlarında açık olan ve bar hizmetleri sunan mekânlarımız da vardı. Dolayısıyla öğrencilerin sosyal ve sportif etkinlikleri için gerekli mekânsal ve teknik olanaklar mevcuttu.”

Yabancı öğrencilerle arkadaşlık

Sosyal politika derslerinde çalışma grupları oluşturulardı. Bu gruplardaki tartışmalar öğrenmeyi kolaylaştırıp başarı seviyesini artırırken, öğrencilerin birbirlerini yakından tanıyıp arkadaş olmalarına da vesile oluyordu.

“Ben çok grup çalışmasına katıldım. Burada her grup kendi konusunu çok iyi çalışıyordu. Sonra hocaya sunum yapıyorduk. Ben iki grupta da görev alıyordum. Bu sayede hem Almancamı geliştiriyor, hem de işin teknik yönünü arkadaşlarımla tartışıyordum. Ayrıca konuyu birbirimizden öğrenme fırsatı buluyorduk. Bu çalışmalar vesilesiyle çok sayıda arkadaş edindim ve yöntem becerilerimi geliştirdim.

Türkiye’nin değişik yerlerinden de arkadaşlarım oldu. Üniversitede Bayburtlu arkadaşım yoktu. Sadece başka bir şehirde inşaat mühendisliği okuyan bir hemşerim vardı.”

**Hamburg Holstenstr
Çalışma Odası**

Edebiyat merakı

İktisatçı olmasına rağmen edebiyatı da seven Yıldız, Almancasını geliştirmek için bol bol roman okuyordu. Yüz civarında romanının çoğu polisiyeydi. Alman yazarlardan Türkiye’de “Almanya’nın Mevlana’sı” olarak görülen Hermann Hesse’yi çok beğeniyordu:

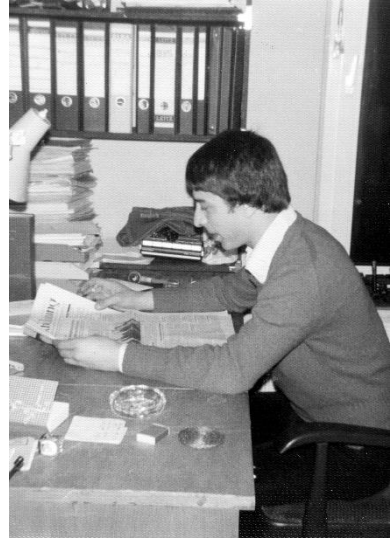
“Almanca kitaplarımın tamamını Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği bölümüne hediye ettim. Bu jestim karşısında teşekkür belgesi verdiler. Şimdi ben öğrencilerime polisiye roman okumalarını tavsiye ediyorum. Özellikle Sherlock Holmes’u...”

En İyi Arkadaşı Osman

Liman şehri Hamburg'un en şirin, en güzel yerlerinden birisi olan Alster Gölü ve Çevresi Yıldız'ın da favori mekânlarından birisi haline gelmişti. Göl etrafında aynı yurttta (Übersekolleg) birlikte kaldıkları en samimi arkadaşı Osman Sümer ile koşu yapıyorlardı.

“Üniversite yıllarımda tıpkı Bayburt gibi Hamburg’a da kar yağmasını çok ister ve yağdığında da özellikle hafta sonları yakın kanal boylarında 1-1,5 saat koşardım. Peşinden, düş aldıktan sonra yeniden doğmuş gibi olurdum.

Osman çok yamandı, çok hızlıydı. Ben önce iki kilometre ile koşmaya başladım. Daha sonra sekiz kilometreye kadar çıktım. Bir sigara tiryakisi olarak koştukça açıldım.

**Hamburg Kiwittsmoor
Öğrenci Yurdu**

Üniversitemizin spor salonuna düzenli giderdik. Hem açık, hem de kapalı futbol sahaları ve basketbol sahası vardı. Kışın salonda, yazın da açık sahada futbol oynardık. Top oynayacağımız zaman önce üç dört kilometre koşumuzu yapar, iyice açıldıktan sonra futbol ve basketbol oynardık. Osman pire gibi koşar ve çok yaman top oynardı. O zamanlar HSV’nin genç takımında biraz oynadığını ancak devam ettiremediğini hatırlıyorum.

Bayburt Ortaokulu’nda kazandığım masa tenisi becerimi Hamburg’daki üniversite öğrenciliği yıllarımda, yurtlarda başarılı bir şekilde ortaya koyar,

birçok arkadaş karşısında, uluslararası ortamda iyi bir performans sergiledim. En çok da Yunan, Arap ve Güney Amerikalı arkadaşlarımızla oynardık. Kütlerimi (smaçlarımı) çok azı kurtarabilirdi.

Hafta sonları; ben yayvan güveçte körili, bezelyeli ve havuçlu pirinç pilavı ile fırında tavuk pişirirdim. Osman ise küçük kırmızı turplarla salata yapardı. Peşinden de çayın eşliğinde pipoları yakardık. Gel keyfim gel... Zaman zaman böyle çok keyifli günlerimiz olurdu. Osman, Etibank'tan burslu jeofizik okuyordu. Ben Almanya'yı terk ettikten sonra doktorasını da yaptı ve Etibank'a olan burs borcunu ödedi.

Osman hâlâ benim en iyi arkadaşımdır. Halen Hamburg'ta yaşıyor ancak mesleğini yapmıyor. Alster'e yine gittiğini ve koşmaya devam ettiğini söylüyor. Kendisi jeofizik üzerine doktorasını yaptı. Profesyonel olarak uluslararası doküman makalem antikacılığını yürütüyor. Aynı zamanda tamircisi de..."

Osman Sümer de, "Biz 1975'ten itibaren her Allah'ın günü koştuk. Rifat'ın kaldığı öğrenci yurdunun yakınında üniversitenin spor sahası vardı. Önce koşuyor, sonra da maç yapıyorduk. Bu maçlarda beni beğendiler. Bir futbol kulübünü önerdiler. Oraya gidip dört sene futbol oynadım." demekte...

Hamburg'da yoğurtlu köfte yemek...

Sık sık gittikleri Abaton Kino (Sinema) Von Melle Park adresindeydi. Yakınında ise 'Merhaba' ve 'At Nalı' isimli Türk restoranları vardı. Akşamları sinemadan veya spordan çıkınca doğru bu lezzet mekânlarına gider, doyasıya yoğurtlu köfte yerlerdi.

"Burası öğrenciler için çok ekonomikti. Biz yoğurtlu köfteyi tercih ederdik. Tek başına doyurucuydu. İtiraf etmeliyim ki, burada yediğim bu yemeği Türkiye'den tanıımıyordum. Bildiğimiz 'İskender Kebab' değildi, yoğurtlu köfteydi.

Dinginleştirici spor, nefis yoğurtlu köfte ve meyhane muhabbetinden sonra spor tesislerinin yakınındaki 'U-Bahn-Hallerstrasse' durağına 10 dakika yürür

**Hamburg Biberstr
Öğrenci Yurdu**

ve 20 dakikada ikamet ettiğimiz 'Überseeskolleg' ismindeki yurdu muza ulaşırdık. Birkaç yıl da Üniversitemizin çok yakınındaki 'Biber Strasse 1'deki yurttaki ikamet etmiştim."

Unutamadığı film

Abaton Kino'da daha çok Fransız aktörler Alain Delon ile Jean Paul Bel-mando'nun filmlerini izlerlerdi. Norveçli aktris Liv Johanne Ullmann, 'Yüz-yüze' isimli filmdeki performansıyla onu çok etkilemişti. Rıfat Yıldız, 1976 yılında izlediği Ingmar Bergman yapımı bu filmi hiç unutamıyor.

Sinemaya genelde grup olarak gider, film den çıktıktan sonra da arkadaş-larla kritiğini yaparlardı. Yıldız, daha çok, sosyal konuları ve sosyal problem-leri işleyen filmleri izlemeyi severdi.

Samimi arkadaşlarıyla birlikte Ependorf ve Pöseldorf öğrenci meyhanele-rini dolaşmayı ve sabahlamayı da çok seviyorlardı. En sık gittikleri meyhane Schrammer'di.

Kütüphanecilik Aşkı

HWWA, Aster Gölü'nün kenarında muhteşem bir araştırma merkezi ve kü-tüphaneydi. Buraya hayran kalmıştı. Kütüphanenin bulunduğu yer Ham-burg'un en lüks bölgesiydi. Almanya'daki son iki yılını adeta bu kütüphanede geçirdi. Bitirme tezini orada yazdı. Burası hem kütüphane hem arşivdi. Ayrıca bazı ülkelerin ekonomilerini de takip eder, ayrı ayrı analizlerle hükümete ra-por verirlerdi. Yani açık istihbarat görevi de vardı.

"Akademik ilham kaynağım"

"Yükseköğrenim ve meslek hayatımda çok önemli olduğuna inandığım bir kurum var: Hamburg Waeldtwirtschaftsarchiv HWWA. Belediye ve STK'lar ta-rafindan yönetilen bu kurum, Hamburg'da Alster Gölü'nün kenarında tarihi bir binada hizmet vermekteydi. Ekonomi Arşivi, Dünya Ekonomisi Kütüphanesi ve Dünya Ekonomisi Araştırma Enstitüsü vardı. Örnek aldığım bir araştırma ku-rumuydu.

Türkiye'ye döndükten sonra da doktora çalışmam sürecinde posta ile kay-nak tedarik ettiğim bir yerdi. Benim akademik ilham kaynağım olduğunu söy-lesem hata olmaz diye düşünüyorum."

“İkinci vatanım”

Yıldız, özel arkadaş sohbetlerinde, çok sevdiği Hamburg için “ikinci vatanım” ifadesini kullanmaktan çekinmiyor. Bunun sebebini de şöyle açıklıyor;

“Nasıl olmasın ki, hayatımın çok, çok önemli bir dönüm noktasını yaşadığım ve iktisat tahsilimi yaptığım bu şehir, benim şu anda kurduğum meslek ve özel hayatımda belirleyici olmuştur.”

*“Bir yiğit gurbete gitse,
Gör başına neler gelir?
Garip sılayı andıkça
Yaş gözüne dolar gelir”*

(Kırıkkale Keskin türküsü)

Muhafazakâr Bir Gencin Almanya Macerası

Çocukluğunda dinî ve Kur’anî eğitimini almış, bolca “kırmızı kitap” (risale) okumuş, gençliğinde ülkücü arkadaşlar arasında bulunmuş muhafazakâr bir genç ilk defa yurtdışına çıkar, üstelik de Batı Almanya’ya giderse kültürel bir şok yaşamaz, bocalamaz mı?

“Almanya’ya gittiğimde çok büyük zorluklar yaşadım. Öncelikle şiddetli bir kültürel şok geçirdim. Muhafazakâr bakış açısı beni bir dönem bocalattı. Ancak üniversiteye girdikten sonra bu evre son buldu. Arkadaşlarımla Pöseldorf bölgesindeki Hamburg Öğrenci Meyhanelerine takılmaya başladım. Gündüzleri çok çalışırdık, akşam olunca da arkadaşlarla yurttan bu bölgeye gider, içer, eğlenir, muhabbet eder, güzel vakit geçirirdik. Buraya daha çok fakülteden arkadaşım Jörn ve Hannes ile birlikte giderdim.

Oradaki sosyal ve kültürel şartlar beni çok zorladı. Her şeye rağmen tek hedefim üniversiteyi bitirip bir an önce yurduma dönmektir. Bu yüzden Türkiye ile olan diyalogumu korudum. Ülkemizden iki dergiye aboneydim. Biri ülkücü camianın yayınladığı aylık kültür-edebiyat dergisi Töre, diğeri de Türkiye Odalar Ve Borsalar Birliği’nin (TOBB) çıkardığı haftalık İktisat Gazetesi...

Zaman zaman ailemi, memleketimi özleyip ağladığım oldu. Neticede gurbet ellerdeydim. Başka bir diyarda, başka bir kültürde...

Bir de onların ülke olarak şartlarının iyi oluşu, buna karşılık bizim ülkemizin kötü durumda bulunuşu beni çok duygulandırır. Her şeye rağmen mücadele ederek düzenli bir hayat yaşadım.

Almanya'ya tahsile gelenlerin çoğu üniversiteye giremez, diğer çoğunluğu da üniversiteye girse bile başarılı olamazdı. Ben çok şükür zoru başardım. Üstelik zaman zaman bocalasam da Almanların kültürüne ve yaşantısına kendimi kaptırmadım ancak anlamaya çalıştım."

Türk Ocağı çalışmaları

Teşkilatçı bir yapısı olan Rıfat Yıldız, Almanya döneminin sonlarında Hamburg Türk Ocağını açarak kurucu başkanlığını yapar. Özellikle son bir yılında, Selahattin İçer ile Kuzey Almanya'da Kiel, Bremen, Hannover ile diğer yakın ve Türklerin yoğun olduğu birçok il ve ilçeyi gezerek ülkücü teşkilatlanmayı gerçekleştirir.

"Türk Ocağı'nı kurmamdaki en büyük etkenlerden biri de işte bu sancılarımdı. Memleket ile koparmak istemediğim bağım, yozlaşmaktan kaçınmam..."

Üniversite diplomamı henüz almıştım. Şimdi de siyaset bilimi üzerine ihtisas yapmayı düşünüyordum. İşte Türk Ocağı çalışmalarım bu döneme tekabül eder. Hamburg Türk Ocağının kurucu başkanlığını yaptım. Tokatlı Selahattin İçer diye bir arkadaşımız vardı. Orada kadrolu öğretmendi. Fikri önderliğimizi o yapmıştı. Üç-dört tane öğretmen arkadaşımız daha vardı. Bunun haricinde üye sayımız çoktu. Almanya'da her kesimden Türk katılmıştı bize... Bütün masraflar üyelerimizden ortak bir şekilde tahsil ediliyordu.

Almanya'nın farklı bölgelerinde de Türk Ocağı şubeleri vardı. Daha sonra benim Türkiye'ye dönmeme yakın Lokman Kondakçı vesilesiyle bütün şubeler Avrupa Ülkücü Türk Dernekleri Federasyonu bünyesinde toplandı. Kondakçı da başkan oldu. Kendisi Samsun Termelidir. Daha sonra Türkiye'den Musa Serdar Çelebi Almanya'ya gelerek federasyonun başına geçti. Rahmetli Muhsin Yazıcıoğlu'na çok yakın bir isim olan Çelebi'nin gayretleriyle federasyon daha da güçlendi ve gelişti. Ancak kendisiyle hiç tanışamadım. Çünkü ben Türkiye'ye döndükten sonra o Almanya'ya gelmişti. Daha sonra federasyon iki gruba ayrıldı. Bu bölünme üzücü oldu benim için..."

Döneminde Hamburg Türk Ocağı'nda çok güzel sosyal ve kültürel etkinlikler yapıldı. Milliyetçi geceler, anma günleri, konserler düzenlendi. Tiyatro eserleri sahneye kondu. Âşıklar Şenliği gerçekleştirildi.

Hamburg Türk Ocağı Yönetim Kurulu

“Çok güzel şiir okurdu”

Ocağı birlikte açtıkları Tokatlı öğretmen Selahattin İçer, bu dönemde başta Ozan Arif olmak üzere birçok sanatçıyı misafir ettiklerini hatırlıyor ve ekliyor;

“Rıfat da bu gecelerimizde sahneye çıkar, okuduğu şiirlerle salonu dolduranları coştururdu. Özellikle üstad Necip Fazıl Kısakürek’in meşhur ‘Sakarya Türküsü’ şiirini çok güzel okurdu.”

Kısakürek’in bu şiiri, yazıldığı 1949 yılından bu yana büyük ilgi görmüş, gençler tarafından ezberlenmiş, millî gecelerde mutlaka okunan bir ‘destan şiir’ haline gelmişti. “Sultan-üş Şuara” unvanıyla anılan şairin, bir tren yolculuğu sırasında gördüğü Sakarya nehrinden aldığı ilhamla yazdığı bu şiirden, o dönemin milliyetçi gençlerinden Rıfat Yıldız’ın da etkilenmemesi imkânsızdı. Nitekim o da bu şiiri kısa sürede ezberlemiş ve milliyetçi, mukaddesatçı toplantılarda kürsüye çıkıp okumaya başlamıştı.

Rıfat’taki cevher

Yeni tanıştığı Rıfat’ta büyük bir cevher fark eden öğretmen Selahattin İçer, onunla samimiyetini iyice artırır. Birlikte çok verimli işlere imza atarlar.

“Vatansever, milliyetçi, bir gençti. Onda gerçekten büyük bir cevher gördüm. O zamanlar üniversite son sınıftaydı. Koskoca Hamburg’da değerlerini koruyan nadir gençlerden birisiydi. Kendisine teşkilât kurmamızın öneminden bahsettim. Sağ olsun, hemen gönüllü oldu. Birlikte Türk Ocağı Hamburg Şubesini kurduk. Ben memur olduğum için resmi görev alamadığımdan onu başkan yaptık.

Birlikte Almanya’nın çeşitli şehirlerine seminer vermeye gittik. Oralarda teşkilatlar kurduk. Bu ülkede kurulan Türk Federasyonu’nun ilk tüzüğünü Rıfat’la beraber hazırlayıp ilk Başkan Lokman Kondakçı’ya sunduk. Federasyonun oluşturulmasında da büyük katkılarımız var. Zira Rıfat’la birlikte kurduğumuz ocakların, şubelerin, teşkilatların da katılımıyla federasyon oluştu.”

O yıllarda Türkiye’deki sağ-sol çatışması maalesef Almanya’ya da sıçramıştı. Karşıt görüşlüler sık sık binalarına saldırır, camlarını çerçevelerini kırdılar. Bir akşam Rıfat’la pusu kurup ocaklarına saldıranları yakalayıp dövdüler. Yani bu ikili birlikte kavgalara da girmişti.

Söz yine İçer’in...

“Çok güzel Almancası olduğundan bize ayrıca büyük katkıları oldu. Almanlarla olan iletişimimizi o kuruyordu. Organizasyonlarımızda gerekli izinleri o alırdı. Zaman zaman Türkiye’den gelenleri de misafir ederdik. Rıfat onlara da rehberlik ederdi. Yani vatansever, ülkücü bir gencin yapması gereken görevlerin hepsini ifa etti.”

Hedefinde yüksek tahsilini Almanya’da yapmak olan Yıldız, 1976’de Hamburg Üniversitesi İktisat Fakültesinden mezun oldu. Dilini hiç bilmeden gittiği bu ülkede çok zorlanmasına rağmen a macına ulaşmayı başardı. Bu şehri çok severek “Bayburt’tan sonraki ikinci şehri” olarak görmeye başladı. Buradaki oldukça masraflı tahsil hayatında babasından çok büyük maddi destek aldı. Kendisi de her fırsatta değişik işlerde ‘yarı zamanlı’ çalışarak ve burslar alarak masraflarını çıkarmaya çalıştı.

“Almanya’daki ilk üç yılda masraflarımı babamın desteğiyle karşıladım. On dan sonra ise, kısmen çalışarak ve kısmen de burs alarak tahsilimi tamamladım. Ve 8,5 yıl sonra tekrar memleketime geri döndüm” (Aydın, 2013: 162).

Anavatana Dönüş

Rıfat Yıldız, mezun olduktan sonra aynı üniversitede başka bir dalda eğitim almak istedi. Bu konuyu ailesiyle görüştüğünde onlar ‘yeter artık, gel buraya!’ dediler. Açıkçası bu emrivaki onun için de cazip geldi. Dönmeyi o da

istediğinden bu zorlama sanki işini kolaylaştırmıştı. Kendisinden en az beş-altı yaş küçük gençlerle yeniden öğrenci psikolojisini yaşamak zor gelecekti.

Yine de bir yıl boyunca siyaset bilimi eğitimi aldı. Ancak bahsini ettiği zorluklardan dolayı bıraktı. Bunun üzerine Ankara’da müteahhitlik işleri yapan babasının yanına döndü. Temelli dönüşü karayoluyla oldu. Dâvâ arkadaşı öğretmen Selahattin İçer’in temelli dönüş otomobil permi hakkını değerlendirerek ikinci elden satın aldığı VW Passat marka özel aracıyla geldiler. Bir gece Avusturya ve bir gece de Yugoslavya’da konakladılar. Türkiye’ye gelene kadar arabayı Rifat kullandı. Zira Selahattin beyin şoförlük deneyimi yoktu. Tarih Eylül 1978’ti.

“Ocak 1970’ten Eylül 1978’e kadar üniversite öğrenimi için Almanya’da bulundum. Ve Eylül 1971’den Eylül 1978’e kadar Hamburg’da yaşadım. Altı yıl Hamburg Üniversitesi’nde iktisat tahsilimi (Volkswirtschaftslehre) yaptım. ‘Diplom Volkswirt’ olarak diplomamı aldım.

**Hamburg’taki evinde arkadaşları
Selahattin İçer ve Serdar Doğan ile**

1978’in Eylül ayında hangi gün Almanya’dan ayrıldığımı tam olarak hatırlamıyorum ama o gün Hamburg’da şehir içi ulaşımında tramvay kaldırılmıştı. Almanya’da 8,5 yıllık üniversite öğrenimimi tamamlayarak tekrar vatanıma döndüm. İlk bir buçuk yıl Almanca öğrenimi ve üniversite arayışı içinde geçti. Altı yıllık üniversite öğrenimimden sonra son bir yılda ise biraz ikinci bir fakülteden de (siyaset bilimi) diploma alma ayrıca biraz da Hamburg Türk Ocağı’nın kuruluşuna katkıda bulunma ve kurucu başkanlık yapma denemelerim oldu.

Türk Ocağı'ndaki çalışmalarımı, Hamburg'da Türk milli eğitim öğretmenlerinden, sonradan iyi arkadaş olduğumuz, Selahattin İçer'in destekleriyle gerçekleştirdim. Selahattin Bey kendini yetiştirmiş o zamanın iyi bir ülkücü öğretmeni idi. Türkiye'ye döndükten sonra biraz siyasetle uğraştı, sonra otelcilik sektöründe başarılı bir iş adamı oldu.

Hamburg'dan çok yoğun duygu yüklü ayrıldığımı hatırlıyorum. Gençliğimin 8,5 yılını geçirdiğim Almanya'dan ayrılıyordum. Mesleki ve sosyal geleceğimin temellerini attığım bu kültür coğrafyasından etkili ve belirleyici bir değişimle, 18 yaşına kadarki gençliğimi yaşadığım memleketime dönüyordum."

Avrupa Türk Kültür Merkezleri hayali

Ancak yurda döndükten sonra bile Yıldız'ın kafası oradaki gurbetçilerimiz için proje üretmekle meşguldü.

"1980'li yılların ikinci yarısında Adnan Kahveci, Namık Kemal Zeybek ve Hasan Celal Güzel gibi bakanlara 'Almanya'daki Türk Araştırmacı Potansiyelinin Değerlendirmesi' adlı bir proje hazırlayıp farklı zamanlarda yazılı metin olarak sunmuştum. Bu projemle Namık Kemal Zeybek ilgilenmişti. Ancak Ekrem Pakdemirli kadro vermedi. Eğer verseydi Avrupa'da Türk Kültür Merkezlerini kuracaktım. Namık Kemal Ağabey kadro alamadı ne yazık ki! Proje hayata geçbilseydi hedefim Avrupa'daki Türk lobilerini geliştirmekti. Bu projeme özel sektör ve sendikaları da paydaş olarak dâhil edecektim."

Yıldız, 2002 Haziran'ında ise "Almanya'daki Üniversite ve Yüksekokullarda Öğrenim Gören ve Öğrenimini Tamamlamış Türklerin Türkiye Üniversitelerinde Öğretim Elemanı Olarak Çalışma Eğilimleri"ni Almanya Konrad Adenaur Vakfı'ndan aldığı maddi destek araştırıp rapor haline getirmişti.

Alman disiplini ve ekolünün kazandırdıkları

"Ben birçok şeyin temelini orada attım. Birçok şeyi orada öğrendim. Literatürü de Almanca olarak taradım. Orada disiplinli ve planlı çalışma becerisini kazandım. En çok da çalışmayı, çalışmayı, çok çalışmayı öğrendim. Zaten ailecek de çalışmayı severdik. Almanya'da bu sevgim daha da katlandı."

Dehşetli kültürel şok

Yıldız, 27 Kasım 1961'de Sirkeci'den kalkan trenle gönderilen 55 kişilik ilk Türkiyeli işçi grubunun Münih'e ulaşmasının üzerinden sadece 9 yıl sonra Almanya'ya gelmişti. O da davulla zurnayla uğurlanıp bandoyla karşılanan ilk katile işçilerimiz gibi dehşetli bir kültürel şok yaşamıştı.

“Kimilerine göre ‘kara tren’ kimilerine göre ‘Almanya Ekspresi’ ve kimilerine göre de ‘İstanbul Ekspresi’ diye adlandırılan trenlerle Sirkeci garından yaklaşık üç gün sürecek olan Almanya yolculuklarına başlamış oluyorlardı. Ortalama her Türkün havsalasında ‘Sirkeci garı’ ve ‘München Hauptbahnhof’un simgesel bir yönü ve hatırası vardır; zira hemen herkesin Avrupa’ya giden bir tanıdığı muhakkak olmuştur. Sirkeci Garı bu yönüyle gidenlerin ve uğurlayanların nezdinde hüznün, sevdaların, acıların, umudun, geleceğin, bilinmezliğin harmanlandığı bir mekân olmuştur.

Ali Akbaş’ın yazdığı bu şiiri, İbrahim Sadri, hüznü bir şekilde seslendirmektedir;

‘Sirkeci’den tren gider, varım yoğum törem gider,
Ona giden verem gider, evim barkım viran gider,
Gurbet elde bir başıma, varım yoğum alır gider” (Genel, 2014).

Avrupa’yı tanıyan aydınların çıkmazı

Ünlü düşünürümüz Cemil Meriç, Tanzimat’la hızlanan batılılaşma serüvenimizde aydınlarımızın millette yabancılaşmasını eleştirirken “*Nesiller bir ütopyanın kurbanı olmuşlardı... Avrupa’yı tanımamak gaflet; Avrupa’yı tanıyan ülkesinden kopuyor. Bu lânet çemberinden nasıl kurtulacağız*” diye hayıflanıyordu.

Ancak Rıfat Yıldız, çok genç ve tecrübesiz bir yaşta Almanya özelinden Avrupa’yı tanınmasına, zaman zaman da savrulmasına rağmen ülkesinden, değerlerinden kopmamış, millette yabancılaşmamıştı.

Zorluklar aşılmak için vardır

Uzun yıllar sonra 2012 yılında Almanya dönemini değerlendiren Yıldız, yaşadığı zorlukları ve kültürel şokları nasıl aştığını şöyle anlatmıştı;

“Başlangıçta çok zorluklar çektim; ilk bir buçuk yıl dehşet bir kültürel şok yaşadım. Hayat felsefem şu idi: Yüce Allah insana taşıyabileceğinden fazla yük yüklememiş. Buradan kendime ‘zorluklar aşılması için vardır’ düsturunu edindim. Allah’a çok şükür, dualarım kabul edildi. Lisans tahsilimi kazasız belâsız tamamladıktan sonra geri dönebildim” (Yıldız, 2012: 3).

Rıfat Yıldız’ın bu zorlukları aşabilmesinde en büyük etken, oğlu Suat Tolgahan’a göre kendine öz güvenle büyümesiydi. Babasının henüz on dokuz, yirmi yaşında Bayburt’tan kalkıp Hamburg’a gelerek örselene örselene öğre-

nip tutunabilmesine hâlâ hayret ettiğini belirten Tolgahan, onun çocukluğunda yaşadığı özgürlük ile Almanya'da aldığı disiplini harmanlamayı başardığını kaydediyor.

Ana duası, baba parası

Yıldız, çok büyük zorluklara rağmen Almanya'dan vatanına başı dik dönebilmesinde rahmetli babasının parası ve rahmetli anacığının duası olduğunu altını çizmekte...

"Başarılı bir yükseköğreniminden sonra tekrar ülkeme geri dönebilmiş olmak beni son derece mutlu etmişti. Almanya'daki öğrenimim süresince, aldığım bursların dışında, çok önemli seviyede bana maddi destek veren rahmetli Babam Murat Yıldız'ın, anlamlı manevi destek sağlayan rahmetli Talât ve Halit Ağabeylerimin ruhları şâd, makamları cennet olsun. Rahmetli anamın da şefkati ve dualarının bana verdiği özgüven olmasıydı başarılı olabilir miydim bilemiyorum" (Yıldız, 2012: 4).

Duaları kabul oluyor

Almanya macerasını büyük zorluklarla tamamlayan Rıfat Yıldız, ileride çocuklarının da benzer sıkıntılar yaşamaması için Rabbine dua etmişti. İlginç bir tesadüf eseri oğlu Tolgahan da Almanya'ya üstelik Hamburg şehrine gitmişti. Ancak bu sefer lise biter bitmez lisan ve lisans eğitimi için değil yüksek lisans programı amacıyla...

Yani onun açtığı yolun taşlarını döşemek ise oğluna nasip olmuş, böylece Almanya'ya gidiş-gelişleri süreklilik kazanmış ve sürdürülebilir hale gelmişti.

"Almanya'daki yükseköğrenim sonunda şu kararı verdim: Nasip olur da çocuklarımdan birisi yurtdışında okumak isterse, lisans öğrenimine izin vermeyeceğim. Lisans dönemi yurtdışı eğitimi, maddi ve manevi açılardan çok ağır yük getiriyor beraberinde. Ayrıca kültürel uyum açısından büyük tehlikelerle insanı karşı karşıya bırakıyor. Araştırmaya dayanmayan genel bir kanı vardı Almanya'daki biz Türk öğrenciler arasında: Yükseköğrenim için gelenlerin yarısı tahsile başlamadan, geri kalanın yarısı da tahsile başladıktan sonra üniversitede okumaktan vazgeçiyorlar.

İkinci duam da yüce katında kabul edildiği için, Allah'a çok şükürler olsun. Ankara Fen Lisesi'ni ve Sabancı Üniversitesi'ni tam burslu bitiren oğlumuz Suat Tolgahan Yıldız, Almanya Hamburg Harburg Teknik Üniversitesi'nde İngilizce programda çift yüksek lisans (mikro elektronik ve işletme) yaptı. Ben Hamburg Üniversitesi'ne kapıları zorlayarak sınav sonucu girerken, oğlumuza kapılar

sonuna kadar açılmış ve buyur edilmişti. Böyle olmasaydı üzüldüm. Zira hem kişisel hem de toplumsal seviyede, gelecek nesillerin daha nitelikli olması her zaman en büyük arzumuz olmalıdır.” (Yıldız, 2012: 3-4).

Baba yüreği

Almanya’daki yüksek tahsil döneminde çok zorlanan Yıldız, oğlu Tolgahan da aynı ülkeye ve aynı şehre gitmeye karar verince dayanamayıp, tecrübeleden kaynaklanan çok önemli öğütlerini madde madde kaleme almıştı;

“Bir Anı: Oğluma Öğütlerim

02 Ağustos 2004, Kayseri, Saat: 14,30

Hamburg’a mastır öğrenimi yapmak üzere gidecek oğlum Tolgahan’a öğütlerim:

- 1. Hiçbir işini sonraya erteleme; yapmaya karar verdiğin işi programına dâhil et ve zamanında bitir.*
- 2. Araştırmaların ve kendi özel işlerin için iyi bir dosyalama, arşivleme sistemi kurmayı ihmal etme.*
- 3. ‘Mazeretler/problemler aşılması/çözülmesi için vardır’ sözünün doğruluğuna inan.*
- 4. TÜBA ve TÜBİTAK web sayfalarını belli aralıklarla izle, çünkü beklemediğin bir anda ilginç bir proje ile karşılaşabilirsin.*
- 5. İhtiyaç duyduğun anda kendine bir lazer yazıcı satın al.*
- 6. Bilimsel çalışmalarda ve düşünsel münasebetlerde en başta metodolojinin geldiğini unutma.*
- 7. Bulunduğun ilin/ülkenin doğal ve tarihi-kültürel değerlerini tanı ve anla.*
- 8. Hata ve noksanların karşısında özür dilemeyi ihmal etme, ancak bunları da tekrar etme.*
- 9. Dostlarının, arkadaşlarının ve mesai arkadaşlarının doğum günlerini kutlamayı unutma.*
- 10. Randevularına gecikme.*
- 11. Kendi dinin ve tarihin ile ilgili çok soruya muhatap olabileceğini unutma ve bunun için donanımlı ol.*

12. *Sakin para kazanmayı öğretiminden önde tutma.*
13. *Manevi boşluğa düşmemen için kimliğini unutma; geçmişini sorgula, fakat asla inkâr etme, aksi takdirde kendini kaybeder ve hiçbir yerde kabul göremezsin.*
14. *Her insana saygılı olmak önemlidir, ancak daha çok kendi seviyedeki insanlarla paylaşarak yükselebileceğini unutma.*
15. *Batı'da esrar, eroin ve benzeri uyuşturuculara ulaşmak çok kolaydır, sakın birilerinin -çok güzel bir kız olsa dahi- tahrikine kapılma.*
16. *Senin gibi yakışıklı ve belli bir seviyedeki erkeklerden özellikle çocuk sahibi olmak isteyen akıllı bayanlara karşı lütfen tedbirli ol, yoksa hayatını parçalarsın.*
17. *Günlük tutmanı tavsiye ederim; hem gözlemlerini ve hem de duygu ve düşüncelerini kaleme alman seni çok rahatlatır, ayrıca yazma becerinin gelişmesine katkıda bulunur.*
18. *Bana, annene ve Manolya'ya sık sık e-posta ile yazmanı bekliyorum.*
19. *Özellikle benimle sıkıntılarını yazılı olarak paylaşacağını umuyorum, çünkü Almanya'nın şartlarını biraz biliyorum.*
20. *Sana güveniyorum, sağlığını her zaman önde tut, insanlarla paylaşarak çok şeyi artırabileceğini biliyorsun.*

Başarılı olmanın doğru düşünmeye, doğru düşünmenin aklımızı doğru kullanmaya ve aklımızı doğru kullanmanın ise aklımızın gıdası olan yeterli ve nitelikli okumaya bağlı olduğunu, son baba öğüdü olarak vurgulamak isterim.

Gözlerinden öper, sağlık, mutluluk ve başarılar dilerim.

Baban Rifat

(Günlüğünden...)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YURDA DÖNÜŞ VE ÜNİVERSİTE ASİSTANLIĞI (1978 - 1985)

Babasının İşlerine Destek Çalışmaları

Rıfat Yıldız yurda döndüğünde babası müteahhitlik işlerini geliştirerek Ankara'da bir şirket kurmuştu. 1972'de Tunalı Hilmi Caddesinde bir yazıhane kiralarak kurduğu Yıldızlar İnşaat Ticaret Limited Şirketi varlığını 1992 yılına kadar sürdürdü.

Memleketi Bayburt'tan gelip işyeri açtığı caddenin adının "Tunalı Hilmi" olması da ilginç bir tesadüftü. Zira "Tunalı Hilmi" olarak tanınan Abdullah Hilmi Tunalı, bir müddet Bayburt'ta kaymakamlık yapmış ve çok güzel işlere imza atmıştı.

Şantiyeye yeni muhasebe sistemi

Almanya dönüşü önce Bayburt'a giderek memleketi ve yakınlarıyla hasret gideren Yıldız, kısa bir dinlenme döneminden sonra Almanya tecrübelerini ve bilgi birikimini babasının biraz "kara düzen" giden işlerini toparlamakta kullandı.

*"Babamın işlerinde mi, özel sektörde mi, üniversitede mi yoksa bürokraside mi çalışacağım hakkında henüz karar verememiştim. Çünkü ne yapabileceğimi bilemiyordum. Dönüşümün ilk ayında Ankara'da acayip hüzün dolu bir dönem yaşadım. Bir ara babamdan ayrı bir daire tutmasını istedim, babam hayır de-
medi, sonra ben vazgeçtim. Salihli şantiyesine gittim ve orada kendimi meşgul etmeye başladıktan sonra, rahatladığımı hatırlıyorum. Ankara'da yaşayan ve Türkiye'nin değişik illerinde, İller Bankası'na kanalizasyon ve su şebekesi işleri yapan aile şirketimiz, o sırada Manisa/Salihli'nin içme suyu şebekesi inşaat işini ve Sakarya Hendek'in kanalizasyon işini yapıyordu."*

Şirketin şantiye işlerini düzensiz bulunca rahmetli babası ve Halit abisine bir şantiye muhasebe sistemi ve depo takip sistemi kurmayı önerdi. Kabul edilince şirket için güzel işler yapmaya başladı.

"Baktım, gider kayıtlarında çok kara düzen çalışıyorlar. En çok masrafları da makinaların tamir ve yedek parça giderleri oluşturunuyordu."

Önce personel, akaryakıt, mutfak, tamir yedek parça vs. giderlerini sınıflandırdım, onlara bir muhasebe düzeni ve kartoteks sistemi (Kartlar üzerine yazılmış bilgilerin, belli bir sisteme göre derlenmesi, indekslenmesi, arşivlenmesi) kurdum. Bu sistemi firmamızdaki muhasebecilere de öğrettim. Malûm o yıllarda ülkemizde henüz bilgisayar yoktu. Yani gelir giderlerini ve bir dahaki ihalede ne kadar tenzilat yapmaları gerektiğini netleştirdim.

Kurduğum bu sistem ile her bir ihalenin yaklaşık imalat maliyeti de çıkmış oluyor ve gelecekte benzer ihalelerde yüzde kaç tenzilatla iş alınabileceği hususunda bir öngörü imkânı yaratılmış oluyordu. Bu işi iki ayda gerçekleştirdiğimi hatırlıyorum. İşin uygulama ve başarıyla yürütülmesi için her şantiyede bir muhasebecinin istihdam edilmesi gerektiğini de söyledim. Babam ve abim bu işe çok sevindiler. Ben Salihli Şantiyesi muhasebe sistemini kurdum, Ankara'dan babam bir muhasebeci gönderdi ve başarılı bir şekilde iş yürütüldü. Aynı sistemi yeni ihalesi alınan Sakarya/Hendek Kanalizasyon Şantiyesine de kurdum. Orada Nuri Bey isminde, belediyeden emekli bir memur çalışmaya başladı ve işin sonuna kadar, galiba 3 yıl devam etti. Şantiye muhasebecisi olarak titiz bir şekilde işini yaptığını hatırlıyorum.

Bu tecrübeyi üniversiteden ziyade Almanya'da tatillerde çalıştığım yerlerde kazanmıştım. Mesela bir çamaşır yıkama fabrikasının ofisinde çalışmıştım. Otellerin çamaşırlarını yıkıyorlardı. Müşterilere sunulan hizmetler kartoteks sistemiyle takip ediliyordu. Henüz bilgisayar sistemi Almanya'da da yoktu. Her otelin kartoteksi farklıydı. Bu sistemi orada öğrendim.

Ayrıca öğrencilik yıllarımda fakültemiz kütüphanesinde çalışırken, gelen dergilerin kaydedilmesi, ödünç verilmesi ve geri alınması gibi işlerin kartoteks sistemiyle yürütüldüğünü görmüş ve kolaylıkla öğrenmiştim.

Rahmetli Halit ağabeyim daha sonra babamdan ayrılarak Çanakkale Gökçeada'da içme suyu şebekesi için şantiye kurdu. Burada da benim sistemi başarıyla uygulamışlar. Çok mutlu olmuş.”

Babasının imalâtçı yönü

Babası daha ortaokul yıllarında Gez Hanlarında konaklayanlardan öteberi satın alır, götürüp Bayburt'ta satarak para kazanırdı. Gençliğinden itibaren çok çeşitli işlerde çalışmıştı. Son olarak Ankara'dan yürüttüğü İller Bankası Müteahhitliğinden 1992 yılında kendini emekliye ayırmış, memleketi Bayburt'a dönerek vefat ettiği 2 Kasım 2005 tarihine kadar burada yaşamıştı.

Yıldız'a göre "babası ticaretten ziyade imalat işlerine yatkın bir iş adamıydı. Aslında yaptığı işlerin hiç birisi ticaret değildi. Mal alıp satmaya dayanan ve sabit bir iş yeri olan hiçbir ekonomik faaliyette bulunmamıştı. Bütün bu işlerinde de ağabeyleri Talat ve Halit ile küçük kardeşi Fuat farklı zamanlarda babası ile birlikte çalışmışlardı." (Aydın: 2013: 160).

Babasının ömrü boyunca faaliyet yürüttüğü iş alanlarına baktığımızda Rifat Yıldız'a hak vermemek mümkün değil;

- Canlı hayvan ticareti (Bayburt, Erzurum ve İstanbul piyasaları için...)
- Kavurmacılık (Bayburt, Erzurum, Trabzon, Zonguldak ve İstanbul piyasaları için...)
- Çiftçilik; şeker pancarı üretimi (1957-1961)
- İnşaat müteahhitliği (1961-1992)
- Sinemacılık (1966-1969)
- Askeriye müteahhitliği (Lojman inşaatı, ot, et, yoğurt, arpa, meyve, sebze vd. 1950-1968)
- Erzurum Cemal Gürsel Stadyumu inşaatı yapımı (1968-1970)
- İller Bankası müteahhitliği (1970-1992)
- Emeklilik Yılları (1992-2005 Bayburt)

"Otoritesini paylaşmak istemezdi"

Rifat Yıldız, babasının otoriter ve geleneksel iş anlayışını ölene kadar devam ettirdiği, yakın aile çevresinin de bundan aynı yönde etkilendiği kanaatinde;

"Rahmetli babam, aileden olmayan çok ve çeşitli kişilerle ortak işler yapmış ancak hiç kimseyle uzun vadeli iş ortaklığı kurmamıştır. Babamın ne evlâtlarıyla ne de yabancılarla uzun vadeli iş yapmak, kurumsallaşmak ve iş hayatındaki değişimleri değerlendirerek farklı ticari ve sanayi işletmeler kurma yönünde herhangi bir denemesi olmuştur. Galiba bu özelliği, otoritesini başkalarıyla paylaşmak istememesinden kaynaklanmaktadır. Kazancını çok rahat ve keyfine harcayan bir yapıda olması da, kolektif ve uzun vadeli iş ortaklığı kurmasını engelleyen diğer bir sebep olarak gösterilebilir.

Babamın yürüttüğü iş türlerine bakıldığında, genellikle pazara yönelik ticaret ve imalat işlerine itibar etmediği, özellikle işvereni devlet olan müteahhitlik işlerine yöneldiği görülür. Çok iyi bir üreticidir, ancak ürettiği malların alıcısı

genellikle farklı bir talep yapısına sahip olan devlettir. Bu talep yapısı da, kanaatime göre, babamın iş hayatı/türü tercihinde önemli bir rol oynamıştır. Ağabeylerimin ve kardeşim Fuat'ın da farklı iş türüne girişmemiş olmaları, babamdan kuvvetli bir şekilde etkilendiklerini göstermektedir. Öyle ki; 1992'de emekliliğini memleketinde geçirmeye karar verip yeniden Bayburt'a döndüğünde Gez Hanları'nda arazi satın almış ve kardeşim Fuat ile tam teşkilatlı 450 metre kare büyüklüğünde hayvancılığa yönelik ahır yatırımı gerçekleştirmişlerdir." (Aydın, 2013: 161).

"Önerilerime itibar etmedi"

Rahmetli babasına iş hayatı konusunda bazı önerilerde bulunan Yıldız, itibar etmemesinin sebeplerini ise bir türlü anlayamamış.

"Ben sadece lise öğrenimim bitene kadar yazları köyde, kışları ise sinemada babamla birlikte çalışmışımdır. Ondan sonra Almanya'ya yükseköğrenime gittim ve döndükten sonra da üniversite hocalığını tercih ettim. Üniversitedeki asistanlık dönemimde babamın ısrarları karşısında görevimden üç yıl ayrıldım. İlk bir yılını babam ile geçirdim. Son iki yılda ise özel sektörde başka işler yaptım. Beklentimi karşılayamayınca üniversiteye geri döndüm. Hocalık yıllarımda rahmetli babama, müteahhitlik işlerinin zor ve yıpratıcı olduğunu söyler, 'sabit ticari işlere de girişmek faydalı olur' diye önerilerde bulunurdum. Ancak benim önerilerime itibar etmemiştir. Başkalarının aynı yöndeki önerilerini de önemsememiştir. Açıkçası rahmetlinin bu konudaki davranışının psikolojik, sosyolojik ve ekonomik nedenlerini halen anlayabilmiş değilim." (Aydın, 2013: 160).

Tabii böyle bir babayla iletişim kurmak da oldukça zor olmalıydı.

"Baba-evlat ilişkilerimiz çok ölçülüydü. O her zaman emrederdi, bizler de itaat ederdik. Sevgisini çok nadir gösterirdi. Karşılıklı olarak duygularımızı belirtmezdik. Ancak ben babamdan çalışmayı, iş yapmayı öğrendim. Bu konularda biz kardeşleri yüreklendirir, cesaret ve aynı zamanda sorumluluk verirdi. Yanlış bulduğu şeyleri kendi tarzında ve kesin olarak düzeltirdi." (Aydın, 2013: 161).

Babasından kazandığı özellikler

Almanya'da Alman disiplini ve ekolünün temellerini öğrenerek hayatına geçiren Yıldız, Ankara'da yanında çalışırken gözlemlediği babasının da aslında ne kadar prensipli bir çalışma sistemi olduğunun ve ondan çok şey öğrendiğinin farkına varır;

“Rahmetli babamın taviz vermediği en önemli ilkelerinden birisi, sorumluluğundaki işi zamanından önce tamamlamaktı. Zamanın değerinin altın olduğuna inanır ve ona göre de iş ve günlük hayatında plânlı yaşardı. Günlük, haftalık ve aylık işlerini ajanda defterinde takip ederdi. Bu çalışma ilkesinin en bariz göstergelerinden birisi güne erken başlamasıydı; erken kalkar, kahvaltısını evde yapar ve Tunalı Hilmi Caddesindeki bürosuna giderdi. İş yerinde az şekerli sabah kahvesini içerek o günün yapılacak işlerini ajandasından gözden geçirirdi. Öncelikle telefonla yapılabilecek işlerini görüşür, halleder ve sonra da bilfiil kendinin yapması gerektiği işlerini takip ederdi. Aynı zamanda değişik illerde/ilçelerde iş yaparken, her şantiyenin sorumlu mühendisine aylık üretilmesi gereken imalat/istihkak hedefini gösterir ve onu isterdi.

Ankara’daki müteahhitlik döneminde, iş yaptığı devlet dairelerindeki işleri genellikle bilfiil kendisi takip ederdi. Bürosunda bir muhasebeci ve bir de her işe koşturan (kahve ve yemek pişirmek, banka işlerini takip etmek, şantiyelere malzeme ve evrakların gidiş-gelişlerini takip etmek) sağ kolu diyebileceğimiz emektar Mahmut Bey (İyiş) olmak üzere iki demirbaş eleman çalıştırırdı. Rahmetli, ayrıca düzenli olmamakla beraber sık sık değiştirdiği kadın sekreter de görevlendirirdi.” (Aydın, 2013: 159).

“Koltuklarınız da Rıfat gibi ceplerimi gapir”

Rahmetli babası sert mizaçlı olduğu kadar da nüktedandı. Bir gün Ankara’da iken eşi ile birlikte oğlu Rıfat’a misafirliğe gelmişlerdi. Salondaki oturduğu koltuktan kalkmak isterken, mis metalinden imal edilmiş koltuğun bir ucu ceketinin cebine takıldığında özellikle Almanya döneminde çok parasını yiyen Rıfat’ı kastederek gelini Gülsevil’e takıldı;

“Gülsevil kızım, sizin bu koltuklarınız da aynen Rıfat gibi ceplerimi gapir”

(Aydın, 2013: 163).

Mustafa Çalık’tan Gelen Müjdeli Haber

Bu süreçte Bayburt ve Ankara arasında mekik dokuyan Yıldız’ın tanıştığı bir dâvâ arkadaşı onun geleceğinde önemli bir rol oynayacaktı. Bu isim *“Türkiye Günlüğü”* dergisini yıllarca başarıyla yayınlayan, ülkücü hareketin önemli teorisyenlerinden Mustafa Çalık’tı.

“Mustafa o zaman Siyasaldan yeni mezun olmuştu. Şantiyelere muhasebe sistemi kurarken Ankara’ya gidiş-gelişlerimde Mustafa Çalık ile tanışmıştım. Serde hemşerilik de vardı. O yarı Bayburtlu, yarı Gümüşhaneli idi.

Bayındır Sokak'taki bir büroda buluşurduk. Üzerinde tabela falan yoktu. Orada bir okul vardı. Okulun bahçesine bakardı. Ülkücü hareketin üst düzey kadrosu, beyin takımı burada toplanırdı. Rahmetli Muhsin Yazıcıoğlu da gelir giderdi. Şu anki CHP milletvekili, ekonomist İlhan Kesici de uğrardı. Taha Akyol da müdavimler arasındaydı. Rahmetli Gün Sazak'la da burada tanıştım."

Dostu, arkadaşı Mustafa Çalık bir gün kendisine telefon açıp müjdeli haberi verdi; Erzurum Atatürk Üniversitesi kadro açmıştı. Asistanlık sınavlarına birlikte girme kararı aldılar. Hemen istenilen evrakları tamamlayıp göndererek sınava girmeyi hak ettiler.

Devlet Bahçeli'yle yolculuk

"Sınava girdik. Galiba aylardan kasımdı. Çalık yabancı dilden kaybetti. Ben kazandım. Sınavdan sonra Devlet Bahçeli Beyin aracılığıyla birlikte döndük. O zaman ülkücü asistanların başkanıydı. Gazi Üniversitesinde görevliydi. Yolda Mustafa Çalık'ı memleketi Gümüşhane'de bıraktık. Devlet Bey'le Samsun'da bir gece kalıp Ankara'ya geldik. Bahçeli'nin Ofisi Tunus Caddesi'nde, babamın bürosuna çok yakın bir yerdeydi. Bir defa ziyaret etmiştim.

Çalık daha sonra Devlet Plânlama Teşkilatına (DPT) uzman olarak girdi. ABD'de birkaç yıl uzman olarak çalıştı. Yurda döndükten sonra Ankara Üniversitesi SBF'de doktorasını yaptı ve 'Türkiye Günlüğü' gibi değerli bir fikir dergisini uzun yıllar yayınladı ve başarıyla yayınlıyor."

Asistanlık ve Evlilik

Yıldız, ATAÜNİ'deki asistanlık yıllarını yönünü tayin etmede zorluk çektiği yıllar olarak nitelendiriyor;

"Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde Kasım 1978'de asistanlık sınavına girdim ve Mart 1979'da para-banka bölümü asistanı olarak göreve başladım. Çok mutluydum, çünkü yurt dışında tahsil yapmış bir kişi olarak en iyi yerinden adaptasyon yerinin üniversite olduğuna inanıyordum.

İlk olarak 'üniversitede asistan olmak nedir, ne değildir?' konularında araştırma yaptığımı, kitap aradığımı ve benzer isimde herhangi bir kitaba rastlamadığımı hatırlıyorum. Almanya dönüşü dört aylık süreyi daha çok aile işlerinin yürütüldüğü şantiyelerde muhasebe sistemleri kurmakla geçirmiştım. Asistanlık konusunda sohbet edebileceğim yakınım veya bir tanıdığım da yoktu. Fakülte'deki asistanlarla yeni arkadaşlıklar kurmaya çalıştım. Hocalarımızı sık sık ziyaret eder çaylarını içer sohbetlerini dinlerdik. O zaman bilişim teknolojileri

henüz gelişmediği/bilinmediği için makale, tebliğ gibi kaynaklara ulaşmak çok çok sınırlıydı; sadece dergi ve yazılı kitaplardan faydalanabiliyorduk. Fakültemiz tarafından bir dergi çıkarıldığını hatırlıyorum. Bilimsel toplantı ve kongrelerin, bugünkü organizasyonlarla mukayese edilemeyecek seviyede, çok ender organize edildiğini biliyoruz.

İlk üç yıllık asistanlığım döneminde, tebliğle katılım bir tarafa, izleyebileceğimiz herhangi bir bilimsel toplantının fakültemiz tarafından düzenlendiğini hatırlamıyorum. Başka üniversitelerin de bu konudaki duyurularını görmedim, okumadım ve bir meslektaşımın da duymadım. Dolayısıyla bu şartlarda bilgi, beceri ve deneyim paylaşımı gibi motivasyon ve sinerji kaynakları tamamen asistan-hoca diyaloguna bağımlı oluyordu.

Erzurum'da belli başlı üç dört tane kitapçı vardı. Cumhuriyet Caddesi'nde, Hastaneler Caddesi'nde ve Çaykara Caddesi'ndeki kitapçılar sık sık uğradığımız mekânlardı. Bazı derslerde Almanca kitaplarımdan bazı konuları okuduğumu hatırlıyorum. Hocalarımızda, seçilmiş makalelerin okunması, analiz edilmesi ve bilahare tartışılması gibi bir kültürün henüz gelişmemiş olduğunu görmüştüm. Dolayısıyla seçtiğim ve olmak istediğim asistanlık, üniversite hocalığı ve bilim adamlığı gibi yaşam biçiminin, kültür yapılarının ve mesleklerin mahiyeti hakkında; el yordamıyla, kör-topal ve kafa göz yarararak bir şeyler öğrenmeye başlamıştım."

Evleneceği Güzeli Buluyor

Rıfat Yıldız artık 30 yaşına gelmiş, mesleğini seçmiş, evliliği düşünmeye başlamıştı. O dönemde Anadolu'daki bir genç için bu gecikmiş bir yaş ve tehlike sinyalleri demekti. Üstelik üniversite çevresinde birçok genç ve güzel kız vardı. Onlara alıcı gözüyle bakmaya, karakterlerini incelemeye başladı;

"Asistanlık yaptığım süreçte bir hocamızın dersine giriyordum. O sırada güzel kızlara da evlenmek amacıyla bakıyordum. Benim hanımı orada gördüm, bir süre araştırdım, takip ettim. Daha sonra öğrenci temsilcisi aracılığıyla odama çağırttım.

Biraz konuştuktan sonra ilân-ı aşk ettim.

Tabii hemen kabul etmedi, birkaç defa daha görüştük. Daha sonra büyük ağabeyim geldi, o da soruşturdu. Babamın Erzurum'da çok dostu vardı. Onlar aracılığıyla gidip istedik. Daha sonra bir yıl nişanlılık süreci oldu. Sade bir nikâhla evlendik." (15 Kasım 1980).

Nişan töreninde babası Murat Bey (sağda), annesi Binnaz Hanım, kayınpederi Necip Bey (solda) ve kayınvalidesi Ayşe Hanım ile, 1 Aralık 1979

Nişan töreninde kayınbiraderleri Ertuğrul ve Erhan ile

Düğün töreninde ağabeyleri Talat, Halit ve yengeleri Leman ve Tülay hanım ile, 15 Kasım 1980

Düğün töreninden

Eşinin ağzından tanışma ve evlilik

Eşi Gülsevil Hanım tanışma ve nişan tarihlerinin 1979 olduğunu hatırlatarak o heyecanlı dönemi anlatıyor;

“O zaman Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi’nde ikinci sınıfta okuyordum. Rifat Bey de, fakültemizde yeni göreve başlamış bir asistandı. Bir hocamızın dersine giriyordu. O süreçte tanışmış olduk.

Bu çok önemli kararımızı ailelerimizle paylaştıktan sonra sıra onların birbirleriyle tanışmasına gelmişti. Heyecanlı bir durumdu ve tabii ki ilk intibalar çok önemliydi. Birbirine çok benzer kültüre sahip olmakla birlikte önemli farklılıkların da olduğu iki ayrı aile...

Eşimin ailesi ile ilk olarak nişan törenimizde karşılaşmıştık. Benim için oldukça heyecanlı bir andı. Üçüncü sınıfın sonundayken 1980 yılında Erzurum’da bir restoranda kıyılan nikâh ile de evlendik.”

Kısa dönem askerlik

12 Eylül rejiminin henüz askerliğini yapmamış yüzbinlerce genci kısa dönemlerle eritme kararı Rifat Yıldız’a da yaradı. 1981 Mart celbinde gittiği Antalya’daki topçu tugayından 4 ay sonra haziran ayında tezkeresini alarak Erzurum’a yuvasına döndü.

Gittiğinde dört aylık evliydi. Eşi de ilk evlatlarına hamileydi. Nitekim oğulları Suat Tolgahan, 12 Eylül’ün yıldönümünde Erzurum’da doğdu (12 Eylül 1981) Kızları Damla.

Manolya ise 24 Aralık 1984’te Ankara’da dünyaya geldi.

**Askerlik anısı/Antalya
(En solda ayakta)**

Erzurum'daki Ticari Girişimleri

Evlenince geçim sıkıntısı içine giren Yıldız ailesini rahatlatmak için özel işler kurma çabası içine girdi.

“Atatürk Üniversitesinde asistanken nişanlanmıştım. Evlenince oturmak için bir ev kiraladım. Ancak maaşın yüzde sekseni kiraya gidiyordu. Zira o yıllarda akademik kadroların maaşları pek cazip değildi. Eşim de öğrenciydi. Bu yüzden zaman zaman babamdan para almak zorunda kalıyordum. Doktora derslerini alırken asistanlık beni maddi olarak tatmin etmediği gibi, entelektüel olarak da kendimi yoğun bir şekilde meşgul edemiyordum.”

Yıldırım Servis

Ama bu böyle devam edemezdi. Yaşadığı bu şartlar onu adeta serbest girişimciliğe teşvik etti.

“Asistanlığımın ikinci yılında ‘Yıldırım Servis’ adıyla bir tercüme ve muhasebe bürosu açtım. Adliyelerin tercümanlığını üstlendim. Muhasebeyi de sistemli bir şekilde yapmaya çalıştım. Fakülteden öğrencileri bu iş yerinde çalışmaya teşvik ettim. Kısa süreli de olsa onlara hem bir ek gelir sağlamış, hem de bir tecrübe kapısı açmış oldum. Erzurum'da böyle bir işletme yoktu. Cumhuriyet Caddesi'nde Yurttaş İş Hanında açtığım bu büro şehre örnek olmuştu. Ben Almanca tercümeler ile ilgilenirken, Arapça, Osmanlı Türkçesi ve Fransızca gibi tercümeleri de bu dillere hâkim arkadaşlarımdan rica ederdim. Hem onlar kazanırdı hem de ben...”

Böyle bir işe devlet memuru olarak resmen girişemeyeceği için formaliteleri eşinin adına yapan Yıldız, bu girişimi “ipe sapa gelmez, anlaşılması zor bir teşebbüs” olarak görüyor.

Yeni Oba deneyimi

“Kendimi öyle dağıtmıştım ki, ülkücü camianın girişimiyle kurulan Yeni Oba diye AVM benzeri bir mağazanın kuruluş ve açılışında, Eyüp Aktepe, Yücel Erciş ve Necmettin Gülseven'in önderliklerinde aktif olarak görev aldım. Küçük sermayeleri toplayarak kurduğumuz bu anonim şirket, 12 Eylül Darbesi olunca siyasi özelliği sebebiyle maalesef başarısız oldu. Bu yüzden bazı kısıkaçlara girdik ve tasfiye olmak zorunda kaldık. Sonrasında da vergi borçları vs. çıkmıştı. Yönetim kurulunda Atatürk Üniversitesi'nden Eyüp Aktepe vardı. Vergi borçlarını ikimiz ödedik. Diğer iki arkadaşımız Hakkın rahmetine kavuşmuşlardı. Bu neneyim siyasi yapılara dayanan ticaretin mukadder sonucunu göstermektedir.”

ATAÜNİ İİBF'nin giriş kapısında akademik ve idari personel ile

Palandöken'de ATAÜNİ İİBF Dekanı Talat Güllap ve arkadaşı Cevat Gerni ile

Doktora Hocası Halil Seyidoğlu (solda) ile "AET Sürecinde Türkiye" konulu toplantıda

Palandöken'de arkadaşları Yunus Kishalı ve Cevat Gerni ile

Bayburt'un Ekonomik Kalkınma Sorunları" toplantısı. Sağdan itibaren Ziya Yurttaş, Yılmaz Kuşkay, Agâh Oktay Güneri, Rıfat Yıldız, Tayyar Ayyıldız, Muammer Daştan, Nihat Üçyıldız

Oğlu Tolgahan ile Tortum Şelalesi hatırası

Oğlu Tolgahan ve kızı Manolya ile, 1988

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DOKTORADA OLGUNLAŞMA SONRASI AKADEMİK ÇALIŞMALAR (1985 - 1994)

Kısa Ankara Macerası (1982-1985)

Rıfat Yıldız, doktorayı tamamlamadan yeniden babasının yanına, Ankara'ya dönmek zorunda kalır.

“Askere gidip geldikten sonra yaşamış olduğumuz ekonomik yetersizlik nedeniyle babamın da isteği üzerine yanında çalışmak üzere üniversiteden ayrılıp Ankara'ya döndüm. Zaten bulduğum üniversite beni tatmin etmiyordu. Burada hoca-öğrenci ilişkisi açısından akademik doyuma ulaşamıyordum.”

Dönmesine döner ama Babası Yıldız'la yıldızları bir türlü barışmamaktadır.

“Üç sene kadar Başkent'te bulunmak zorunda kaldım. Babam çok otoriter birisi olduğu için yıldızlarımız bir türlü barışmadı. Yanından ayrılarak kendi işimi kurmaya karar verdim. Bir ortak bularak Özel Çankaya Hastanesini kiraylayıp işlettim. Ancak çok yanlış bir iş ortaklığıydı. Ortağım kurt bir iş adamıydı. Beni kündeğe getirdi. Bir yıl sonra ortaklıktan ayrılmak zorunda kaldım. Oysa o hastanenin ihalesi için önceden şirket kurup ihaleyi kazanmış, üç ay içinde binayı restore etmiş ve yurt dışından alet edevat getirtmiş, kısacası çok emek vermiştim.”

*Erzurum'a nar geldi
Yüce dağa kar geldi
İşittim yaz gelecek
Bugün bana yâr geldi*

Erzurum Çarşı Pazar

Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Talat Güllap, üniversiteye dönmek istediğini duyunca 1985 yılında yeniden kadro ilan etti. Sınava girdi ve tekrar kazandı.

“Nur içinde yatsın. Talat Hocamın sayesinde yeniden üniversiteme döndüm. Bir buçuk yıl içinde yarım bıraktığım doktora tezimi büyük bir gayret ve heyecanla geç de olsa tamamlamayı başardım. O süreden sonra çok hızlı bir şekilde

üç yıl gibi bir sürede doçentliğimi de aldım. Zaman kaybını telafi etmek için gece gündüz çalıştım”.

Üretken Öğretim Üyesi

Türkiye’de 1980’li yıllarda 24 Ocak istikrar kararlarının uygulanmasıyla ihracatın önderliğinde kalkınma stratejisi benimsenmiş ve bu süreçte Türk lirasının konvertibilite sorunu önemli bir tartışma konusuydu. Durumu değerlendiren Yıldız, uluslararası iktisadın duayen hocalarından Prof. Dr. Hali Seyidoğlu’nun danışmanlığında “Konvertibilite: Teori, Sanayileşmiş Ülkelerde Uygulama, Gelişmekte Olan Ülkelerde Deneyimler ve Türkiye’de Uygulanabilme Şartları” konulu doktora tezini kısa surede başarılı bir şekilde yazdı ve 1986’da savundu.

“Doktoradan kazandığım özgüven ile Türkiye ekonomisi açısından diğer iki önemli problemi daha ele alıp bilimsel araştırdım ve bu araştırmalarım yayınlandı: Birisi Dış Borlanma ve Türkiye’nin Dış Borçlarının Analizi, diğeri ise serbestleşen dış ticareti ilgilendiren Kur Riski ve Vadeli Döviz Piyasalarının İşlevleri (Hedging İşlemleri) ile ilgiliydi.”

Yıldız, bu kapsamlı eserlerini doçentliğe başvuruda değerlendirdi ve Ekim 1988’de doçentliğini aldı.

Erzurum’da kısa zamanda aktif bir akademisyen olarak öne çıkan Yıldız, birçok alandaki stratejik teklifleri ile kamuoyunun da dikkatini çekmeye başlamıştı. Sovyetler Birliğinin dağılmaya başladığı yıllarda, bağlı olduğu Atatürk Üniversitesi Rektörlüğüne bir dilekçe ile başvurarak, bünyelerinde bir “Kafkasya Sosyo-Ekonomik Araştırmalar Merkezi” kurulmasını teklif etmişti. Doç. Dr. Rıfat Yıldız, Evliya Çelebi ve Ahmet Hamdi Tanpınar’dan alıntılarla zenginleştirdiği dilekçesinde şu öngöründe bulunmuştu;

“Bugün ülkemizin Doğu bölgesinin birçok ilini kapsamına alan sınır ticaretinin kısa bir zaman sonra serbest dış ticaret esaslarına göre yapılabilme imkânının doğması uzak bir ihtimal değildir. Ekonominin daha başka birçok sahasında müşterek yatırım, turizm vesaire yeni imkânların doğacağı muhtemeldir.”

22 Ocak 1990 tarihinde arz edilen bu dört sayfalık stratejik dilekçe metni Üniversite Senatosunda görüşülmüş, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Turgut Hatunoğlu İİBF Dekanlığına gönderdiği yazıyla gereken çalışmaların yapılmasını talep etmişti;

Kafkasya Sosyo-Ekonomik Araştırmalar Merkezi kurulmalı!

Atatürk Üniversitesi Rektörlüğüne

22.01.1990

Erzurum

Yaklaşık 5 yıl önce Sovyet Rusya'da Gorbaçov önderliğinde başlayan "yeniden yapılanma" ve "açıklık" politikaları, Doğu Bloku ve diğer dünya ülkelerinde şok tesiri yaratmış, dünya kamuoyunu heyecanlı beklentiler sarmıştır.

Sovyet Rusya'da, nisbî anlamda, siyasi muhalefetin ve fikir hürriyetinin serbestleştirilmesini, ekonomik alanda küçük işletmeler seviyesinde özel mülkiyet hakkının tanınması izlemiştir.

Siyasi platformda, Sovyet Rusya'nın diğer Doğu Bloku Ülkeleri üzerindeki denetim ve kontrolü kendi arzusu ile yine nispî manada kaldırması ve siyasi muhalefet hareketlerine müdahale etmeyeceği iradesini açıklamasıyla, bu ülkelerde demokratikleşme hareketleri başlamıştır. Bu meyanda çok partili parlamenter sistem, serbest piyasa ekonomisi ve fikir hürriyeti gündeme gelmiştir. Bu yolda sırasıyla Macaristan'da, Çekoslovakya'da, Doğu Almanya'da, Romanya'da ve Bulgaristan'da önemli ve olumlu gelişmeler izlenmiştir.

Özellikle Doğu ve Batı Almanya arasında çok yoğun bir ilişkiler zinciri, Doğu Almanya'nın serbest piyasa ekonomisi sistemini uygulaması şartı ile - *adına sosyalist demokrasi veya piyasa mekanizmasına dayanan plan ekonomisi denmektedir*- ve bu çerçevede para, fiyat ve dış ticaret rekorları eşliğinde, 8-10 yıl gibi bir sürede Batı Almanya'nın refah seviyesine ulaşacağı tahminleri de yapılmaktadır. Böylece Doğu Almanya'nın Avrupa Topluluğu'na (AT) girebilme ortamı da hazırlanmış olabileceği ileri sürülmektedir. Bu gelişmelerin ve tahminlerin Sovyet Rusya'dan yeşil ışık alınmadan mümkün olmayacağı da başka bir gerçektir.

Burada çok önemli bulduğum bir durumun altını çizmek istiyorum: Doğu Bloku Ülkeleri gerek ithalat ve gerekse ihracatlarının yüzde 75-80'ini kendi aralarında yapmaktadırlar. Bunun manası bu ülkelerin kırk yıllık uygulama sonucu, karşılıklı olarak ekonomilerinin birbirlerine çok yüksek bir seviyede bağımlı hale gelmesidir. Böyle bir karşılıklı bağımlılığa rağmen söz konusu liberasyon hareketlerine başvurulması, uygulanmış olan sistemin ne derece bir çıkmaza girdiğini göstermektedir.

Doğu Avrupa'da meydana gelen söz konusu gelişmelerin AT'a yeni boyutlar kazandıracağı kuvvetle muhtemeldir. Zira Doğu Almanya ve Yugoslavya'dan başka Macaristan da, şimdiden AT'a üyelik için başvurma yolunda

irade beyanında bulunmuştur. Bu üyelik taleplerinin, Türkiye'nin muhtemel üyelik şansını azaltıp azaltmayacağı da incelemeye değer ayrı bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda çok kısa açıklanan genel gelişmeler ve beklentiler ışığında, Sovyet Rusya'da mevcut sürpriz uygulamaların daha da liberalize edileceği tahminini yürütmek yanlış olmaz kanaatindeyim. Sovyet Rusya Cumhuriyetleri'nde de fevkalâde olumlu demokratikleşme hareketleri izlenmektedir. Türkiye'nin Sovyet Rusya'nın güney komşusu durumunda olması dolayısıyla Türkiye için özellikle ekonomik ve sosyal açıdan yeni ilişkiler kurulacağı ve yeni yeni ekonomik imkânların doğacağı muhakkaktır. Bu ilişkilerin ve karşılıklı menfaatlerin sağlanabilmesinin şartı ise Sovyet Rusya'daki siyasi gelişmelere tavır almak değil bilakis onlarla uyumlu hareket etmektir.

Dolayısıyla genelde Türkiye ve özelde Erzurum açısından coğrafi konum ve tarihi münasebetler dikkate alındığında, Sovyetlerdeki, özellikle Güney Cumhuriyetleri'ndeki gelişmeler son derece büyük bir önem arz etmektedir. Gürcistan, Ermenistan ve Azerbaycan Cumhuriyetleri ile Türkiye'nin tarihi ve kültürel bağları mevcuttur. Karşılıklı menfaat ilişkisine dayanacak ekonomik ve sosyal ilişkilerin taraflara fayda sağlayacağı inkâr edilemez.

Erzurum'un bir ticaret merkezi olması özelliği ve Doğu ile yoğun ilişkileri Tanpınar'ın "Beş Şehir" adlı eserinde gayet açık bir şekilde ortaya konulmaktadır. *"1855'de yüz binden fazla nüfuslu bir şehir olan Erzurum, bu gelişmesini bir iktisadi denklik üzerine kurmuştu. İran, ithalat ve ihracatının yarıdan fazlasını Trabzon-Tebriz kervan yolu ile yapıyordu. İşte bu kervan yolu Erzurum'u asırlar içinde eşrafiyla, âyanıyla, ulemasıyla, esnafıyla tam bir şark Ortaçağ şehri olarak kurmuştu. Bu transit yolda her yıl otuz bin deve ve belki iki misli katır işliyordu. Bunlar Erzurum'dan geçiyor, Tebriz'den gelişinde, Trabzon'dan dönüşünde kumanyasını daima Erzurum'dan tedarik ediyor, hayvanını nallatıyor, at eyeri, yük semeri, nal, gem, ağızlık, hülâsa her türlü eksikliğini orada tamamlıyordu."*

Tanpınar, aynı eserinde Evliya Çelebi'ye dayanarak şöyle demektedir:

"Hakirin kâtibi bulunduğum gümrük bundadır. Dört çevresinde Arap, Acem, Hint, Sint, Hatay, Hoten bezirganlarının haneleri de vardır. İstanbul ve İzmir gümrüğünden sonra en işlek gümrük bu Erzurum gümrüğüdür. Zira tüccarına adalet eder."

Bu dört satır eski dünyamızda Erzurum'un çehresini çizmeye kifayet eder. O şarkın büyük ticaret ve transit şehirlerindendir."

Erzurum, Türk Devletlerinin Doğu'ya açılan kapısı fonksiyonunu *-İstanbul'un Batı'ya açılan kapısı gibi-* yerine getirmiştir. Bu fonksiyonunun nüvesini ve dinamik yapısını ise o zamanın şartlarında bugünün üniversiteleri olan (Yakutiye, Çifteminareler) medreseler oluşturmuştur. Bunun bilimsel açıklaması; her hareketin önünde bir fikir olayının (ilmi çalışmanın) bulunması zorunludur. Bilime dayanmayan her politik ve ekonomik hareketin başarısı, kısa vadeli ve sınırlı kalmaya mahkûmdur. Bilim müesseseleri yani üniversiteler, fikri ve araştırma önceliklerini ihmal ettikleri takdirde büyük bir vebal altına girerler.

İşte burada Erzurum Atatürk Üniversitesi tarihi misyonunu yüklenmek sorumluluğu ile karşı karşıya bulunmaktadır. Üniversitemiz gerek 33 yıllık tecrübesi ve gerekse potansiyel bilim adamı ve öğrenci kadrosu ile bu görevi yüklenerek sorumluluğunu fevkalâde yerine getirebilecek güce sahiptir.

Üniversitemiz uzun vadeli stratejiler, planlar ve kısa vadeli programlar çerçevesinde sistemli ve disiplinli bir şekilde, söz konusu bölgeyi ilgilendiren ekonomik konular üzerinde proje çalışmaları organize edebileceği gibi ilgili cumhuriyetlerin üniversite ve yüksekokulları ile de yoğun bir diyalog kurabilecektir. Şu anda yürütülen “deprem araştırması” konusundaki müşterek çalışmalar, bu tür işbirliğinin çok bariz ve küçük bir örneğini teşkil etmektedir.

Bugün ülkemizin Doğu bölgesinin birçok ilini kapsamına alan sınır ticaretinin kısa bir zaman sonra serbest dış ticaret esaslarına göre yapılabilme imkânının doğması uzak bir ihtimal değildir. Ekonominin daha başka birçok sahasında müşterek yatırım, turizm vesaire yeni imkânların doğacağı muhtemeldir. Bu imkânların iyi bir şekilde değerlendirilmesi ise karşılıklı olarak tarafların birbirlerinin ekonomik ve sosyal yapılarını çok iyi tanımaları ile mümkün olabilecektir. Bunlar ise ancak ve ancak karşılıklı diyalog ve bilimsel çalışmalar sonucu elde edilebilir.

Bütün bunların organize, sistemli ve dolayısıyla verimli çalışmalar olabilmesi için müesseseseleşmek gerekmektedir. Bunun için ise üniversitemize bağlı olarak bir “Kafkasya Sosyo-Ekonomik Araştırmalar Merkezi”nin kurulmasını teklif ediyorum.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

22.01.1990

Doç. Dr. Rıfat Yıldız

Basında yer alan yazı ve demeçleri

Yıldız, o dönemde kamuoyunun da dikkatini çekerek, gazeteler ve ajansların sık sık demeç alıp görüşlerine başvurdukları bir akademisyen haline gelmişti. Nitekim Türkiye Gazetesi'nin "Görüş" köşesinde yayınlanan "Almanya'da Türk Lobisi şart" başlıklı yazısında da yine önemli ve stratejik tekliflerde bulunuyordu;

Almanya'da Türk Lobisi Oluşturulmalı¹

"Tahminlere göre Batı Almanya'da şu anda 1 milyon Türk işçi bulunmakta, eş ve çocukları ile birlikte toplam 1,5 milyona yakın Türk yaşamaktadır. Buradaki Türk gençlerinden yükseköğrenime devam edebilenler her ne kadar Alman yaşıtlarına kıyasla daha düşük bir oran teşkil etmekteyse de, orada yaşayan Türkler ve Türkiye açısından önemsenebilecek derecede geleceğin entelektüel potansiyelini oluşturmaktadırlar. Bu gençlerin bir kısmı ise orta öğretimden itibaren Almanya'da öğrenime başlamış olup, genel olarak Türkiye'ye kıyasla daha iyi eğitim ve öğretim şartlarında yetişmekte oldukları kabul edilebilir.

Almanya'daki Türk gençlerinin üniversite ve yüksekokullarda lisans ve lisansüstü eğitim görmeleri, onların o toplumda kamu sektöründe ve özel sektörde görev yüklenme şanslarını artırmakta ve buralarda önemli pozisyonlara gelebilmeleri de imkân dahilinde olmaktadır.

Bu ülkede yaşayan Türklerin entelektüel kesimini oluşturacak üniversite ve yüksekokul mezunu Türk gençleri, bir taraftan Almanya'daki soydaşlarının hak ve menfaatlerinin savunucusu görevini otomatikman yüklenecek ve diğer taraftan Türk-Alman ilişkilerinde Türk tarafının görüş ve isteklerini destekleyebilecek bir potansiyele sahip bulunmaktadırlar.

Özellikle son yıllarda aktüalite kazanan Türkiye'nin AT'a tam üyelik başvurusu ve Almanya'daki Türk işçilerine seçme ve seçilme hakkı verilmesi üzerinde başlatılan tartışmalar, bu gençlerimizin çok iyi yetiştirilmelerinin gereğini daha da artırmaktadır. Çünkü oradaki Türklerin çok iyi temsil edilmesinde ve Türkiye'nin dünya ekonomik ve siyasi meseleleri üzerindeki görüşünün dile getirilebilmesinde esas görevi oradaki okumuş aydın Türk gençliği yüklenecektir.

O sebeple bu gençliğin çok yönlü ve Alman yaşıtlarıyla yarışabilecek şekilde yetişebilmelerinde destekleyici ve teşvik edici hizmetlerin götürülebilmesi için uzun vadeli bir program çerçevesinde 'Almanya Türk Araştırmacıları Bilimsel

¹ Türkiye Gazetesi, Görüş Köşesi, 11 Temmuz 1990 Çarşamba

Teşvik Merkezi' adı altında bir kurumun oluşturulması, gecikilmiş olmasına rağmen son derece faydalı olacaktır.

Alman Üniversitelerinde lisans eğitimi süresinde öğrenciler öğrenim sahaları ile ilgili (dolaylı veya dolaysız) konular üzerinde genellikle üç beş farklı konuda seminer çalışması ve son derece geniş bir bitirme tezi (Diplomarbeit) yazmak zorundadırlar. Birçok durumda yetkili ders hocaları konu seçimi hususunda gayet esnek davranmakta ve hatta bazı durumlarda seminer veya bitirme tezinin konusu ilgili öğrencinin tercihinin bırakılabilmektedir.

Ancak lisans veya lisans üstü çalışması yapan Türk öğrencilerin Almanya'daki kendi soydaşlarının ekonomik, sosyal, politik, kültürel v.s. sorunları ve Türkiye ile ilgili konular üzerinde araştırma yapabilmelerinin, onların söz konusu konulara ilgi duymalarına, seçecekleri konular üzerinde kaynak ve diğer dokümanları elde edebilmelerine ve bu konular üzerinde araştırma yapmak üzere teşvik edilmelerine bağlı olduğu kanaatindeyiz.

Dolayısıyla bu boşluğun doldurulmasıyla Almanya'da yüksek öğrenim gören ve yüksek öğrenim kurumlarında çalışan Türk gençleri oradaki soydaşlarına ve vatanlarına karşı sorumluluklarını daha kolayca yüklenilme imkânını elde edebileceklerdir. Bunun gerçekleştirilebilmesi ise devlet tarafından başlatılacak ve bir motivasyon hizmeti görececek kurumun gereğini ortaya koymaktadır.

Kanaatimizce bu projenin uygulanması Türkiye Cumhuriyeti Devletinin görevlerinden son derece önemli birini teşkil etmektedir. Zira kalkınmanın esasının eğitilmiş insan unsuruna bağlı olduğu herkesçe bilinen bir gerçektir. Dolayısıyla bu gerçek Almanya'da yükseköğrenim görebilme imkânına kavuşmuş öğrenci ve diğer araştırmacı Türklerin, bulunmuş oldukları toplumda kendi soydaşlarının haklarını daha iyi koruyabilmeleri, Türkiye'ye dönüşlerinde memleketimizin kalkınmasında daha verimli ve milletine, vatanına yabancılaşmadan hizmet edebilmelerinin kolaylaştırılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Aksi takdirde gelecekte Almanya'da da Türk menfaatlerini savunmak için ABD'de olduğu gibi paralı lobi şirketlerine kendi beceriksizliğimizden dolayı muhtaç olacağız. Zira Türk hükümeti ABD'deki lobi şirketine yıllık 1 milyon dolara yakın ücret ödemektedir. Halbuki Federal Almanya'da gönüllü ve tabii olarak bu görevi yüklenilecek çok önemli bir aydın Türk potansiyeli vardır. Önemli olan bunun akıllıca ve sistemli bir şekilde yönlendirilmesidir.

Avrupa Topluluğu'na tam üyelik başvurusunda bulunan Türkiye'nin bütün kurumlarının topluluğun kurumları ile uyumu ve özellikle ekonomisinin topluluk üyesi ülke ekonomileri ile gelecekte rekabet edebilme durumuna ulaşması en önemli şart olarak görülmektedir. Bunların gerçekleştirilebilmesinin ise

Türk aydınlarının kendilerini en iyi şekilde temsil edebilmelerine ve mesleklerinde topluluk ülkeleri insanlarıyla yarışabilme gücüne ulaşmışlıklarına bağlı olduğu unutulmamalıdır."

Rıfat Yıldız, Erzurum'daki son döneminde İhlas Haber Ajansı'na verdiği bir demeçte ise hayvancılığın kurtuluşu için "Organize Besi Bölgeleri" kurulmasını teklif ediyordu:

**Doç. Dr. Rıfat Yıldız'dan hayvancılığın kurtuluşu için reçete:
"Organize Besi Bölgeleri kurulsun"**

26 Ocak 1994 Çarşamba/ Türkiye Gazetesi

Sefa Salantur, Erzurum (İHA)

Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyelerinden Doçent Doktor Rıfat Yıldız, Doğu Anadolu Bölgesi'nde hayvancılığın tekrar cazip hale getirilebilmesi için organize besi bölgelerinin kurulmasını teklif etti.

Doğu Anadolu Bölgesi sınırları içerisinde yer alan illerin ekonomisinin tarıma dayandığını ifade eden Rıfat Yıldız, tarım sektörünün son yıllarda hep gerilediğini söyledi. Tarımın içerisinde hayvancılığın çok önemli bir yer tuttuğunu anlatan Doç. Dr. Yıldız, hayvancılığın kalkındırılması ve eski cazip haline dönüştürülmesi için organize besicilik bölgelerinin kurulması gerektiğini söyledi.

Doğu Anadolu Bölgesi'nde besicilerin devletin kredisine bağımlı olarak çalıştıklarını bildiren Yıldız konu ile ilgili olarak şöyle konuştu:

"Besiciler hep geleneksel usullere göre besicilik yapıyorlar. Ahırlar sağlıklı; havalandırmaları, ışıkları normal değil. Bunun sonucu olarak verim de düşüyor. Ayrıca besicilik yapanlar çok dağınık bir alana yayıldılar. Bu durum tarım teşkilatları tarafından götürülen hizmetleri azalttı. Veterinerlik hizmeti de yetersiz. Hayvanların telef nispeti yüksek seyrediyor. Kısacası vatandaşlara zirai teşkilatlarının ulaşması zor oluyor. Besiciler eğitilemiyor. Besi ahırlarının maliyeti yüksek. Doğu Anadolu bölgesinde birçok profesyonel besici besi ahırının olmaması ve finansman sıkıntılarından dolayı mesleği icra edemiyor.

Bütün bu olumsuzlukların giderilebilmesi için Organize Sanayi Bölgeleri gibi Organize Besi Bölgeleri kurulmalıdır. Bu bölgeler Belediye, Özel İdare, Ticaret ve Sanayi Odası, Borsa, Besi dernekleri ve Vakıflar öncülüğünde kurulacak anonim şirketler tarafından tesis edilebilir."

Besiciler Kasabası

Yıldız açıklamasını şöyle sürdürdü:

"Tabii burada en büyük desteği yine devletten görmek lâzım. Yoksa bu kuruluşlar tarafından böyle bir bölgenin oluşturulması zor görünüyor. Organize besi bölgeleri ulaşım şartları dikkate alınarak, şehir merkezinden uzak, besicilerin yöresine yakın yerlere kurulabilir. Altyapısı yapılmalı, ahırlar, besici evleri, yem depoları, posa, gübre çukurları gibi bir besi tesisinin bütün unsurları olmalıdır. Bunun yanında PTT, veteriner teşkilatı, sosyal tesisler gibi ihtiyaçları da göz önünde bulundurulmalıdır. Kısaca besiciler kasabası kurulmalıdır. Organize besi bölgelerinin kurulması ile birlikte hayvancılık sektörü ileri gider. Bankaların ve devletin verdiği zirai kredilerin takibi kolay olur. Bu krediler tam amacına uygun olarak kullanılır. Profesyonel besicilerin besicilik yapması sağlanır. Çevre kirliliği önlenir. Yemleme, temizleme gibi teknikler besicilere öğretilir. Pazarlama meselesi ortadan kalkar, istihdam sağlanır."

Turizm Şirketi Kuruyor

Yıldız, Erzurum Atatürk Üniversitesi İİBF'de Prof. Dr. Halil Seyidoğlu yönetiminde hazırladığı "Konvertibilite" konulu doktora tezini Haziran 1986'da sundu. 1988 yılında doçentlik unvanını kazandı. Daha sonra arkadaşlarıyla '11 Tur' isimli yeni bir turizm şirketi kurup, yurt içi ve yurt dışı turlar düzenledi, kış turizmine yönelik çalışmalar yaptı.

"Ankara'dan döndükten sonra akademik çalışma tempomu çok yükselttim; 1,5 yılda yarım kalmış doktoramı tamamladım ve 3 yılda doçentliğimi aldım. Erzurum'daki ilk turizm seyahat acentesi olan '11 Tur Turizm Limited Şirketi'ni kurdum. Şirketimizin adı ortak sayımızdan geliyordu. Burada başarılı işler yaptım. Azerbaycan, İngiltere gibi ülkelere turlar düzenleyip gruplar götürdük. Ortaokul çocuklarını dil öğretimi için bir aylığına İngiltere'ye gönderdim. Eczacılar grubunu da İtalya turuna yollamıştık. Bu işlerde çok güzel paralar kazanmıştık. O dönemde seyahat acentesi olarak mecburen dövizle de iş yapıyorduk. Zira Erzurum'da döviz bürosu yoktu. Ancak bunun mevzuata aykırı bazı yönleri olduğunu öğrendik. Döviz olayını kapattık. 11 Tur'u Kayseri'ye gelirken ortaklarımıza devrettim. Hâlâ faaliyet gösteriyor."

Erzurum'a veda vakti

Çok sevdiği akademisyenliğe başladığı, evlendiği, şirketler kurduğu, acı tatlı bir sürü hatırası olan bu kadim şehirle artık vedalaşma vakti gelmişti.

Kayseri Erciyes Üniversite'sine profesör olarak atanan Yıldız, Erzurum Atatürk Üniversitesi'nden 15 Nisan 1994'te resmen ayrıldı.

BEŞİNCİ BÖLÜM

AKADEMİK BİRİKİM MEYVELERİ NEVŞEHİR'E (1994 - 2004)

"Bir öğrenci için üniversite, kentin ve yaşamının bütünü demek değildi ama kampüs onun yaşamının odak noktasıydı."

Ahmet Cemal

Nevşehir'e Nevi Şahsına Münhasır Akademisyen

Hayatındaki dördüncü önemli şehir Kapadokya'nın gözde kenti Nevşehir'di. Fırtına gibi geldiği bu şehirde kalıcı işlere imza attı.

Erzurum Atatürk Üniversitesi'nden resmen ve fiilen 15 Nisan 1994'te ayrılan Yıldız hemen Kayseri Erciyes Üniversite'sine atandı. Artık profesördü.

Kayseri'ye gelir gelmez Erciyes Üniversitesi Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Müdürlüğü (TİOYO) için görevlendirildi. Nevşehir-liler önce bu "nevzuhur" akademisyene şüpheyile yaklaşıyorlar da o "nevi şahsına münhasır" kişiliğiyle kendisini bu şehre kabul ettirdi.

Daha sonra ERÜ Nevşehir Sağlık Yüksekokulu Kurucu Müdürlüğünü vekaleten (1997-1998) ve ERÜ Nevşehir İİBF Kurucu Dekanlığı görevlerini başlarıyla yürüttü. (1997-2004) Nisan 2004'den itibaren kadrosunun bulunduğu Erciyes Üniversitesine dönerek, İİBF'de öğretim üyeliği görevini, emekli olduğu 2016 sonuna kadar yürütmeye devam etti. Halen Kapadokya Üniversitesi İİSBF Kurucu Dekanı olarak Nisan 2018'den beri hizmet vermekte...

Yöneticiliğe İlk Adım

Yıldız, yöneticiliğe ilk adımı 19 Nisan 1994 tarihinde atmıştı. Erciyes Üniversitesi Rektörü ve Atatürk Üniversitesi'nden doktora dersi aldığı hocam, Prof. Dr. Mehmet Şahin, Nevşehir TİOYO Müdürlüğünü yürütmek üzere kendisini resmen görevlendirmişti. Haftanın belli günlerini Nevşehir'de geçirecek olan Yıldız, gideceği şehir ve görev yürüteceği yüksekokul hakkındaki ilk kanaatlerini, tuttuğu günlüğün 20 Nisan 1994 tarihli sayfasına sabah saat 04.10'da şöyle yazmıştı;

“Bu işe fakültedeki işlerime kıyasla daha çok zaman ayırmam gerekmektedir. 1984’de resmen kurulmuş olan yüksekokul, bu yıl 4. mezunlarını vermiş. 1992’de tamamlanmış yeni bir binası var. Yüksekokulda bir öğretim üyesi (Yrd. Doç. Dr.) ile 20’nin üzerinde okutman ve öğretim görevlisi çalışmaktadır.

Öğretim plânına göre okulda birinci yıl yoğun İngilizce (haftada 12 saat) öğretiliyor. Diğer üç yılda İngilizce öğretimi devam ediyor, ayrıca ikinci bir yabancı dil (Almanca veya Fransızca), turizmle ilgili teorik ve uygulamalı meslek dersleri, genel işletme dersleri işlenmektedir.

Nevşehirli iş adamları ve zenginleri uzun vadede şehirlerinde üniversite kurulmasını istiyorlarmış ve bunun için maddi-manevi birçok sözlü taahhütte bulunmuşlar. Henüz Nevşehirliileri tanımıyorum. Soracağız, dinleyeceğiz, öğreneceğiz, değerlendireceğiz ve anlamaya çalışacağız.

Bana göre, öncelikle mevcut okulun eğitim-öğretim kalitesini yükseltmek için gayret göstermek gerekir. Yüksekokulun öğretim kadrosunu henüz detaylı tanımıyorum. Birlikte çalışacağımız kişileri iyi tanıyabilmek için, onları belli bir zaman gözlemek ve değerlendirme yaptıktan sonra, elde edeceğim sonuçlara göre hedef ve politikalar belirlemek doğru olacaktır.”

Yıldız, ekim ayında hemen büyük bir toplantı düzenledi. Zira öncelikle Turizm Yüksek Okullarının sistemini öğrenmeliydi. Burada akademik seviyede tartışmalar oldu. O zaman ülkemizde on kadar dört yıllık Turizm Yüksek Okulu vardı.

“Hafta sonu semineri ismi altında bir toplantı düzenledik. Konu başlığımız ‘Turizm Yüksek Okullarında Eğitim Öğretim Sorunları ve Çözüm Yolları’ydı. Bu toplantımızın sonuçlarını kitap haline de getirdik. Zaten her düzenlediğim toplantıyı ilkel olarak kitap haline getirip yayınlama alışkanlığım var.”

Nevşehir’e Kayseri Modeli

Üniversitelerin fiziki büyümelerinde o şehirde veya başka yerlerde yaşayan hemşerilerin desteği çok önemliydi. İşe neredeyse sıfırdan başlayan Yıldız, Nevşehir’i kısa zamanda çözerek hayırsever potansiyelini harekete geçirmeyi başardı. Çünkü geldiği Erciyes Üniversitesinde Rektör Mehmet Şahin’in bu konudaki öncü kişiliğini, başarılı çalışmalarını yakından biliyordu. Önünde çok başarılı bir rol model vardı.

1992 yılında Erciyes Üniversitesi Rektörlüğü’ne ön yoklama ile atanan Prof. Dr. Mehmet Şahin, önce Kayserili hayırsever iş adamları ile toplantılar yapmış, onları üniversiteye bina yapmanın en az cami yapmak kadar halka

ve hakka hizmet sayılacağı yönünde ikna etmişti. Çoğu donatılarak bağışlanan binalara hayır sahiplerinin isimleri, genellikle de anne veya babalarının isimleri verilerek yapılan hayırlar ebedileştirilmekteydi.

Oluşturulan bu sinerji ile başlatılan hayırlı ve teşvik edici rekabet sayesinde Erciyes Üniversitesi'ne bağış bina yapılması heyecanı halen sürmekteydi.

ERÜ Nevşehir Kampüsüne Hemşehri Desteği

“Son altı yılda (1998–2004) Nevşehir Valiliği'nin önderliğinde Nevşehir Üniversite Vakfı aracılığı ve İstanbul ile Nevşehir'deki hayırsever işadamlarının bağışlarıyla ortalama kapalı kullanım alanı 5000 metrekare olan 3 bina (Nevşehir Meslek Yüksek Okulu Binası, Nevşehir İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Binası ve kurulması ümit edilen Nevşehir Fen Edebiyat Fakültesi Binası) ve yine aynı ölçülerde tek bir hayırsever tarafından Nevşehir Sağlık Yüksek Okulu binası olmak üzere toplam dört bina Nevşehir kampüsünde bağış olarak inşa edildi. Ayrıca yine vakıf marifeti ile kampüsün ışıklandırması ve ihata tellerinin çekilmesi işleri yapıldı.

Nevşehir Belediyesi tarafından ise kampüs yollarının açılması ve asfaltlanması, binaların çevrelerinin çimlenmesi ve kaldırımlarının döşenmesi işleri yapıldı. Öte yandan İİBF Kütüphanesi bir hayırsever tarafından donatıldı ve zenginleştirildi” (Yıldız, 2012: 85-86)

Yolculukta Yapılan Gözlemler

Yıldız, evinin bulunduğu Kayseri'den görevli olduğu Nevşehir'e gidiş gelişlerinde yol boyunca gözlemler ve tespitler yapıyor, zaman zaman da halkla sohbet ederek bölgenin durumunu daha iyi anlamaya çalışıyordu.

Mesela Nevşehir Mahmatlar beldesiyle ilgili ilginç tespitleri vardı;

“Nevşehir ili sınırları içinde toplam 54 un fabrikasından halen 48 adedi faaliyette ve bunların 25 tanesi Mahmatlar Kasabası ile Kalaba ilçesinde bulunmaktadır. Görevim gereği Kayseri-Nevşehir geliş-gidişlerimde, söz konusu un fabrikalarının çoğu zaman faaliyette olmadığını bilfiil gözledim. Bu yolculuklarda, bazen de çay içmek için mola verdiğimiz petrol istasyonlarında yerel halkla yaptığımız sohbetlerde benzer bilgiler aldık.

Mahmatlar Kasabası'nın diğer kasabalara göre refah seviyesinin hayli yüksek olduğunu, binalarının kiremit çatılarından, çatılardaki güneş enerjisi kolektörlerinden ve rengârenk Nevşehir taşı kaplamalı üç katlı müstakil taş konakların bolluğundan anlayabilirsiniz. Dolayısıyla kazanmasını ve yaşamasını bilen bir halk olduğu kanaatine sahip oluyorsunuz. Bu ekonomik yapısal göstergeye rağmen, neden bu un fabrikaları yılın belli zamanlarında ve düşük kapasitede çalıştırılıyorlar?" (Yıldız, 2012: 77).

Yıldız'ın, hayatın ve halkın içinde bir akademisyen olduğunu, Nevşehirli halı tüccarı ve turizmci Ertan İllez de onaylıyor:

"İlk geldiği zamanlarda bir profesörün makam odasından çıkıp bölge halkı ile mütevazı bir biçimde irtibat kurması, onlara mesleğini, işini anlatması bizi çok etkilemişti. Rıfat Beyden sonra da böyle bir gayret ve güzellik görmedik zaten."

Kurucu Dekanlık

Yıldız daha sonra ERÜ Nevşehir İİBF Kurucu Dekanlığı görevini de üstlenerek fakülteyi başarıyla hayata geçirmişti.

"Nevşehir'de İİBF'ye dekan olarak atandım. Ancak öğretim elemanı bulmakta zorluk çekiyordum. Almanya'daki bütün eğitim ataşelerine mektup yazıp gönderdim. Orada kendini alanında iyi yetiştirmiş kişilere öğretim elemanlığı fırsatı sundum. Essen Eyaletine gidip Türk öğrencilerle araştırma yaptım. Hepsinin akademik birikimine özenle dikkat ettim. Çalışmak isteyenlerin şartlarını inceledim. Dortmund, Duisburg gibi yaklaşık dokuz üniversiteden öğrencilerle anket yaptım. Amacım yetişmiş elemanları ülkelerinde değerlendirmekti. Türkiye'ye döndükten sonra bu araştırmaları bir iki toplantıda kamuoyuyla paylaştım.

Araştırmamın sonucunda Türkiye'ye gelmekte çekincelerin olduğunu fark ettim. Uyum problemi yaşama korkusu vardı. Sosyal ve ekonomik olarak tutunma kaygısı ağır basıyordu. Oysa Türkiye'de bir akademisyenin şartları iyidir. Bunu bilmiyorlardı. Ben onlara en iyi intibak yerinin üniversite çevresi olduğunu vurguladım.

Almanya'daki HWWA Kütüphanesinden ilham alarak o zaman Erciyes Üniversitesi'ne bağlı olan Nevşehir İİBF'de bilgisayarlı tarama sistemini kurdum. Bizim toplum kütüphaneciliğe şaşı bakıyor ne yazık ki! Oysaki bilimin en temel kaynağı kütüphanelerdir. Fakültenin dekanlığına atanır atanmaz ilk işim kütüphaneyi oluşturmak oldu."

Vizyon ve öngörü

Halen Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi olan öğrencisi Prof. Dr. Şükran Güngör Tanç, Yıldız'ın Nevşehir'deki vizyon ve öngörüsüne şapka çıkaranlardan...

“Yüksek Öğrenim Kurumu, ‘YÖK ATLAS’ diye bir yayın hazırlar. Bunu son birkaç yıldır yapıyor. Rıfat hocam öyle vizyon sahibi bir insan, öyle öngörülü bir hoca ki, YÖK’ün şimdilerde yaptığı bu çalışmayı 20-25 yıl önce bizim üniversitemizde yapıyordu. Yeni öğrenci sayısı kadar bilgilendirici el kitapçıkları hazırlayıp dağıtıyor ve bölümlerini, üniversitelerini, şehirlerini daha çabuk tanımalarını sağlıyorduk.”

Nitekim Yıldız'ın yine öğrencisi olan Araştırma Görevlisi İlhan Ege'ye hazırlattığı “Nevşehir İİBF Taban Puanlarının Eş Değer Fakültelerle Karşılaştırılması ve Genel Öğrenci Profili” başlıklı kitapçık da bu vizyonun en güzel örneklerinden... Dekan Rıfat Yıldız, Aralık 2001 tarihinde üniversite yayını olarak bastırıldığı bu çalışmaya kısa bir önsöz de yazmış;

“Fakültemizin taban puanlarını İç Anadolu Bölgesindeki benzer fakültelerin taban puanlarıyla karşılaştırmak, fakültemize kayıt yaptıran öğrenci talep yapısında meydana gelen değişimleri takip etmek, bunların arkasındaki sebepleri düşünmek, anlamak, analiz etmek ve yorumlamak amacı ve sunduğumuz öğretimin niteliğini daha şuurlu takip etmemize yardım edeceği inancıyla bu çalışma yapılmıştır.”

İlki 1999-2000 öğretim yılı yeni kayıtları aşamasında başlatılan bu çalışma yıllarca sürmüştür.

Eğitim anlayışı

“Ben eğitimi iki ayak üzerine oturturum. Bunlardan birincisi zorunlu eğitim, ikincisi ise gönüllü eğitim; gönüllü eğitimin içeriğinde kulüp faaliyetleri vardır. Nitekim öğrencilerin istekleri doğrultusunda katılıp, gruplar halinde faaliyetler gösterebilecekleri alanlar oluşturdum.

Kitap Kurtları Kulübü,

Vadi Yürüyüşü Kulübü,

Kayak Kulübü,

Fotoğrafçılık Kulübü,

Gastronomi Kulübü gibi ...

Her bir kulübün başına komisyon oluşturup hoca görevlendirdim. Öğrencileri sosyal ve kültürel açıdan aktif hale getirmeye çalıştım. Ayrıca turizm sektöründeki işletmeler ve yerel yöneticiler ile hafta sonu seminerleri düzenleyip sonuçlarını 'Kapadokya Toplantıları' adıyla kitaplaştırdım."

Büyük bir kan kaybı

On yıllık başarılı bir dönemden sonra Kayseri'ye dönerken 9 Nisan 2004 tarihinde kendisi için Nevşehir Üniversitesinde bir veda yemeği verildi. Yemekte bir konuşma yapan Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu (TİÖYO) Müdürü Doç. Dr. Salih Kuşluvan güzel bir vefa örneği sergileyerek, Yıldız'ın on yılda okullarına neler kazandırdıklarını anlattı. Yapılanları 21 maddede özetleyen Kuşluvan konuşmasını şöyle bitirdi:

"Sayın Dekan Nevşehir'deki on yıllık idarecilik döneminde girişimci, yenilikçi ve dinamik bir yönetici olmuştur. Bu açıdan kendisinin idareciliği bırakması, Nevşehir ve Nevşehir'de üniversitelileşme açısından büyük bir kan kaybıdır" (Yıldız, 2012: 93).

Böyle olur "kurucu dekan" dediğin...

Nevşehir İİBF'de, Rıfat Yıldız'ın Rektör Zeki Yılmaz'a tavsiyesiyle yerine dekan olarak göreve gelen Kerkük Türkmeni Prof. Dr. Mahir Nakip de onun Nevşehir dönemini başarılı bulanlardan...

"Rıfat Yıldız Hocanın Nevşehir'de halefiyim. Yönetim anlayışımızda, dünya görüşümüzde ve eğitime bakışımızda farklılık yoktu. Netice itibarıyla ikimiz de 1992 yılında ilk seçimle gelen rektörümüz Sayın Mehmet Şahin'in Üniversitemizde başlattığı eğitimde toplam kalite, personel seçiminde liyakati esas alma ve olaylara bilimsel kriterlerle yaklaşma anlayışını birlikte savunuyorduk. Selefim olan Rıfat Hoca, Üniversitemizin Nevşehir yerleşkesinde uzun bir süre Turizm Yüksekokulumuzda müdürlük yaptıktan sonra bu yerleşkenin ilk fakültesi olan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nin de ilk dekanıdır; yani kurucusu. 'Kurucu dekanlık' tabirinin ihtiva edebileceği bütün mânâ ve meziyetleri şahsında toplayabilen Rıfat Hoca'nın bu süreçte birçok 'ilk'e imza attığını söyleyebiliriz.

O yıllarda Rektörümüz Mehmet Şahin Hocanın başlattığı şehir hayırseverlerine bina yaptırma hamlesi meyvelerini vermişti ve Erciyes Üniversitesinde kalite anlayışı giderek kök salmaktaydı. Erciyes Üniversitesi bu yönetim anlayışını Nevşehir ve Yozgat yerleşkelerinde de harfiyen uygulamakta idi. Bu yerleşkelerin bir gün bizden ayrılacaklarını bildiğimiz halde Kayseri'de uyguladığımız ilkeler burada da Rıfat Bey tarafından hakkıyla hayata geçiriliyordu. Nitekim

binanın yapımından tefrişine kadar, ilk idari ve akademik kadrosunu kurup öğrenci alımına kadar hepsini hakkıyla başaran Rıfat Hoca olmuştur” (Yıldız, 2012: 5-6).

Başlangıcı da, finali de güzel!

Yıldız’ın neredeyse sıfırdan başladığı Nevşehir’de, başarılarıyla iyice parladığının altını çizen Nakip, *“Rıfat Hocam, burada Kayseri’ye göre daha çok öne çıktı. Orada parladı, kendini ispatladı. İyi bir kadro oluşturdu. Fevkalâde güzel işler başardı. Çok titiz bir elemeye en iyi öğrencileri araştırma görevlisi olarak almaya çalıştı. En önemlisi o yıllarda yani 90’larda herkes birbirini siyasi görüşüne göre ölçerken, bu kriteri bir kenara bırakarak liyakat esasına göre asistan aldı. Böylece başlangıcı da, finali de güzel oldu.”* yorumunu yapıyor.

Prof. Dr. Nakip, Nevşehir İİBF’de yaptıkları dekanlık devir teslim töreni sırasında Yıldız’ın çok duygulanarak ağlamasını da unutamıyor. Bu duygusal sahneyi, onun okuluna ne kadar emek verdiğinin, ne kadar sahiplenip benimsediğinin, adeta evlâdı gibi gördüğünün en güzel kanıtı olarak yorumluyor.

On Yıllık Hizmetin Ardından 10. Yıl Kurumsal Tarih Kitabı

Prof. Dr. Rıfat Yıldız *“Bir Kurucu Dekanın Anıları”* isimli kitabının takdim yazısında Nevşehir’de geçen 10 yılını özetleyerek değerlendirmişti:

“16 Nisan 1994’de Erciyes Üniversitesi’ne bağlı Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu’nda müdür olarak göreve başladım. 4 yıl asaleten, 2 yıl da vekâleten (Nevşehir İİBF dekanlığına atanmam nedeniyle) yüksekokul müdürlüğünü, bunu takiben 6 yıl Nevşehir İİBF’nin kurucu dekanlığını yürüttüm. Bu dönemi anlattığım ve 2003 yılında yayınlanan ‘Nevşehir İİBF 6 Yasında’ isimli kitabım kurumsal tarih konusunda ülkemizde bir ilktir.

Yaşadığım bu 10 yıllık yöneticilik sürecinde, geleceğin Nevşehir Üniversitesi’nin köşe taşlarının oluşturulmasına akademik-yapısal açıdan önemli katkılar sağladığım kanaatindeyim.”

Ancak o köşe taşları öyle kolay yerleştirilmemişti. Özellikle ilk geldiğinde bazı karalama kampanyalarına maruz kalmıştı. Nitekim Salih Kuşluyan, veda yemeğindeki konuşmasında onun çektiği sıkıntılara da değinmişti;

“Nevşehir Üniversite Yaptırma ve Yaşatma Vakfında şehirde müstakil bir üniversitenin kurulması için çalışmış, buna rağmen başka amaçları olan bazı

kişiler tarafından 'Nevşehir'e üniversite kurulmasını engellemeye çalışan dekan' olarak gösterilmeye çalışılmıştır. Bu vefasızlığa rağmen Nevşehir'e küsmemiş ve çalışmalarına devam etmiştir."

Nevşehir turizminin önünü açtı

Kayseri Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Kurtuluş Karamustafa da, Rıfat Yıldız'ın Nevşehir turizminin önünü açtığını belirterek, şehre kazandırdıklarını şöyle özetliyor;

"Nevşehir'e 1994'te geldiğinde 'hafta sonu semineri' adı altında Turizm Yüksekokullarını bir araya getirdi. Bu çok önemlidir. Bir dizi seminer yaptı ve okulların ilişkilerini geliştirdi. Alanında uzman, isim yapmış hocalarla tanıştık. Bu açıdan Nevşehir turizminin önünü açtı. Akabinde 'Kapadokya Toplantıları'nı icat etti. Bunlar otelcilere, belediyecilere verilen seminerlerdi. Kısacası Rıfat Hoca Nevşehir'e çok şey kazandırdı. On yılda şehre çağ atlattı."

Bir üniversite kurmak...

Nevşehir Üniversitesinde neredeyse sıfırdan bir fakülte ve meslek yüksekokulu kurduğu dönemin üzerinden 15-16 yıl geçmişti. Rıfat Yıldız, emeklilik günlerinde eline geçen Güler Sabancı'nın *"Bir Üniversite Var Ederken..."* isimli kitabını okumaya başladı. Ayrıca Sabancı Üniversitesi'nin kuruluş aşamasında organize edilen *"Arama Konferansları"* kitabını okudu. Bu kitapları okurken üniversite kurmanın çok ciddi ve zor bir iş olduğunu, ne kadar ince eleyip sık dokuduklarını bir kez daha anlamış, zorlu Nevşehir yılları gözünün önünde canlanmıştı.

Nevşehir Turizm Yüksekokulları (TİOYO) Müdürler toplantısı, 1996

Nevşehir TİOYO hafta sonu seminerinde misafirleriyle, 1996

AMÜ Rektörünün davetlisi olarak katıldığı Kuşadası TİOYO müdürler toplantısında, 2001

Dönemin Maliye Bakanı Hikmet Uluğbay'dan plaket alırken

Nevşehir 1999, Nevşehir Valisi Şinasi Kuş, Belediye Başkanı Yalçın Demir, Rektör Mehmet Şahin ve Dekan Cemal Özgüven vd.

*TİOYO yöneticiliğinden ayrılırken
ERÜ Rektörü Mehmet Şahin'in plâket takdimi, 1988*

Nevşehir İİBF önünde Rektör Zeki Yılmaz ve öğretim elemanları ile, 2002

ERÜ İİBF dekanı iken Dekan Yardımcıları Güven Delice, Şevki Özgener, Fakülte Sekreteri Coşkun Bey ve Dekan Sekreteri Emel Sucu ile, 1999

ERÜ İİBF mensuplarıyla onuruna verilen veda yemeğinde, 2004

ERÜ İİBF 2001 Mezuniyet Töreni Konuşması

*2001, Büyük Avanos Oteli Bahçesi, ERÜ Rektörü Mehmet Şahin'e
veda yemeğinde*

Kayseri'de Bayburtlu kayakçılara verdiği akşam yemeği, 1999

Oğlu Tolgahan'ı Ankara Fen Lisesinde ziyaret, 2002

Kızı Manolya'yı İstanbul Fen Lisesinde ziyaretten sonra Çengelköy hatırası

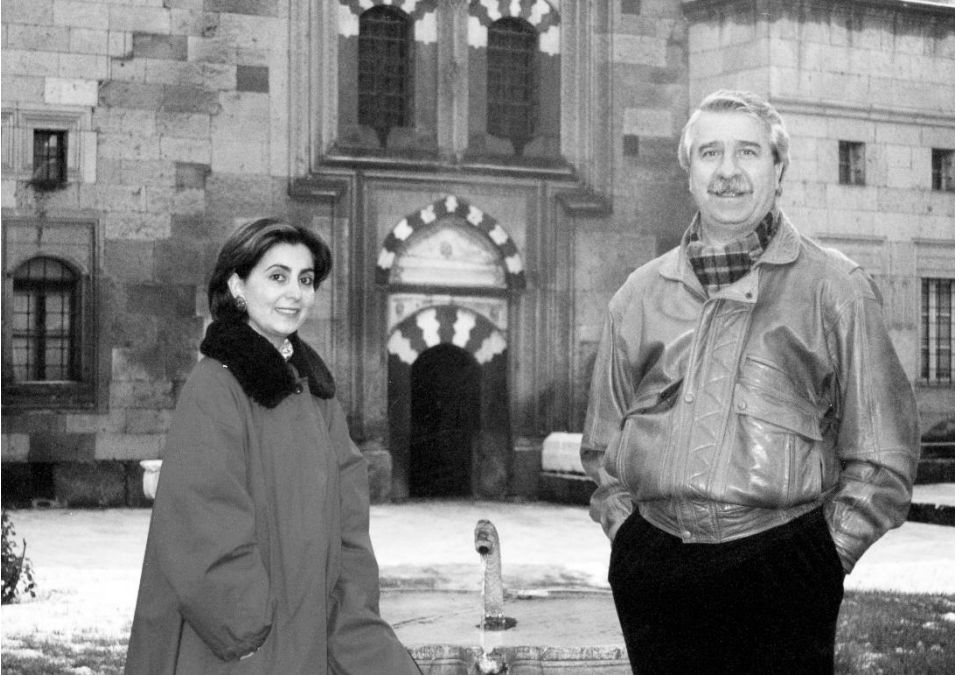
Kızı Manolya ile Erciyes Dağında

Akademik yaşam kaynağı olan özel kütüphanesinin önünde

Eşi Gülsevil Hanım ile bir yaz tatili fotoğrafı

Eşi ile Kayseri Güpgüpoğlu Konağı önünde

Erciyes Binicilik Tesislerindeki 35. evlilik yılı kutlaması, Kasım 2015

35. evlilik yılı kutlamasında eşi, oğlu ve kızı ile

Kayseri Ali Dağı Yürüyüşü dönüşü

*Kızı Manolya, damadı Umut,
torunları Kemal Anıl ve Deniz Ali*

Oğlu Tolgahan, gelini İnes, torunları Ege, Ece ve Efe

Oğlu Tolgahan ile

ALTINCI BÖLÜM

YAŞ HADDİNDEN EMEKLİLİĞE YOLCULUK (2004 - 2017)

Kayseri: Hayatındaki Dönüm Noktası

Rıfat Yıldız, İç Anadolu'nun önemli şehri Kayseri'ye 1994 yılında gelmiş fakat hemen Nevşehir'de görevlendirildiği için yeterince tanıyamamıştı. 10 yıl süreyle görev yaptığı ve önemli hizmetler gerçekleştirdiği Nevşehir'den, Nisan 2004 tarihinde kadrosunun bulunduğu Erciyes Üniversitesine dönerek İİBF'de öğretim üyeliği görevini yürütmeye devam etti. Yıldız'ın bu dönemi 01 Ocak 2017'de 67 yaşındayken emekli olmasına kadar devam etti.

Erciyes Üniversitesine geri döndükten sonra plânlı programlı bir şekilde gezip tanıdığı bu kadim şehri çok sevip, gönlünün başköşesinde “benim şehirlerim” diyebileceği yerler arasına katarak buraya yerleşti. Yıldız, 29 yıl önce geldiği Kayseri'de güzel dostluklar da kurdu. Yazar, televizyon programcısı Seyit Burhanettin Akbaş kendisiyle tanışıp bir program yaptıktan sonra *“Rıfat Bey, Kayseri'yi tanımlarken ‘Kayseri’de dostluk çok zor kurulur; ancak zor kurulan bu dostluklar ise kuvvetlidir, sağlamdır.’ dedi. Buradan da kıymetli hocamızın Kayseri’de sağlam dostlarının bulunduğunu anladık. Yine şehrimiz hakkındaki sözleri Kayseri’yi seven, yürekli bir insanla karşı karşıya olduğumuzu gösteriyordu.”* ifadelerini kullanmıştı.

Hamam kültürü olan şehirler

Yıldız, Kayseri'nin fizikî koşullar açısından rahat bir şehir olmasının dışında özellikle memleketi Bayburt gibi tarihî çarşı ve hamamlara sahip olmasını, hamam kültürü bulunmasını da çok sevmişti;

“Gittiğim yerlerde el sanatlarının ve esnafın temsil edildiği çarşılarda dolaşmak ve alışveriş yaparak yerel esnafla sohbet etmek, keyif aldığım alışkanlıklarım arasındadır.

Ayrıca tarihî hamamlara gitmeyi, terlemeyi ve keselenmeyi çok seviyorum. Daha hamama gitmeden onun heyecanını yaşıyorum. Sağlık ve temizlik açısından çok faydalı olduğuna inanıyorum. Hilaf olmasın ama hamamdan çıktığında insan yeniden doğmuş gibi oluyor; dikkat gücü artıyor, daha kuvvetli bakabiliyor, daha deruni görebiliyor, daha güçlü bir gözlemde bulunabiliyor,

daha ayrıntılı düşünerek sağlam analizler yapabiliyor. Kayseri’de böyle bir imkâna sahip olduğum için Allah’a çok şükrediyorum.

Kayseri fiziki koşullar açısından rahat bir şehir, ancak şimdilik böyle olduğunu söyleyebiliriz. Gelecek ne gösterir bilemiyoruz; çok hızlı artan otomobil sayısı trafik kaosu yaratacak gibi gözüküyor. Tabii, Kayseri’nin büyük şehir olarak sosyal, sanatsal ve eğlence şartları açısından sahip olduğu çıkmazları ayrıca tartışılması gereken önemli konulardır.”

Almanya’da Ettiği Duanın Kabulü: Kayseri Hafıza Merkezi Projesi

Yıldız’ın Almanya döneminde bir kütüphane duası vardı. Üniversite tahsili döneminde kullandığı HWWA kütüphanesi muhteşemdi. Hamburg’da Aster Gölü’nün kenarındaydı.

“Allah bana böyle bir kütüphaneyi ülkemde kurmayı nasip etsin’ diye çok dua ettim. AB’den destek alıp çok şükür Kayseri’de KAYHAM’ı kurduk. Kuruluş-taki açılımı Kayseri Hafıza Merkeziydi. YÖK bu ismi beğenmedi ve Kayseri Araştırma ve Uygulama Merkezi olarak değiştirdi. Ancak kısaltılmış adını değiştirmedik. Sağ olsun Prof. Dr. Doğan Atılğan projemize danışmanlık yaptı.

Amacımız, Kayseri hakkında bugüne kadar yazılmış tüm eserleri bir merkezde toplamak ve bundan sonra yazılacak eserler ile Kayseri’nin sosyal, kültürel, tarihi, ekonomik temel verilerini, göstergelerini ve yapısal özelliklerini sürekli, düzenli ve yazılı olarak takip altına almaktır. Bunu da başardığımıza inanıyorum.”

Avrupa Birliği hibe programı yerel kalkınma girişimleri kapsamında Prof. Dr. Rıfat Yıldız’ın koordinatörlüğünde hazırlanan KAYHAM Projesi başarılı bulundu ve maddi olarak desteklenmesine karar verildi. Proje çalışmaları 1 Aralık 2006’da resmen ve fiilen başlatıldı.

Yıldız, bu önemli projede İİBF öğretim elemanlarından Talip Torun, Oğuzhan Türker ve Gökhan Güven ile birlikte çalıştı.

ERÜ İİBF Uluslararası İktisat ABD Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hayriye Atık, “Muhteşem proje” olarak nitelendirdiği KAYHAM hakkında “Erciyes Üniversitesinde AB fonlarıyla kurulup yaşayan tek proje. Oranın müdürlüğünü yaptığı dönemde çok sayıda insanı; akademisyenleri, sivil toplum mensuplarını, işadamlarını, sanayicileri KAYHAM’da buluşturdu. Burada Kayseri’yle ilgili çok sayıda proje yapıldı.” demektedir.

Kent bilinci

Kentleri “medeniyetlerin tohumlarının ekildiği ve mahsullerinin alındığı mekânlar” olarak tanımlayan Rıfat Yıldız, KAYHAM Projesinin tanıtıldığı kitapçıya yazdığı önsözde kent kimliği ve kent hafızasıyla ilgili önemli tespitlerde bulunmuştu;

“Kentlerin sosyal, kültürel ve ekonomik açılardan gelişerek yaşayabilmeleri için kendi özelliklerini ve geçmişini tanıması, bilmesi ve kültürel dinamiklerinin farkında olması gerekir. Ancak bu bilinç sayesinde kent kendini sürekli yenileyerek varlığını devam ettirebilir.

Aksi takdirde küreselleşmenin ve iletişim-ulaşım teknolojilerinin yarattığı açık toplumun yok edici etkileri karşısında, savunmasız ve kimliğini kaybetme tehlikesi ile karşı karşıya kalacaktır.

Bu bağlamda kültür birikiminin sağlanarak kentsel kimliğin korunabilmesinde dokümantasyon, arşiv ve kütüphane gibi bilgi, belge merkezlerinin ve müzelerin işlevleri hayati bir önem taşımaktadır.

Kayseri, önceki dönemlerinde olduğu gibi, Selçuklu, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti dönemlerinde de kültürel, ekonomik ve siyasi açılardan tarihi misyonuna uygun önemli işlevler yüklenmiş, zengin kültürel birikime sahip bir şehir özelliğini sürekli taşımıştır. Bugün üniversitesi ve sanayisiyle; ulusal ve uluslararası etkin işadamlarıyla tarihi misyonunu koruyarak devam ettiren bir şehirdir.

Ancak, Kayseri sözü edilen gücünün üzerinde sahip olduğu potansiyelini henüz harekete geçirebilmiş değildir. Çünkü Kayseri’de bilimsel ve kültürel yaşam ile dünün bugüne ve yarına bağlanmasına katkı sağlayacak; araştırma ve incelemelerin veri temelini oluşturacak kente özgü bilgi, belge ve kitapların toplandığı, muhafaza edildiği ve sürekli geliştirildiği bir kent hafıza merkezi mevcut değildir.”

42 Yıllık Mutlu Yuva

Erzurum’da asistanken tanıştığı İşletme Fakültesi 3. sınıf öğrencisi Gülsevil Çadircı hanımı “gönlünün sultanı” ilân ederek mutlu bir yuva kuran Yıldız’ın hâlâ “gülüm” diye hitap ettiği sevgili eşiyle 42 yıllık mutlu bir evlilikleri var.

“Evlendikten sonra ilk iki yıl kirada, üçüncü yıl ise üniversitenin iki odalı küçük, işlevsel ve sevimli 40 metre karelik lojmanında ikamet etmiştik. Eşim Gülsevil’in ailemizde yarattığı huzurun; verdiği manevi desteğin ve cesaretlendirmelerin rolü akademik hayatımda anlamlı olmuştur” (Yıldız, 2012: 4).

Otuz beşinci yıla görkemli kutlama

Yıldız çifti, 2016 yılında evliliklerinin 35. yıldönümünü çocukları, torunları ve yakın dostlarıyla birlikte Kayseri Erciyes Binicilik Merkezi’nde görkemli biçimde kutladılar.

Rıfat Yıldız, bu programda duygu dolu bir konuşma yaparak mutluluğunu aksettirdi;

“Değerli Dostlarımız, Güzel Yeğenlerimiz ve Sevgili Evlatlarımız!

15 Kasım 1980 tarihinde Erzurum’da, ben ATAÜNİ İşletme Fakültesi’nde asistan ve Gülüm 3. sınıf öğrencisi iken evlenmiştik. Rahmetli babalarımız, analarımız;

Gülüm’ün ağabeyi Ertuğrul; benim Halit ve Talât ağabeylerim ve Adalet kardeşim, üç değerli eniştemiz, o zaman yaşıyorlardı. Hepsinin ruhu şâd, mekânları cennet olsun. Şu anki mutluluğumuzun çok büyük bir kısmını onların maddi ve manevi özel desteklerine borçluyuz.

Niye evlendik? Çünkü yaradan Allah’ın kanunu evlenmeyi gerektiriyor; insan nesli devam etmeli. Bizden sonra da bu dünyanın, kâinatın varlığı devam ettirilsin diye...

Yüce Yaradan bizi sosyal bir varlık olarak yaratmış ve böyle istiyor... Bizler de bu gerçeğe göre yaratılmışız. Bu nedenle bir kadın ve bir erkek olarak, ayrı ayrı bir bütünün iki yarısı olarak bu dünyaya geliyoruz. Her yarımın işlevi, hayattaki etkinliği evlenene kadar noksan olduğu için, karşı cinsler olarak, belli evrelerden geçtikten sonra bütünlüğümüzü sağlamak, her bir tarafın en büyük yaşam amacı olmaktadır. İşte bu iki yarımın fizikî ve ruhi olarak bütünleşmesi, biz insanların yaratılışına uygun bir hayat kazandırmış oluyor. Ancak bildiğimiz gibi, evlilik olarak adlandırılan ve sonucunda aile müessesini doğuran bu süreç, önemli fiziki, maddi ve manevi aşamalardan geçmekte ve belli bir olgunlaşmadan sonra gerçekleşmektedir.

İşte bu olgunlaşma aşamasını kat ettiğime inanarak 1980 yılının bir mayıs gününde, öğrenci Gülsevil’i odama çağırttım ve hayat arkadaşlığı teklif ettim; ‘artık sevgili gülüm olmanı istiyorum’ dedim. Derken böyle başladık ve bugün burada;

-Siz kıymetli dostlarımızla,

-Güzel yeğenlerim ve aileleri, onların sevgili balalarıyla,

-Oğlumuz Tolgahan ve onun sayesinde ailemize kazandığımız şirin gelinimiz/evladımız İnes ve onların ailemize kazandırdıkları, dedelerinin bir taneleri Ege Leonardo ve Ece İnes ile,

-Biricik Manolya kızımız ve onun ailemize kattığı sevgili damadımız/ikinci oğlumuz Umut ve onların ailemize kattıkları kara yağız delikanlı Anıl Kemal ile,

35. evlilik yılımızı, büyük bir huzur içinde, birlikte kutlamanın mutluluğunu yaşıyoruz. İyi ki varsınız, iyi ki birlikte buradayız. Yüce Tanrı'ya çok şükürler olsun...

İki kişilik ailemiz, önce 12 Eylül 1981 günü Tolgahan, sonra 24 Aralık 1984 günü Manolya'nın dünyaya gelmesiyle büyüdü. Evlatlarımızın mutlulukları, onlarla muhabbetimiz, günlük yaşantımızdaki mesleki meşgalelerimizin önüne geçti. Onlarla her anki birlikteliğimiz, onların ruhi ve fiziki olarak sağlıklı yetiştirmelerine yönelikti. Bu günümüze çok şükürler olsun. Evlatlarımız bize önemli bir sorun yaratmadan, bugünkü mutluluğumuzu bize yaşattılar. Sevgili Manolya, İnes, Umut, Tolgahan sizlere çok teşekkür ediyorum.

Eğitim sürecinde, Tolgahan'ın 1996'da Ankara Fen Lisesi'ne başlaması ve Manolya'nın İstanbul Fen Lisesi ve İTÜ öğrencilik zamanı derken 2009 yılına kadar, 13 yıl Kayseri otobüs terminalinde/özel otobüs terminallerinde gidiş-gelişlerimiz bizler için mutluluk ve sevinç dolu uğurlama/karşılama zamanlarımız oldu.

Meslek hayatına atılmalarından sonra, uçak seferlerinin de nispi olarak ucuzlamasıyla, artık karşılama ve uğurlama yerimiz hava alanı oldu. Karşılama ve uğurlamalar, yaşantımıza anlamlı bir dinamizm getirdi ve halen de bu dinamizmin varlığı devam ediyor.

Hayatta evlat yetiştirmek ve onların mutluluklarını yaşamak kadar insanı mutlu eden başka bir şeyin daha olduğunu zannetmiyorum. Onlarla oynamanın, onlarla gezmenin, onlara kitap okumanın ve masal anlatmanın sağlıklı büyümeleri için vazgeçilmez olduğuna inancım tam."

Çift isimlerin sebebi

Peki ya evlâtlarına hep çift isimler koymalarının sebebi...

“Evlâtlarımızın çift isimli olmalarının hiçbir özel sebebi yok. Ailece öyle arzu ettik. Oğlumuzun adını eşimle birlikte kararlaştırdık. Suat ismi ise bize aileden gelen ‘t’ ile bitiş vurgusundan kaynaklanıyor. Mahmut Dedem, Murat Babam, Talat Ağabeyim, iki numara Halit Ağabeyim, bendeniz Rıfat ve benim küçüğüm Fuat’tan sonra oğlumu da Suat diye isimlendirmek istedim.

İşin ilginç tarafı beş torunumuzun da çift isimli olmaları... Ege Leonardo, Ece Ines, Efe Luis, Kemal Anıl ve Deniz Ali. Hayalim, torunum Ege’ye biraz daha büyüdüğünde Hamburg’ta okuduğum, yaşadığım yerleri gezdirmek...

Yıldız, 8 Kasım 2016 tarihinde günlüğüne torunlarıyla ilgili duygularını dile getirmiş;

“Çok büyük duygular yüklüyüm. Neslimizi onlar devam ettirecekler. Onurumuz, gurumuz onlar olacak. Mutlu, başarılı ve doğal-sosyal-kültürel çevreleriyle iyi birer insan olarak yetişebilmeleri için gayret göstermek, belli başlı görevlerimiz olacaktır. Özellikle Ege, Ece ve Efe çok kültürlü bir çevrede yetişeceklerdir/yetişecekler. Babadan Türk kültürü, anneden İspanyol kültürü ve okul çevresinden ise Alman kültürü alarak/etkisi altında büyüyecek ve yetişeceklerdir/yetişecekler.”

Babaya özel beste

“Kızımın ilk ismi Damla’yı ise eşimin arkadaşı önerdi. Kızımın benim için özel bestesi vardır. Gitarı ile bestelemişti. Oğlum da, kızım da gitar çalar. Gitar, Kayseri’nin onlara kazandırdığı güzel bir alışkanlık oldu. Kızım İstanbul’da; oğlum da Münih’te yaşıyor.

Damla Manolya, İstanbul Fen Lisesi’ndeki başarısını İTÜ Mimarlık Fakültesi’nden diplomasını alarak taçlandırdı. Tolgahan da, Sabancı Üniversite-si’nde mikro elektronik okuduktan sonra yüksek lisansını Almanya’da yaptı.”

Mektuplaşmalar

Yıldız, eşiyle nişanlılık döneminde mektuplaştı. Almanya’ya giden oğluyla da az sayıda mektuplaşmaları oldu. Onunla daha çok elektronik posta yoluyla haberleşiyorlardı. Nitekim kendisine gönderdikleri mektupları ve zarflarını halen saklıyor.

Kahvaltı ve mutluluk

Hani şair Cemal Süreyya *“Yemek yemek üstüne ne düşünürsünüz bilmem ama kahvaltının mutlulukla bir ilgisi olmalı”* demiş ya! İşte Yıldız ailesinde de özellikle aileyi buluşturan pazar kahvaltıları çok özeldi.

Kitap ve özel kütüphanenin önemi

Rıfat Yıldız ve eşi Gülsevil Hanım, bol bol kitap okuyarak ve evlerinde zengin bir özel kütüphane kurarak çocuklarını kitap okumaya, kitaplarla hemhal olmaya teşvik ettiler. Araştırmacı yazar Yaşar Elden, “Kütüphaneli Evlerimiz” isimli belgeselin bir bölümünü Yıldız Ailesinin evinde çekerek zengin kütüphanelerini kamuoyuna tanıtmıştı.

“Lisede başlayıp Almanya’daki öğrencilik yıllarımda devam ettirdiğim okuma merakım, üniversite hocası olduktan sonra da artık günlük yaşantımın vazgeçilmez bir parçası oldu.

Evimizin önemli bir unsuru oldu kütüphanemiz... Çocuklarıma bırakabileceğim en önemli bilgi serveti olarak düşündüm. Bu konuda zaman zaman eşim ve çocuklarımızla sohbetlerimiz oldu. Fakat kitaplarımın tamamını çocuklarıma bırakmak yerine bir kısmını üniversite kütüphanelerine bağışlamak anlamlı olur diye düşünüyoruz. Henüz bir plânlama yapmadım ama bu yönde artık bir şeyler tasarlamamın faydalı olduğuna inanıyorum. Kitapların bir kısmını ayıklamaya başlamam gerekir. Zira evimiz ve fakültedeki odam tıka basa kitap dolu.

Acaba sadece genel kültür olarak kabul edilecek kitapları mı çocuklarıma bırakmalıyım? Roman, tarih, edebiyat, araştırma inceleme, iktisat, işletme, Almanca eserler gibi bir ayırım yapsam hangilerini fakültelere bağışlayabilirim? Bilmiyorum. Çocuklarım ve arkadaş çevremle bu konunun ayrıntılı sohbetini etmek gerekiyor.

Kızım mimar, oğlum mikro elektronik mühendisi. Evimizde, yanlarındaki kütüphanelerinden başka onların kitaplık bölümleri ayrıca mevcut... Oğlumuz ve kızımızın ötesinde torunlarıma dedelerinden kütüphane armağanı da kalsın istiyorum.”

Daha sonra kararını veren Yıldız, Almanca kitaplarının tamamını Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği bölümüne hediye etti. Kayseri hakkındaki kitaplarını da kendi kurduğu KAYHAM’a ve kütüphanesinin büyük bir bölümünü (1.600 adet) Kapadokya Üniversitesi’ne bağışladı.

Yükseköğretim Modeli İçin Önerileri

Rıfat Yıldız, ERÜ Rektörlüğü'nün talebi üzerine "Yükseköğretim modeli için öneriler" başlıklı bir rapor da hazırlamıştı. 26 Eylül 2003'de sunduğu bu raporda *'öğretim üyelerinin yabancı dilde araştırma faaliyetleri teşvik edilirken, Türkçe yayın yapmalarının önü tıkanmamalıdır.'* diyor ve ekliyordu:

"Toplumun bilgi birikiminin depolandığı yerler olarak üniversitelerdeki öğretim üyelerinin her şeyden önce anadillerini çok iyi kullanabilmeleri ve sadece akademik camiaya değil, bütün topluma hitap etmeleri gerekliliği unutulmamalıdır. Bu çerçevede özellikle ilgili ana bilim dallarında Batılı literatürde geliştirilen kavramların aynen alınması yerine bunların Türkçeleştirilmesi yönünde çaba sarf edilmelidir."

Damıt sunu/Mayalanma

Bu teklifini yaparken hayalî konuşmayan Yıldız, zaten bu çabayı günlük hayatında gayret gösteriyor ve İngilizce terimleri Türkçeleştirmeye çalışıyordu. "Powerpoint" yerine kullandığı "Damıt sunu" bunun en çarpıcı örneği idi.

Ayrıca iş ve projelerde yeni ürün elde edilebilme aşaması için 'mayalanma' kavramını kullanıyordu. Bu konudaki arayışları günlüğüne de yansımtıydı;

"Mayalanma, olgunlaşmayla eş anlamda kullanılabilir mi? Öyle olsa da, yeni ve daha etkili bir kavramın üretilmesini neden denemeyelim ki? Zira mayalanmanın mahsulü olan ve yoğurt diye bildiğimiz gıdanın, ana maddesi olan süttten kat be kat faydalı olduğu, birçoğumuz tarafından bilinir."

O rapor!

İşte, ERÜ Rektörlüğü'nün talebi üzerine hazırladığı "Yükseköğretim modeli için öneriler" başlıklı rapor:

- 1- Üniversite rektörleri ve fakülte dekanları göreve gelmeleriyle birlikte, birimlerinin kendi görev sürelerini kapsayacak şekilde fiziki, akademik, sosyal ve kültürel gelişme planlarını hazırlamalı ve bunların yıllık gerçekleştirmelerini değerlendirip Üniversite Senatosuna rapor halinde sunmalıdırlar. Üniversite rektörleri söz konusu plânları yapmak ve yürütmek üzere üçüncü bir yardımcı atamalıdır. İlgili rektör yardımcısı altışar aylık programlar hazırlamalı ve Üniversite Senatosuna yılda

iki defa bu programlardaki gerçekleşmelerle ilgili raporlar sunmalıdır. Bu konu kanunî hükme bağlanarak, keyfiliklerin önüne geçilmelidir.

- 2- Bilimsel araştırmaların yanı sıra nitelikli eğitim ve öğretim faaliyetlerinin de ödüllendirilmesine yönelik mekanizmalar geliştirilmelidir.
- 3- Öğretim üyelerinin yabancı dilde araştırma faaliyetleri teşvik edilirken, Türkçe yayın yapmalarının önü tıkanmamalıdır. Toplumun bilgi birikiminin depolandığı yerler olarak üniversitelerdeki öğretim üyelerinin her şeyden önce anadillerini çok iyi kullanabilmeleri ve sadece akademik camiaya değil, bütün topluma hitap etmeleri gerekliliği unutulmamalıdır. Bu çerçevede özellikle ilgili ana bilim dallarında Batılı literatürde geliştirilen kavramların aynen alınması yerine bunların Türkçeleştirilmesi yönünde çaba sarf edilmelidir.
- 4- Üst seviyedeki idari personelin (genel sekreter, fakülte sekreteri ve daire başkanlıkları gibi) atanmasında, kurumu tanıyan kişiler tercih edilmeli; başka kurumlardan üniversite, öğrenci ve öğretim elemanının mantalitesine yabancı olan kişilerin bu görevlere atanmalarının akademik verimliliği düşürdüğü dikkate alınarak bu konuda gerekli duyarlılık gösterilmelidir.
- 5- Üniversitesi olmayan, ancak uzun vadede bu potansiyele sahip olan il-ler için dünya ve ülke şartları ile bölgesel dinamikler dikkate alınarak "küçük üniversite modeli" geliştirilmelidir.
- 6- Uzun vadede bağımsız üniversiteye dönüştürölme imkanı olmayan ve üniversite merkez kampüsüne belli bir uzaklıkta (örneğin 30 km'den daha yakın) olan ilçelere fakülte; daha uzak ilçelere ise meslek yüksek okulları kurulması teşvik edilmelidir.
- 7- Lisans öğreniminin son iki yılında yüksek başarı gösteren öğrenciler için gönüllülük esaslı olarak seminer ve proje çalışmalarının da dâhil edileceği diyalog-tartışma esaslı küçük ders grupları oluşturularak, bu öğrencilerin özellikle akademik çalışma yapmaya yönlendirilmesi sağlanmalıdır. Bu çerçevede birçok Avrupa ülkesinde uygulanan öğrenci asistanlığı mekanizmasının işletilebilmesinin de önü açılmalıdır.
- 8- Öğretim üyelerinin, proje bazında ve üniversitenin ek finansman sağlaması suretiyle isteğe bağlı olarak her üç yılda bir dönem ders vermeyip sadece bilimsel araştırma yapabilmelerinin önü açılmalıdır.

- 9- Üniversitelerin, kendi öğretim üyelerinin çalışmalarını ve diğer bilimsel yayınları çıkarabilmelerinin önündeki finansal kısıtlar giderilmelidir. Bu çerçevede her üniversitenin kendi bünyesinde yürütülen doktora tezlerini yayınlamaları için gerekli kolaylıklar sağlanmalıdır.
- 10- Öğretim elemanlarının mali durumlarının iyileştirilmesi konusunda gerekli girişimler yapılmalıdır.
- 11- Lisansüstü öğrenimin uzun sürmesi nedeniyle birçok öğretim elemanı askerlik hizmetini zamanında yerine getirememektedir. Bu durumdaki öğretim elemanlarına, öğretmenlerde olduğu gibi, üniversitelerde kalarak askerlik hizmetlerini yerine getirme imkânı verilmelidir.”

Yıldız’a göre her şehre ve memleketi Bayburt’a üniversite kurulması kararı çok iyi etütlerden sonra alınmalıydı. Kurulacak üniversitenin yüksekokulları bile o şehrin ekonomik, sosyal yapısına göre belirlenmeliydi. Çünkü kurulacak üniversitenin o şehre her bakımdan katkıları olması gerekiyordu.

Sıra dışı emekli

“Klâsik akademisyenler alanında yükselir, profesör olur, öğrenci yetiştirir ve emekli olup dinlenmeye çekilirler. Ama Rıfat Hocam farklıdır. Emekli olsa da dur durak bilmeden çalışmayı, insanlara faydalı olmayı sürdürür. O hâlâ çalışıp sürekli bir şeyler üretmeye çalışan bir vatanseverdir.”

Böyle diyor Bayburt Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Murat Okutmuş... Gerçekten de emekli Rıfat Yıldız başarılı akademisyenliğinin meyvelerini toplamayı halen sürdürüyor. 1 Ocak 2017 tarihinde 67 yaşında iken ERÜ’den emekli olan Yıldız, Kapadokya Üniversitesinden (KÜN) aldığı teklif üzerine Nisan 2018’den beri burada hizmet vermekte...

Emekli Akademisyen Prof. Dr. Nasuhi Ünal Karaarslan bu durumu *“Rıfat Bey kendini çok iyi yetiştirmiş bir akademisyen dostumdur. Nitekim başarılı bir akademisyen olduğu için emekliliğinden sonra da değerlendirdiler.”* şeklinde yorumlamakta...

Farklı emeklilik hayali

Zaten Rıfat Yıldız’ın da emekli olduktan sonra durmayıp çalışmayı sürdüreceği, Kayseri’de yaşayan Yozgatlı şair Ayhan Gülsoy’un *“Emekli”* şiirinde betimlediği şekilde bir emeklilik düşünmediği ortadaydı.

*“Ağır ince adımların
Soluklanacağı yer
Cam kenarı
Kahveler*

*Deli dolu akan ırmağın
Burada durulur suları
Bekler
Kim bilir ne kadar
Buz tutacağı zamanı”*

Nitekim 2 Mart 2016 tarihinde günlüğüyle dertleşirken, nasıl sıra dışı bir emeklilik hayali kurduğunu açıklamıştı;

Önemli Bir Dönemeç: Emekli Olmak...

Tam 10 ay sonra, 01 Ocak 2017 günü resmen emekli olacağım. Türkiye Cumhuriyeti ölçülerine göre, fiziki ve zihinsel çalışabilme, iş yapabilme sınıırına varmışım. Bu zaman ölçüsünün ne kadar doğru olduğunu veya doğrunun ne olduğunu da tam bilemiyorum. Ayrıntılı bir araştırma okumadım. Kendimce tam gün olmasa da yarı zamanlı faydalı, verimli olabileceğime, üniversite eğitimi öğretiminde alanımda anlamlı ve çok şeyler yapabileceğime inanıyorum. Acaba resmi emeklilik döneminde neler yapılabilir? Şimdiden bazı araştırmalar yapmak, bazı kurum ve kişilerle görüşmek, fikir almak, istişare etmek faydalı olmaz mı?

Açıkkçası, bulunduğum ruh halim ile aile içinde ve yakın arkadaş çevresinde yaptığımız sohbetlerde arayış içinde olduğum bariz olarak görülebilmektedir. Üniversite, lisansüstü programlardan tamamen el çektiriyormuş öğrendiğime göre... Fakültede bir derse girmek mümkün, şayet yönetim evet derse... Çünkü bu konuda emsal gösterilebilir. Fakat zorlamalı olamaz. Ayrıca nasıl bir genel psikoloji diyaloglarda hâkim olur, şimdiden bilemiyorum. Diğer bir alternatif olarak, vakıf üniversitelerinden birinde bir derse girmek anlamlı olur mu, onu da bilemiyorum. İlk anda üniversiteden birden kopmak istemeyen bir halim var.

Özel hayatıma seyahatler katarak anlam kazandıramaz mıyım? Plânlı, programlı, önceden araştırarak, gezerken notlar alarak, sonradan ayrıntılı yazarak yeni bir açılım kazandıramaz mıyım? Bir ara ÇEKÜL ve Tarihi Kentler Birliği ile diyaloga girerek, gönüllü olarak onların etkinliklerine katılma alternatifi geçmişti aklımdan. Ancak herhangi bir girişimde bulunmadım. Ama bunun, alternatiflerden biri olduğu kanaatini taşıyorum. Ayrıca ve tabii ki

BAYPROJE faaliyetlerimiz devam edecek, fakat daha dinamik ve daha programlı çalışmalıyız. Biraz düzensiz çalışıyormuşuz/çalışıyoruz gibime geliyor. Türkiye'nin gezip-görülecek çok değerli coğrafyasının ve kültürel-tarihi değerlerinin olduğunu biliyoruz. Ancak bunu biliyor olmanın bir anlam kazabilmesi için, ciddi plân-programların yapılması, suhûletle gezip dolaşılması gerekiyor. Bu hususta maddi, fiziki ve manevi engelim yok sayılır. Çok yürümeden, küçük gezintilerle ve teknik araçları değerlendirerek, menisküs yırtıklarının olumsuzluğuna karşı tedbir alınabilir.

Bütün bunlara Gülüm'ün ne dediği önemli... Bu konuda sık sık görüşüyor, tartışıyoruz. Onun 29 hizmet yılı tamamlanmış oluyor. Erken emekli olmayı ve birlikte birçok farklı yeni programlar hazırlayıp uygulamayı karşılıklı konuşuyoruz. Evlatlarımızın ve torunlarımızın İstanbul ve Münih'te olmalarının bize önemli seyahat olanakları/gereklikleri yarattığını da biliyoruz. Torunlara bakmak, onları sevmek, onlarla kısmı zamanlı yaşamak için, sık sık seyahat edeceğimizi de kendi aramızda konuşuyoruz. Bütün bu etkinliklerin paralelinde, gezip gördüklerimizi, duygularımızı araştırmacı bakış açısıyla kayıt altına almak ve ilgili yayınları okumak, bütünün vazgeçilmez parçası olmak gerektiği kanaatini taşıyorum.

Bütün bunların ötesinde, yaşadığımız Kayseri şehrini ne kadar tanıdığımız da ayrı bir soru... Dolayısıyla Kayseri'yi planlı-programlı bir şekilde gezmek ve iyi tanımayı da arzu ediyorum; 20 yıldan uzun bir zaman yaşadığımız bu şehrin hakkını vermemiz gerekiyor.”

Görelim Mevlâ neyler!

Günlüğünün 28 Ekim 2016 tarihli bölümüne de şöyle yazmış;

“Emekli olacağımı kimselere ilan etmedim ve her hangi bir iş için girişimde de bulunmadım ama pasif duracak bir yapıya sahip değilim; ‘Dünya için hiç ölmeyecekmiş gibi, ahiret için ise yarın ölecekmiş gibi’ çalışmaya devam. Görelim Mevlâ neyler, neylerse güzel eyler. Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretlerine ait bu güzel ve anlamlı sözü çok büyük bir mutlulukla kullanıyorum. Genellikle yaptığım bir işin başarılı sonucunda nokta koyarken kullanırım bu güzel sözü; mütevekkilim ama eşeğimi sağlam kazığa bağlamadan da edemem! “

“Orta Gelir Tuzağı” İle Final

Rıfat Yıldız, son olarak Erciyes Üniversitesinde görev yaparken 1 Ocak 2017 tarihinde resmen emekli oldu. Akademik hayatını 67 yaşında resmî

emeklilikle noktalarken, “final hocalığını” halen doçent olan çok sevdiği öğrencisi Fatma Ünlü’nün doktora tezinin danışmanlığıyla tamamladığı için mutlu ve gururluydu.

“Çünkü Fatma’nın çalışkan ve başarılı bir bilim kadını olacağına inanıyorum. İnşallah birkaç yıl yurt dışında iyi bir üniversitede araştırma yapma imkânı bulur. Ayrıca kendisine proje çalışmalarına da yönelmesinin faydalı olacağını belirttim. ‘Orta Gelir Tuzağı’ konulu hazırladığı doktora tezinden türetilmiş elimdeki makale ile birlikte üç makaleyi birinci isim Fatma Ünlü olmak üzere yayınlamış oluyoruz.”

YEDİNCİ BÖLÜM

KAPADOKYA ÜNİVERSİTESİ VE YENİ BİR YOLCULUK (2018 - ...)

Güzel Atlar Diyarında

Rıfat Yıldız, emekli olmasından bir yıl sonra Kapadokya Üniversitesinden (KÜN) aldığı bir teklif üzerine 2018'den beri burada hizmet vermekte... Bu anlamlı teklifin hikayesi en detaylı biçimde günlüğünün 1 Mart 2018 tarihli sayfasında yer almakta...

“Nerden nereye...

“Yaklaşık iki ay önce Bayburt’ta gerçekleştirmek üzere planladığımız ‘Bayburt’ta Kentleşme ve Kentlilik Bilinci Kongresi’ toplantısının açılış tebliğini sunmasını teklif etmek üzere telefonla aradığım Alev Alatlı’ya bir türlü ulaşamadım. Bıraktığım not üzerine, 2005 yılında Alev Hanım’ın İlke Eğitim Hizmetleri Vakfı adına kurduğu Kapadokya Meslek Yüksek Okulu’ndan Kapadokya Üniversitesi’ne dönüştürülen üniversitenin yeni atanan Rektörü Sayın Prof. Dr. Hasan Ali KARASAR, beni telefonla cevaben aradı. Alev Hanım’ın ayaklarıyla alâkalı sağlık sorunu olduğunu ve toplantılara katılamadığını/katılamayacağını belirtti.

Sayın Rektör ile telefonda tanışıp sohbet ettikten sonra, benim Kapadokya’daki hizmetlerimi ve emekli olduğumu öğrendiğini, yeni kurulmuş olan Kapadokya Üniversitesi’ne destek vermeme beklediklerini ifade ettiler. Ben de ‘neden olmasın, memnuniyetle kuruluşunuza katkıda bulunmaya çalışırım’ dedim.

Hasan Ali Bey Kayseri’ye geldiğinde beni aradı, üniversitenin genel koordinatörü Sayın Halil İbrahim Ünser ile Divan Pastanesi’nde buluştuk ve yaklaşık yarım saat sohbet ettik. İlkesel olarak karşılıklı mutabık kaldık. Bu görüşmeyi takip eden iki hafta sonra Kapadokya Üniversitesi’nin fiziki yapılanmasını görmek üzere gönderdikleri otomobil ile 12 yıl sonra tekrar Mustafapaşa’ya gittim. Çünkü bu üniversitenin açılış törenlerine katılmışım. Görebildiğim kısımda, tarihi medrese binası, yine tarihi birçok konak, modern yurt binaları, bir ilkokul ve onun bitişiğine yapılmış ve zemin, bodrum ve bir kattan oluşan yeni bir bina dikkatimi çekti. Bu ek bina, Kayseri’deki Eski Sümer Kampüsünde inşa edilen

Abdullah Gül Üniversitesi'nin mimarisinin benzeri şeklinde tasarlanmış ve inşa edilmiş.

Tesadüfen gittiğim gün olan 21 Şubat 2018'de benim için düşünülmüş olan profesörlük kadrosunun Resmî Gazete'de ilan edilmiş olduğunu da orada Halil Bey söyledi"

İkinci Kurucu Dekanlık

Halen KÜN'de İİBF Kurucu Dekanı olarak derslere giren, lisansüstü tezleri yöneten ve proje yöneticiliği yapan Yıldız, "Güzel Atlar Diyarı" anlamına gelen Kapadokya'da yeniden görev almaktan mutlu.

Kapadokya Üniversitesinde kısa zamanda Kapadokya Turizmi Veri İşleme, Yenilik ve Proje Esaslı Uygulama ve Araştırma Merkezini kuran, 'Yönetim Bilişim Sistemleri' adıyla yeni bir bölüm açılmasına öncülük eden, ayrıca Kapadokya Hafıza Merkezini kurmak için kolları sıvayan Yıldız, şimdi de 'İş Hayatında Yapay Zekâ-İnsan Etkileşimi' başlıklı uluslararası katılımlı bir kongre düzenliyor.

Yıldız'ın burada başardığı en önemli işlerden birisi de Kapadokya Üniversitesi ile Nevşehir Milli Eğitim Müdürlüğü arasında imzalanan protokol sonrasında kurdurduğu "Matematik Atölyesi" ... Ancak bu atölye, kurulduktan iki yıl sonra finansman yetersizliği nedeniyle devam ettirilemedi.

"Yeni üniversitem olan Kapadokya Üniversitesi'nin konumunu, ilkesel olarak benimsediği 'akıl, adalet, ahlâk, adap' gibi anlamlı kavramları; evrensel düşünme/araştırma ve yerel uygulama gibi akademik önceliğini çok beğeniyorum."

"Kapadokya Üniversitesinde bölge turizmi veri işleme ve araştırma merkezini kurdum. Ayrıca 'Yönetim Bilişim Sistemleri' adıyla yeni bir bölüm açtık. 'İş hayatında yapay zekâ-insan etkileşimi' başlıklı uluslararası katılımlı kongre düzenliyoruz. Yani teknoloji insan hayatına, ilişkilere, yönetime nasıl yansıyor? Bu bölümde de cevval dört genç öğretim elemanımız göreve başladı. Kongreyi birlikte düzenleyeceğiz."

Kapadokya Ekonomi Toplantıları

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerini, reel sektörün çeşitli işlevlerine yönelik bilimsel bilgiye dayalı yeni yaklaşımlar ve yöntemler sunan önemli kurumlar olarak nitelendiren Prof. Dr. Rıfat Yıldız, bu bağlamda Kapadokya Üniversitesi bünyesinde başlattığı “Kapadokya Ekonomi Toplantıları” ile de dikkat çekti. Her yıl gerçekleştirilerek gelenekselleştirilen ve Kapadokya Üniversitesi yayını olarak kitaplaştırılan bu toplantıların ilki 27 Kasım 2018 tarihinde düzenlenmişti. “Yaşanan Uluslararası Finansal Kırılganlıklar, Türkiye Dış Ticaret Firmalarının Açık Döviz Pozisyonları ve Bunlara Karşı Korunma İşlemleri” konulu toplantıya akademisyenlerin yanı sıra özel sektör temsilcileri de katılmışlardı. Bu tartışma ortamında üniversite-endüstri iş birliğinin güçlendirilmesi gereği bir kez daha gündeme gelmişti.

Kur riskinin nasıl ve neden ortaya çıktığının tarihçesinin sunulduğu toplantıda Türk dış ticaret firmalarının döviz kuru riskine karşı kısa ve uzun vadede nasıl korunabilecekleri de işlenmişti. Bu buluşmada ayrıca finansal stratejilerden yapısal düzenlemelere dek bir dizi önlem ve politika önerileri sunulmuştu.

“Kapadokya Ekonomi Toplantıları-II” kitabının dış kapağından:

KÜN İİBF Dekanı Prof. Dr. Rıfat Yıldız, “Nevşehir Ekonomisi ve Teknolojik Gelişmeler Işığında Üniversite-Endüstri İşbirliğinin Yeniden Tartışılması” konulu ikinci buluşmadan sonra yayımlanan kitabın arka kapağında toplantıyı ve amaçlarını özetlemiştir;

“Bilimsel düşüncenin evrenselliğine ve uygulanmasında yerel sorunlara öncelik verilmesine olan inancımız ile üniversitemizin bulunduğu coğrafyanın yani Kapadokya’nın merkezi olan Nevşehir’in ekonomik kalkınmasıyla ilgili konulara İİBF olarak önceliklerimiz arasında yer verdik.

‘Kapadokya Ekonomi Toplantıları’ ismi altında gelenekselleştirdiğimiz panellerin bu ikincisinde ‘Nevşehir’de Kamu-Üniversite-Sanayi İşbirliği’ konusunun tartışılmasını istedik. Toplantımıza; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odası, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, iş âlemi ve Kapadokya Üniversitesinden konuşmacılar katıldılar.

Bu toplantımızda bilim-teknoloji-yenilik ilişkisinin anlamının bilincinde olan paydaşlar olarak, kamu-üniversite-sanayi iş birliğinin işletmelerimizde verimlilik ve rekabet yeteneklerinin yükselmesinde etkili olduğuna konunun

önemine binaen yeniden işaret etmek istedik. Bu yönde kurumsal yeni yapılanmaların gerekli olduğunu somut önerilerle göstermeye çalıştık.”

“Kapadokya Ekonomi Toplantıları-III”ün kitabının dış kapağından:

Üçüncü toplantının konusu ise “Kapadokya Turizminde Pazar ve Ürün Çeşitlendirmesi: Mevcut Durum, Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerileri” idi. Toplantıda üniversite-endüstri iş birliğinin oluşturulmasını engelleyen nedenler, taraflar arasındaki iletişim zayıflığı, karşılıklı güven eksikliği ve uygulanan yanlış yöntemler masaya yatırılmıştı.

“Artık iş birliğinin kurumsal olarak gerçekleştirilemeyeceği varsayımıyla, üniversitelerin teknoparklarında taraflar arasında ekonomik ortaklık esaslı turizm danışmanlığı ve araştırmacılığı şirketlerin kurulması tercih edileceği anlaşılmaktadır. Uzun vadede sürdürülebilirliğini sağlamak isteyen işletmeler, bu özel sektör firmalarından ulusal ve uluslararası nitelikte hizmet satın alma yoluna gideceklerdir.”

“Kapadokya Ekonomi Toplantıları V”in kitabının dış kapağından:

“Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünde okuyan lisans ve lisansüstü öğrencilerin büyük bir bölümünün bürokraside çalışmayı arzu ettikleri bilinen bir gerçek olmasına rağmen, bazı üniversitelerin ders programlarında sayısal derslere neden yer verilmediğinin (*Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, çok boyutlu ve geniş bir ders perspektifi sunmaktadır. Siyasal teori, siyasal düşünceler tarihi, devlet kuramları, idare tarihi, çağdaş devlet düzenleri, Türk anayasa düzeni, karşılaştırmalı siyasal sistemler, Türk yönetim düzeni, kentsel politikalar, çevresel politikalar, yerel yönetimleri, kadın çalışmaları, hukuk bilimleri alanlarında verilen derslerden oluşan lisans programımızda, yabancı dil dersleri de verilmektedir.*) tartışılmasını istiyoruz. Bürokraside çalışacaklar için sadece sözel akıl yürütme yetkinliği yeterli midir?”

Planlanan “Kapadokya Ekonomi Toplantıları VI”nın Davet yazısı: 25 Kasım 2022.

KAPADOKYA ÜNİVERSİTESİ *Kapadokya Turizmi Veri İşleme, Yenilik ve Proje Esaslı Uygulama ve Araştırma Merkezi* olarak gelenekselleştirdiğimiz Kapadokya Ekonomi Toplantıları’nın altıncısını **“Ekolojik Sürdürülebilirlik ve Ekolojik Tarım”** konusunda **14 Nisan 2023 Cuma günü**, Ürgüp Yerleşkesinde gerçekleştirmek üzere planlamış bulunuyoruz.

KÜN Akademik Sohbetleri

Kapadokya Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Rifat Yıldız, araştırma görevlileriyle düzenli bir şekilde “akademik sohbet toplantıları” düzenliyor. Gönüllü olarak başlattığı bu buluşmalarda, genç öğretim elemanlarının bilimsel araştırma ve yöntem becerilerine katkıda bulunmayı ve üniversite hoca deneyimlerini onlarla paylaşmayı hedefliyor. Bu toplantılar araştırma görevlilerince dönüşümlü olarak rapor ediliyor. Arşivlenen bu sohbet toplantılarının raporlarından yapılan aşağıdaki alıntılar, Rifat Hoca'nın geleceğin akademisyenlerinin yetişmesine gönüllü olarak nasıl katkı yapmak istediğini çok güzel bir şekilde ortaya koymakta.

Kitap önerileri

22.02.2022

“Sayın Dekan Hocamız Prof. Dr. Rifat Yıldız, ilki gerçekleştirilen bu toplantıda amacından bahsederek bir giriş yaptı. Araştırma Görevlilerinin potansiyel olarak bu fakültenin geleceği olduklarını hatırlatan hocamız, bu sebepten akademik ilerlemelerimizle daha yakından ilgilenmek istediğini belirtti. Ardından sırayla biz araştırma görevlilerine yüksek lisansı hangi üniversitelerde yaptığımızı sordu

Daha sonra Atamer Hocamız yüksek lisans tezinin ne üstüne olduğuna dair detaylar verdi ve yetiştirme planlarından bahsetti. Toplantının sonunda hangi komisyonlarda görev aldığımızı soran Rifat Hocamız bizlere şu kitapları önerdi:

Gönülden Bilime Yolculuklar (Ahmet İNAM), Üniversite Seçerken (Erhan ERKUT), Üniversite ve Akademisyen (Alican KAVAS), Bir Üniversite Var Ederken (Güler SABANCI), Üniversite-Bir Dekan Anlatıyor (Henry ROZOVSKY) Kitap önerilerinin ardından toplantı sona erdirildi.

Yürüyüş tavsiyesi

06.04.2022

Toplantı Rifat Hoca'nın konuşmasıyla başladı. Geçtiğimiz hafta konuları tartıştığımızı anahtar sözcüklerle özetledi. ‘Söz uçar, yazı kalır’ düsturunu vurguladı ve işimizin yazmak olduğunu belirtti. Bu nedenle kütüphaneler, arşivler ve müzelerin araştırmacıların birincil kaynakları olduğunu, dijital verilerin de günümüzde artık birincil kaynak olarak sayıldığını söyledi.

Ardından bir araştırmanın nasıl yapılacağını anlatmaya başladı. Tezin üçe bölünebileceğini birinci kısımda kavramların açıklanacağını, kavramsal çerçevenin çizileceğini söyledi. İkinci bölümde gözlemler yer aldığını, olgular arası ilişki kurulduğunu ve analiz edildiğini belirtti. En son bölümde ise stratejik çerçeveye olduğunu söyledi. Bu bölümde, olması gereken (teori) ile olanın (gözlem) sentezinin yapılması gerektiğini anlattı. Yani olanın ve olması gerekenin birbiriyle uyuşup uyuşmadığına bakıldığını, yorum yapıldığını, akıl yürütüldüğünü ve görüş ve önerilerin ortaya konduğunu belirtti.

Hocamız toplantıyı bitirmeden önce araştırmacılara bol bol yürümelerini tavsiye etti. Yürümenin, spor yapmanın vücutla birlikte beyni de dinç tuttuğunu söyledi. Birçok problemi yürürken çözdüğünü, birçok düşüncüyü yürürken geliştirdiğini anlattı. Hayatıyla, işleriyle ilgili planlama ve programlama işlerinin çoğunu yürürken yaptığını söyledi. Araştırmacının, akademisyenin mutlaka spor yapması, genel kültürle, müzikle, sanatla, mizahla ilgilenmesi gerektiğini belirtti.

Tutanağın önemi

07.11.2022

Rıfat Hoca, toplantıya başlamadan evvel bu toplantıların tutanaklarının titizlikle tutulmasının ne kadar önemli olduğundan bahsetti. Ardından toplantılarımızın her ayın 1 ve 3. pazartesi olması konusunda mutabakata varıldı. Gelişebilecek ani durumlara karşın günlerin değişebileceğinin ancak haftanın mutlaka değişmemesi gerektiğinin altı çizildi.

Öncelikle toplantıyı yapmaktaki amacımız üzerinde duruldu. Akademik gelişimin en önemli kaynağının eleştiri olduğunun altı çizildi. Bu bağlamda yürüttüğümüz her çalışmada 'Akıl akıldan üstündür' deyişinin akıldan çıkarılması gerektiği üzerinde duruldu. Araştırma görevlilerinin bir kurumun geleceği olduğunun altı çizildikten sonra bu toplantıların kurumun geleceği açısından da büyük önem arz ettiği dile getirildi.

Rıfat Hoca daha sonra geri dönüş ve eleştirilerine başladı. Sunumun süre ve anlaşılabilirlik açısından iyi olduğunu bildirdi. Yöntemin bilimselliğinin yerinde olduğunu bildirmesinin ardından örnekler verebilmek adına kendi sunumunu açarak bir akademik çalışmanın nelerden oluşması gerektiğine dair metodolojik bir anlatı gösterdi. Burada bilgiler verirken, çalışmanın yazılışının genel yöntemi ve alan çalışmasının yöntemi arasında fark olduğunun ve bu iki yöntemin de çalışma içinde anlatılması gerektiğinin altını çizdi. Literatür özeti ve

çalışmanın kapsamı gibi öğelerin nerede ve nasıl yazılması ve sunulması gerektiğine dair önemli fikir aktarımlarında bulundu. Puntoların büyük olmasının ve slaytın dolu gözükmesinin önemli olduğunu bildirdi. Bazı slaytlarda ise direkt cümle yazmaktansa yalnızca anahtar kelime yazmanın daha faydalı olacağını illetti.

Ders izlencesi içeriği

23.02.2023

Önceki akademik sohbet toplantılarında oluşturduğumuz ve 'Bir ders materyali (izlence) neleri içermeli?' sorusunu cevaplayan sylabus/ders materyali taslak örneğini projektör ile ekrana yansıttık. Bu yansıtmanın ardından üzerine eğilmeden evvel hocamız bir takım kitap önerileri yaptı. Bunlar Prof. Dr. Elif ÇEPNİ'den "Ekonomik Göstergeler ve İstatistik Rehberi", DAY'den "Bilimsel Bir Makale Nasıl Yazılır ve Yayınlanır", Halil SEYİDOĞLU'ndan "Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı" ve Celal ŞENGÖR'ün "Cehennemdeki Üniversiteliler" kitapları idi.

Daha sonra tekrar ders izlence örneğine gelindi. Burada Rıfat Hoca konuya ders izlencesinin etkin bir şekilde oluşturulmasının hem öğrenciye hem de ders sorumlusuna ne gibi faydaları olacağı üzerinde durmaya başladı ve tek tek araştırma görevlilerinin de fikirleri alındı. Bu faydaların arasında dersin içeriği ve biçiminin sistematize edilmesi ve iki taraf arasında bir sözleşme işlevi görüğü gibi maddeler vardı. Bu faydaların bahsedilmesinin ardından Rıfat Hoca'nın getirdiği örnek ders materyali üzerine tartışmalar yapıldı.

Makale analizleri

21.03.2023

Poyraz Hoca'nın sunmayı seçtiği çalışma, Dr. Elvan Çokışlar'ın "Uluslararası İlişkiler Dergisinin Bibliyometrik Analizi" adlı makalesi idi. Uluslararası İlişkiler dergisine dair genel bir bilgi verdikten sonra makalenin sunumuna başladı. Makalenin beşe bölündüğünün altını çizdi. Bu beş bölümün Başlık ve Özet, Giriş, Derginin Bibliyometrik Analizi, Bulgular, Dergide Yayınlanmış Makaleler Hakkında Bulgular, Yazarları Hakkında Bulguları ve Sonuç şeklinde belirtildiğinin altını çizdi.

Sunumda araya giren Rıfat Hoca, araştırma görevlilerine şu soruyu yöneltti: "Bu makale neye yaramaktadır?" Katılan tüm araştırma görevlileri tek tek farklı farklı işlerliklerden bahsettiler. Bu cevapların ardından bu çalışma-

nın asıl en önemli faydalarından birinin, verilen her veri ve tablodan farklı çalışmalar çıkarılabilme potansiyeli olduğunun altı çizildi. Çalışmanın istatistiksel altyapısının oldukça iyi olduğunu belirten Rıfat Hoca, kendi tecrübeleri olan Hamburg Dünya Ekonomi Arşivi'ndeki verilerden bahsederek onlarla kıyasladı ve çalışmanın değerinin altını tekrar çizdi. Yine buna benzer çalışmalar yapmak amacıyla zamanında Erzurum Atatürk Üniversitesi İİBF döneminde 'Kafkasya Sosyoekonomik Araştırmalar Merkezi' kurma çabasından bahsetti. Yine farklı özelliklerdeki anılarından bahsederek bir toplumsal çalışmanın kuvvetli olabilmesi için her daim arkasında verilerin olması gerektiğini belirtti."

Bir Kızılderili hikâyesi

Rivayete göre, Meksika'da İnka tapınaklarına çıkmak isteyen bir grup Avrupalı arkeolog, birkaç kıızılderili rehberle birlikte yola koyulur.

Dağın tepesindeki tapınaklara giden uzun yolu kısa bir sürede yarırlarlar.

Aynı hızla biraz daha yol aldıktan sonra yerliler kendi aralarında konuşup birdenbire yere oturur ve öylece beklemeye başlarlar.

Tabii Avrupalı arkeologlar buna bir anlam veremezler.

Saatler sonra, yerliler kendi aralarında konuşup tekrar yola koyulduktan sonra tepenin üstündeki görkemli İnka tapınaklarına ulaşırlar.

Arkeologlardan biri bu durumu yaşlı rehberine sorar; "Yolun ortasında aniden durup niye saatlerce yok yere bekledik?"

Yaşlı rehberin cevabı çok çarpıcıdır;

"kısa sürede o kadar hızlı yol aldık ki, ruhlarımız bizden çok geride kaldı. Oturup ruhlarımızın bize yetişmesini bekledik."

İğneyi kendine...

Yıllardır son derece yüksek tempoda çalışan Yıldız da, "o kadar hızlı yürüdük ki ruhlarımız geride kaldı" diyen Kızılderili bilge gibi zaman zaman durup özeleştiri yapmakta ve iğneyi kendine batırmakta...

Bir Özeleştirî²

Acaba zordan mı kaçıyorum?

*“Mümkündür. Ama bakıyorum yaptığım işlerde zorluk yok. Ancak işlerin çokluğu söz konusu. Çokluk zorluk yaratıyor. Bunu değerlendirmem gerekir. Bu çok işi aza nasıl indirebilirim? Bu işleri daha az mesai harcayarak nasıl başa-
rabilirim? Huzursuz olmadan, öğrenciyi sıkıntıya sokmadan dersleri yürütme-
liyim. Derslerin keyfini bozmadan nasıl halledileceğine çıkar yol bulmalıyım. Öğrenciler için belli başlı ders materyalini fotokopi yaparak dağıtılmasını sağ-
lamalıyım. Bu materyalin belirlenmesinde çok seçici davranmalıyım. Dersleri materyal eşliğinde işlemeli ve her ders için işlediğim konuları kaydetmeliyim. Sınavların kapsamını ona göre belirlemeliyim. Bu nedenle de her dersin evrak-
larını, dosyalarını sistemli bir şekilde muhafaza etmeliyim. Mümkün mertebe lüzumsuz ders materyali biriktirmekten kaçınmalıyım.*

*Ders konularını ayrıntılı işleme yöntemimde ısrarlı olmalıyım. Pratikten ör-
neklerle dersleri zenginleştirmeli ve konuları diyalog esaslı işlemeye devam et-
meliyim. Seçimlik dersin mantığı da bunu gerektiriyor. Ayrıca yoklamadan ta-
viz vermemeliyim. Aksi takdirde öğrenci katılımı azalır. Katılımı ve derslerin
keyfini artırmak ve her hafta öğrencilere tartışmalara önderlik edebilmek için
o haftanın işlenecek konularından seçilerek ödev verilmesine devam etmeliyim. Ödevleri için nasıl kaynak bulacakları, kaynakları nasıl değerlendirecekleri ko-
nularında, yöntem açısından, öğrencileri önceden bilgilendirmeliyim. Hata
yapma haklarını lütfen kullanmalarını salık vermeliyim. Ödev dağıtarak ders-
lere öğrenci katılımını artırabilirim. Böylece aynı zamanda iddialı öğrencilerin
derslere katılımını özellikle artırmış ve bazı öğrencilere yeteneklerini geliş-
tirme fırsatı da yaratmış olurum. Buna inanıyorum ve bu yöntemi uygulamada ısrarlıyım.*

*Bu işleri daha önceden, dersler başlamadan iki hafta önceden hazırlamış ol-
mam gerekmez miydi? Dolayısıyla sıkıntıların önemli bir kısmı da böylece or-
tadan kalkmış olmaz mıydı? Bu konuda daha dikkatli davranmalıyım.*

*Derslerime öğrencilerin ilgisinin yüksek olması beni sevindiriyor. Bunu dik-
katli değerlendirmem gerekir. ‘Baba hoca’ imajı yaratmadan, öğrenerek başa-
rılı olmalarını sağlamalıyım. Öğrencilerin derslere katılımlarını, sürekli not al-
malarını, derslere defter ve kalemle girmelerini sağlamalıyım. Bunu başlattı-
ğım gibi devam ettirmeliyim.”*

² Yıldız, bu özeleştiriyi 7 Mart 2009, Saat: 01.58’de, Kayseri’deyken kaleme almıştır. Bu yazı
günlüğünde yer almaktadır.

İş Dünyasında Yapay Zeka-İnsan Etkileşimi Kongresi Komitesi, soldan sağa; Mustafa, Polathan, Poyraz, Rifat Yıldız, Aslıhan, Hande ve Çağdaş, 2021

Akademik Sohbet Toplantıları grubu, soldan Aygöl, Atamer, Merve, Burcu ve Poyraz ile

Kapadokya Üniversitesi İİBF binası önünde

KÜN Oktay Sinanoğlu binası bahçesinde

Yaşanan Uluslararası Finansal Kırılganlıklar konulu Kapadokya Ekonomi Toplantılarının ilkinde; Güler Aras ve Erk Hacıhasanoğlu ile, Kasım 2018

KET III toplantısına katılanlar: Soldan, Kurtuluş Karamustafa, Rifat Yıldız, Aysel Atak, Murat Özgüç, Mehmet Aktürk (Ürgüp Bel. Bşk.), İlhami Aktaş (Nevşehir Valisi), Bilgehan Gülcen, Funda Aktan (KÜN Vakfı Mütevelli Heyet Koordinatörü), Hasan Ali Karasar (KÜN Rektörü), Tolga Tosun ve İbrahim Yılmaz, Kasım 2019

Akademik Sohbet Toplantıları grubu ile

İş Dünyasında Yapay Zeka- İnsan Etkileşimi Kongresine katılanlar ile, Mayıs 2022

Kapadokya Ekonomi Toplantılarının dördüncüsünde; Rektör Hasan Ali Karasar, Ruşen Keleş ve Nevzat Saygılıoğlu ile, Nisan 2022

Kapadokya Ekonomi Toplantılarının dördüncüsünden, Nisan 2022

***KET VI, Ekolojik Sürdürülebilirlik ve Ekolojik Tarım Toplantısı,
Nisan 2023***

***KET VI, Ekolojik Sürdürülebilirlik ve Ekolojik Tarım Toplantısı,
Nisan 2023***

SEKİZİNCİ BÖLÜM

BİTMEMEYECİ OLAN BAYBURT YOLCULUĞU (1950 - ...)

Bayburt

*Düşlerimin zor geçitleriydi Kop'lar, Ziganalar,
Her gün bir Leyla'nın göçüp
Bin hasretin tutuştuğu seneler...
Kanatlarında suskun müjdelere,
Dolanırdı Çoruh boylarında turnalar
Sesini arayan bir şehrin uğultusu,
Uzanırdı burçlarına Kale'nin
Güzellikler Beyböyreğ'in yavuklusu,
Yiğitlikler sahibiydi her çilenin*

*Çeşmelerden duaları dökülürdü ermişlerin,
Dilinde Dedem Korkut'un çağrıları...
Hicranları Zihni'den beri derin
Sılamdır ve ordan bir selam gibi gelir,
Kalbimin en eski ağırları*

*Kursun çadırların artık otursun Leyla,
Söylensin otağında vuslat türküleri
Bir yanı gümüş diyarı bir yanı yayla
Atlaslarda açan yeni bir çiçek
Gören gözler Bayburt diyecek!*

Yahya Akengin

Bayburt Yolcuları

2011 yılının mayıs sonuydu. Kayseri'den yola çıkan özel aracın istikameti Bayburt'tu. Şehrin sembolü Erciyes'i arkalarına alan araçtaki iki kişinin Bayburt'a birlikte ilk gidişleriydi. Aracı kullanan Akın Bayrak, yanında oturan ise Rıfat Yıldız'dı. Yıllardır Kayseri'de gurbetteydiler. Memleketleri Bayburt gözlerinde tütüyordu. Bayrak, ortak dostları Ahmet Çağıldak'ın rahmetli cümbüş

ustası ve bestekâr babası Remzi Çağıldak'ın çalıp söylediği Bayburt türkülerinden oluşan albümü çalmaya başladı. Sanatçı "Bayburt dağlarında tabakam kaldı" diyordu. Ardından "Söyleyim Bayburt'un vasfı halini" diyordu.

İkisi de yanık Bayburt türkülerini duydukça efkârlandılar. Ne diyordu rahmetli Bedri Rahmi Eyüboğlu "Türküler Dolusu" isimli şiirinde;

*"Kirazın derisinin altında kiraz
Narın içinde nar
Benim yüreğimde boylu boyunca
Memleketim var
Canıma ciğerime dek işlemiş
Canıma ciğerime
apına kadar
Elma dalından uzağa düşmez
Ne yana gitsem nafile
Memleketin hali gözümde gitmez
Bin bir yerimden bağlanmışım
Bundan ötesine aklım ermez."*

Şairin ifadesiyle yüreklerinde boylu boyunca yer edinen, canlarına ciğerlerine dek işlemiş memleketleri artık il olmasına ildi ama gidişatı iyi değildi. Yatırımlardan gereken payı alamadığı için sürekli göç veriyor, geriye gidiyordu. Bayburt sevdalılarının birleşerek bu kötü gidişe "dur!" demeleri gerekiyordu. Zaten onların bu seyahatleri de, Bayburt için güzel işler yapacak, "proje dolu" bir derneği hayata geçirmek içindi.

Bir taraftan memleket türkülerini dinlerken, bir taraftan da bu projelerini konuşuyorlardı. Daha Bayburt'a çok sefer yapacak, çok şeyler kazandıracaklardı.

Vefalı Akademisyenin Vefa Borcu

Yıldız, çok iyi biliyordu ki; kişiliğinin oluşumunda başat faktör, kültürüyle, doğasıyla ve sosyal ilişkileriyle Bayburtluluk ruhu ve heyecanıydı.

Ama sevdalısı olduğu Bayburt çok yalnız, çok sahipsiz, çok terk edilmiş, çok çirkinleşmiş, hepsinin de ötesinde düşünsel olarak oldukça geri kalmış bir kasaba görünümündeydi. Şehir merkezinde yaşayanlar sürekli büyük şehirlere, köyde yaşayanlar da Bayburt'a göç ediyor ve böylece kasaba olarak

kalma sarmalı devam edip gidiyordu. Bir türlü kentleşme sürecine girilemiyordu. Bunda her Bayburtlunun vebali olduğuna inanıyordu. Oysa Bayburt artık gelişmeli ve kasaba olmaktan kurtulmalıydı.

Mart 1979'da Atatürk Üniversitesi'nde asistan olarak göreve başladıktan sonra kalbinde ve kafasında sürekli bir soru dolaşp duruyordu:

"Varlığında, yetişmemde ve hamurumda belirleyici olan, tohumlarımı yesherten ve beni ben yapan memleketim Bayburt'a vefa borcumu nasıl ödeyebilirim?"

Nitekim 1986 yılının haziran ayında doktora tezini savunup akademik rüşünü ispat ettikten sonra, Bayburt hakkında yapmak istediklerini daha da somutlaştırarak projeye dönüştürmeye başladı.

Bayburt İçin Bir İlk

23-25 Mayıs 1988 tarihinde 1,5 yıllık ön hazırlık çalışmalarının ardından gerçekleştirilen, 550 sayfalık sempozyum (bilgi şöleni) tebliğleri kitap olarak yayınlanan ve Bayburt için bir ilk olan "Türk Tarihinde ve Kültüründe Bayburt Sempozyumu" düşüncesinin kaynağı işte 1979'da Erzurum'da kafasına takılan o soruydu.

"Meslek hayatımda Bayburt'a da hizmet etmek duygusunu her zaman içimde beslemişimdir. Doktora tezimi savunup akademik rüşümü ispat ettikten sonra, çeşitli vesileler oluşturarak, başkalarının oluşturduğu vesileleri değerlendirerek akademik açıdan Bayburt'un özellikle ekonomik sorunlarını gündeme taşımaya gayret gösteriyordum. Bu bağlamda birçok sempozyumun organizasyonu ile tebliğler kitabının editörlük sorumluluklarını üstlendim. Uluslararası Dede Korkut Şölenleri münasebetiyle birçok panelin düzenlenmesine katkıda bulundum. Ankara Bayburt Kültür ve Yardımlaşma Derneği'nin yayınladığı Bayburt'un Sesi Dergisi'ne mütevazı yazılar göndererek destekte bulundum" (Yıldız, 2012: 4-5).

Hayal Gerçekleşiyor

Rıfat Yıldız doğduğunda Bayburt Gümüşhane'nin bir ilçesiydi. 1927 yılında Erzurum'dan alınarak bu ile bağlanmıştı. Bağımsız bir il olması ise rahmetli Turgut Özal döneminde olmuş, 21 Haziran 1989 tarihinde "69" plâka koduyla resmen il haline gelmişti. Şehirdeki ve gurbetteki bütün Bayburtlular, hayallerinin gerçekleştiğini görmenin coşkusu içindeydiler.

Bu güzel şehrin il olması o zaman Erzurum Atatürk Üniversitesinde taze doçent olan Yıldız'ı da çok heyecanlandırmıştı. Gerçi Erzurum gurbet sayılmazdı ama yine de fırsat buldukça kendini Bayburt'a atardı. Almanya ve Ankara'da olduğu dönemlerde ne zaman bir Bayburt türküsü duysa, ne zaman kulağına bir bar havası çalınsa gözlerini kapatır, kendisini memleketinde, Çoruh'un kıyısında bulurdu.

Zaten "bar", insanımızın tasada da, sevinçte de bir ve beraber olmasının, en güzel örneklerinden biri değil miydi? Meydana çıkıp "biz el ele, gönül gönüleyiz" demenin bundan daha güzel bir ifadesi olabilir miydi?

Bayburt'un il olmasında, bir yıl önce gerçekleştirilen 'Türk Tarihinde ve Kültüründe Bayburt Sempozyumu'nun da önemli payı vardı. Zira bu sempozyum (bilgi şöleni) dikkatleri şehrin üzerine çekmiş, *"Bayburtlular birlik ve beraberlik içinde il olmak için uğraşıyorlar"* yorumlarının yapılmasına vesile olmuştu. İşte bu sempozyumun da fikir babası Yıldız'dı.

"Türkiye'nin bilebildiğim en cevval valilerinden Recep Yazıcıoğlu'nu bu vesileyle hayırla yâd etmek isterim. Çünkü ben onun Tokat Valiliği döneminde, rahmetli Prof. Dr. Süleyman Hayri Bolay'ın öncülüğünde gerçekleştirdiği Tokat Sempozyumundan etkilenmiş, Bayburt için sempozyum fikrini kafamda oluşturmaya başlamıştım.

Edebiyatçı Saim Sakaoğlu, Tarihçi Enver Korukçu, Doğu Dillerinden Nasuhi Ünal Karaarslan ve hemşerim rahmetli Asri Çubukçu ve ben 5 kişilik bir komisyon oluşturduk. Büyük ilgi gören sempozyumumuza 50'ye yakın bilim adamı katıldı.

On Yıl Sonra İkinci Sempozyum

İl olmamızın 10. yıldönümünde de Vali Ali Haydar Öner beni arayarak 'bir kutlama programı, ikinci bir sempozyum yapalım' dedi. 'Hay hay!' dedim. Koordinatör olmamı istedi. Bu programı da çok şükür başarıyla gerçekleştirdik. Avrasya Vakfı Başkanı Namık Kemal Zeybek abimizin desteğiyle sempozyumda sunulan tebliğleri kitaplaştırdık."

Gazeteciler Cemiyeti Ödüllendiriyor

Bayburt Gazeteciler Cemiyeti, şehre olan katkılarından dolayı 2005 yılında Prof. Dr. Rifat Yıldız'ı ödüllendirmişti. Yıldız, 21 Temmuz'da gerçekleştirilen yemekli toplantıda yaptığı konuşmada bu ödülün, Bayburt için sorumluluğunu daha da artırdığını belirtmişti;

“Bu ödüle lâyık görülmekten çok büyük bir onur duydum. Bu ödül benim ve ailem için ölünceye kadar, ben öldükten sonra da evlatlarım ve torunlarım için çok büyük bir övünç kaynağı olacaktır. Bu öyle bir övünç kaynağı olacak ki, sadece Bayburt’u unutmamak, Bayburt’u daima düşünmek ve severek Bayburt’u yâd etmekle kalmayacak, aynı zamanda bir sorumluluk da yükleyecektir. Söz konusu sorumluluk, Bayburt için sürekli bir şeyler düşünmek, plânlamak ve icra etmek görevi olacaktır.

Şimdiye kadar Bayburt’a karşı doğuştan yüklü olduğumuz görevimizin şuurunda olarak bir şeyler yapmaya çalıştık. Fakat bugün burada yaşanan ödüllendirme nezaketi, sorumluluğumuza tarihi bir nitelik katmış bulunmaktadır. Bunun fevkalâde farkındayım.”

Manzaranın önemi

Yıldız, 11 Mayıs 2017 tarihinde günlüğüne yazdığı duygularında ise Bayburt’a olan aidiyet bilincini dile getirmiş ve adeta İbni Haldun’un “coğrafya kaderdir” sözünü pekiştiren bir alıntı yapmıştı;

“İki üç yıldan beri içimde bir istek var. Bu istek zaman zaman beni araştırmaya sevk ediyor ve gerçekleştirme yolları aratıyor. Bayburt’ta şehir içinde bir daire veya bizim köyden bir tarla satın alma konusunu kardeşim Fuat, rahmetli Ali Amcamın oğlu Mustafa ile birkaç kez konuştum. Mekânsal ve fiziki olarak uzun vadede benim, benden sonra gelen evlatlarımın ve torunlarımın Bayburt’la bağı olmasını istiyorum. Çünkü Bayburt bizim ata-dede toprağımız; Bayburt beni büyüten coğrafya. Kişiliğimin oluşmasında kültürel ve sosyal ilişkilerimin belirleyici kaynağı ve köklerim Bayburt’ta. Çok eleştirdiğim kötü huylarımın kaynağı da Bayburt... Hiç umurumda değil; iyi-kötü, güzel-çirkin, başarılı-başarısız her yönümle ben benim. Ben önemli bir seviyede söz konusu köklerimden beslendiğimi kabul ediyorum. ‘Hangi anlamda?’ diye sorulacak olursa buna vereceğim cevap: Sahip olduğum ‘aidiyet bilinci’dir, diyebiliriz.

Bu vesileyle Jose Ortega y Gasset’in ‘Üniversitenin Misyonu’ kitabında yer alan ‘Manzara Eğitimi’ başlıklı yazısındaki önemli bir cümleyi hatırladım: ‘Bana hangi manzarada yaşadığını söyle, sana kim olduğunu söyleyeyim.’ Bu kitabı da tekrar okunacak kitaplarım arasına yerleştirdim.

Dolayısıyla insanın yaşadığı ve izlediği doğal ve kültürel çevresi yani izlediği manzarası, onun iç dünyasının ve yaşama biçiminin belirleyicisidir.”

Bayburt'a Adanan Ömür

Dostu, arkadaşı Akın Bayrak'a göre Rifat Yıldız, *"kendini yetiştiren memleketini çok sever. Onun Bayburt sevdası her türlü takdirin üstündedir."*

İşte böylesine büyük bir sevdıyla bağlandığı şehrine olan vefa borcunu ödemek için yıllardır cansiperane gayretler gösteren Yıldız *"Ama tam olarak ödedim diyemem. Allah sağlık verdikçe bu konuda çabalamaya, elimden gelen gayreti göstermeye devam edeceğim."*

Rahmetli anamdan sıkça duyduğum bir atasözü vardı. 'Rifat oğlum, 'Kulun kurduğu değil, Allah'ın dediği olur.' derdi cennet mekân. Bu düşünce Almanca'da benzer şekilde ifade edilmiş: 'Man plant, Gott lenkt: İnsan plânlar, Allah icra eder. Ya da 'Kulun kurduğu değil, Allah'ın dediği olur.'

Yani Rabbim izin verdikçe orada Bayburt'a, burada vatana hizmet etmeyi sürdüreceğim. Ömrüm yettikçe memleketim Bayburt ve vatanım Türkiye için çabalamaya, proje üretmeye devam edeceğim" diyor ve ekliyor;

"Bayburt'un aklı başında, iş bilen insanları beni ve ailemi iyi tanır. Ben yirmi beş-otuz yıldır Bayburt'a hizmet ederim. Ağabeyim MHP'den aday olmuştu. Küçük biraderim de Bayburt'ta muhtarlık yapıyor."

Yıldız, memleketi Bayburt için yaptıklarını 2012'de yayımlanan *'Katkıda Bulunduğum Bayburt Konulu Bilimsel Toplantılar Ve Yazılarım'* başlıklı bir kitapta topladı. Bu kitabı da kurumsal hafıza bakımından oldukça önemli... Ayrıca Bayburt konulu çok sayıda köşe yazısı yazdı, kitapların editörlüğünü yaptı.

Bayburt Lisesi 50. Yıl Mezunlar Buluşması

2016 yılı Bayburt Lisesinin ellinci kuruluş yıl dönümüydü. Bu vesileyle yine öncülük yaparak Türkiye'nin birçok yerine dağılmış olan ilk mezun arkadaşlarını buluşturdu. Bayburt'ta gerçekleşen buluşmaya 35 kişi katıldı.

"Bayburt Lisesi Mezunlar Platformu olarak düzenlediğimiz buluşmaya öğretmenlerimizden de üç dört kişi katıldı. Biri Kayseri'de yaşayan Şaban Çavdar... Ama yazları üç-dört ayını mutlaka Bayburt'ta geçirir. Diğeri ise müdürlerimizden İsmail Hakkı Bey... Katılan öğretmenlerimizden bu ikisini hatırlayabildim."

Elli yıl sonra arkadaşlarımızla buluştuk. Çok güzel bir duyguydu. Bu buluşmayı da ben organize ettim. Bayburt ayağının sorumluluğunu, şu anki belediye başkanımız Hükmü Pekmezci'nin abisi olan arkadaşım emekli öğretmen Şükrü

Pekmezci yüklendi. Yine emekli öğretmen Süleyman Burç bize yardımcı oldu. İzmir'den Ahmet Cilara, Eskişehir'den Hasan Ulvi Kıvanç da destek oldular.

Öncelikle bir buluşma amblemi ve web sayfası oluşturduk. Bir sene boyunca para toplayıp felsefe ve matematik öğrencisi iki öğrencimize burs verme kararı aldık. Ancak mezunlar buluşması için hazırladığımız web sayfamız artık aktif değil. Hep senden bekleniyor. Keşke paylaşmak olsa, keşke bir kişiden beklenmese böyle işler..."

Rıfat Yıldız, yakın zamanda adı Korkut Ata Anadolu Lisesi olarak değiştirilen okulları Bayburt Lisesi'nin yeniden eski adına kavuşması için de büyük bir mücadele verdi. Bu konuda, yeni kurdukları Bayburt Lisesi Mezunlar Platformu'nu harekete geçiren Yıldız, Bayburt Valiliği'ne, Milli Eğitim Müdürlüğü'ne ve bazı siyasi yetkililere taleplerini iletirken hazırladığı çarpıcı basın bildirisiyle de etkili oldu.

"Bayburt Lisesi" Adını İstiyoruz!

"Kurumların devamlılığı ve kimliklerinin korunması, dolayısıyla mensupları açısından gurur kaynağı özelliği taşıyabilmeleri, öncelikle onların kuruluş adlarının muhafazasıyla mümkün olabilmektedir. Bir okulun, paydaşları olan öğrencisine, öğretmenine ve mezunlarına danışmadan adının değiştirilmesi, paydaşlardaki aidiyet duygusunu zayıflatır. Paydaşlar arasındaki iletişimi olumsuz etkiler. Böylece toplumdaki insan-insana, insan-kurum ve kurumlar arası güven ilişkileri olarak bilinen sosyal sermaye, birlikte iş yapabilme yetenekleri olumsuz etkilenir. Toplumsal kalkınma arzu edildiği gibi gerçekleştirilemez. Çünkü okul adları, biz Bayburt Lisesi mezunlarında olduğu gibi, aidiyet duygumuzun gelişmesinde belirleyici bir unsurdur. Okul adı, mezunlar arasındaki birlikteliği, dayanışmayı sağlar ve korur. Mezunların okullarını düşünmelerinde, okullarına katkı sağlamalarında etkili olur. Dolayısıyla okulun bulunduğu yerleşim yerinin/kentin hatırlanması, kalkınması olumlu etkilenir.

Okullarının adı değiştirilmiş Bayburt Lisesi öğrencileri olarak bizler, ilkbaharda Şehit Nusret Bahçesinden Çoruh'a atlar, yüzerek karşıya geçme yarışı yapar, iddialar kazanırdık. Bu ve benzer çılgınlıklarımız bizlere iddialı olma ve coşkulu yaşama heyecanı verirdi. Ancak şimdi okulumuzun adının kaldırıldığı hatırlatıldığında, birbirimize 'Bayburt Lisesi'ndeyken' diye anlatmaya başladığımız anılarımız yarım kalmakta ve içimizi büyük bir hüznün kaplamakta.

İlk gençlik yıllarımızı Bayburt Lisesi'nde yaşadık; mutlu, heyecanlı ve hayat doluyduk. Sahip olduğumuz, yaşadığımız birçok şeyi kendi aramızda paylaşıp-

dık. Birbirimizin dert ortaklarıydık. Birbirimize güven duyuyorduk. Dayanışmalı hareket ederdik. Doğru bildiğimiz yoldan şaşmazdık; kışın sınıf sobası yeterli yakılmadığında, okul yönetimini protesto etmiş ve derse girmemiştik. Okul yönetimi bize ceza vermişti ama okula devam etmemizi engelleyememişti. Bilgili ve yürekliydik; bir geometri sınavında tahtaya yazılı sınav sorularından, hem de diğer grubun bir sorusunun noksan olduğunu ders hocasına hatırlatabilirdik. Bu davranışımızı takdirle karşılayan değerli hocalarımız da vardı. İşte, o heyecanlı günlerimizi Bayburt Lisesi ismi ile anılan okulumuzda yaşadık.

Birçoğumuz Bayburt Lisesi binasında ve ortaokul döneminde pinpon oynamayı öğrendik. Büyüklerimizden sıra gelmediği zamanlarda, cuma günleri zemin kat WC pencere kilitlerinin açık kalmasını sağlar, hafta sonu pencereden girer, pinpon oynardık. Lise dönemimizde Ulu Cami'nin çapraz karşısındaki Asım-Asaf Durulmuş ağabeylerin salonu açıldıktan sonra, masa tenisi sporunu iyice geliştirme imkânına kavuşmuş olduk. Rahmetli Ertan Köprücü en iyi pinpon oynayan arkadaşımızdı; boy avantajını iyi değerlendirmişti. Endüstri Meslek Lisesi öğrencileriyle aramızda pinpon müsabakası yapardık. Bayburt Lisesi olarak bizim daha başarılı olduğumuzu ifade etmenin yanıltıcı olmayacağı kanaatindeyiz.

Bizler, zamanı değerlendirmesini bilir, serbest çalışma derslerinde öğretmen gelmediği zamanlarda, Galer Hamamı'nı şenlendirir, sıhhat bulur, ak pak olurduk. Bu arada hamamda görevli rahmetli Faruk abinin anlattığı hikâyeler de tarafımızdan saygıyla dinlenirdi. Ayrıca Faruk abi, 'uşaklar ben Bayburt Lisesi'nin öğrencilerini seviyorum, arayı açmayın, tez tez gelin' derdi. O gün, o dersin yoklaması sınıf başkanımız tarafından Galer Hamamı'nda alınırdı. Bizim dönemimizde sadece 'A' sınıfında 8-10 kız arkadaşımız vardı. Dolayısıyla hamama gitme kararını çok kolay bir şekilde verebilirdik.

Bayburt Lisesi yıllarımızda teneffüslerde sık sık kafamızı gökyüzüne çevirir ve hayaller kurardık. Kuzeyde Bayburt Kalesi, güneyde Aslan Dağı, doğuda Duduzar'ın Beyböyreğ ve Abdulvahhap Tepesi ve batıda ise Şehit Osman Tepesi; bizleri tarihi ve coğrafi açıdan kucaklayan, koruyan ve onları öğrendikçe bizlere kimlik kazandıran değerlerimizdi/dir. Oralarda türkü söyledik, sesimizin gürlük derecesini ölçtük; masallar anlattık/dinledik hayal kurduk; kayak kaydık, bugünün şampiyonlarına birikim sağladık; bizden sonra yetişen evlatlarımız uluslararası yarışmalara katılma becerisini gösterdiler.

Bizim o zaman başaramadığımız Aslan Dağının ağaçlandırılmasını, uzun yıllar sonra başaran, Bayburt'ta birçok anlamlı şeye damgasını vurmuş olan

valimiz Sayın Ali Haydar Öner'i bu münasebetle şimdiki bizler hayırla yâd ediyoruz. O dönemde çevre bilincine sahip olmayan biz Bayburt Lisesi mezunları, bugün Bayburt Lisesi Ormanı oluşturmak üzere Bayburt Belediyesi'nden ağaçlandırma alanı talep edeceğiz ve o zamanki ihmalkârlığımızı telafi etmeye çalışacağız.

Artık Bayburt Lisesi mezunları olarak bir araya geliyoruz. Birlikte anlamlı şeyler yapabileceğimize inanıyoruz. Gecikmiş önemli bir hareketi büyük bir heyecanla başlatmış bulunuyoruz. Yerel halk ve mezunlar tarafından fiilen kullanılan Bayburt Lisesi isminin yeniden resmen geri verileceğine inanıyoruz. İlk mezunlar olarak, tüm mezunlarımızın kurumsal yapılanmalarında önderlik ettik. Bayburt Lisesi Mezunları Platformu oluşturduk. Bunun için gerekli yönergeyi/usul ve esasları, çalışma ilkelerimizi hazırladık. Her yıl eylül ayının ilk cumartesi günü 'Bayburt Lisesi Mezunları Lor Dolması Günü' olarak kutlanması tartışıldı, kabul edildi, yazılı ve sosyal medya vasıtasıyla duyuruldu (2017 yılında 3 Eylül'ün Kurban Bayramı ile çakışması nedeniyle, bu yıla mahsusen 9 Eylül Cumartesi günü kutlanması kararlaştırıldı). Ayrıca lisemizden mezun başarılı iki kardeşimize -matematik ve felsefe yükseköğrenimi görmeleri şartıyla- burs vermeye karar verdik. Bu kardeşlerimizin, uzun dönemde, alanlarında bilimin merhalelerine tırmanmalarını arzu ediyoruz; desteğimizi akademik sürece de devam ettirmek istiyoruz. Diğer bir önemli projemiz ise, 'Bayburt Fotoğrafları Arşivi'ni kurmaktır. Bayburt Lisesi Kütüphanesi'nin yeniden düzenlenmesi hususunda, okul müdürlüğünün ihtiyaç bildirilmesi durumunda, maddi olarak destekleyeceğimizi bildirdik.

Bayburt Valiliği'ne, Milli Eğitim Müdürlüğü'ne ve bazı siyasi yetkililere, okulumuza tekrar Bayburt Lisesi adının verilmesi hususundaki talebimizi ilettik. Olumlu karşılanmasına rağmen 7-8 aydan beri netice hâsıl olmadı.

Heyecanla bekliyoruz, ısrarla Bayburt Lisesi adını tekrar istiyoruz. Çünkü Bayburt ile iletişimimizi korumak ve geliştirmek istiyoruz. Bayburt'u bu münasebetle daha sık ziyaret etmek, eski günlerimizi yâd etmek, lisemizin fiziki ve eğitim-öğretim şartlarının iyileştirilmesine katkıda bulunmak istiyoruz.

Bu ses, 8.500 Bayburt Lisesi mezununun hissiyatına tercüman olan sestir.

Bu ses, hatanın düzeltilmesini talep edenlerin sesidir.

Bu ses, 40-50 yıllık arkadaşlıkların yeniden canlandırılmasını isteyenlerin sesidir.

Bu ses, Bayburtluluk aidiyet duygusunun, coşkusunun ve yeniden şahlanışının sesidir.

Sayın yetkililer,

Fiilen kullanımı devam eden ‘Bayburt Lisesi’ adının resmen tekrar verilmesini istiyoruz.

Lütfen sesimize ses verin!

İlk mezunlardan Rifat YILDIZ”

Yukarıdaki bildirinin yayınlanmasından birkaç ay sonra Milli Eğitim Müdürlüğü’nün değişim daha doğrusu eski haline dönüşüm talebi Bayburt Valiliği’nce onaylanarak maksat hâsıl olmuş, liseleri ilk adına kavuşmuştu. Bu sonuçta Rifat Yıldız’ın büyük payı vardı.

Çoruh’u da İhmal Etmiyor!

Bayburt’un taşına, toprağına bile sahip çıkan Yıldız’ın, çocukluğunda sığ sularında yüzme öğrendikleri, gençliğinde en coşkulu aktığı bahar aylarında karşı kıyısına yüzerek geçtikleri, çevresinde yürüyerek ve piknik yaparak sosyalleştikleri, anılarla dolu Çoruh nehrini ihmal etmesi düşünülemezdi. Adeta denizleri olan Çoruh’un tarıma dayalı Bayburt ekonomisine katkıları da çok büyüktü.

Bu kapsamda 26 Mayıs 2020 tarihinde “Çoruh’umuza sahip çıkmalıyız!” başlıklı bir mesaj yayınlarak Bayburtlu hemşehrilerini bu nehre ve kıyılarına sahip çıkmaya çağırıyordu;

Çoruh’umuza sahip çıkmalıyız!

Doğal ve estetik açılardan Çoruh’u korumalıyız!...

“Bayburt’un iki fiziksel özelliği kendi kimliğine ve dolayısıyla Bayburtluların kimliğine damgasını vurmuştur: Birisi tarihi ve kültürel değeriyle Bayburt Kalesi; ikincisi ise doğal, sosyal ve ekonomik değeriyle Çoruh Nehri’dir.

Bayburt Kalesi Bayburt’umuzun gerdanlığıdır. Biz Bayburtlular Bayburt Kalesi ile özdeşleşmişizdir. Hiç birimiz onsuz Bayburtluluk kimliğimizin varlığına inanamayız. İlkokul çağında mahalle arkadaşlarımla Kale’nin suluklarından Çoruh’a indiğimizi hatırlıyorum. Bayburt Lisesinde okurken okuldan kaçtığımızda Kale bizim sığınağımızdı, manevi güç dayanağımızdı. Ona sırtımızı verir çeşitli şiirler okurduk. Sırtüstü yatar gözlerimizi kapar, hayal kurardık. Dede Korkut masalları kahramanlarından Bamsı Böyreğ’in atını hayal ederdik. Kale’nin bedenlerinde Hazreti Ali’nin Düldül isimli atının nallarının izlerini

arardık. Yaradan Yüce Allah'a, rüyalarımızda Bayburt üzerinde uçmamızı nâsip etmesi için dua ederdik; mavi gök kubbenin altında uçarak Bayburt'u, Kale'mizi, Çoruh'umuzu, kuşbakışı seyretmek isterdik.

Çoruh Nehri, Bayburt ekosisteminin merkez unsurudur; onsuz Bayburt'un doğal dengesi korunamaz. Bayburt Çoruh'suz hayal dahi edilemez. Bizler Çoruh'ta çimmeyi öğrendik. Çoruh'ta olta ile balık tutmayı öğrendik. Temmuz ve ağustos aylarında her gün birkaç kez Çoruh'ta yüzerek ferahlar ve sonra işimize dönerdik. Bayburt'un Çoruh vadisinde çok sayıda değirmenlerimiz Çoruh suyu ile çalıştırılırdı. Bayburt Çoruh'tan sağlanan enerji ile ışıklandırılırdı ve hâlâ kısmen onun enerji gücüyle üretim atölyelerimiz çalışmakta ve evlerimiz, işyerlerimiz ışıklandırılmaktadır. Tarla ve bahçe bitkilerinin sulanmasında en birinci vazgeçilmez kaynaklarımızdandır Çoruh nehri, Masat Sulama Projesiyle...

Ayrıca biz Bayburtlular şehirde, Çoruh'un kenarındaki kahvelerde, bahçelerde, parklarda oturur sohbet ederiz, dertleşiriz, anılarımızı tazeleriz. Çoruh'un zarif ve berrak akışını izledik, izliyoruz ve izlemeye devam etmek istiyoruz. Çoruh nehrine nazır, Çoruh Lokantasında yazın "pidede pilav üstü döner ve yanında cacık" yeme keyfini hangimiz unutabiliriz. Bayburt dışında dahi bu ve benzer anılarımız bizlerin Çoruh ile muhabbetimizin göstergesidir. Çoruh anısı olmayan hiçbir Bayburtlu olamaz.

Bizler Çoruh'a doğuştan sevdalıyız; anne şefkati ile bizi kucaklayan Çoruh'u biz nasıl ihmal ederiz? Bu nedenle Çoruh bizimdir, hepimizindir; Çoruh'a her yönüyle sahip çıkmalıyız. Çoruh'un şehir içi bölgesindeki yatağında son iki yılda yapılan, doğal yapıyla uyumlu olmayan, estetik açıdan beğenilmeyen ve halk ile Çoruh'un arasında soğuk bir mesafe yaratan projenin 2. bölümü çalışmalarının başlatılacağını medyada çıkan yazılardan öğreniyoruz.

Sayın yetkililer, sayın uygulamadan sorumlu olanlar, Bayburtlunun sesine lütfen kulak verelim! Yeter artık; ben doğrusunu bilirim anlayışından vazgeçelim! Uygulanacak projeyle ilgili, uzmanların yazılı raporunu halk ile paylaşmadan Çoruh'a el sürmeyelim! Bayburt halkı olarak biz, artık geçmiş tecrübeleri hatırlamalı ve toplumun kaynaklarını israf edici yatırımlara izin vermemeli; estetik endişe taşımayan projelere karşı durmalı ve müsaade etmemeliyiz! Biz Bayburtlular çoğu zaman mangalda kül bırakmayız, Bayburt nostaljisi yaparız; ancak tarihimizde iyi sınav vermediğimiz yaşanmışlıklarımız var.

Çoruh konusunda yaşadığımız son yıllardaki kötü tecrübelerimizden başka, şehrimizin görüntüsünü bozan; Belediye binası, Ticaret ve Sanayi Odası binası,

Polis Evi Binası ve şehrimizin birçok yerinde ölçsüz yapılan özel binalar Bayburt'u çirkinleştiren binalardır. Bunlar yapılırken resmi kurumlar sorumlu davranmadığı gibi, Bayburtlular olarak biz hakkımızı arama ferasetini ve yürekliliğini gösteremedik maalesef. Şimdi ise ellerimizi dizlerimize vuruyoruz.

Kıymetli hemşerilerim, Lütfen, hayat kaynağımızı, çocukluk ve gençlik anılarımızı onsuz düşünemeyeceğimiz, onsuz Bayburt'u hayal dahi edemeyeceğimiz Çoruh'a sahip çıkalım. Bütün siyasi parti sorumlularını, bütün seçilmiş eski ve yeni siyasilerimizi, bütün üst bürokratlarımızı (emekliler de dâhil), bütün akademisyenlerimizi, bütün Bayburt'un içindeki ve dışındaki STK'larımızı, hep birlikte, Çoruh'a karşı hoyratça davranılmasına izin vermemeye davet ediyorum. Uzmanlar heyetinin yazılı ve halk ile paylaşılmış raporları ölçü alınarak, iyi örnekler gösterilerek ve estetik düşünceye itibar edilerek, Çoruh'un yatağını ve çevresini düzenleyelim.”³ Yıldız, Çoruh nehriyle ilgili bir karşılık bulamayınca “yine iş başa düştü” dedi ve “BAYPROJE” olarak 10 Haziran 2020 tarihinde Çoruh Platformu'nun kurulmasına önayak oldu.

BEKDER'den Vefa

Rıfat Yıldız'ın şehrine olan hizmetleri Bayburt Gazeteciler Cemiyetinden sonra kısa adı BEKDER olan Bayburt Bilim, Eğitim ve Kültür Derneği tarafından da ödüllendirilmişti. 2014 yılı şubat ayında Bayburt'ta düzenlenen gecede çok beğendiği kısa bir film de hazırlanmıştı. Bu filmi ‘çok güzel ve harika bir iş çıkarmışlar.’ diye yorumlayan ve derneğin bu vefası için teşekkür eden Yıldız'ı anlatan filmin metni gerçekten etkileyiciydi;

“Prof. Dr. Rıfat Yıldız, Bayburt eşrafından iş adamı Murat Yıldız'ın ve ev hanımı Binnaz Hanım'ın oğulları olarak 1 Ocak 1950'de Bayburt'ta doğdu.

İlköğrenimini 1962'de Bayburt Şair Zihni İlkokulunda, orta öğrenimini 1965'te Bayburt Ortaokulunda, lise öğrenimini ise 1969 yılında Bayburt Lisesinin ilk mezunlarından biri olarak tamamladı.

Son derece başarılı öğrencilik hayatına Almanya'da devam etti. 1977'de Hamburg Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden mezun oldu.

Daha sonra Türkiye'ye döndü. 1979 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde asistan olarak göreve başladı.

15 Kasım 1980'de Gülsevil (Çadırcı) hanımla evlendi. Evliliklerinden Suat Tolgahan ve Damla Manolya adında iki evlatları oldu.

³ www.rifatyildiz.net

1986'da Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Prof. Dr. Halil Seyidoğlu yönetiminde hazırladığı doktora tezini sundu. 1988'de doçent unvanını aldı. 1994'de Erciyes Üniversitesinde profesör oldu.

Aslında onun başarısı sadece bir akademisyenin bilimin zorlu basamaklarında kararlı yükselişi değildi. O yönetici olarak da sıra dışı bir performans ortaya koydu. Çünkü o liderliği bir pozisyon olarak değil bir süreç olarak yaşadı.

Erciyes Üniversitesi Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Müdürlüğüne 1994 yılında atandı. 1997'de Erciyes Üniversitesi Nevşehir Sağlık Yüksekokulu kurucu müdürlüğü görevine getirildi. Ardından Erciyes Üniversitesi Nevşehir İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi kurucu dekanlığı görevini 6 yıl sürdürdü. 2007 yılında kurduğu Erciyes Üniversitesi Kayseri Araştırma Ve Uygulama Merkezi'nin müdürlüğüne atandı.

Onun bir diğer özelliği de yaptığı her çalışmayı mutlak suretle kayıt altına almasıydı. Aslında bu Rifat Hoca'nın tarihe bir iz düşme aşkıydı.

2003 yılında Detay Yayıncılık tarafından yayınlanan "Nevşehir İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 6 Yaşında" adlı 387 sayfalık kitabı kurumsal tarih niteliğindeydi ve Türkiye'de bir örneği yoktu.

2012'de yayınlanan "Bir Kurucu Dekanın Anıları ve Yazıları" bu düşüncenin başka bir yansımasıydı. Görev aldığı her birimde kendisinden sonra geleneksel hale gelen pek çok uygulama, toplantı, kongre ve çalıştayın planlayıcısı ve ilk uygulayıcısı oldu.

Hayatı boyunca tekrar eden değil başlatan bir akademisyen olarak iz bıraktı. İzinin üzerinden yüzlerce öğrencisi yürüdü.

-Kayseri Bilim Merkezi Hazırlık Çalışması

-Erciyes Üniversitesi Kayseri Hafıza Merkezi Projesi

-Üniversitelerdeki Araştırma ve Uygulama Merkezlerinin İşlevselliği

-Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Yeniden Yapılandırılmasının Gereklilikleri

gibi pek çok projeyi tasarladı ve uyguladı.

Rifat Hoca nerede olursa olsun bir Bayburtluydu. Gönül coğrafyasında Bayburt hep birinci sıradaydı. Şehrimizin günümüze kadar düzenlenen en önemli bilimsel çalışmalarında genellikle onun katkısı ve imzası vardı.

-Dede Korkut Uluslararası 13. Kültür ve Sanat Şöleni, Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Paneli

-10. Yılında Bayburt Vilayeti Sempozyumu

-Bayburt Ekonomik Kalkınma Sempozyumu

bunlardan bazıları... Bu çalışmaların bir çıktısı olan kitapların editörlüğünü de o yaptı. O memleketinden alacaklı değil borçlu bir bilge adam profili sergiledi hep... Bayburt'u konu alan pek çok makale ve çalışmaya imza attı. Bayburt'a duyduğu muhabbet o kadar büyüktü ki yaptıklarıyla yetinmedi.

2011 yılında aynı paydada bulunduğu arkadaşları ve hemşerileriyle, bir düşünce ve araştırma derneği olan 'Bayburt Bilgi Paylaşım ve Proje Üretim Derneği'ni (BAYPROJE) kurdu ve başkanı oldu. BAYPROJE, Bayburt sivil toplum hayatına yeni bir soluk kazandırdı.

Rıfat Yıldız, Bayburt'la başlayan yaşam serüvenini Bayburt'un koluna girerek sürdürmeye devam ediyor."

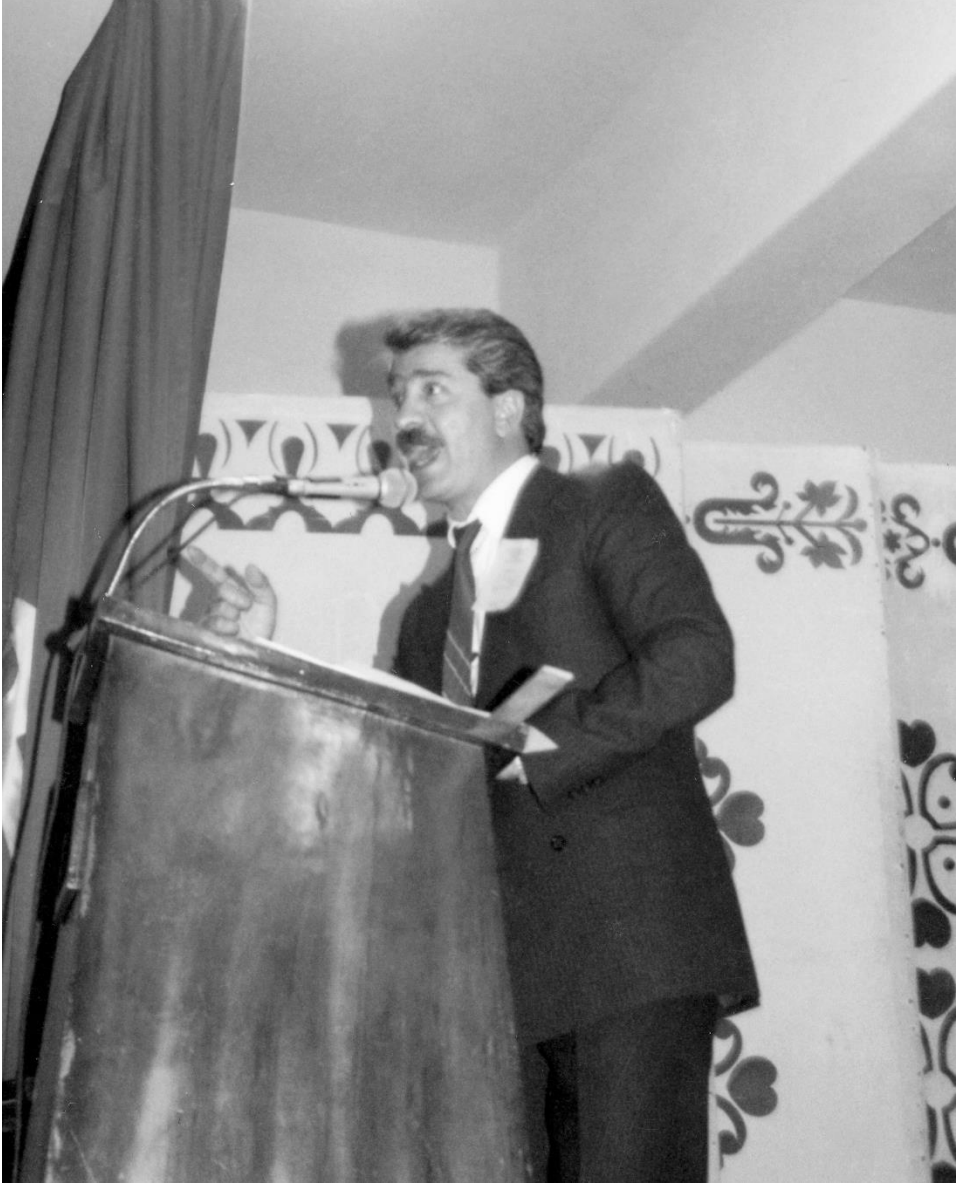
Gez Hanları Ekolojik Tarım Deneme ve Üretim Merkezi

Metindeki bu son cümle gerçekten Rıfat Yıldız'ın Bayburt sevdasını çok güzel özetlemişti. *"Bayburt'la başlayan yaşam serüvenini Bayburt'un koluna girerek sürdürmeye devam eden"* vefalı Bayburtlu Yıldız, şehrini, köyünü geliştirmek için 2021 yılında yepyeni bir projeyle meydana çıktı: Ata tohumlarından tarımsal üretim yapacak bir işletme... Bu amaçla, Bayburt'ta tarihi "İpek Yolu" üzerinde bulunan köyleri Gez Hanları'nda akrabalarından altıda beşini satın aldığı arazinin kullanım hakkını, kurulan 'Gez Hanları Ekolojik Tarım Deneme ve Üretim Merkezi Derneği'ne protokol çerçevesinde devretti.

Dernek de kuruldu

"Bu merkezin amaçlarına uygun faaliyetlerde bulunabilmesi için 21 Eylül 2021 tarihinde bir dernek kurduk. Bu dernekle kendi köyüm dâhil bölgedeki dört köye birden hizmet götüreceğiz. Dernek yönetiminde ben, Akın Bayrak, köy muhtarımız Fatih Demirer, gazeteci Murat Okutmuş, Endüstri Meslek Lisesinden arkadaşım Kemal Yücel, hanımları temsilen de Kızılay Şube Başkanı Hümeysra Çelik var. Hümeysra büyük ablamın kızı yani yeğenim oluyor. Projemizin fikir babası olan ve halen organik üretim yapan Aslandede köyünün eski muhtarı İsmail Öksüz de yönetimimizde yer alıyor. Kendisi benim emsalim olup organik tarımın piridir.

Burada ata tohumunu, yerli tohumu çoğaltmak, geliştirmek başta olmak üzere toplumsal amaçlı çalışmalar yapacağız. Artık sağlığını tehlikeye sokan hibrid tohumlardan kurtulmalıyız. Mesela Kayseri Hisarcık'ta Mehmet Korkut isimli bir arkadaşımız bu işi başarıyla yapıyor."

TTK Bayburt Sempozyumu açılış konuşması, 23-25 Mayıs 1988

Türk Tarihinde ve Kültüründe Bayburt Sempozyumu'nda; Saim Sakaoğlu, Ramazan Özey, Enver Konukçu ve Hamza Gündoğdu ile, 23-25 Mayıs 1988

Bayburt Valisi Ali Haydar Öner, Belediye Başkanı Muammer Daştan, ESOB Başkanı Ali Rıza Gündoğdu ve muhtar Vehbi Bey ile, 1995

Mezun olduğu Bayburt Lisesi'nin öğrencileriyle, 2016

Bayburt Lisesi'nin 50. Kuruluş Yılı, İlk Mezunlar Toplantısı

DOKUZUNCU BÖLÜM

YOLDA OLMAYI GEREKTİREN BAYPROJE VE MATEMATİK ATÖLYESİ (19 Temmuz 2011 - ...)

“Destan Coğrafyası”na Yeni Destanlar

“Bayburt, Bayburt olalı böyle dernek, böyle proje, böyle vefa görmedi!” denilse abartı olmaz. Belki “Müslüman Dilendirmeler Cemiyeti” bundan hariç tutulabilir.

1913 yılında dönemin Bayburt Kaymakamı Tunalı Hilmi tarafından fakir halka yardım amacıyla kurulan cemiyetin sloganı “Müslüman dilenmez, Müslüman dilendirmez” şeklindeydi.

Osmanlı Devletinin son dönemi ve 1. Dünya Savaşı öncesi zor şartlarda kurulan cemiyet ancak bir yıl faaliyet gösterebilmesine rağmen çok güzel işlere imza atmıştı. İşsizliğe ve dilencilığe savaş açan bu cemiyet, yüz yıl sonra “MÜSDER” kısa adıyla bir dernek yapısı altında yeniden faaliyete geçirildi.

Yıllardır Bayburt için proje üreten BAYPROJE ise 11 yaşına girdi. *“İkisi de yıllardır Kayseri’ye hizmet eden Bayburtlu iki koca delikanlının, kendi memleketlerine ahde vefalarından dolayı kurdukları”* Bayburt Bilgi Paylaşım ve Proje Üretim Derneği (BAYPROJE) daha nice yıllar güzel şehirlerine hizmet vermeye, “destan coğrafyası”nda yeni destanlar yazmaya devam edecek!

Şen ol “BAYPROJE” şen ol! İyi ki varsın!

İyi ki varsınız Bayburt’un gurbetteki güzel ve vefalı insanları...

Bayburt Kalesi Kadar Sağlam

Klasik hemşeri derneklerinden çok farklı amaçları olan ve projeleriyle örnek bir sivil toplum kuruluşu olarak öne çıkan “BAYPROJE” 11 yıllık başarılı ve kalıcı hizmetleriyle Bayburt Kalesi kadar sağlam, Çoruh Nehri kadar akıcı ve bereketli bir kuruluş.

Bayburt'un ve Bayburtluların gururu derneğin yöneticileri, nüfus bakımından Türkiye'nin en küçük ili olan şehirde büyük işler başardılar, başarmaktalar...

Oysa Rifat Yıldız ve Akın Bayrak bu hayırlı yola çıktıklarında kafalarında hep şu sorular vardı: Sürekli göç verdiği ve yatırımlardan gereken payı alamadığı için maalesef giderek küçülen ve çıkaracağı milletvekili sayısı 2'den 1'e düşen Bayburt, artık büyüme, üretme trendine girmeli, değil miydi? Adı şehirle özdeşleşen ünlü şair Bayburtlu Zihni'nin bestelenen meşhur şiirinde,

*Vardım ki, yurdundan ayağ göçürmüş
Yavru gitmiş, ıssız kalmış otağı
Camlar şikest olmuş, meyler dökülmüş
Sakiler meclisten çekmiş ayağı*

*Zihni dert elinden her zaman ağlar
Sordum ki bağ ağlar, bağ u ban ağlar
Sümbüller perişan, güller kan ağlar
Şeyda bülbül terk edeli bu bağı*

şeklinde tasvir ettiği kasvetli, terk edilmiş halden kurtulmanın zamanı gelmemiş miydi?

İşte bu sorunları dert eden vefalı Bayburtlular, şehrin makûs talihini yenmek adına, 2011'deki resmi kuruluştan beri gecelerini gündüzlerine katarak gelecek için, gençler için kafa yormakta, proje üretmekte... Tek sıkıntıları, zamanı geldiğinde bu onurlu görevi gönül rahatlığıyla devredebilecekleri hallerin, taliplerin henüz ortaya çıkmamış olmaları...

Kitap mı, külliyat mı?

Gönül coğrafyalarında hep ilk sırada olan memleketlerini, hemşerilerini mutlu etmeyi hedefleyen BAYPROJE yöneticileri o kadar çok faaliyet yürüttüler ki; bunların hepsinin bir kitaba sığdırılabilmesi zor! Onlar için adeta bir külliyat lazım! Mesela geleceğin edebiyatçılarını yetiştirecek Liseler Arası Ödüllü Öykü Yarışması ile geleceğin yıldız matematikçilerini ortaya koyacak Matematik Atölyesi bile başlı başına kitap olabilecek prestij projeler...

Dernek yöneticileri, en son BAYPROJE'nin on yıllık faaliyetini 'Bir Memleket Sevdası Hikâyesi' ismiyle kitap haline getirdiler.

Akın Bayrak İle Dostluğu...

Bakalım Yıldız'ın Akın Bayrak ile tanışmaları nasıl ve nerede olmuş? Dostlukları ne şekilde gelişmiş?

"Hemşerim Akın Beyi ben Kayseri'de tanıdım. Lüks Kadife A.Ş.'nin yirmi üç yıl Genel Müdürlüğünü yaptı. Akın Bey, ben, bir de Şaban Çavdar Hocamız -Kayseri'deki üç Bayburtlu olarak- zaman zaman toplanır, Dalyan Restoran'a balık yemeye giderdik.

Benim lise arkadaşım Ahmet Çağıldak, Güzel Sanatlar Fakültesinden mezun. Tasarımcı oluşunun yanında yazarlığı da vardır. Babası Remzi Çağıldak da Bayburt musikisinin önde gelenlerindendir. Bir gün Bayburt Postası'nda Ahmet'in bir yazısını okudum. Bayburt belediyecilik hizmetlerindeki çarpıklığı eleştiriyordu. Ben de arayıp tebrik ettim. Sonra dedim ki; 'Bayburt ile ilgili bir şeyler yapalım.' İstişare sonunda dernek kurmaya karar verdik. Bu kararımızı Akın Bey ile de paylaştım. Görüşlerini bildirmesini rica ettim. Dışarıdan destek olabileceğini söyledi ancak ben aktif olmasını rica ettim. O da kabul etti ve bu işe başlamış olduk. Çok da iyi oldu. Tek başıma bu işin üstesinden gelemezdim. Akın Bey ile birbirimizi tamamlayan özelliklerimiz var. Bende girişimcilik; onda yöneticilik... Çok güzel bir ekip olduk ve çok şükür on birinci yılımızı doldurduk.

Derneğimizi 8 ay araştırma ve istişare sonucunda kurduk. Ankara, İstanbul, İzmir, Kayseri, Bayburt, Konya, Erzurum gibi şehirlerimizdeki hemşerilerimiz ve kardeş derneklerimizle toplantılar yaptık.

BAYPROJE bir düşünce kuruluşu... Diğer Bayburt dernekleri ise hemşeri dernekleri... Aramızdaki en büyük fark işte bu!"

Bayproje'nin İlginç Amblemi

Bayburt sivil toplum hayatına yeni bir soluk kazandıran BAYPROJE'nin ilginç ambleminde, Bayburt Kalesi önünde birbirine sarılıp bar oynayan insanlar var. Yıldız, amblemin ifade ettiği anlamı *"Ahmet Bey, Akın Bey ve ben bu amblem için çok çalıştık. Son haline tasarımcımız Ahmet Çağıldak getirdi. Bar oynayanlar aynı zamanda Bayburt Kalesi'ne de benzer. Kültürümüzü, birlik ve beraberliğimizi çok güzel yansıtan bir amblem oldu."* şeklinde açıklamakta...

Derneğe ilk üç yıl Rifat Yıldız, sonraki altı yıl da Akın Bayrak başkanlık yapmıştı. Halen başkanlığı Yıldız yürütürken, Bayrak da başkan vekili olarak yönetimde yer almakta.

Gururlandıran Matematik Atölyesi

Rıfat'ın ortaokuldaki öğretmeni Macit Gür ona iyi bir temel atarak matematiği çok sevdirmişti. Yıllar sonra ülkenin değişik yerlerinde "Matematik Atölyeleri" kurmaya çalışan Rıfat Yıldız'a göre *"Matematik bilimlerin teknik dili, anası... Türkiye'de en büyük eksiklik de bilime dayalı teknoloji üretmemektir. Matematik bu anlamda büyük önem kazanıyor. Bunun için bilimsel faaliyetlere ihtiyaç var. Bu ihtiyaçların en önemli girdisi de yine matematik. Ama ülkemizde matematik öğretimi de maalesef ezbere dayalı ve sağlıklı değil!"*

Bayburt'ta İlk Matematik Atölyesi Kuruluyor

Yıldız'ın kafasında hep toplumsal bir hizmet yapma arayışı vardı. Öncelikle matematikle ilgili bir proje hazırlamak ve bunu da dernekleri BAYPROJE çatısı altında yürütmek istiyordu. Zira OECD ülkeleri arasında yapılan PISA matematik sınav sonuçlarına göre öğrencilerimiz hep geri sıralardaydı.

Bunun için ilk olarak bir yere ihtiyaç vardı. Memleketi Bayburt'ta bir mekân satın almak amacındaydı. İlk düşündüğü yer ata yurdu Gez Hanlarıydı. "Bayburt Gez Köyü Matematik Hanları" adında bir matematik eğitim/seminer merkezi açmayı plânlıyordu. Yaptığı etüdler ve akrabalarıyla görüşmeleri neticesinde köyünün pek uygun olmadığı anlaşıncıya rotayı Bayburt merkeze özellikle de Çoruh nehri kıyısına çevirdi.

Emekli olduğu yıl Çoruh kenarında yine bu hayalle dolaşırken bir yer buldu. Emekli ikramiyesiyle hemen satın aldı.

Yeri arkadaşı Akın Bey'e de gösterip onayını aldıktan sonra "Matematik Atölyesi" kurmaya ve Bayburt'a hizmet etmeye karar verdiler. 'Geleceğin yıldız matematikçileri Bayburt'tan çıksın' istediler.

"İki ay literatür taraması yaptık. Kayseri'de birçok dershaneci ve Milli Eğitim Müdür Yardımcısı İlyas Yıldırım Bey ile görüştüm. İSTEM Koleji'nden Haluk Güzel Bey çok yardımcı oldu. Halûk Beyi bana öneren de üniversitede İngilizce hocası olan arkadaşım Halil Yücel'di. Fen Lisesinin matematik öğretmeni Ergün Erdoğan ve Kayseri BSM öğretmeni Dr. Eray Demirçelik ile görüştük. Ardından Akın Bey vasıtasıyla TÜZDEV yetkilisi Bayram Sevgen ile buluştuk. Bu vesile ile eğitim danışmanları kurulu kurduk. KTÜ ve ATAÜNİ eğitim fakülteleri matematik öğretim üyelerinin de destekleriyle matematik öğretmenlerine seminerler verdik. İki ay süreyle hazırlık yapıldıktan sonra atölyenin öncelikli olarak fizikî şartlarını düzenledik. İç donanım, finansman gibi konuları hallettik.

Sponsorlar bulduk. Bayburt Belediye Başkanı iç donanımına büyük katkı sağladı.

Daha sonra Kapadokya'da ve İzmir Çeşme'de de Matematik Atölyeleri kurulmasına vesile olduk. Bu projemizi yurt sathına yaymaya başladık. Pandemi sebebiyle Kapadokya'daki atölyemiz faaliyetlerine ara verdi ancak Bayburt'ta ara vermedik. Uzaktan eğitim ile devam edildi."

Araştırmaya devam...

Yeri belirleyip satın aldıktan sonra araştırmalarını hızla derinleştiren Yıldız, kafasındaki fikirleri ve arayışlarını 28 Mayıs 2017 tarihinde günlüğüne yazmıştı;

"Matematik Akademi ve Atölyesi" (isim henüz tam oturmadı) projesiyle ilgili araştırmaya devam ediyorum. Son bir hafta içinde, internette taramalar yaptım. Ali Nesin'in ve Nesin Yayınevi'nin matematik konulu yayınlarını; Ali Nesin tarafından 2003'de yayınlanmaya başlamış ve 2015'de yayını durdurulmuş olan 'Matematik Dünyası' dergisinin bütün sayılarını sipariş ettim ve ertesi günü hepsi geldi. Okuma sırası yaptım ve büyük bir heyecanla başladım okumaya. Yeniden matematik öğreniyorum. Matematik konulu makaleleri, pür matematik olmayanlarını okuyorum. Anlayabildiğim kadar anlıyorum. Yorulmadan okuyorum. Almanya'da üniversite öğrenciliği döneminde matematik dersinde zorlanmamın önemli bir nedeni de, bizim lise müfredatında henüz modern matematiğin yer almamasıydı. Bu nedenle istatistik dersinde de zorlanmışım.

Galiba geçmişten kaynaklanan söz konusu matematik bilgi ve becerilerimin noksan olması, beni yeniden matematik öğrenmeye daha çok teşvik ediyor. Yeni bir şeyi öğrenmenin, iyi bir şey olduğuna inanıyorum ve heyecanla okuyor, öğrenmeye çalışıyorum.

Tekrar Eden Değil Başlatan

O, hayatı boyunca, öncülük eden bir akademisyen olarak iz bıraktı. İzinin üzerinden yüzlerce öğrencisi yürüdü. Görev aldığı her birimde, kendisinden sonra geleneksel hale gelen pek çok uygulama, toplantı, kongre, sempozyum ve çalıştay plânlayıp başarıyla gerçeğe dönüştürdü.

"Yenilikçilik, inovasyon kavramı benimle örtüşür. Toplum için yaptıklarını eleştiriye de açıyoruz. Bu biyografideki amacımız da o. Ne yaptım yazıyorum ancak ne yapamadığımı da yazılmalı!"

***BAYPROJE yol arkadaşları Akın Bayrak ve Ahmet Çağıldak ile
İstanbul Fahri Otel’de, 2011***

BAYPROJE Bölgesel Yenilik Toplantısından, 2012

Bayburt STK'ları Eşgüdüm Toplantısı, 2015

Bir bilimsel toplantı sonrası Bakı Müzesini ziyaret, 2016

Bayburt Matematik Atölyesinde ortaokul matematik öğretmenlerine yönelik eğitimcilerin eğitimi semineri, 2018

Bayburt Matematik Atölyesi öğrencileri zeka oyunları dersinde, 2016

Emekli ikramiyesiyle satın alıp Matematik Atölyesine tahsis ettiği mekân

Matematik Atölyesi Öğretmeni ve Öğrencileri, Ekim 2018

BAYPROJE Liselerarası 8. Öykü Yarışması Ödül Töreni, Haziran 2018

ONUNCU BÖLÜM

YAZILI KÜLTÜRÜ ÖNEMSEMESİ

Sivil Toplumculuğu, Çevreciliği

Erciyes Üniversitesi bünyesinde Kayseri Araştırma ve Uygulama Merkezi'ni (KAYHAM) kurdu. Amacı; Kayseri hakkında bugüne kadar yazılmış tüm eserleri bir merkezde toplamak ve bundan sonra yazılacak eserler ile Kayseri'nin sosyal, kültürel, tarihi, ekonomik temel verilerini, göstergelerini, yapısal özelliklerini sürekli, düzenli ve yazılı olarak takip altına almaktır. Halen bu merkez geniş arşiviyle araştırmacılara ve meraklılarına hizmet veriyor.

Henüz üniversite öğrencisi iken Hamburg'da Türk Ocağı'nın kuruluşuna önyak oldu. (1977) Bu köklü kuruluş halen aynı şehirde güzel hizmetlerini sürdürmekte... Kayseri'de "Ali Dağı Yürüyüşçüleri ve Çevre Koruma Derneği"ni hayata geçirdi. "Bayburt Bilgi Paylaşım ve Proje Üretim Derneği" BAYPROJE ile Bayburt şehrinin sivil toplum hayatına yeni bir soluk kazandırdı. "Bayburt Çoruh Nehri Rehabilitasyon Çalışmaları Destekleme Platformu"nun kurucuları arasında yer alarak, çocukluğunda sularında yüzmeyi öğrendiği bu güzel nehrin yanlış uygulamalara kurban edilmemesi için çaba sarf etti. Bayburt Lisesinin 50. kuruluş yıldönümü vesilesiyle bir platform kurulmasına ve aralarında kendisinin de yer aldığı "İlk Mezunlar Buluşması"nın gerçekleşmesine vesile oldu. Son olarak da 'Gez Hanları Ekolojik Tarım Deneme ve Üretim Merkezi'nin amaçlarına uygun faaliyetlerde bulunabilmesi için bir dernek kurdu.

Hatırat ve Biyografilere Verdiği Önem

Yıldız'ın en belirgin özelliklerinden birisi toplumsal hafızaya büyük önem vermesi ve bu konuda kendisine düşen görevi yerine getirerek her çalışmasını mutlaka kayıt altına almasıdır. Aslında bu onun tarihe iz düşme aşkıdır. Bu yüzden görev aldığı her kurumda ve şehri Bayburt'ta Arşiv-Dokümantasyon Merkezleri ile gelişmiş kütüphanelerin kurulması için çaba sarf etmekte. Özellikle memleketi konusunda âdeta bir "Bayburt Vakanüvisi" gibi çalışmakta.

“Her türlü toplantımızdan sonra bir ısrarımdan hiçbir şekilde taviz vermedim, o da şudur: Gerçekleştirdiğimiz hemen hemen her toplantının tebliğ ve tartışmalarını kitap haline getirdik, ilgililere gönderdik. Çünkü biliyoruz ki, düşünce ancak yazıya döküldükçe ve ilgililer tarafından değerlendirilebilme imkânı sağlandıkça test edilebilir ve böylece bilimsel özellik kazanabilir. Dolayısıyla kitap olarak yayınladığımız seminer tebliğlerini, araştırmacılar ve meraklılar için faydalı kaynak olma özelliğine kavuşturduğumuzu umuyoruz.”

Anıların Dinamizmi

Rıfat Yıldız, bu tarihe ve hayata iz bırakma aşkını mutlaka ailesine de uygulamak istiyordu. Nitekim rahmetli babasının sağlığında, dedelerinin ve babasının hayat hikâyelerini yazmayı/yazdırmayı ve kitaba dönüştürmeyi düşünmüştü. Amacı, ailesinin geçmişi hakkında, özellikle akraba ve aile dostlarının ayrıntıları okuyarak öğrenmelerine katkıda bulunmak, unutkanlıkların nesiller arası yaratacağı muhtemel kopuklukları önlemek ve yazının kuvvetlendirici etkisinden yararlanmaktı. Ona göre, bu devamlılığın sağlanabilmesi ise ancak ikinci ve üçüncü nesillere bırakılmış, birlikte yaşanmış sözlü ve/veya kayıtlı anılarla mümkün olabilmekteydi. Diğer bir ifadeyle “sulana bilir anıların” veya sulanması gereken anıların varlığı, ailelerin ve dolayısıyla toplumların devamlılığını sağlayan hayatın dinamik unsurlarıydı.

Yıldız, ata-dede-torun iletişiminde yazılı bir köprü kurmak, manevi bağları koruyup kuvvetlendirmek istiyordu. Bu amaçla örnek alabileceği biyografik eserleri okuyordu.

“Dün okumasını tamamladığım Engin Noyan’ın ‘Oma’ isimli anı-biyografi kitabını ikinci kez ve lezzet alarak okudum; kitaptaki Oma’nın çok kültürlü ailesinde, duygu dolu ve mantıklı aile ilişkilerini nasıl suhûletle yürüttüğünü büyük bir takdirle okudum, hayran kaldım.”

Bu kapsamda rahmetli babası Murat Yıldız’ın hayatını da bir yazar dostu vasıtasıyla “Lazoğlu Murat/Doludizgin Bir Hayat” ismiyle kitaplaştırmıştı. Kitabın finalinde yer alan yazısında, bu ilk denemenin ardından daha iyilerinin gelmesini arzu ettiğini belirterek görüşlerini şöyle ifade etmişti;

“Ruhumuz şâd olur”

“Ailemizin üyeleri, yakın akrabalarımız, eğer bu kitabı beğenir de bir nesil sonra yeni bir aile hikâyesi yazarlarsa veya yazdırırlarsa, bana göre iyi bir iş yapmış olurlar. Hatta bu kitabı beğenmeseler de, onlar daha kapsamlı ve daha niteliklisini yazmayı/yazdırmayı denerlerse, daha çok mutlu olurum.

Böyle bir davranış, aile fertleri içinde yazmak, kayıt altına almak, görsel ve işitsel araçlarla yaşadıklarımızı tespit etmek ve korumak alışkanlığını da geliştirmiş olur ki, bu da biz Türk toplumunun önemli bir noksanının tamamlanmasına katkı yapmış olur.

Belki birçok aile üyemiz çeşitli ve değişik açılardan aile üyelerimizin hikâyelerinin yazılmasına vesile olacaktır. Ninelerimiz ve analarımızın hayat hikâyelerinin yazılması, erkeklerin hayat hikâyelerinden daha anlamsız olmaz. Hatta daha çok anlamlı olur. O zaman öbür dünyaya göç etmiş olsak bile, bizler bu boşluğun doldurulmuş olmasından çok büyük mutluluk duyarız. Ruhumuz şâd olur. Çünkü analarımızın ve ninelerimizin üzerimizdeki emeklerinin daha büyük olduğu inkâr edilemez bir gerçektir.

Rahmetli babam Murat Yıldız çok hareketli bir özel hayat yaşamıştır. Anamız fedakâr cennetmekân Binnaz Hanım, aile içinde çocuklar arasındaki dayanışmayı sağlamış ve dışsal olumsuzluklara karşı kol-kanat gererek korumuştur.

Ailemizle ilgili bundan sonra, evlatlarımızdan veya torunlarımızdan hangisi, yeni bir aile hikâyesinin yazılmasını gerçekleştirir, bilemiyoruz. Bir şekilde devam ettirilerek bu işin süreklilik kazanması çok faydalı olur. Böylece ailemiz ve yakın çevremizin aidiyet bilincine ve tarihi/kültürel ufku da önemli bir katkı sağlamış oluruz.

Belki de yeni bir aile hikâyesi türü olarak, yaşadığımız mekânların/coğrafyanın anlatılmasını hikâyelerimize konu olarak seçeriz. Neden olmasın?

Aile hikâyelerimizin sürekliliğinin sağlanmasında, eğitim sürecindeki çocuklarımızın gözlem ve yazma yeteneklerinin ve okuma alışkanlığının geliştirilmesinin belirleyici olduğunun altını bir kere daha çizerek, bu hususun ebeveynler tarafından önemsenmesinin geleceğimiz açısından çok anlamlı bir görev ifası sayılabileceği kanaatini taşıyorum” (Aydın, 2013: 199-200).

Yazmanın Üniversite Öğretimindeki Önemi

Yıldız, “Bir Kurucu Dekanın Anıları ve Deneyimleri” isimli kitabında da, yazmanın üniversite öğretimindeki önemini kaleme almıştı;

“Üniversiteler öğretimin vazgeçilmez niteliklerden bir tanesi, belki de en önemlisi öğrenciye düşünme, sorgulama ve araştırma becerilerinin kazandırılmasında, geliştirilmesinde yardımcı olmaktır. Konuşmak, dinlemek, gözlemek ve yazmak gibi düşünme yollarından en verimlisinin yazarak düşünme olduğunu biliyoruz, çünkü yazarak düşünce geliştiren kişi kavramları kullanırken

daha seçici davranır ve kendini denetleyerek düzeltme şansına sahip olur. Sorgulama faaliyetinde ise düşünen insan, olayları 'neden?, nasıl? ... gibi' sorularla olayların arkasındaki sebep-sonuç ilişkisini "acaba doğru mu?" eleştirel bakış açısı ile ortaya koymaya çalışır.

Bu düşünme ve sorgulama becerilerinin belli bir konuda, yeterli bilgi toplamaya dayanarak ve toplum yararına, bir problemin anlaşılmasına ve/veya çözümüne yönelik yazarak uygulamaya dönüştürülmesi araştırma adını almaktadır" (Yıldız, 2012: 65).

Günlük Tutması

Rıfat Yıldız'ın yazılı kaynaklara verdiği önemin en güzel göstergesi, yıllardır günlük tutarak anılarını, duygu ve düşüncelerini kayıt altına almasıydı.

2 Mayıs 2016 tarihinde günlüğüne yazdığı "Arayışa Devam" başlıklı yazısında niçin bu işe giriştiğini açıklıyordu;

"Günlük bir şeyler yazabilmiş olmak beni çok rahatlatıyor. Daha düzenli, planlı-programlı ve dolayısıyla daha verimli çalışabiliyorum. Bir şeyler yazdıktan sonra oku-oku-oku... Sonuç çok verimli olmuyor. Bir şekilde uygulamaya dökülmesi gerekiyor, insanın okuduklarında edindiği bilgileri değerlendirmesi ancak böyle anlamlı oluyor. Kendi kendimize olayları tartışmak ve analiz etmek, tek başına yeterli olmamaktadır. Yazmak, birileriyle paylaşmak işin esasını oluşturuyor. Uygulamaya dökmek, test etme imkânı da yarattığı için, yazmak, paylaşmak, eleştiri almak, varlık sebebimiz oluyor, galiba. Bu nedenle her gün bir şeyler yazmak; yaşadıklarımızı, gözlemlerimizi kâğıda dökmek çok faydalı olacaktır, kendi adıma."

ON BİRİNCİ BÖLÜM

ÖZEL İLGİ ALANLARI

Ağlatan Türküler

Rıfat Yıldız, çalışırken daha çok, yormayan enstrümental müzik dinlemeyi seviyor. Türkülerle arası çok iyi... Özellikle sanatçı Cengiz Özkan'ı çok beğeniyor. Onun okuduğu bazı türkülerin kendisini ağlattığını söylüyor.

“Bu sabah hasretlik bastı. Hüzün dolu bir hasretlik, derin düşüncelere götürdü beni. Eve döndüğümde, Cengiz Özkan'ın ‘Değme felek ...’ türküsünü dinledim ve ağladım. İsteyerek ağladım. ‘Efkâr’ türküsünü dinledim, yine ağladım. Cengiz Özkan'ı dinlediğimde ağlarım; onun yanık sesi, kılcal damarımdan giriyor. Ağlamak rahatlatıyor beni. Özlediklerimle hasret gideriyorum gibi geliyor, bana.” (Günlüğünden...)

“Asi Küheylan”

Çoğu zaman enstrümantal ve dinlendirici müzik eşliğinde çalışıyor. Bu konuda zaten internetin sunduğu imkânlar sonsuz gibi...

“Ağlamak istediğim zaman Cengiz Özkan'ı; coşmak, kükremek ve bir yerlere içimden mesaj vermek istediğimde ise rahmetli Hayaloğlu'nun “Ben asi bir küheylanım” şiirini dinliyorum;

*Asi bir küheylanam,
El süremezler yeleme!
Bırak yırtılayım, bırak
Gem vurma benim dilime!..”* (Günlüğünden)

Eşile Ortak Şarkıları

Türk Sanat Müziği seven eşi Gülsevil Hanım ud çalıyor, kendisi de ona eşlik ederek şarkı söylüyor. Bir de ortak şarkıları var: *Bir bahar akşamı rastladım size/Sevinçli bir telâş içindeydiniz.* Güftesi Fuat Edip Baksı'ya, bestesi Selahattin Pınar'a ait olan bu güzel şarkının sözlerini Rıfat Bey her gün eşine şiir olarak da okumakta.

Odasındaki Çalışma Tezgâhı

İddialı olmamakla birlikte mütevazı bir tespih ve köstekli saat koleksiyonu var. El becerisi yüksek olduğundan evde ufak tefek tamirat yapmayı da seviyor.

“Emekli olunca boş durmamam özellikle el becerisi gerektiren bir şeyler yapmam gerektiği düşüncesindeydim. Malum, Endüstri Meslek Lisesinde bir yıl okumuşluğum ve tezgâhta çalışma kültürü almışlığım var.

Hemen oğlumun odasına bir çalışma tezgâhı kurdum. O oda aynı zamanda benim çalışma odam oldu. Daha sonra bu tezgâhı Hisarcık'ta kiraladığımız bağ evine götürdüm. Takım çantam, mengenem vardı. Ufak tefek bir şeyler yapmaya çalıştım.

Bağda gezerken alıç, elma, erik gibi ağaçların budaklı kısımlarını toplardım. Eve gelince bunları tezgâhımda bir dizi işleminden geçirirdim. Bazen kendime sopa yapardım. Nitekim yürüyüş yaparken mutlaka budaklı sopa kullanırım.”

Kendi kaleminden çalışma odası

Çalışma odasında kendisini zaman zaman filtreli sütlü kahve ikramı ile ezgerten (Bayburt tabiriyle, ağırlayan, ikram eden) Yıldız'ın kaleminden çalışma odası;

“Mart 2014 itibariyle üniversite lojmanındaki dairemizi boşalttık ve Çaybağları/Erenköy Caddesi'nde kiraladığımız bir villaya taşındık. Çalışma odam birinci katta, Erciyes'e/güneye, aynı zamanda çam ağaçlarının bulunduğu alana ve çocuk parkına bakıyor. Pencereden bakışta odamın önü açık ve seyranğâh bir konumu var. Gündüzleri pencerenin tül perdesini açıyor ve zaman zaman görkemli Erciyes'i seyrediyorum. Odamın bir de yine Erciyes'e bakan bir balkon var, ancak onu hanım daha çok çamaşır kurutmak için kullanıyor. Bu balkonun meyve sebze kurutulması gibi önemli bir işlevi de var.

Çalışma odamın girişi, güney sol köşeden. Girişte ve hemen sağ duvara sırtım gelecek şekilde çalışma masam ve ayrıca sağımda yazıcının ve kahve-çay teşkilatımın bulunduğu ikinci bir masa yer almaktadır. Çalışma masamın üzerinde bilgisayardan başka delgeç, tel zımba, kalemlik, not blok, birkaç müzik CD'si ve benim oturuşuma göre sol tarafımda ise, elimdeki çalışmalarla ilgili bazı kaynaklar bulunmaktadır. Odamın sağ duvarı neredeyse tamamı kütüphanemin bir bölümüyle kaplı. Bu kütüphanemi, Atatürk Üniversitesi'nde asistan iken rahmetli babamın ısrarı üzerine istifa edip müteahhitlik işlerinde çalışmak

üzere Ankara'da yaşadığımız üç yıllık sıkıntılı yıllarımızda Siteler'deki mobilyalara yaptırmıştık. Alt bölümü sürgülü kapaklı, üst bölümü ise cam kapaklı; cam kapaklarını, Ankara'daki üç yıllık maceradan sonra, tekrar Erzurum'a asistanlık işime yeniden döndüğümde, Tortumlu Mustafa ustaya yaptırmıştım. Sol duvardaki kitaplıklar açık, üç parça, iki metre yüksekliğinde ve duvarın yaklaşık yarısını kaplıyor. Bu duvarda dedemin de dahil olduğu, babam ve biz dört erkek kardeşin Bayburt resmi üzerine yerleştirilmiş çerçeveli bir fotoğrafı, anamın ve babamın bakır üzerine işlenmiş resimleri, Bayburt'un çeşitli dönemlerinden çerçeveli resimler ve bir de rahmetli babamın Bayburt orta okulundan almış olduğu diploması, çerçeveli olarak asılı.

Çalışma masamın karşısında iki berjer koltuk ve sağda kütüphanenin önünde, yaklaşık 35 yıl önce Erzurum'da iken satın aldığımız, çok sağlam ve kaliteli, ikili bir Kelebek Mobilya kanepesi yer alıyor. Koltukların ve kanepenin aralarında, üzerlerinde günlük okuduğum dergi, kitap, gazete ve araştırmalarım ile ilgili çeşitli kaynakların bulunduğu, iki sehpa ve bir gazetelik bulunuyor. Bu kaynakların zaman zaman elden geçirilmesi, gazetelerin atılması, dergilerin yerlerine kaldırılması ve okumadığım veya gerekli bilgilerin alındığı kitapların raflarına kaldırılması önemli birer iş oluyor. Bunlar arasında ayrıca fotokopiler de var; bunların işlevi kalmamış ise dönüşüme atılması, korunması faydalı ise ciltlenmeleri veya klasörlere arşivlenmeleri gerekiyor. Bu sehpalarda ayrıca bir ay içinde savunması yapılacak bir doktora tezi ve tamamlanma aşamasına gelmiş ikinci bir doktora tezi de okunmak üzere yüzüme bakıyorlar. Tezlerden birisi, ekonomik büyüme ve dış ticaret ilişkisini ele alıyor. Diğerinin konusu ise, seçilmiş İrlanda, İtalya kalkınma ajansları deneyimleri çerçevesinde, Türkiye Çukurova ve İzmir Kalkınma Ajanslarının değerlendirilmesi ile ilgili.

Arkamdaki duvarda 75 cm eninde ve 150 cm boyunda bir İstanbul haritası, 30 cm eninde ve 100 cm boyunda çerçeveli eski bir Kayseri fotoğrafı; birisi cep saati ve diğeri tespitlerimin sergilendiği, 45 cm en ve 100 cm boyunda iki tane niş asılı. Bu işe, koleksiyonculuk denilebileceğini zannetmiyorum; benimki bir araştırmacılığa dayanmayan, her ikisinin teknik bilgilerinden uzak acemice ve süs amaçlı geçici bir hevesten kaynaklanmaktadır.

Ve odamın en işlevsel unsuru olan çalışma masama gelince; eni 60 cm, boyu 100 cm; 5x30x45 cm ölçüsünde iki tane çekmecesine var. Ayakları tahta, üst tabiiyesi duralit, çekmecesine ise duralit ve tahtadan yapılmış. Etrafı açık olan bu masayı esasen Tolgahan ve Manolya'nın odaları için, en az 25 yıl önce, Erzurum'da rahmetli kayınpederim Necip Çadırcı'nın tavsiyesi üzerine, sanayide, bir binanın yarım bodrum katında mütevazı bir atölyesi olan, Tortumlu Ali

Usta'ya yaptırmıştım. Erzurum'dan Kayseri'ye taşındığımız 1994 yılında, çocukların odalarını ayırıp yeniden döşediğimiz için, minik masa da pasif ve mahzun bir şekilde bizim yatak odamızda öylesine duruyordu. Benim çalışma odamda yeniden asıl işlevselliğini kazanan masanın, artık benim çalışma masam olarak, odama yakıştığını hanım ve çocuklarım da söylüyorlar. Ben onda çalışırken Erzurum anısı dolu büyük bir mutluluk duyuyorum.

Odamin tabanında yaklaşık 2x3 m. ebadında Erzurum'da Rus pazarından satın aldığımız bir kilim serili. Berjer koltukların arasında yer alan sehpa mermer satranç takımının sehpası. Onu Atatürk Üniversitesi'nde bekâr asistanlık dönemimde, Ankara'da Tunalı Hilmi Caddesi'nde annem ve babamı ziyarete gittiğim bir pasajdan satın almıştım. Satranç oynama kültürümüz zayıf olduğu için, mermer satranç sehpasını daha ziyade günlük okuduğum kitaplarımı el altında bulundurmak amaçlı kullanıyorum.” (Günlüğü, 26 Eylül 2015)

Karışık Okumalar

Yıldız, zengin kütüphanesine aldığı çok sayıda yeni kitap ve dergiyi karışık olarak okumayı seviyor. Ancak, paralel olarak okuduğu kitapların sayısı birden beşe, altıya çıkınca özeleştiri yapıp sebebini düşünmeye başlıyor.

“Her bir kitabı çok kısa zaman elimde tutuyorum. Hemen değiştirmek başkasını okumak istiyorum. Onu da kısa zamanda değiştiriyorum. Çok savruk bir vaziyetteyim galiba... Şu anda en rahat okuduğum, haftalık ‘Herkes İçin Bilim ve Teknoloji’ dergisi. Demek ki bulunduğum psikolojik durumuma en uygun yazıları onda buluyorum. Açıkçası bu teşhis doğru sayılır mı onu da bilemiyorum.

Evet, bu şekilde bir okuma alışkanlığı, acaba bir dağınıklık göstergesi değil mi? Yoksa geçmişten gelen birikmiş bir okuma doyumsuzluğu mu bende? Acaba bir mesleki gereklilik mi? Belki de çok telde oynama ve belli şeylere odaklanamama gibi bir sorunum var... Galiba yapımda acelecilik var; birçok şeyi bir arada yapmak istiyorum. Ama içselleştirmeden, ayrıntıya inmeden, belli sonuçlar çıkarmadan, ilişkiler kurmadan ve okunanlardan yeni şeyler üretmeden, birçok şeyin bir arada okunması bir anlam ifade eder mi? Bilemiyorum. Ama bol ve çeşitli okuyarak düşünce dinamizmini koruduğumu itiraf etmeliyim. Bu kadar çeşitli okumasam, acaba düşünce üretme yeteneğime zarar vermez miydin? Entelektüel huzurum kaçmaz mıydı?” (Günlüğünden...)

Rifat Yıldız günlüğünde, heyecanlanarak aldığı ama birini bitirmeden diğerine geçtiği kitaplardan örnekler veriyor;

“Evde okuma ve yazma işlerimi genellikle sabahları erken vakitlerde ve hafta sonları yapıyorum. Aynı anda çok sayıda kitap ve makale okurum. Ayrıca Cumhuriyet Gazetesi’ni, Bilim Teknik ekinden dolayı cuma günleri düzenli olarak satın alırım. Bir de kampüsteki satıcının benim için özel olarak cumartesi ve pazar hariç hafta sonları kapalı olduğu için ayırdığı, Dünya Gazetesi’ni alırım.

Şu anda dört ayrı kitabı paralel olarak okuyorum: Elif Şafak’ın ‘Sakız Sardunya’sını, Özden Aslan’ın ‘Aklını Arayan Çocuk’unu; Aziz Nesin’in ‘Okuma Güncesi’ni ve Haluk Dursun’un ‘Nil’den Tuna’ya Osmanlı’sını... İlk iki kitap çocuk romanı; onları torunlarıma bırakmak için satın aldım ama önce ben okumak istiyorum. Hem çocukluğumdan kalan okumama boşluğumu gideriyorum, hem de özellikle kitaplarda kullanılan dilin torunlarım için anlamlı olup olmayacağı hususunda bir kanaat sahibi olmak istiyorum.

Okuduğum son kitabı, ‘Hüzün Turizmi’ konulu yüksek lisans tezi yazan Selçuk isimli meraklı bir öğrencimin elinde gördüm. Merak ettim, elinden Haluk Dursun’un ‘Nil’den Tuna’ya Osmanlı’ isimli kitabı rica ettim ve hemen ‘İçindekiler’ bölümünü okudum. İlğimi çekince hocalık yetkimi kullanarak bedelini öğrencime verdim ve kendisi için yenisini satın almasını söyledim. Bu kitap bana Osmanlı nostaljisi yaşattı.

Kayseri Park’taki D&R sık uğrağım mekânlardandır. Son gittiğimde Haluk Dursun’un ‘İstanbul’da Yaşama Sanatı’ ve ‘Osmanlı Coğrafyasına Yolculuk’ kitaplarını da satın aldım. Onlar da öncelikle okunacak kitaplar olarak okuma koltuğumun yanındaki sehpanın üzerindeki yerlerini aldılar. Haluk Dursun ‘Bir yerin coğrafyası bilinmeden oranın tarihi doğru olarak yazılamaz ve anlatılamaz.’ sözünün doğruluğunu teyit edercesine çok güzel gezerek, görerek ve araştırarak anlatıyor. Okuyucuyu heyecanlandırıyor, meraklandırıyor. Gidip oraları görme arzusu yaratıyor.” (Günlüğünden...)

Nisanın hayatındaki önemi

İngiliz şair Thomas Stearns Eliot “Nisan ki, ayların en zalimidir” dese de, bu ayın onda apayrı bir yeri var. Hayatında çok anlamlı şeylerin yaşandığı ay olmuş nisan... Onun için ilkbahar mevsiminin bu ikinci ayını, çok bereketli ve iyi haberlerin bol olduğu bir ay olarak kendince kabul etmiş.

At sevgisi

Yıldız, babasının binek ve koşu atları olduğundan henüz küçük yaşlarda ata binmeyi öğrenmişti. Nitekim Prof. Dr. Şaban Nazlıoğlu da, Yıldız'ın atları çok sevdiğini, Nevşehir'de iken bir at satın alıp çiftliğe bıraktığını, bütün masraflarını kendisinin karşıladığını hatırlatıyor.

Ailece Yaptıkları Kayak Sporu

Bu sporu eşi, oğlu ve kızıyla birlikte Erzurum'da öğrenmiş ve geliştirmişlerdi. Artık hemen hemen her kış Kayseri'de Erciyes'in sunduğu imkânları değerlendirilmeye çalışıyorlar. Tabii, dört kişilik çekirdek bir aile olarak başladıkları ve sevdikleri bu sporu şimdi gelin, damat ve torunlar dahil 11 kişilik geniş bir aile olarak severek yapıyor ve kış/kayak/kızak keyfinin tadını çıkartıyorlar.

Sabahları Erken Kalkma ve Yürüme

Rıfat Yıldız, halen 72 yaşında olmasına rağmen rahmetli babasını örnek alarak sabahları çok erken kalkıp günlük programını hazırlamakta ve eşiyle birlikte yürüyüşler yapmakta. Saat 6,5-7 'ye yaklaştığında, Erciyes'in zirvesine yansıyan ilk güneş ışıklarının yeni bir hayatın tekrar başladığını haber veren coşkusu ve yaşama heyecanı benliğini sarmakta.

Yıldız, yürüyüş yaparken bile teşkilatçılığını, organizasyon yeteneğini koşturmuş, Talas'taki Ali Dağı çevresinde yürüyüş yaptıkları dostlarını "Ali Dağı Yürüyüş Grubu" adıyla bir araya getirmiş. Nitekim dernekleşme kararı aldıktan sonra 20 kişilik komite adına Ali Dağı dostlarına etkileyici bir davet mektubu yollamış.

*“Ali Dağı derler de dağların hası
İndik Hisarcığa yedik kirazı”
Kayseri türküsü*

Ali Dağı Yürüyüşçüleri ve Çevre Koruma Derneği Kuruluyor

Bu çabalar netice vererek “Ali Dağı Yürüyüşçüleri ve Çevre Koruma Derneği” 2001 yılında kendisinin başkanlığında resmen kuruldu. Dostlarından Mehmet Köşker bu süreci anlatıyor;

“Yeni tanıştığımız yıllarda ben iyi spor yapıyor, koşuyor, Ali Dağına inip çıkıyordum. O da dağın müdavimlerindenmiş. O dönemde Ali Dağı’nda spor yapıldığını pek bilen yoktu. Bir ortak nokta daha bulunca dostluğumuz iyice pekişti. Yine onun öncülüğünde biz bir dernek kurduk: Ali Dağı Yürüyüşçüleri ve Çevre Koruma Derneği. Tüm giderleri üç-dört kurucu kendi bütçemizden karşıladık. Hacı Mustafa Kuzucu, Allah rahmet eylesin bugünkü Özal Sarraf’ın sahibi Nurettin Öztürk, ben ve Rifat Hocam. Yukarı Talas’taki üniversite misafirhanesinde ve Sabancı Kültür Merkezinde zaman zaman toplantılar yaptık.

Dağın tepesi dahil çok güzel mıntıka temizliği gerçekleştirdik. Kamyon kamyon çöp topladık. Çevresine çam diktik. Dönemin Talas Belediye Başkanı Sayın Orhan Say bize büyük destek verdi. Özellikle tankerlerle ağaçların sulanmalarını sağladı. Derneğimize Kenan Uçar arkadaşımız, öz amcam rahmetli Muzafer Köşker ve rahmetli Sami Say’ın da çok büyük emekleri geçti. Bilfiil ağaçları suladılar.”

Derneğin ilk bildirisi

Yeni kurulan derneğin yönetimi 18 Haziran 2001 tarihinde ilk bildirisini yayınlayarak, çevre dostlarını yapacakları faaliyetlere davet ediyordu. Bildirinin son cümlesi ise ilk davet mektubunda olduğu gibi Kayseri’de çok kullanılan “İşin rast gelsin arkadaş!” temennisiyle bitiriliyordu.

Dernek üyeleriyle, sağında Ümit Bozacı, solunda Mustafa Karaca ile

"Sevgili Alıdağı ve Çevre Dostu!

Biz, tabiattan aldığımızın karşılıksız olmaması gerektiğine inanan ve bunun için tabii çevrenin korunmasına katkıda bulunmak zorunluluğunu duyan çeşitli mesleklerden genç, ihtiyar; kadın, erkek insanlarız. En önemli müşterek özelliklerimizden birisi yürüyüş sporu yapmaktır

Amacımız, tabii çevrenin bizim malımız olmadığı gerçeğinden hareket ederek, bizden sonraki nesillerin, çocuklarımızın ve torunlarımızın da tabiattan faydalanma haklarının olduğunu kabul etmek ve ona saygılı davranma şuur ve alışkanlığını kazanma yolunda gayret göstermektir.

Bilindiği gibi, atalarımızın ürettikleri ve bir fiziki değerler birikimi olarak bizlere bıraktıkları kültürel varlıklarımız mevcuttur. Onlar bizim için hem ilham kaynağı, hem de çok önemli iyi ve kötü tecrübeler birikimi özelliği taşımaktadır. Bu münasebetle tabii kaynakları kullanır ve harcarken, gelecek nesillerin haklarına saygısızlık göstermek istemediğimiz gibi, kültürel değerlerimiz açısından da kimliksizlik hoyrathlığına düşmek istemiyoruz.

Yukarıda açıklamaya çalıştığımız duyarlılığımızı sizlerle paylaşmak arzumuzdur. Ayrıca sizlerin de bu konudaki bilgi ve becerilerinizin bizlerin faydasına sunulmasını bir ikram olarak memnuniyetle kabul ederiz.

Bu çerçevede zaman zaman kamuoyunu yazılı ve sözlü basın vasıtasıyla bilgilendirmek, etkilemek gayretini göstereceğiz. Gerekli hallerde ve gücümüz ölçüsünde tabii ve kültürel değerlerin korunmasında organize edeceğimiz faaliyetlere bilfiil katılacağız. Gruplar halinde, özellikle yürüyüşler ve gezi turları organize ederek, daha yakından tanışma ve dayanışma fırsatları yaratmaya çalışacağız.

Saygı, sevgi ve muhabbetlerimizi sunarız. İşin rast gelsin arkadaş!"

Cana can katan yürüyüşler

Yıldız, sabah erkenden hep birlikte yaptıkları Ali Dağı yürüyüşlerini, 9 Şubat 2017 tarihinde günlüğüne "cana can katan yürüyüşler" olarak ifade etmiş;

"Ali Dağı Yürüyüşü ve Çevre Koruma Derneği (Alidaçevko); güneş doğmadan yaptığımız Ali Dağı yürüyüşlerinin hayatımda önemli bir yere vardır; o yürüyüşler canımıza can katmıştır. Bu yürüyüşlerle önemli bir geleneği devam ettirmeye çalıştık: rivayete göre: Hazreti Mevlana'nın hocası Seyit Burhanettin Hazretleri dermiş ki; (Kayseri'de yaşadığı zaman) her cuma günü sabah namazından sonra Ali Dağı'na çıkar sıhhat bulurum..."

ONİKİNCİ BÖLÜM

TANIYANLARI

AİLE BİREYLERİ

Gülsevil YILDIZ⁴

İyi Eş, Demokrat Baba!

“Ben Erzurumlu bir Dadaş kızıyım. Uzundere ilçesine bağlı Çamlıyamaç köyünde doğdum. Burası Karadeniz özelliklerini taşır. 2 Temmuz 1960 doğumluyum. Yengeç burcuyum ve burcumun bütün özelliklerini taşıyorum. Duygusal ve evine, ailesine bağlı anaç yapım burcumun özelliklerine tam uyuyor. Eşim ise yay burcu. Hiç uyuşamayan iki burç oldukları söylenir ama çok şükür biz yıllardan beri gayet güzel anlaşıyoruz.

Dağılan çekirdek ailem

Annemin adı Ayşe, babamın adı Necip Çadircı... Babam 2005’te, annem 2008’de vefat etti. Biz üç kardeşтик. Maalesef büyük abimi 2009’da, küçük abimi ise 2017 yılında kaybettim. Dolayısıyla benim haricimde çekirdek ailemden kimse kalmadı.

Eşim ile 1979 yılında Erzurum’da tanıştık. O zaman Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi’nde ikinci sınıfta okuyordum. Rıfat Bey de, fakültemizde yeni göreve başlamış bir asistandı. Bir hocamızın dersine giriyordu. O süreçte tanışmış olduk.

Bu çok önemli kararımızı ailelerimizle paylaştıktan sonra sıra onların birbirleriyle tanışmasına gelmişti. Heyecanlı bir durumdu ve tabii ki ilk intibalar çok önemliydi. Birbirine çok benzer kültüre sahip olmakla birlikte önemli farklılıkların da olduğu iki ayrı aile...

Öğrenciyken evlendim

Eşimin ailesi ile ilk olarak nişan törenimizde karşılaşp tanışmıştık. Benim için oldukça heyecanlı bir andı. Üçüncü sınıfın sonundayken 1980 yılında Erzurum’da bir restoranda kıyılan nikâh ile de evlendik. Düğün yapmadık.

⁴ Rıfat Yıldız’ın eşi.

Dördüncü sınıftayken oğlumuz dünyaya geldi. (1981) Çok şükür, tam kırk bir yıllık mutlu bir yuvamız, mutlu bir evliliğimiz var. Neredeyse yarım asra merdiven dayadık.

Mutlu evliliğin sırrı var mıdır? Sevgimizin yanına saygıyı katarak, yardımlaşarak, birbirimizi anlayarak ve tamamlayarak bu yolda yürüdük. Her yolda olduğu gibi bu yolda da taşlar, çakıllar, dikenler, ayırık otları oldu. Mesele onları bertaraf edip yola devam edebilmekte...

‘Gülüm benim’

Rıfat Bey bana evlenme teklif ettiğinde ‘Sana ‘gülüm’ diye seslenmek istiyorum.’ demişti. Sözünü tutarak o günden beri bana ‘gülüm’ diye hitap eder. Ben de resmi ortamlarda kendisine ‘Rıfat Bey’ derim; evde de ‘Rıfatcan’ diye hitap ederim.

Suat Tolgahan ve Damla Manolya isimli iki evladımız var. ‘Suat’ ismi hariçinde diğer isimleri ben koydum diyebilirim. Çocuklarımızın ikisi de evli. Çok şükür, beş tane de torunumuz var. Onlar da, evlatlarımız gibi çift isimliler... Ege Leonardo, Ece Ines, Efe Luis, Kemal Anıl ve Deniz Ali.

Nasıl bir anneyim? Açıkçası bu soruyu evlatlarımın yanıtlamasını isterdim. Anaç bir yapıya sahip olduğumu başta da söylemiştim. Oğlum ve kızım büyüyene kadar iş hayatına atılmadım, onları kendim büyütmek istedim. Çocukluklarında çalışırken bile onları asla ihmal etmedim. Evlatlarımı hep bir birey olarak gördüm. ‘Çocuktur, anlamaz!’ diye bir düşünceye hiçbir zaman kapılmadım. Kendi sorumluluklarını almalarını sağladım. Her anne gibi fedakâr, çocuklarının iyiliğini düşünen, bunun için ne gerekiyorsa onu yapan birisiyim. Ancak biraz otoriter ve disiplinli bir anneyim.

Oğlumuz Ankara Fen Lisesi, kızımız ise İstanbul Fen Lisesi mezunu. Evden çok küçük yaşta ayrıldılar diyebilirim. Manolya, üniversite sınavına hazırlanırken görüşmelerimizde sesi kötü gelmeye başlamıştı. Ters giden bir şeyler olduğunu düşündüm ve ücretsiz izin alıp İstanbul’a yanına gittim. O süreçte üniversite sınavına hazırlanan arkadaşları izin alıp evlerine gitmişler. Manolya okulda yalnız kalmış, sesi o yüzden kötü geliyormuş. Hemen dayalı döşeli bir ev kiraladık. Manolya üniversiteye bu evde hazırlandı. Bu bir fedakârlık mıdır bilemem ama çocuklarım için bunu yaptım.

Ankara yıllarımız

Evlendikten ve ben okulumu bitirdikten kısa bir süre sonra, kayınpederimin yoğun ısrarı üzerine Ankara'ya taşındık ve üç buçuk yıl süreyle yaşadık. Böylece eşimin ailesi ile daha yakın bir iletişim içinde olduk. Bu süreçte birbirimizi daha yakından tanıma imkânımız oldu.

Kayınpederim bizi evimizde pek az ziyaret eder, ancak daha çok telefon açarak 'kızım oğlanı (oğlumuz Tolgahan) al, gel de sevelim' diyerek bizi davet ederdi. Zaman zaman bizleri şantiyelerdeki evlerimizde de ziyaret ederdi. Yine böyle bir ziyarette (Düzce'de) tam öğlen yemek vaktiydi; habersiz, ansızın evimize gelmişlerdi. Kayınvalidem, kayınpederim ve Leman Yengem vardı. Ben de o gün pişirdiğim kuru fasulye, pilav ve salatadan oluşan mütevazı yemeğimizi ikram etmiş, daha iyi bir hazırlığım olmadığı için üzül müştüm. Oysa sonradan kayınpederimin benim mütevazı yaşamımdan hep övgüyle bahsettiğini duymuş, bundan da mutlu olmuştum.

Muazzez Abacı konserine gönderiyor

Kayınpederim şık giyinmeyi, güzel mekânlarda kaliteli yemekler yemeyi, gezmeyi ve eğlenmeyi seven bir insandı. Bizlerin de öyle yaşamasını ister ve bundan da mutlu olurdu. Yine bir gün kayınvalidemin evinde otururken gazetede Ankara Başkent Gazinosunda Muazzez Abacı'nın konserinin olduğunu okudum. 'Bu konsere gidelim' dedik ama 'Nasıl gideceğiz, nasıl izin alacağız?' diye bir umutsuzluk oluştu herkeste... Ama 'Siz hazırlıklara başlayın, sarmaları börekleri yapın, ben izin alırım kayınpederimden' dedim ve akşam eve gelince ona durumu anlattım. Nasıl mutlu oldu, nasıl bir kakhaha atıp, 'aferin kızım, böyle plânları sık sık yapın, gidin eğlenin, bütün masraflarınız benden' diyerek hepimizi mutlu etmişti. Ertesi gün konsere gidip çok eğlenmiş ve kendisine teşekkürlerimizi iletmiştik.

Kayınvalidem Binnaz Hanım kayınpederime 'efendi', kayınpederim de ona 'hatun' diye hitap ederdi. Derin bir sevgi ve saygıyı ifade eden bu hitabetleri beni çok etkilemiştir. Kayınvalidem kayıtsız şartsız kendisini kayınpederime hizmet etmeye adanmış gibiydi, onun bir dediğini iki etmezdi. Sabahın en erken saatlerinde veya gecenin bir yarısında istediği her ne ise onu yapmaktan geri durmazdı. Kendisi zaman zaman bazı konularda eleştirse bile kayınpederim hakkında en ufak kötü bir söz söylenmesine tahammül edemezdi. Bunu da 'ben söylerim ama kimseye bir şey söyletmem' diye ifade ederdi. Çünkü ona büyük bir sevgi ve saygı besliyordu. Kayınpederim de kayınvalideme karşı her zaman çok cömert olmuş ve çok değer vermiştir.

Aile meclisimiz, demokrat babamız

Çocuklar küçükken ayda bir aile meclisimizi toplardık. Büyük masaya yemekler hazırlardım, hep birlikte oturup değerlendirmeler yapardık. Nelerden hoşlanıyorlar ya da hoşlarına gitmeyen neler var, bunları konuşurduk. Geçen gün kızım Manolya evinde bunu yapmaya çalışmış.

Zaten Rifat Bey, çocuklarının fikirlerine ve benim görüşlerime çok değer veren demokrat bir babadır. Evlatları için koruyucu, kollayıcı, biraz da evhamlıdır. Onlara her konuda destek olmak için gayret gösterip önderlik eder. Kısacası onlara çok yakın, çok samimi, çok iyi bir babadır. Tabii iyi de bir eştir.

O bizim cesur yüreğimiz

Eşimin en beğendiğim özellikleri; çok dürüst olması ve duygularından çok akıllı, mantığı ile hareket etmesidir. Güvenilir bir insandır, merhametlidir, çok duygusaldır. Beğenmediğim özelliği ise bazen çok fevrî hareket edip ani kararlar almasıdır. Ben biraz tutucuyumdur, yeniliklere çok açık değilimdir. Rifat Bey ise tam tersi... Girişimcidir, yenilikçidir; aldığı kararı cesaretle uygulamaya koyar. Bu yüzden sizin biyografiyi ben yazsaydım adını 'Cesur Yürek' koyardım.

Pazar kahvaltılarımız özeldir

Rifat Bey, güzel yemekler yemeyi pek sever. Annesi ve ailesi çok güzel yemek yapardı. Ancak ben evlendiğimizde hiç yemek yapmasını bilmiyordum. Zira annem ve babam o tür işler yapmamı istememişlerdi. İş başa düşünce deneyerek tecrübe ettim. Yaptığım her yemeği severek yemeye başladı.

Pazar kahvaltıları ve hafta sonu yemekleri bizim için çok özeldi. Çocuklar küçükken Erzurum'da hafta sonları kayağa giderdik. Kayaktan gelir gelmez sıcak sıcak mantı yerdik. Pazar günlerinin klasiği de Karadeniz pidesiydi.

Ancak eşim yemek pişirmeyi sevmez. Mutfağa yemek yemeye girer, masayı toplar, arada bir salata falan yapar.

Ortak şarkımız

Sanata küçüklükten beri bir ilgim vardı. Özellikle resim yapmayı çok severim. Yağlı boya tablolarım var. Ancak son yıllarda ara verdim. Şimdilerde müzik sevgim ağır bastı. Ud çalıyorum, eşim de şarkı söylüyor. Ben daha çok Türk Sanat Müziğini, Rifat bey de türküleri sever. Cengiz Özkan'ı çok dinler. Bizim onunla ortak bir şarkımız var: 'Bir bahar akşamı rastladım size/Se-

vinçli bir telaş vardı içindeydiniz.' Güftesi Fuat Edip Baksı'ya, bestesi Selahattin Pınar'a ait olan bu güzel şarkının sözlerini Rıfat Bey her gün bana şiir olarak da okur.

Eşimin yoğun mesleki çalışmaları bizi hiç olumsuz etkilemedi. Tam tersine ailemize olumlu tesirleri oldu. Mesela biz çocuklarımıza hiç 'kitap okuyun!' demedik. Ama bizim çocuklarımız çok kitap okurlar.

Erzurum Atatürk Üniversitesinden mezun olduktan yedi yıl sonra (1987) aynı üniversitenin Meslek Yüksek Okulunda Öğretim Görevlisi olarak çalışmaya başladım. 1994 yılından itibaren Kayseri Erciyes Üniversitesi Meslek Yüksekokulunda Yrd. Doç. Dr. olarak görevimi sürdürdüm. Daha sonra Uygulamalı Bilimler Fakültesinde görev aldım. 2019 yılında da Dr. Öğretim Elemanı olarak emekli oldum."

Suat Tolgahan YILDIZ⁵

Her İşini Aşkla Yapan Babam...

"12 Eylül 1981 tarihinde Erzurum'da dünyaya geldim. Elektronik mühendisiyim. Almanya'nın Münih kentinde yaşıyorum. Uluslararası bir elektronik firmasının satış ve pazarlama departmanında çalışıyorum.

Almanya'ya 2004 yılında öğrenci olarak geldim. Yüksek lisansımı babamın lisans eğitimi aldığı Hamburg'ta yaptım. 2007'ye kadar Hamburg'ta idim. 2007'den sonra Münih'e geldim ve o tarihten beri de burada yaşıyorum. 17 yıldır Almanya'dayım. Birkaç seneliğine Asya'ya gittim. Amerika'da bulundum. Ama daha çok Münih'teydim.

Üç ayrı yerde evlendik

Eşim İspanyol asıllı İnes Gonzales-Blanch. Ailesi halen Madrid'te yaşıyor. Ama eşim Sevilla'da doğup büyümüş. O bir Endülüslü... Biz üniversitede okurken Bremen'de tanıştık. Üç farklı yerde ve üç ayrı kültürde evlendik. 2009'da hayatımızı birleştirmeye karar verdik ve 2010 yılında evlendik. Aynı yılın 19 Haziranında Sevilla'da, 26 Haziranında Kayseri'de düğün yaptık. Resmî nikâhımızı da 29 Nisanda Münih'te kıydık. Burada Almanların yaptığı gibi ailemiz ve küçük bir arkadaş grubumuzla kutladık.

⁵ Rıfat Yıldız'ın oğlu.

Çocuklarımız üç dilli

Üç çocuğumuz var. En büyüğü dokuz, ortanca yedi, küçük dört yaşında. Ben evde çocuklarımla Türkçe konuşuyorum. Eşim de İspanyolca konuşuyor. Burada resmi dil Almanca olduğu için onu daha iyi konuşuyorlar. Ben İspanyolca öğrendim, eşim de Türkçe. Çocuklarımız İspanyolca ve Almancayı mükemmel, Türkçeyi de oldukça iyi konuşuyorlar. Neden oldukça iyi? Çünkü ben evde en az diyalog kuranım. Sabah işe erken gidiyorum. Akşam da geç geliyorum. Bu sebeple en az dil pratiğini benimle yapıyorlar. Ben de dilsel becerileri için onlara daha çok Türkçe kitaplar, masallar okuyorum.

Pandemi döneminde ülkemize gelemedik ancak bu aktifliği ailemizle yaptığımız online görüşmelerle sağlamaya çalışıyorum. Çocuklarım, Türkiye'ye geldiklerinde iki veya üç gün içerisinde dilimizi akıcı bir şekilde konuşabilirler. Öğrenmekte zorluk çekmezler.

Babamlar her gelmelerinde mutlaka hediye kitaplar getirir. Çocuklar çok şanslı bir dönemde dünyaya geldi. Önceden çok fazla Türkçe kitaplar bulamıyorduk. Şimdi tercüme kitaplar fazlasıyla var. Birbirine çevirisi olan, iki dilli kitaplar çok fazla. Bu süreç dünyada hızlı gelişti.

Mesleğimi seçmemde babamın bilinçli bir etkisi yok ancak bilinçaltında çok güçlü bir etkisi var. Sabancı Üniversitesi'nde mikro elektronik okudum. İkinci sınıfta danışman öğretmenlerimden biriyle konuşurken yurtdışında staj yapma hayalimi paylaştım. Hocam da Hamburg'u tavsiye etti. Moleküler biyoloji laboratuvarına staja gittim. Burada babamın doğal bir rolü yoktur. Hocamın tavsiyesi ve önayak olmasındandır.

Küçükken babam beni Hamburg'a götürmüştü. O zamandan beri hep buraya dair hayallerim vardı. Bir iki ay staj yaptıktan sonra üniversite son sınıfta uluslararası tercih yaptım. Hamburg'u hiç düşünmüyordum. Amerika, Stockholm gibi yerler istiyordum. Hatta Stockholm'de çok iyi bir üniversiteye kaydımı yaptırdım. Burs da aldım. Ama oraya gitmedim.

Hamburg'a babam yönlendirmedi

Ancak Hamburg'ta başvurduğum program özel bir programdı. Ben elektronik mühendisiyim. Hamburg'taki okul Stockholm'dekinden çok iyi olmasına rağmen ikinci dal olarak işletme yüksek lisansı veriyordu. Bu okula kabulüm gelince İsveç'e yaptırdığım kaydı yakarak Hamburg'a geldim. Hayatımın birçok döneminde Hamburg ile yollarım kesişti. Ancak babamın doğrudan bir yönlendirmesi olmadı.

Kız kardeşimde de, bende de, hem babamın hem annemin hem de onların ailelerinin izleri çoktur. Kardeşimle hem duygusal açıdan, hem de paylaşım açısından çok yakınızdır.

Babamın çocuklarımla çok tatlı bir diyalogu vardır. Zaten çok candan bir insandır. Çocukla hemen çocuk olabilir. Olduğu gibidir. Çocukların gözlerinin içine bakar. Bir süre sonra onları kendi haline bırakır ve çekilir. Dozunu bilir.

Normal koşullarda biz senede en az iki kere Türkiye'ye geliriz. Yaz aylarında çocuklarıma Erzurum, Bayburt ve Kayseri'yi gezdiririm. Babamın kirala-
ladığı bağda vakit geçiririz.

Kayseri kış turizmine katkılarım

Kışları genelde şubat ayında kayak tatiline gelir, Erciyes'in tadını çıkartırız. Kız kardeşim de gelir. Hep beraber oluruz. Hatta bazen öyle zamanlar olur ki *-Ben lise ve üniversiteyi yatılı okudum, arkadaş çevrem geniştir-* Ankara, İstanbul, Dubai gibi yerlerden arkadaşlarım aileleriyle kayak tatiline Erciyes'e gelir. Hep beraber buluşur, konuşuruz. Hengâmesi güzel olur. Yani Kayseri'nin kış turizmine epeyce katkım olmakta...

Eşim ve çocuklar kayağı Erciyes'te öğrendi. Hatta Erciyes'te çalışan personellerle aramız iyidir. Her sene geldiğimizden bizleri iyi tanırlar. Ancak geçen yaz pandemi sebebiyle gelemedik.

Babam Almanya'nın kültürüne hâkim olmasına rağmen geldiğinde çok kalmayı sevmez. Annemle üç günden fazla kaldıkları çok nadirdir.

Annem ve babam kız isteme merasimi ve düğünümüz için İspanya'ya geldiler. Eşimin ailesi de Türkiye'ye geldi. İyi bir diyalogları var. Yılbaşlarında kart atarlar birbirlerine... İlişki genellikle yazışmalarla sürdürülür. Ancak pandemi olmasaydı evliliğimizin onuncu yılında tüm ailemizi bir araya top-
layacaktık.

Çocukluğumun Bayburt'u

Bayburt denilince çocukluğum aklıma gelir. Babam Erzurum'da üniversitede iken ben çok sık Bayburt'a giderdim. Yaz tatillerinde ya Bayburt'ta babamın ailesinin yanında ya da Erzurum'da annemin ailesinin yanında olur-
dum. Kuzenlerimle çok vakit geçirirdim. Yedi sekiz yaşlarımda iken tek başıma Bayburt-Erzurum arası minibüsle çok yolculuk yapmışımdır. Tabii babam bindirir, şoföre de ineceğim yeri tembihlerdi. O zamanlar küçük yerlerdi.

Herkes birbirini tanırdı zaten. Bir defasında Almanya gezisinde kuzenimle bisiklet sürerken bana araba çarpmıştı. Babamın ayakkabı giymeden çoraplarla yanıma koştuğunu hatırlıyorum. Bu hiç aklımdan çıkmaz.

Lazoğlu Murat'ın torunu olmak...

Bayramlarda, şubat ve yaz tatillerinde ailecek Bayburt'a giderdik. Bu gidişlerimizde küçük Bayburt'un sokaklarında halamın çocukları ile gezer tozardık. Yolda mutlaka tanıdık birileri karşımıza çıkar, onlar da bizi yanlarındakilere tanıttırdı, Lazoğlu Murat'ın torunu diye... Sanki bütün Bayburt dedem Lazoğlu Murat'ı tanırmış diye düşünür ve bununla tabi ki içten içe övünürdüm. Daha sonra dedem Ankara'daki işlerini kapatıp emekliliği için Bayburt'a döndüğünde bu övünç daha derinleşmişti. Sokakta volta atar, oradan oraya koşuştururken bazen dedemi bir arkadaş grubu ile birlikte yazıhanesinin önünde, alçak iskemlelerde muhabbet ederken görürdük. Bizi görür görmez yanına çağırır, mutlaka bir öpücük verir, bir yanak alır, arkadaşlarına tanıtır ve cebimize ufak bir harçlık verip tekrar yola koyardı.

Benim daha çok Yıldız Ailesi ile özdeşleştirdiğim bir samimiyeti vardı dedemin... Kucağına alışı, yanağını okşayışı, elinin titremesi, konuşması, kullandığı kelimeler nasılsa daha sonra amcalarımda da gördüğüm, hissettiğim ve garip bir şekilde hem çok yakın, yumuşak ve içten hem de sanki biraz sert, erişilmez ve katıydı.

Diğer yandan dedem her zaman iki dirhem bir çekirdek şık, özenli ve bakımlı olmuştur. Ben özellikle dedemin ayakkabılarına hep hayran olmuşumdur.

Babaannemin hikâyeleri

Babaannem ise eskilerden anlatmayı çok severdi. Özellikle Bayburt'ta onları ziyarete gittiğimizde, mutlaka her öğleden sonra çay yapar, yer sofrası serer, limon ve akide şekeri ile çaylarımızı yudumlarken bana babamdan, dedemden, amcalarımdan, Yıldız ailesinin hikayelerinden seçmeler yapıp anlatırdı. Babamın küçüklüğüne, ailemizin temellerinin atıldığı yıllara dair hayaller kurdururdu.

Çoruh'ta yüzmenin keyfi

Bayburt'a gidişlerimin en zevkli yanı Çoruh'un sularında yüzmek, yıkanmaktı. O zaman kendimi çok özgür hissederdim. Sonraları Bayburt ile alâkam pek kalmadı. Hafızamda dedemin, babaannemin yaşadığı, çocukluğumun geçtiği, saygı ve sevgi duyduğum bir yer olarak kaldı. Şimdilerde yazları üç-

beş gün giderim. Çocuklarımın da o kültürü tanınmasını isterim. Şu an organik bir bağım olmasa dahi aidiyet hissederim. Zira benim için en güzel yerler sevdiğilerimle yaşadığım yerlerdir. Duygusal bağ kurabildiğim yerler de buralarıdır. Mesela Erzurum'u çok severim. Çünkü çocukluğum orada geçmiştir. Bayburt, Ankara, İstanbul ve Hamburg'u da severim.

Sevilla ile duygusal bağım

İşim dolayısıyla dünyada çok yer gezip gördüm. İlk gördüğünüz yerler sizde bir etki bırakır ancak ben gittiğim hiçbir yer ile duygusal bağ kurmadım. Sadece beğendim. Ancak Sevilla'ya karşı farklıyım. Zira bu şehirde bizim ülkemiz gibi doğu ve batı kültürünün birleşimini görürsünüz. Mimarisi, toprağı çok güzeldir. Duygusal bağ kurabileceğim bir şehirdir.

Flamenkoyu severim. Çok duygusal ve dramatiktir. Eşim de çok güzel dans eder. Kayseri'deki düğünümüzde eşimle oynamıştık. Yine Bayburt'a ait oyunlar oynanmış, halaylar çekilmişti.

Demokratik otoriter

Babam, nevi şahsına münhasır bir adamdır. Küçüklüğümdeki izlenimime göre herkesin babasından biraz farklıydı. Bayburt ve Erzurum yöresinde diğer babalar sadece sert ve otoriter iken, benim babam tatlı sertti. Oralıydı ama oralılardan farklıydı. Bunu hissettirirdi. Tatlı bir hoşluk, mesafeli bir otorite... Bize karşı da sesini yükselttiğini hatırlamam. 'Demokratik otoriter' demek daha doğru bir tanım olur. Onun dışında babam işine âşık bir adamdır. Her işini aşkla yapar. Analitik düşünen ve bizlerin de öyle yetişmesi için çabalayan bir adamdır. Anlatan, öğreten çok konuşup soru soran bir insandır. Kendi fikirleri üzerine konuşmaktan çekinmeyen bir babadır. Sizinle yaşıyınıza bakmadan, küçümsemeden konuşur. Sizi ciddiye alır. Bir fikri dayatmaz. Nazıkçe empoze eder. Ama sonunda o fikri benimzersiniz.

Kendine güvenle büyümüştür. Çocukluğunda yaşadığı özgürlük ile Almanya'da aldığı disiplini harmanlamış bir insandır. On dokuz, yirmi yaşında Bayburt'tan kalkıp Hamburg'a gelerek burada tutunmasına hâlâ hayret eder, hayran kalırım. Örselene örselene öğrenmek... Başarmak... Babamın örnek alacağımız tarafları çoktur. Kafasına koyduğu şeyi mutlaka yapar. Enerjisi yüksektir. Kolay kolay geri adım atmaz. Tuttuğunu koparan biridir. Yeter ki kafasına koysun. Duygusal bir yaklaşımla yapar. Fikrine sahip çıkar. Fikri ile duygusal bir bağ kurar. Onu iyice benimser ve sonuca mutlaka ulaşır.

Eleştirdiğim tarafları

Eleştirdiğim yönleri de çoktur. Babam eleştiriye çok önem veren biridir zaten. Küçükken yaptığımız eleştirilerimizi dikkatle dinlerdi. Bu saygı duyduğum bir yönüdür. Çok demokratik bir yetiştirme tarzı vardır. Heyecanı ve yerinde duramayışına çok takılırım. Alaycı kritiklerim olur bu konularda... Ak-lına gelen bir projeyi heyecanla ve derinlemesine anlatır, o fikrine âşık olur. Bu da tuttuğunu koparan bir yapıda olmasından kaynaklanıyor. Babam iş bi-tirici bir insandır. Başladığı işte bir açıklık ya da eksiklik olduğu zaman kafa-sını çok meşgul eder. İş bir an önce bitsin, heyecanı onu strese sokar. Bu yö-nüne de çok kritik yaparım.

Doludizgin iki hayat

Babam, dedem için bir kitap yazdırmıştı. Adı: Dolu Dizgin Bir Hayat. Bu başlık aslında hem dedemi hem de babamı kapsıyor. Boyun eğmeyen, tuttu-ğunu koparan, olduğu gibi davranan, doğal ve idealist karakterdedir. Kendisi için değil başkaları için çalışan, fikirlerinden, ideallerinden vazgeçmeyen iç-ten biridir.

Sosyal ve diyaloga açık bir insandır. Dışa dönüktür. Ben küçükken Erzu-rum'daydık. Babamla sabahları tenis oynamaya giderdik. Oyunu iyi bildiği-mizden değil ama hareket olsun diye yapardık. Beraber kitap okur, onlardan konuşurduk. Hatta ikimiz birlikte mandolin kursuna bile gitmiştik. Erzu-rum'da lokal gibi bir yer vardı. Çok sık oraya götürürdü. Çoruh'ta rafting bile yaptırmıştı.

Babam Erzurum'da turizm şirketi de kurmuştu. Gece geç saatlere kadar çalışırdı. Ben de onu arar, sürekli bir şeyler isterdim. Geç gelmenin suçluluğu yüzünden ne istesem alırdı: Pizza, baklava vs...

Çok cesurdur. Dedem kanser olduğunda onu Londra'ya alıp götürdü. Al-manca biliyordu ama İngilizcesi yoktu. Buna rağmen dedemi cesaretle oraya götürdü, tedavi ettirdi. Daha sonra kursa yazıldı, İngilizce öğrendi. Tuttuğunu koparır yani babam... Londra'dan dönüşte babamla Hamburg'ta buluştuk. Al-manya turu yaptık. Stuttgart'a annemin akrabalarına gittik."

Damla Manolya Yıldız SEVİNÇ⁶

Beni Hayata Hazırlayan Babam...

“Ankara’da 22 Aralık 1984 tarihinde dünyaya geldim. Halen İstanbul Bahçeşehir’de yaşıyoruz. Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümünde Yüksek Lisans yapıyorum. Şu an aktif olarak çalışmıyor, evimde küçük oğlum Deniz’le vakit geçiriyorum.

Eşimin adı Umut Sevinç. Endüstri ürünleri tasarımcısı. Bir aydınlatma firmasında ürün müdürü olarak görev yapıyor. 2011’de İstanbul’da nikah kıydık, ardından Kayseri’de düğün yaptık. 2 Aralık 2013’te oğlumuz Anıl dünyaya geldi. 23 Ocak 2019’da da oğlumuz Deniz doğdu.

Annem Erzurumlu, babam Bayburtlu... Kayseri ve İstanbul’da uzun yıllar bulundum. Ama Türkiye’de en çok Sinop’u sevdim. Bir Karadeniz turu esnasında ilk defa görüp hayran kaldım. ‘Yaşarsam bu şehirde yaşarım’ diye düşünüyorum.

Mimarlıktan ilk mezun olduğumda Milano Fuarına gitmiştim. Orada yüksek lisans yapan Erzurumlu bir arkadaşımızın Milano yakınlarındaki Lecco isimli bir kasabada evi vardı. Bu evde kaldım. Burası da çok hoşuma gitmişti.

Abim babama, ben anneme benzerim

Abim fiziksel olarak babama daha çok benzer. Beni de anneme daha çok benzetirler. Ancak karakter olarak ikimiz de babamızdan bir şeyler almışız.

Babam çok sevgi dolu, naif bir dededir. Bir araya geldiğimizde torunlarıyla alabildiğine vakit geçirmeye çalışır. Özellikle onlara hikâye okumayı çok sever. Çocuklar çok hareketli olduklarından, onlarla yeteri kadar oynayamasa da birlikte olmaktan keyif alıyor.

Babamın kalabalık ve şenlikli ailesi

9 yaşıma kadar Erzurum’daydık. Bayburt’la arası çok yakın olduğu için her fırsatta giderdik. Bayramlarda, tatillerde dedemin ve babaannemin evinde buluşurduk. Bu gidişlerimizi çok severdim. Çünkü babamın ailesi çok kalabalık, çok neşeli, çok şenlikliydi. Sadece biz torunların sayısı 16’ydı.

Oradaki akrabalarımızı, dostlarımızı gözlemlemek benim için çok ayrı bir dünyaydı. Onların arasında olmaktan büyük keyif alırdım.

⁶ Rıfat Yıldız’ın kızı.

Murat Dedemin asil bir duruşu vardı. Fötr şapkası, her zaman ütülü takım elbiseleri ona ayrı bir hava katardı. Sert bir mizacı da vardı ki, çakmak çakmak bakardı. O bakışlardan çok korkardım. Bütün çocuklarına da geçmiştir o bakışlar... Çocuk aklımla bana efsane gibi gelen şeyler duyardım büyüklerin konuşmalarında... Bir zamanlar Bayburt'un yarısı dedeminmiş. Çok dükkânları varmış. 'Laz oğlu Murat' dedin mi bütün Bayburt tanımış. Bunun güvencesini yaşardım Bayburt'ta.

Dedesinin kara kızı

Dedemin kara kızıydım ben; beni böyle severdi. Titreyen elleriyle yanımdan bir makas alırdı. Uzun uzun sohbetlerimiz olmadı hiç. Uzaktan biraz hayranlıkla, biraz çekingenlikle bakardım.

Evin müthiş bir düzeni vardı. Mutfak her zaman hareketli ve dolayısıyla da bereketli olurdu. Öğle yemeğinde ayrı, akşam yemeğinde ayrı lezzetler vardı sofrada. Dedemin merdivenleri çıktığını görünce anlardım yemek zamanının geldiğini... İçeri girer şapkasını çıkarır, ellerini yıkar sonra sofraya otururdu. Sofra hazırlanmış, yemekler sıcak... Bir sürü çeşit var, su börekleri, lor dolmaları olmazsa olmazlardan...

Benim için Bayburt büyük aile sofralarının kurulduğu bir ev, dedem ise o evin lideriydi

Erzurum'dan ayrılınca...

Erzurum'dan ayrılınca gitme sıklığımız azaldı. Ancak yılda bir kez gidebilir olduk. Bayburt'a eşimle iki kez gittik. İlkinde yeni evliydik. Bayramda akraba ziyaretleri yaptık. Erzurum'a da uğradık. Annem, babam ve abimler de gelmişti. Kalabalık bir aile ziyareti gerçekleştirdik. İkinci gidişimiz Karadeniz turu esnasındaydı. Büyük oğlum üç yaşındaydı. Kamp yapa yapa çok güzel bir seyahat gerçekleştirmiştik.

Babam konuşmayı, okumayı, yürüyüş yapmayı ve ağaçları tanımayı çok sever. Evlenmeden önce onla birlikte ben de yürüyüşlere katılırdım. Yol boyunca bana bildiği, sevdiği ağaçları tanıtmaya çalışırdı.

Çok çalışkandır. Yaşadığı güzellikleri, deneyimleri, hayatına anlam katan şeyleri küçük yaşından beri mutlaka benimle paylaşır. Bu paylaşımları beni hayata hazırladı diyebilirim.

Akademisyenlik ruhuna işlemiş

Akademik kariyeri adeta ruhuna işlemiş, günlük ve sosyal hayatına yansımıştır. Bu yüzden evimizdeki bazı sohbetlerde o konuşurken, kendimizi birden fakülte toplantısındaymiş gibi hissedebiliyorduk. Bazen kendince yapılması gerekenleri yazıya döküp abime ve bana görevler verirdi. Yönetici yanılgı günlük hayatına da yansımıştır. İş yaptırmayı, bizden de teknolojik destek almayı sever.

Örnek aldığım yönleri

Onu kendime örnek alıyorum. Sabahları çok erken kalkıp güneş doğmadan güne başlar. Sporunu hiç aksatmaz. Sağlıklı beslenmeye, sağlıklı yaşamaya çalışır. Bu yönlerini özümseyerek örnek alırım. Annem de, babam da kitap okumayı çok severler. Küçüklüğümünden beri onları hep kitap okurken gördüm. Bu yönden de hayatımda ciddi izleri var.

Samimidir, doğaldır. Kriz anlarında sakindir ama hızlı karar verir. O huyunu da aldığımı düşünüyorum. Ancak hızlı karar vermesini biraz eleştiririm. O sakinliğini biraz daha koruyup, daha sağlıklı karar verebilir diye düşünüyorum. Bir problem olduğunda çok hızlı çözmeye çalışıyor. Oysa biraz daha düşünüp, olaya farklı açılardan da bakabilip karar verebilse... Bu konuda kendisini ailecek çok tembihledik. Böyle durumlarda hedeflediği sonuçtan sapabiliyor. Sadece probleme odaklanıyor. Başka parametreleri göz ardı edebiliyor.

Babalar ve kızları...

Baba-kız arasındaki ilişki çok özeldir. Liseyi ve üniversiteyi İstanbul'da ailemden uzakta okudum. Lisede yatılıyım. Arada annem ve babam beni ziyarete gelirlerdi. Bu gelişlerinde onları İstanbul'un en güzel gezi yahut yeme-içme mekânlarına götürmekten büyük keyif alırdım. Çok özel, çok güzel anlardı. Bu ziyaretlerde babamın benimle gurur duyduğunu hissederdim. Çünkü biraz vicdan azabı taşıyor, onları sanki terk etmişim hissine kapılıyordum. Mesela Rumelihisarı tarafına götürür, sahilde yürürdük. Yıldız Parkı, Emirgan Korusu da gözde mekânlarımızdı.

Piknikçi ailemiz

Biz çok piknik yapan bir aileydik. Özellikle Erzurum'dayken... Çünkü babam çocukluğundan beri doğayla, temiz havayla iç içe yaşamıştı. Hep ailecek piknikler yapmışlar. O yüzden pikniklerimiz çok özeldi. Bana salıncak kurardı. Bisiklet sürmeyi öğretti. Uçurtma uçururduk. Semaver yakmayı ve ondan çay içmeyi çok severdi. Eskiden annem babam kıtlama çay içerlerdi ama artık şeker kullanmıyorlar."

Asuman (Emine) DAŞTAN⁷

“Rıfat Abim Almanya’ya Gittiğinde Çok Üzölmüştü.”

“Halen İstanbul’da yaşıyorum. Nüfustaki ismim Emine. Arkadaşlarım ve ailem ‘Asuman’ diye çağırırlar. Rahmetli babam ise ‘Mine’ derdi. Yani üç ismim var. Üçüyle de seslenilse dönüp bakarım.

Doğum tarihim 1 Ocak 1956. Kardeşler arasında altı numarayım. Rıfat abimden sonra bir kız kardeşim olmuş. O vefat etmiş. Ondan sonra ben dünyaya gelmişim.

Rıfat abim çok sevilen bir insandır. Sevgi doludur. Çocuklukta özellikle çiftlikte çok anılarımız, çok maceralarımız var. Çocukluğumuzda her türlü sorumluluğumuzu Rıfat abim üstlenmişti. Onun büyüğü rahmetli Halit Abim İstanbul’da okuduğu için sorumluluk ondaydı. Zaten sorumluluk sahibi bir insandır. Ders kitaplarımızı bile özel kağıtlarla o kaplardı.

Ata ve silaha merakı

Silaha ve ata çok meraklıydı. Arazide sık sık atış yapardı. Benden, yukarıdaki havuzun başına çıkıp şişeyi fiçinin üzerine koymamı isterdi. Koşa koşa dediğini yapıp hızla uzaklaşırdım. Ben daha yolun yarısındayken nişan alıp şişeyi devirir, benden dönüp tekrar başka bir şişe koymamı isterdi. İki tane koltukaltı silahı da vardı. Maceracı bir yapıdaydı. Biraz asi ruhlu, dik kafalıydı. Öğretmenlerine de bazen diklenirdi.

Anneme de, babama da benzeyen yönleri var. Sevgi ve şefkat dolu oluşu, merhameti anneme benzer. Boyu posu babama... Bekârlığında çok yakışıklıydı.

Almanya’ya yüksek tahsil için gittiğinde çok üzöldük. İlk izinli gelişinde çok ağlamıştık. Sevincimizden ne yapacağımızı bilemedik. O günü hiç unutamıyorum. Ben de o sırada nişanlıydım.

Çok mükemmel bir insandır. Çok kararlıldır. Çiftlikteki, bütün çalışanların sorumluluğu ona aitti. Tahsil hayatında da başarılıdır. İnatçıdır. Tuttuğunu kopartır. Tıpkı babam gibi ters, sinirli bir yapısı da vardır. Ama suyuna gider-sen sıkıntı yaşanmaz.

Tabii yıllar hepimizi değiştiriyor, olgunlaştırıyor. Rıfat abim de artık gençliğindeki gibi dik kafalı, asi değil!”

⁷ Rıfat Yıldız’ın kız kardeşi.

Fuat YILDIZ⁸

Tam Bir Bayburt Âşığı...

“Ben 1960 doğumluyum. Yani Rifat Hocadan 10 yaş küçüğüm. Tüm kardeşlerin de en küçüğüyüm. Halen Bayburt’un en merkezi yeri olan Şeyh Hayran Mahallesinin muhtarlığını yapıyorum. Çarşıda valiliğin, belediyenin, askeriyenin, bankaların bulunduğu bölge...

Liseden atıldıktan sonra baba mesleği müteahhitliğe başladım. Bayburt’tan ayrılarak İller Bankası projesi kapsamında içme suyu işi yaptığımız Salihli’ye gittim. Burada 4-5 sene kaldıktan sonra Sındırgı’ya geçip oranın içme suyu işini hallettik.

Rifat abim Almanya’ya gittiğinde çok küçüktüm. Gençliğinden beri okumaya meftundu; bu yüzden gitti. Almanya dönüşü öğrendiklerini şirketi-mizde pratiğe dökerek muhasebemizi çok güzel bir sisteme oturttu.

Ancak Avrupa kültürünü aldığı için şantiyede bizim yemeklerden yemezdi. Gider lüks lokantalarda karnını doyururdu. Bu davranışına çok içerdim.

Cocukluğu ve gençliğinde kavgacı, sert, vurdulu-kırdılı birisiydi. Gerçi bu durum bizim ailemizde normal sayılırdı. Almanya’da da Türk Ocakları Başkanlığı yapmış. Ancak bu ülkeden bambaşka biri olarak geldi. Çok durulmuş, olgunlaşmıştı. Gelir gelmez Erzurum’da üniversiteye müracaat etti. Ancak babam şirkete çağırırdı. Gelip bir süre çalıştıktan sonra akademisyenliğe geri döndü. Bizim gibi müteahhitliği yani baba mesleğini seçmemekle çok iyi etti.

Dışarıda çok Bayburtlu akademisyen var ama onun kadar Bayburt’a âşık birini ben görmedim. Ekonomisinden tarımına, Çoruh Nehrinden ata tohumuna kadar şehrimizin gelişmesi için her konuda toplantılar yaptı, projeler gerçekleştirdi.

Bayburt için karşılık beklemezsizin maddi manevi çok fedakârlıklarda bulundu. Birçok şeyi kendi kesesinden yaptı. Emekli ikramiyesiyle kurduğu Matematik Atölyesinin öğrencileri şimdi matematik olimpiyatlarında çok başarılı oluyorlar.

Senede dört beş sefer Bayburt’a gelir. Toplantılar düzenler. Şehrimiz için elinden geleni yapmıştır. Tam bir Bayburt âşığıdır.

İki abim vefat ettikten sonra iki erkek kardeş kaldık. O yüzden şimdi birbirimize daha bağlıyız.”

⁸ Rifat Yıldız’ın erkek kardeşi.

Hatice TRKER⁹

Kırmızı Gül Demet Demet...

“Halen Ankara’da yaşıyorum. Doğum tarihim 1958. Eşimi 22 yıl önce kaybettim. Üç kızım var. En büyükleri Şehnaz, ortancası Tuğba, en küçükleri Dilruba... Şehnaz’dan iki, Tuğba’dan iki ve Dilruba’dan bir olmak üzere toplam beş torunum var.

Biz toplam sekiz kardeşiz. Dördümüz kız, dördümüz erkek. Kız kardeşler içinde en küçük benim. Bütün kardeşlerim arasında da yedi numarayım. Hepsiyle aram çok iyidir. Hepsinin ayrı ayrı yeri, emeği vardır. Mesela Halit ağabeyimin çok ayrı bir yeri vardır. Rıfat ağabeyim biz küçükken sorumluluğumuzu üstlenmişti; onun da yeri ayrıdır. Ama tabii ki ablalarım ile ilişkilerimiz çok farklıydı. Fakat üç kardeşimiz maalesef vefat etti. Adalet Ablam, Talat Abim ve Halit Abim... Bazen ‘iyi ki Allah bu kadar kardeşim olmasını nasip etmiş. İyi ki annem bu kadar doğurmuş.’ diyorum. Yani kardeşlerimden çok memnunum. Zira sahipsizlik, yalnız kalmak çok kötü!

Babam bizim taşınmamızın öncesinde Ankara’da iş yapıyordu. 1973’ün Kasım ayında da Ankara’ya tamamen taşındık. Ben o zaman bekârdım. Annemlerle birlikte yaşıyordum.

24 Mayıs 1977’de eşimle evlendim. Ondan bir gün önce kına gecesiydi. Babam Laz Oğlu Murat’ın ağladığı gece... İlk kez babamın ağladığı bir ana şahit olmuştum. Daha sonrasında da rahmetlik babaannemi ve dedemi andığında ağlamıştı. Fiziksel olarak anneme değil babama benziyorum. Çoğu huyum da babama benzer. Özellikle yaşlandıkça huylarımın babama benzediğini daha çok fark ediyorum.

Rıfat ağabeyim çok erken yaşta sorumluluk almış bir ağabeydi. Biz çocukken bütün sorumluluğumuz ondaydı. Bizimle hep o ilgilenirdi. Okul ihtiyaçlarımız, giyim-kuşam her şeyimizle o ilgilenirdi. İyi bir ağabeydi. Sadece çocukluğumda değil, eşimi kaybettiğimde de; kızlarımla söz, nişan ve düğünlerinde de bana madden, manen çok yardımcı olmuştu, hep yanımdaydı. Özellikle şu anımı hiç unutamam;

Kızım Şehnaz’ın düğününde yapayalnızdım. Eşim vefat ettiği için bu mutlu günümüzde yanımda yoktu. Düğün salonunda bir yanımda Halit Ağabeyim, bir yanımda Rıfat ağabeyim vardı. Üçümüz misafir karşılarken kendimi sanki

⁹ Rıfat Yıldız’ın kız kardeşi.

sırtımı iki dağa yaslamış gibi hissetmiş, omuzlarım daha dikleşmişti. O dağ gibi kardeşlerim o gün bana öyle güven, öyle güç verdiler ki!

Rıfat Ağabeyim, bütün kızlarımın söz, düğün ve nişanlarında da vardı. Hatta birinde hastaydı, ona rağmen yalnız bırakmamıştı bizi... Çocuklarımın babaları yoktu ama Halit ve Rıfat dayıları hem onlara hem bana her zaman destek olmuşlardı.

Rıfat Abimin eşi, sevgili gelinimiz Gülsevil'in de hakkını yiyemem. Hayırlı bir gelin. Elkızı olmasına rağmen onunla konuştuğum özel şeyleri belki Rıfat Ağabeyimle bile konuşamam. Çok iyi bir dost, çok iyi bir sırdaş, çok iyi bir gelindir.

Abimi getirecek türkü

Rıfat ağabeyimle ilk ayrılığımız o liseyi bitirdiğindeydi. Ben henüz ilkokula gidiyordum. Ankara'ya üniversiteye hazırlık kursuna gitmişti. Bizim yaşadığımız yerlerde özel dersane yoktu; o yüzden Ankara'ya gitmek zorunda kalmıştı. Dedemin çiftliği de Bayburt-Erzurum yolu üzerinde Gez Hanları'ndaydı. Bahçenin kenarındaki kiremitlerin orada öylece oturur, gelen geçen yolcu otobüslerinden Rıfat Ağabeyimin inmesini beklerdim. Demek ki onu çok özlemişim. Zira ilk ayrılığımızdı.

Rıfat ağabeyim de o zamanlar 'Kırmızı Gül Demet Demet' türküsünü çok severdi. Kendisini hiç şarkı, türkü söylerken duymamıştım ama o türküyü sevdiği aklımda kalmış. Çocukluk aklımla otobüsler geçerken o türküyü söyler ve yolunu gözlerdim. Sanki o türküyü duyup daha hızlı gelecekmış gibi hissederdim. Hâlâ bu türküyü dinlerken o sahne gözümün önüne gelir. Almanyaya gittiği zamanlar ya evlendiğim için ya da ayrılığa alıştığımız için ilk ayrılık hasreti kadar acı çekmemiştim. Rahmetli babam sinema işletmeciliği yaparken Rıfat Ağabeyim ona çok yardım etmişti. O zamanlar arkadaşlarım ve Asuman Ablamla hemen hemen bütün Türk filmlerini izlemiştik. Bilet alan almaz, istediğimiz yere otururduk. Herkes tanırdı bizi orada."

Gelinimizin gördüğü rüya

Rıfat Ağabeyimin en sevdiğim özelliği dürüstlüğü ve dik duruşudur. Çok cömerttir, yardımseverdir. Eşim vefat ettiğinde ikramiyesini almıştım. Lojmanda oturuyordum ama taşınacaktım. İkramiye ancak ev almaya yetiyordu. Bir de o evin içine masraf edecektim. Birinden para istemem lâzımdı ama nasıl? İstemek o kadar zor ki! Kardeşlerimden birinden isteyeceğim ama kimden? Bunları düşünürken bir gün gelinimiz Gülsevil aradı. 'Seni rüyamda gör-

düm. Ev alıyormuşsun ama 2 milyon açıktaydın. Hayırdır?’ dedi. Çok duyulandım, gözlerim yaşardı. ‘Sen evliya mısın?’ dedim. O anı hayatım boyunca unutamadım. Sonrasında ihtiyacımı anlatmaya başladım. Telefonu kapattık, çok geçmeden Rıfat ağabeyim aradı. ‘Hesap numaranı gönder, parayı yolluyorum.’ dedi. Tabii burada Gülsevil’in rolü çok büyük. Para istemenin zorluğunu almıştı üzerimden...

Bu da annemin rüyası

Annem de bir keresinde bir rüyasını anlatmıştı bana... Rıfat Ağabeyime hamileyken gördüğü ve çok korktuğu rüyasını... Bir çocuk doğuruyor ama tam dört tane gözü var. İki normal yerinde ikisi alnında... Annem bu durumdan çok utanıyor, bir gözünü tülbentle kapatıyor. Sonra bu rüyayı babamın halasına anlatıyor. O da diyor ki; ‘Yahu Binnaz, sen niye kapadın çocuğun gözünü! Çok âlim biri olacak doğacak bu çocuk!’

Mustafa YILDIZ¹⁰

Bayburt İçin Güzel İşler Yaptı...

“En küçük amcası Ali Yıldız’ın oğluyum. Halen ticaretle uğraşıyorum. Kurduğum şirketin müdürlüğünü yapıyorum.

Kendisi çok dürüst, temiz, pırıl pırıl bir insandır. Ona her konuda kefil olurum. Köyde çocukluk zamanlarımız beraber geçti. Çok macera yaşadık, çok anımız var. Şingah’ta dede yadigârı 250 metrekairelik taş konağımızda birlikte kalırdık. Bu konakta en az 15-20 kişi birlikte yaşadık. Amcam bir kalem ona alırsa, bir kalem de bana alırdı.

Çoruh’ta çimmişliğimiz ve balık avlamışlığımız var. O köprünün altında bazen dinamitle balık avlardık. Babam değirmende çalışırdı. Değirmenin altında da çok balık olurdu. Zira değirmenden sızan tahıl yemeye gelirlerdi. Ancak onlar şehre erken gittiler. Biz ta 70'lere kadar köyümüzde kaldık.

Yıldız Sinemasını çalıştırdılar. Biz de Rıfat’la birlikte çok film seyrededik. Babam da film izlemeyi çok severdi. Ona amcam ‘E-9’ numaralı koltuğu tahsis etmişti. Her gün sinemaya gidip bu koltuktan filmi izlerdi. Amcam bir gün babam gelmeyince merak etmiş. Meğer kızdırmak için yerini başkasına satmışlar. Babam ona ‘Ali Bey’ derdi. Amcam personeline kızarak ‘niye Ali Beyin yerine başkasını oturttunuz?’ diye fırça atmıştı.

¹⁰ Yıldız’ın amcaoğlu.

Rahmetlik dedem bir gün üç oğlunu yanına çağırırır. Birisi ‘Sabri Beg’ (Bey), birisi ‘Murat Beg’, birisi ‘Ali Beg’ diye biliniyor. Kendisinin unvanı da sadece Lazoğlu Mahmut. ‘Ulan keratalar. Ben sadece Lazoğlu Mahmut’um. Sizin hepinizse beg. Siz bu begliğı nereden aldınız?’ diye onlara fırça atmış.

Rahmetlik babam dedemle kalırdı. Birlikte kavurma yapar satarlarmış. Bin tane, bin beş yüz tane keçi kesip tenekelerce kavurma üretirlermiş.

Amcaoğlum Rıfat Yıldız’dan Allah razı olsun. Şehrimiz Bayburt için çok güzel şeyler yaptı. Özellikle ‘Çoruh Platformu’ kurarak nehrimiz için çok uğraştı.”

HOCALARI

Prof. Dr. Mehmet Şahin¹¹

Davetimle Geldi ve Başarılı Oldu

“Rıfat Beyle Erzurum’da tanışmamızın üzerinden 40 yıldan fazla zaman geçti. Ben 1980 yılında Kayseri’ye geldim. 1992 yılında Erciyes Üniversitesine Rektör seçildim. 1994 yılında da kendisini ben davet ettim. Zira Erzurum’da turizmle de ilgileniyordu. Bizim de Nevşehir’de bir Turizm İşletmeciliği Ve Otelcilik Yüksekokulumuz vardı. Orada müdür olarak görev alması için çağırdım. O da eksik olmasın, kabul edip geldi ve büyük gayret göstererek güzel işler yaptı. Burada üç dört yıl görev yaptıktan sonra İİBF’nin kurucu dekanlığına getirdik. Ben rektörlükten ayrılana kadar o da görevini başarıyla sürdürdü.

“Nevşehir ve Yozgat’ın altyapısını hazırladık”

Nevşehir’de o zamanlar imkânlar oldukça sınırlıydı. Bir tek yüksekokul vardı. Ben göreve geldikten sonra hazineden çok büyük bir arazi temin edip, iki üç tane fakülte kurduk ve kampüs oluşturduk. İlahiyat ve İİBF binaları bağış yoluyla yapıldı. Böyle böyle Nevşehir kampüsü gelişti. Ben ayrıldıktan bir süre sonra da orasını ve Yozgat’ı üniversite haline getirdiler. Zaten çok çalışarak Nevşehir ve Yozgat’ın tüm altyapısını biz hazırlamıştık. Kayseri’de çok başarılı olan hayırsever iş adamlarını harekete geçirme modelini bu iki şehirimizde de hayata geçirmiştik.

“Aleyhine kampanyayı önleyen bildirim”

1990 yılında Rıfat Bey hakkında Nevşehir medyasında aleyhte bir kampanya başlatıldı. Birileri ‘bunlar Nevşehir’de üniversite kurulmasını engelliyorlar’ diye yazıp çizdiler, televizyon programları yaptılar. Üstelik bir üniversitenin nasıl kurulacağını bilmeyen insanlardı.

Rıfat Bey çok üzülmüştü. Çünkü orada hizmet ediyordu ve bu yakışıksız saldırıları hak etmiyordu. Ama küçük yerlerde takdir meselesi biraz zayıftır. Bunun üzerine Nevşehir kamuoyuna üç sayfalık ağır bir bildiri yayınlayarak bu çatlak sesleri durdurdum, Rıfat Hocama destek verdim. Bunun üzerine sustular, saldırıların devamı gelmedi.

Kendisi işiyle gücüyle meşgul olan bir arkadaşımızdır. Nevşehir’de hem akademisyenlik hem idarecilik yaptı. Ayrıca birçok sosyal etkinlik düzenledi.”

¹¹ Erciyes Üniversitesi Eski Rektörü

Prof. Dr. Halil SEYİDOĞLU¹²

Akademik Hayata Kazandırmaktan Mutluyuz

“Erzurum Atatürk Üniversitesine girdiğimiz yıllarda öğretim üyesi sayısı çok azdı. Asistan olarak da üç beş kişiydik. Ancak hepimizde büyük bir azim, milliyetçilik, şevk vardı. Tamam, en doğudaydık, imkânlarımız kıttı ama hepimizin hedefi diğer büyük üniversitelerin seviyesine çıkmak hatta onları da geçmekti.

Akşamları bile kaldığımız lojmanlarda toplanır, üniversitemizi daha iyi seviyelere getirebilmek için müzakereler yapardık. Bizimle bu duyguları paylaşabilecek idealist kadroları da üniversitemize kazandırmak için çabalar, araştırma görevlisi sınavlarında bazı ölçülere dikkat ederdik. İyi yetişmiş, yabancı dil bilen, azimli olmasının yanı sıra bu yörenin çocuğu olmasını isterdik. Çünkü başka yerlerden gelenlerin burada fazla kalmayacaklarını düşünüyorduk.

Rıfat Bey de aradığımız nitelikleri taşıyan birisiydi. Yurt dışında okumuş, fevkalade Almanca bilen, çok azimli, girişken, dışa dönük, çalışkan, daima yeni şeyler öğrenmeye çalışan, kapasiteli ve üstelik bu yörenin çocuğu... Tam ideal bir öğretim üyesi profili taşıyordu. Bu yüzden onu Atatürk Üniversitesine kazandırdık. Çok da iyi ettik.

Sonra kendisi benimle çalışmak istedi. Bu benim için mutluluk verici bir şeydi. Konu olarak o günlerin çok popüler bir konusu olan ‘Konvertibilite’yi verdim. Gayet güzel araştırdı. Yabancı kaynaklardan yararlandı. Türkiye’deki tecrübeleri aktardı. Ve bu güzel çalışmayla oybirliğiyle kabul edilerek doktor oldu. Yani doktora hocası benim.

Doçentlikte de jürisinde vardım. İstanbul’da toplandık. Ben o zaman Atatürk Üniversitesinde değildim. Yine çok başarılı bir çalışma ile oybirliğiyle doçent oldu. Bu şekilde Rıfat Beyi Türk akademik hayatına kazandırmış olduk.

Ancak o da diğer bazı hocalarımız gibi üniversitemizden ayrıldı/ayrılmak zorunda kaldı. Çünkü siyasi çekişme ve çatışmalar çok yoğundu. Ayrıca zorlu iklim şartları da bu konuda etken diye düşünüyorum. Dolayısıyla üniversitemizden çok büyük kopmalar oldu. 80’lerde yeni YÖK Yasası çıkmıştı. Doçent-

¹² Yalova Üniversitesi Öğretim Üyesi, Rıfat Yıldız’ın doktora tez danışmanı.

ler bulundukları üniversitede profesör olamıyorlardı. Ben de Uludağ Üniversitesi'ne geçerek profesör oldum. (1982) Rıfat Bey de 1994 yılında Kayseri'ye giderek profesör oldu.

Yüz yüze görüşmeyeli herhalde 25-30 sene oldu. Ama zaman zaman telefonla konuşup sohbet ediyoruz. Kendisine daha nice nice uzun yıllar diliyorum."

GENÇLİK ARKADAŞLARI, DOSTLARI

Ahmet CİLARA¹³

Benim Aktivist Arkadaşım

“Tıp doktoruyum. Emekliyim. Halen İzmir’de yaşıyorum. Ben de Bayburt-luyum.

Sevgili kardeşim Rifat Yıldız, Bayburt’taki mahallemizden çocukluk; ilko-kul, ortaokul ve liseden de okul ve sıra arkadaşım... Ailece tanışırız.

Çalışkan, atak, sözünde duran, mert birisidir. Maalesef o lise sonrası yurt dışına gidince on yıl kadar ayrı kaldık. Çok şükür yollarımız bu defa Erzu-rum’da kesişti. Benim Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi asistanlık döne-mimde kendisi de işletme bölümünde akademik kariyerine başlamıştı. Yani doktoramızı aynı zamanda yaptık.

Daha sonra ikimiz de Erzurum’dan ayrılmamıza rağmen değişik vesile-lelerle İzmir ve Bayburt’ta sık sık bir araya geldik. Bayburt Lisesinin 50. kuru-luş yıldönümü kutlamasını birlikte organize ettik.

Rifat Bey, sosyal konularda değişik faaliyetler yürüten iyi bir aktivisttir. Bu güzel ve faydalı çalışmalarında kendisine başarılar diliyorum.”

Ahmet ÇAĞILDAK¹⁴

İşıltılı Akademisyen

“Bazı öğrencilerin ısıltısı daha çocukluklarında fark edilir. Rifat delikanlı-lık döneminde de, üniversite tahsilinde de, akademik yaşamında da o ısıltısını hem sürdürüp hem yansıtanlardan...

Lise yıllarında canlı, keskin zekâlı ve başarılı bir öğrenci olduğunu hatırlı-yorum. Ben Edebiyat A sınıfında okuyordum, o ise Fen B sınıfında... Ancak ayrı sınıflarda olsak da ‘teneffüslerde’ bir araya gelen kümelenmeler arasında bulunurduk. Buna sebep belki ikimizin de yaramazlığı aşan biraz ‘haşarı’ tip-ler olmamızdı. Yanısıra babalarımız ve benim Şahin Ağabeyimle onun Talat Ağabeyinin arkadaşlığı da bizim birbirimize yakınlık duymamızın nedeni ola-bilir.

¹³ Tıp Doktoru

¹⁴ Tasarımcı ve iletişimci.

Münazaralara katılırdı

Rıfat'ın lisede edebiyat ve kompozisyon öğretmenimizin yönetiminde hazırladığımız Bayburt Lisesi Duvar Gazetesi'ne arada bir soru/cevap/çözüm verdiğini biliyorum. Lise münazaralarında da grubunu temsil ettiğini hatırlıyorum.

Bizler Bayburt Lisesi'nin 1968-69 ders yılındaki ilk mezunlarıyız. Yanılmıyorsa mezun olduğumuz yıl en fazla 20-25 kadar arkadaşımız üniversiteye gidebilmişti. Rıfat yurt dışında Hamburg'da, ben İstanbul'da üniversite eğitimi tamamladık.

Yurda dönüşünde Erzurum Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi'ne araştırma görevlisi olarak girdiğini öğrendim. Yıllar geçti o kariyerinde ilerledi, doçent ve profesör oldu. Erciyes Üniversitesi İİBF İktisadi Gelişme ve Uluslararası İktisat Ana Bilim Dalı Başkanlığı yaptı. Halen kurucu dekan olarak Kapadokya Üniversitesi'nde ilerlemeci ve üretken bir akademisyen olarak çalışmalarına devam ediyor.

Atatürk Üniversitesi yıllarında Erzurum'dan sık sık Bayburt'a gelirdi; ilginçtir ben de Bayburt'a her yaz mutlaka bir iki kez gittiğim halde o yıllarda karşılaşmadık. Kayseri'de ise çok yoğun olduğu için Bayburt'a daha az gelebiliyordu. Sonraki yıllarda da bu nedenle Bayburt'ta karşılaşmamıştık.

Doğrudan haberleşmesek de onun, alanında ve disiplinde ilerleyişi, başında bulunduğu bölümlere yaptığı katkılar, öğrencilerine kattığı değerler, yayınladığı kitaplar ve nitelikli başarılarından ortak arkadaşlarımız aracılığıyla daima haberim oluyordu.

Yıllar sonra ilk görüşme

Aradan yıllar geçti, sanırım 2010 yılının Aralık ayıydı. Bir gün o coşkulu sesi ve tarzıyla telefonda beni aradı. Memleketten konuştuk. Hal hatır sorduktan sonra "Ahmetçiğim, sevgili arkadaşım; Bayburt Postası'nda 'Bayburt'tan ayrılan eğitilmiş ve nitelikli insanların memleketlerine zihinsel, düşünsel ve ekonomik birikimlerini katmaları gerekli, yoksa kent tarumar oluyor' diye bir yazı yazmışsın. Bu benim aklımda uzun zamandır düşündüğüm bir projeyi ateşledi. Acaba Bayburt'un kültürel, ekonomik ve yapısal açıdan gelişmesine katkı verecek arkadaşlarımızla akıl birliği ve güç birliği yapabilir miyiz?" diye ilham verici uzun bir sohbet sürdürdük.

'Ahmetçiğim, acaba Bayburt'la ilgili neler yapabiliriz, bir düşünelim' diyerek telefon görüşmemizi sonlandırdı. Kendisine babası ile ağabeylerinden bir tür miras kalan 'bu memleket aşkı adına neler yapılabilir?' fikri ve o heyecanı beni de içine çekti.

Ve 'BAYPROJE' kuruluyor

Birkaç gün sonra tekrar konuştuğumuzda bu konuyla ilgili bir dernek kurmamızın doğru olacağını ve bununla ilgili de Kayseri'de uzun yıllardır görüştüğü değerli dostumuz, hemşerimiz Akın Bayrak'a meseleyi açtığını, birlikte bu konuları bilen kişiler olarak dernek kuruluş metnini kaleme alacaklarını söyledi. Daha sonra derneğimiz için yaptığımız beyin fırtınası sonrası dernek için BAYPROJE (Bayburt Bilgi Paylaşım ve Proje Üretim Derneği) ismini bulduğunu ilettiler. Onlar resmi yazışmalar ve izin işleriyle uğraşırken, ben de derneğin kurumsal görsellerini tasarlayarak ikisine destek verdim. Nitekim dernek 2011 yılında kendisinin başkanlığında kuruldu.

Kayseri'de özel sektörde deneyimli ve birikimli Akın Bayrak'ın da önemli katkılarıyla amaç, hedef ve ilkeler belirlendi. BAYPROJE oluşumunun konumlanması, tanıtımı ve anlam bulması için ülkemizin birçok ilinde toplantılar plânlandı. O illerdeki nitelikli, eğitimli ve önde gelen Bayburtlularla birçok toplantı gerçekleştirildi. Bilgi alışverişinde bulunuldu. Yazılı ve sözlü öneri, yöntem ve istekler kaydedildi. Bayburt'un üst düzey yönetici, bürokrat, teknokrat ve iş çevreleriyle görüşülüp bilgi aktarıldı, görüş alındı. Nihayetinde ihtiyaçlar ve sorunlar netleştirildi. Sonuç bildirgesi ile raporu bir dosya halinde basılarak üyelere gönderildi.

Fitili ateşleyen yazı

Bayburt Postası'nda şehrimizin kentsel tahribatı, doğasının katledilişi, kültürel savruluşu ve ekonomik sorunları üstüne yazdığım o yazının fitilini ateşlediği düşünceden yola çıkarak Rifat Yıldız'ın kapsamını oluşturduğu, öncülüğünü yaptığı 'sorunlara kent dışında yetişmiş hemşerilerle nasıl çözümler üretebiliriz?' odaklı projeler Akın Bayrak'ın da katkılarıyla üretilmeye başlandı. O, enerjik düşünme biçimi ve düşüncelerini hızla eyleme dönüştüren kişilik özelliğiyle hemen Bayburt, Erzurum, İstanbul, Ankara, İzmir, Konya ve Kayseri'de dernek üyeleriyle ikinci tur toplantılar düzenledi. Bu toplantılardaki tuttuğu notlardan sonra çok değerli projeler ve öneriler oluştu.

Akademik yaşamında olduğu gibi Bayburt'la ilgili yaptığı her işte fark yarattı. Sivil Toplum Kuruluşu mantığına yeni kapılar açtı. Bütün proje, girişim ve bilimsel toplantıları Akın Bayrak'ın da katkılarıyla kayıt altına aldı; ya kitaplaştırdı ya da bir bilgi dosyası oluşturdu. 2011-2021 yılları arasında birçok bilimsel toplantı, konferans, seminer ve girişime destek olup hayata geçirdi.

Sonuçta BAYPROJE kurulduğundan bugüne son on yılda yaptığı kongrelerle, girişimlerle, yarışmalarla, yayınladığı kitaplarla, dosyalarla ve üyeleyle yaptığı toplantılar aracılığıyla Bayburt'a somut faydalar sağladı. Kimi akademisyenlerin Bayburt'la ilgili tezlerine destek verdi. Bazı araştırmalara katkı sundu.

Emekli ikramiyesiyle satın aldığı yere Matematik Atölyesi kurdu

Bayburt'ta 2017 yılında emeklilik ikramiyesiyle 90 metrekare büyüklüğünde bir dükkân satın alıp matematik atölyesi öğrencileri ve öğretmenlerinin kullanımına verdi. Ortak dostumuz ve idealimizin en önde gelen paydaşı Akın Bayrak'la 2019 yılında Matematik Atölyesi'ni ziyaret ettik. Kursu katılan 21 öğrenciden 20 tanesi Türkiye'nin en önde gelen Fen Liseleri'ni ön sıralarda kazanmışlardı. Onları kutladık. Öğrenciler, veliler ve öğretmenleriyle yapılan toplantı anında harcadığı emek ve maddi desteğin boşa gitmeyişinin gurur ve mutluluğunu Rifat'ın yüzünde somut olarak gördüm.

Son projesi

Bu yıl içinde (2021) hayata geçirdiği son projesinin de ülkemize ve kenti-mize inanılmaz yarar sağlayacağını düşünmekteyim. Babası Murat Yıldız'ın yıllar önce besi çiftliği olan Gez Hanlarındaki yaklaşık dört dönümlük araziyi aile ve miras sahiplerinden satın aldı. Orada, Gez Hanları Ekolojik Tarım Deneme ve Üretim Merkezi isminde ata tohumlardan tarımsal üretim yapacak bir işletme kurdu. Şimdilerde heyecanla burada gerçekleştirilecek üretimi plânlamakla meşgul.

O, akademik yaşamında alanıyla ilgili birçok araştırma yaptı, kitap ve makale yayınladı. Bayburt'la ilgili sayısız makale kaleme aldı. Benim değerli dostum; devamlı düşünen, proje üreten ve koşullar oluşturarak bunu hayata geçiren bu anlamda yiğit bir kişilik.

Nitekim kısa adı BEKDER olan Bayburt Bilim Eğitim ve Kültür Derneği kendisine şehrimize yaptığı hizmetlerden dolayı bir video hazırlayıp ödül sundu.

Aldığını fazlasıyla verdi

O, Bayburt'a her gelişinde hemşerileri ve sevenleri tarafından sevgi ve özlemle kucaklanan bir ak saçlı, aksakallı, akil, bilge, ülkesine, kentine ve ailesine tutkuyla bağlı, Bayburt'tan aldığını fazlasıyla Bayburt'a veren bir düşünce ve girişim öncüsü.

Bir memleket sevdalısı; çocukluk arkadaşım, dostum Prof. Dr. Rıfat Yıldız'a hep böyle sağlıklı, mutlu ve üretken kalacağı; eşi, evlatları ve torunlarıyla keyif süreceği uzun bir yaşam diliyorum.”

Süleyman BURÇ¹⁵

Elli Yılı Aşan Dostluğumuz...

“Emekli öğretmenim. Halen Halk Eğitimde bağlama kursları veriyorum. Rıfat Yıldız'ın Bayburt Lisesinden arkadaşım. Aynı sınıfta değildik ama çok samimiydik. Birlikte lisenin ilk mezunlarındanız.

Öncelikle şunu belirteyim. Gençliğinde şimdi görüldüğü gibi sessiz biri değildi. Cevval, yaramaz, ele avuca sığmaz birisiydi. Bir gün köylerine gittik. Toplam 5 kişiydik. Yaşımız 17. Babasının Vabis marka kamyonunu kaçırıp bizi gezdirmeye başladı. Şoför mahallinde ikimiz varız. Üç arkadaşımız da kamyonun kasasında... Yolda lor, ekmek aldık. Gez köyünün orada Çadırkaya vardı. Oradan Çoruh nehrinin yatağına doğru yuvarlandık. Şükür, hafif yaralarla atlattık. Benim üstüme akü devrildiğinden asit elbiselerimi yakıp vücuduma yapıştırmıştı. Babası Murat Amcanın korkusundan kaçıp epey saklandık. Daha sonra kamyonu şarampolden çıkardılar.

Silaha da çok meraklıydı. Babasının Lagant marka tabancasını üzerinde taşırdı. Bu silahla fotoğraf da çektirmiştik.

Bayburt Lisesi mezunlarının 50. Yıl buluşmasında ben de vardım. Bağlama çalıp türkü söyledim. Onların sinemasının büfesini de bizim aile işletirdi. Kuru yemiş satardık.

50 yılı aşan arkadaşlığımız, dostluğumuz halen sürüyor. Rahmetli Halit Abisi de fikri yönden dava arkadaşımdı. Erzurum Atatürk Üniversitesi mezunuydu. Babaları Murat Amca da Rüştüyeden babamın arkadaşısıydı. Rıfat, babasının hayrına güzel bir hizmet yaparak Bayburt'ta Matematik Atölyesi de açtı.”

¹⁵ Yıldız'ın lise arkadaşı.

Akın BAYRAK¹⁶

Birbirini Tamamlayan Müthiş İkili

“Babamın memuriyeti dolayısıyla 1947 yılında İzmir Buca’da doğmuşum. Kardeşlerimin her biri de Türkiye’nin ayrı bir yerinde doğdular. Ben de birçok şehirde, farklı farklı okullarda okudum. Bu vesileyle çok geniş bir çevre edindim. Mesela Prof. Dr. Aziz Sancar, Mardin Lisesinden sınıf arkadaşım...

Aslen Bayburtluyum. Hep gurbetteydik ama memleketimle yakın bir ilişkim vardı. Zira rahmetli babam beni her yıl Bayburt’a götürürdü. Orada bir-bir buçuk ay kalırdım.

Çocukluktan beri iyi bir gözlemciyim. Bayburt’ta kaldığım dönemlerde yörenin en önemli geçim kaynakları olan tarım ve hayvancılığı gözlemledim. 1950’li yıllardan seksenlere kadar tarım teknolojisinin gelişimini, köy hayatının değişimini bizzat görüp yaşadım. Bu yüzden olacak; tarım ve hayvancılık hayatım boyunca tefekkür ettiğim bir konu oldu.

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi mezunuyum. İktisat bilimi hakkında pek bilgim yoktu ama tanıyınca âşık oldum. Bugün ‘tekrar eğitim yap!’ deseler yine iktisadı seçerim.

Okulumu bitirdikten sonra işletme yöneticiliği ihtisası yaptım. 15 yıl kadar İstanbul’da çalıştım. Israr üzerine 1978’de Kayseri’de yeni kurulmakta olan Lüks Kadife’nin genel müdürlüğüne getirildim. 1200 gurbetçinin ortak olduğu bir işçi şirketi idi. Birçok mali ve yapısal problemi vardı. Hepsini teker teker aştık.

Anlaşmamız güya üç yıllıktı. Ama bu sene Kayseri’de 44. yılım. Şirkette Genel Müdür, Yönetim Kurulu Üyesi ve Murahhas Üye olarak görev aldım. 23 yıl hizmetten sonra 2001’de bu görevden ayrıldım. 2009’a kadar değişik sektörlerde birçok firmaya yönetim danışmanlığı yaptım. Bu tarihten sonra profesyonel iş hayatımı tamamen noktaladım.

1994 yılında KAYSİAD’ı kurduk. İki dönemde toplam 4 yıl başkanlığını yaptım. Halen İstişare Kurulu Üyesiyim. Erciyes Üniversitesi Vakfında uzun yıllar yönetim kurulu üyeliği görevinde bulundum. Türk Eğitim Vakfını Kayseri’de kurmak için 2007’de 25 kişi teşebbüste bulunduk. 2008’de resmen

¹⁶ İktisatçı/İşletme Yöneticisi, TEV Kayseri Şubesi Yürütme Kurulu Başkanı, KAYSİAD İstişare Kurulu Üyesi, BAYPROJE Yönetim Kurulu Üyesi

kurduk. Arkadaşlarım beni şubemizin yürütme kurulu başkanlığına seçtiler. O tarihten bu yana gönüllü olarak bu görevi sürdürüyorum.

Erciyes İİBF’de Erzurum ekolü

Rıfat Hocayla Erzurum’dan Kayseri’ye gelişinden kısa bir süre sonra 1994’de tanıştık. Yani benden 16 yıl sonra Kayseri’ye gelmiş. Atatürk Üniversitesi’nden önce Prof. Dr. Mehmet Şahin, Prof. Dr. Mustafa Saatçı, ardından Prof. Dr. Nurettin Kaldırımıcı ve Prof. Dr. Rıfat Yıldız geldi. Hepsisi de Erzurum ekolüdür.

Benim de, kurulduğu günden bu yana Erciyes Üniversitesiyle yakın ilişkim var. 1978’den beri bu üniversitenin bazı fakülteleri ve meslek yüksekokullarına konferans vermeye giderdim. O zaman çok genç bir genel müdürdüm. Dolayısıyla üniversiteye dışarıdan gelen herkesle tanışırdım. Rıfat Beyin hemşerim olduğunu öğrenince daha bir ilgilendim. Onun KAYHAM projesine ben de destek vermeye çalıştım. Bu kapsamda düzenlenen kongreye iştirak ettim.

Rıfat Beyin önemli özellikleri

Rıfat Beyin üzerinde durulması gereken bazı özellikleri var. En önemlisi, kendini yetiştiren memleketini çok sever. Onun Bayburt sevdası her türlü takdirin üstündedir. Zira yaşamışlıkları, hatıraları var. Ben de severim ama ancak yaz tatillerinde gidebilirdim. Memleketine hizmet için önemli çabalar sarf etmiştir. Dede Korkut Şenlikleriyle ilgili kongreler ve birçok sempozyumlar düzenlemiştir. Bunların hepsini de kitap haline getirmiştir.

Rıfat Beyin çalışkan bir yapısı var. Üçüncü takdir edilecek yönü de sürekli proje üretmeye çalışmasıdır. Bazen projeleri ütöpik olabilir ama önemli olan üretmektir. Ütöpik bulunursa uygulamaya koymazsınız, olur biter.

Balıkçada kurulan dernek

Kayseri’de iki Bayburtlu hemşerimiz daha var. Şaban Çavdar ve Veteriner Fakültesinden Prof. Dr. Osman Küçük... Toplam dört kişi haftada bir cuma günleri balık yedik. Dalyan Balıkçısı üst kat, hem de levrek buğulama... Çok da lezzetli yapıyorlardı. Bir saat öncesinden siparişi veriyorduk. Orada yemek yerken bir taraftan da Bayburt’u konuşuyorduk. Biliyorsunuz şehrimiz Türkiye’nin en küçük ilidir. Yani balık bahaneydi. ‘Şehrimize nasıl katkı sağlayabiliriz?’ diye fikir alışverişinde bulunuyorduk.

Benim de Bayburt'a dair gözlemlerim, tespitlerim ve yapılacak şeyler konusunda birikimim var. Mesela İşletme İktisatı Enstitüsündeki bir sınav esnasında Hocam Prof. Dr. Mustafa Aysan bir hayali işletme kurmamızı istemişti. İki saatlik süre içinde ben bir tarım işletmesi kurdum. Ve o işletme, havalimdeki Bayburt'un bir köyünde kurulmuştu. Hoca çok beğenerek en yüksek puanı bana vermişti. Benim köyüm Aşağı Lori. Yeni ismi Yazıbaşı.

O balık buluşmalarının birinde pek tanımadığım, babasından dolayı soy ismini bildiğim, estetik duygusu gelişmiş, Bayburt konusunda duyarlı Ahmet Çağıldak'ın bir yazısını Rifat Bey okudu. Temas ettiği noktalarda haklıydı. Zaten biz de, şehrimizdeki gelişmeler konusunda pek mutlu değildik. Sosyoekonomik gelişmişlik düzeyi iyiye gitmiyordu. Hızlı bir göç vardı. Bayburt bunu tersine çevirmek mecburiyetindeydi. Rifat Bey köşe yazısını okuduktan sonra 'bu konuda ne yapabiliriz?' dedi. Dernek kurmayı teklif ettim. BAYPROJE'nin ismi bana ait. Bunlar hep müşterek geliştirilmiş şeylerdir. Sonra Bayburt çalışmaya başladık ve stratejiyi tayin ettik. Kendi kendimize bir şey yapamazdık. Bayburt nüfusunun aşağı yukarı üç dört katı dışarıda yaşar. Onları da işin içine çekmeliydik. Mesleğinde belli bir noktaya gelmiş Bayburt sevdalıları insanları bir hedef istikametinde motive etmeyi hedefledik. Güzel bir power point sunu hazırladık. İlk toplantımızı Ankara'da hemşerilerimizle yaptık. Bilgisayarı ve projeksiyon makinesini her ihtimale karşı yanımızda götürdük. Ardından İstanbul, İzmir, Erzurum, Konya ve Bayburt...

Çalışmamız başarılı ve ilmî bulundu. Bayburt'u çok iyi tarif ettiğimiz söylendi. Girişimimizin ciddi biçimde desteklendiğini söyleyebilirim.

Netice itibarıyla bu derneği kurduk. Aralıktan temmuza kadar olan dönem kuruluş aşamasıdır. Hukuki kuruluş temmuz... Bizim projelerimiz hızlı gelişir. Matematik Atölyesi de böyle olmuştur.

Yirminin üzerinde yayın

Çok basit aktivitelerle yola koyulduk. Meselâ Liselerarası Öykü Yarışması. Bayburt'ta 'İnovasyon Paneli' yaptık. Yine çok değerli kongreler gerçekleştirdik. 'Şehircilik Kongresi' yaparak Türkiye'nin en iyi şehircilerini oraya getirdik. 'Şehrimize Yatırım Yapan Girişimci Öyküleri' diye bir kongre düzenledik. Sonra 'Kentlilik Şuuru' konusunda bir kongre yaptık. Bütün bu programları da hep kitap haline getirdik. Dernek olarak yirminin üzerinde yayınıımız var.

'Kaleli Kentler ve Bayburt Kalesi' diye nefis bir kongre gerçekleştirdik. Malûm, kalemiz Türkiye'de belli başlı sekiz-on kaleden birisidir.

Zaman zaman bu programlarda ben de konuşmacı olarak yer aldım ya da tebliğ sundum. Mesela, 'Bayburt'un Gelişme Dinamikleri' kongresinde 15-20 sayfalık, delillere, rakamlara dayanan bir tebliğ sundum. 'Bayburt'ta Tarım ve Hayvancılık Stratejileri Nasıl Olmalıdır?' başlıklı bu çalışmam çok beğenildi. Ancak bu çalışmamı ilim insanlarının değerlendirip geliştirmesi gerektiğini düşünürüm.

Rıfat Beyle birlikte Bayburt'a ilk gidişimizde bir hafta kaldık. Bu orada en uzun kaldığımız seyahatimizdir. Normalde güzel bir program yapıp en fazla üç-dört gün içinde işlerimizi tamamlayıp döneriz. İlk gezimizde birçok yeri ziyaret ettik, bazı yerlere gidip inceleme yaptık ve ardından 20 sayfalık bir rapor hazırladık.

Derneğe ilk üç yıl Rıfat Bey, sonra da altı yıl ben başkanlık yaptım. Halen başkanlığımızı o yürütüyor. Ben de muhasip üye sıfatıyla yönetimdeyim. BAYPROJE gerçekten farklı bir dernek. Bir kere klasik bir hemşeri derneği değil! Peki, şehir dışında kurulan dernekler bir sosyal görev ifa ediyorlar mı? Evet! Bayburt'un sosyo-ekonomik kalkınmasına katkıda bulunuyorlar mı? Hayır! İstanbul'da iş adamlarımız tarafından kurulan bir vakıf da maalesef yeteri kadar fonksiyon ifa edemiyor.

En son BAYPROJE'nin onuncu yılını 'Bir Memleket Sevdası Hikâyesi' ismiyle kitap haline getirdik. İstedik ki, bizden sonraki nesiller özellikle gençler memleketlerine katkı için bir şeyler yapma ihtiyacı hissetsinler. Ayrıca mesleklerinde belli bir yere gelmiş ya da emekli hemşerilerimiz de 'Bayburt için biz neler yapabiliriz?' diye tefekkür etsinler.

Bayburt'a yatırımlarımız

Şehrimiz için bu kadar çabalamamıza rağmen 'ellerini taşın altına koymuyorlar' gibi lâflar çıkınca, kendi ata dede köyümde 25 kişiyi bir araya getirerek hayvancılığa başladım. Bu biraz ütöpik bir yaklaşımdı. Koyunculuk işletmesi kurdum. Sekiz sene kadar sürdürdüm. Çevrede güzel bir örnek oldu. Bayburt'ta koyun sayısı 35 binlerden yeniden yükselişe geçip 110 binlere ulaşırsa, kurduğum işletmenin bunda büyük payı var diye düşünüyorum. Yani koyuncululuğu yeniden gündeme getirdim.

Rıfat Bey de ata tohumu ve ekolojik tarım konusunda yatırım yapmayı düşündü. Geçen sene kendi köyünden bir arsa satın aldı. Bir de dernek kurduk. Önceleri işin içine girmek istemedim ama 'sensiz olmaz!' dedi. Haklıydı. Çünkü ben uygulamadan, pratikten geliyordum. Nitekim benim de dernek yönetiminde mutlaka bulunmamı istedi.

İnşallah orası ekolojik tarım ve ata tohumu konusunda önemli bir merkez haline gelir. Ata tohumu konusunda bir mesafe alabilir, Bayburt'a değişik bir hava katabilir. Demirözü ilçesinde yeğenimin büyük arazisi var. Kendisini derneğimize üye yaptık. O da ata tohumu, arpa ve buğday üretimine destek veriyor. Derneğe tahsis edilen dört dönüm arazi küçük olduğundan ancak sebze ve ata tohumu çalışmaları yapılabilir. Şu anda balkabağı ile üretime başlandı.

Matematik Atölyesi

Bayburt'ta olduğum bir gün kaldığım otele Rifat Bey çıktı geldi. Akşamüstüydü. 'Bir dükkân satın alacağım' dedi. 'Müteahhitle konuşup biraz indirim yaptıralım' dedim. Çünkü Rifat Hocam pazarlık yapmayı bilmez. Ama adam çetin ceviz çıktı, fiyatta indirim yapmadı. Ancak dükkân ve yeri çok güzeldi. Çoruh kenarında, düzayak, 90 metrekare. Hemen el sıkıştılar.

Aldıktan bir iki gün sonra 'Dükkânı kiraya verecek halim yok. Burayı felsefe ve matematik akademisi yapsak...' dedi. Ben de 'tek konuya odaklanalım, dağılmayalım. Matematik daha uygun. Akademi ismi de çok iddialı. Atölye olabilir' teklifinde bulundum. Zaten, 'matematiğin ilimlerin anası olduğu ve eğitilmiş insan gücümüzün yetersizliği' konusunda Rifat Beyle hemfikiridik. Katma değeri yüksek mallar üretemiyorduk. Bu tür ürünleri ancak parlak beyinler geliştirebilirdi. O halde parlak beyinler yetiştirmemiz lâzımdı.

Ardından 'kimlere ve nasıl hitap edeceğiz?' sorusu gündeme geldi. Süratli bir şekilde vali ve belediye başkanıyla temasa geçtik. Sonra İl Milli Eğitime başvurarak okullara duyurmalarını istedik.

Rifat Bey çalışmayı esirgemez. Yazıları, metinleri, dilekçeleri yazar. Ben de düzeltmeleri yaparım. Bu konuda titizim. Yani bu konuda da birbirimizi tamamlıyoruz.

Haziran ayında başladığımız projeyi planlı bir şekilde çalışarak 15 Ekim'de yeni eğitim yılı başlarken hayata geçirdik. Müthiş bir tempoydu. Önce değerli matematikçilerden meydana gelen bir Danışmanlar Kurulu oluşturduk. Bu kurul görev alacak öğretmenleri seçti. Öğretmenlerle seminerler yaptık. Ardından Milli Eğitim İl Müdürlüğünden matematikte en başarılı 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerini istedik. Bunları danışmanlarımızın hazırladığı özel sorularla sınava tabii tuttuk. Ve böylece atölye çalışmalarına katılacak çocukları belirlemiş olduk.

Matematik Atölyemiz kısa zamanda çok başarılı oldu. Zira orda farklı bir anlayış geliştirdik. Milli Eğitim Müdürlüğü ile iş birliği içinde yürüttük ama

içişlerimize, müfredatımıza hiç karıştırmadık. Buna göre protokol hazırladık. Seçme sınavının sorularını danışmanlar kurulumuza hazırlattık. Sınavı biz yapıp sonuçları açıkladık. Kimsenin belirlenen listeye müdahale etmesine izin vermedik. Valinin, başbakanın çocuğu da olsa fark etmezdi.

Projeyle çok ilgilenenler, kendi şehirlerine transfer etmek isteyenler oldu. Mersin, Trabzon, Erzurum, Erzincan, İzmir'den arayanlar vardı. Fakat ellerinin ucuyla tutuyorlardı. Bu dâvayı lâıykıyla kucaklayacak kişiler maalesef yoktu!

Matematik Atölyesi gibi önemli bir projenin ayaklarını yere bastırmak lâzım. Mesela Kapadokya Üniversitesinde ortam çok müsaitti. Tarihi binaları vardı ama sonunda üniversite lâfı 'biz bu işi finanse edemeyiz'e getirdi.

Birlikte seyahatlerimiz

Birlikte çok seyahatler ettik. Halen de zaman zaman yapıyoruz. Kayseri'den İstanbul'a, İzmir'e uçakla, Ankara ve Bayburt'a ise aracımızla gideriz. Çoğunlukla benim arabayla çıkarız. Böyle olunca genelde aracı ben kullanırım. Yolda, Ahmet Çağıldak'ın rahmetli cümbüş ustası ve bestekâr babası Remzi Çağıldak'ın çalıp söylediği Bayburt türkülerinden oluşan albümü dinleriz. Bu seyahatlerimizde bile projelerimizi konuşur, zaman zaman da memleket meselelerini irdeleriz.

Bayburt'ta unutilan perhiz ve baston

Rıfat Bey, sağlığına çok önem veren bir arkadaştır. Ben o kadar değilim. Yemesine içmesine de özen gösterir ama nedense Bayburt'a gidince perhiz merhiz kalmaz. Meşhur mahalli yemeklerimizin hemen hepsini yeriz. Lor dolması, ziron, Bayburt döneri, pide derken perhiz unutulur.

Bundan birkaç sene evvel dizkapaklarından şikâyetçi oldu. Hatta biraz abartarak kendini merdiven çıkarken birisinin omuzuna yaslanma ihtiyacı duyar gibi hissediyordu. Bir ara o kadar abarttı ki, bastonla gezmeye başladı. Birinci katlara dahi asansörle çıkıyordu. Bir ortopedist dostuma muayene ettirdik. 'Önemli bir sıkıntı yok!' dedi ve çeşitli egzersizler verdi.

Ancak, Bayburt'a gidince dizkapağındaki sıkıntıyı nedense unutuyor ve bastonu atıyordu. Çünkü memleketi onu gençleştiriyordu. Hatta dönüşte bastonu Bayburt'ta unutuyordu. Ben genelde şehrimizde birkaç gün daha fazla kaldığım için unuttuğu bastonu getirmek de bana kalıyordu. Nitekim şu anda merdivenleri rahat çıkıyor ve baston da kullanmıyor.

“Sensiz olmaz”

Sözün kıyası, biz Rifat Hocayla projelerde birbirimizi tamamlayan ikiliyiz. Hani meşhur şarkıda “sensiz olmaz!” denir ya! 28 yıllık dostluğumuzda ayakları yere basan çok güzel projeler hazırlayıp hayata geçirdik.

Rifat Beyin başarılı bir akademisyen ve iyi bir teorisyen olması, benim de iş hayatından, uygulamadan, pratikten gelip kendi sahamda iddialı bulunmam büyük avantaj. Dolayısıyla Bayburt’ta ne olabileceğini ya da olmayacağını çok iyi tayin edebildiğimizi düşünüyorum. Nitekim bugüne kadar ortaya koyduğumuz teşhislerimizin tamamı doğru çıktı.

Bu yaşa geldik. Birlikte üretmeyi sürdürüyoruz. Sürdürebildiğimiz kadar da sürdüreceğiz. Ama artık bu işleri devredeceğimiz yeni gençler peşindeyiz.

Bu kitap vesilesiyle değerli dostum Rifat Yıldız’a sağlık ve mutluluk dolu bir yaşam dilerim.”

Ernail TÜRK¹⁷

Yanık Macit’in Gözde Talebesi...

“Ben polis emeklisiyim. Bayburtluyum. Halen Afyonkarahisar’da yaşıyorum. Rifat Hoca ile ilk ve ortaokulu beraber okuduk. Mahalleden de arkadaşım...

Küçükken bezden yapılmış toplarla maç yapardık. O zamanlar plastik top veya futbol topu çok lüks şeylerdi.

Çok iyi futbol oynardım. Rifat bana ‘Lefter’ derdi. O orta derecede oynardı. Çok zeki, cesur, gözü kara bir arkadaştı. Maddi, manevi yardımcı olan, dürüst bir dosttu.

“Matematiği çok iyiydi”

Matematiği çok kuvvetlidir. Bizim bir Macit hocamız vardı. Matematik öğretmeniydi. Öğrenciler arasında ‘Yanık Macit’ diye bilinirdi. Rifat, Macit hoca’nın en iyi talebelerindendi. Soruları şipşak çözerdi. Çok zekiydi. Tüm dersleri iyiydi ancak matematiği daha kuvvetliydi.

Rifat’ın ailesi sinema çalıştırdı. Bazen bedava bazen ücretli film izlemeye giderdik. Çoruh’ta beraber çok yüzdük. Köylerinden geçerken evlerine uğrar, çaylarını ve kahvelerini içerdik. Lor dolması ve tandır ekmeğini çok yedik.

Milliyetçi bir arkadaşımızdır. Ailesini ve çevresini koruyan, kollayan, tertemiz bir dostumuzdur.”

¹⁷ Emekli polis. Yıldız’ın mahalle, ilkokul ve ortaokul arkadaşı.

Hacı Osman DEMİRER¹⁸

Benim Vefalı Arkadaşım...

“Halen Bayburt Gez Köyünde yaşıyorum. Dedesi Mahmut Efendi’nin Hav-nus köyünden getirdiği ve arazilerini ortaklaşa işleyen ailenin torunuyum. Arazilerinde 15-20 yıl çalıştık.

Kendisinden iki yaş büyüğüm. Ama emsal sayılırız. Çocuklukta yediğimiz, içtiğimiz ayrı gitmezdi. Yemek yerken rahmetli anasına ‘Ana, Hacı Osman gel-sin de beraber yiyelim’ dermiş.

Bayburt’u ve bizleri unutmaz

Çok iyi bir çocuktur. Hayvanları birlikte güder, Çoruh’ta yüzerdik. Halen Bayburt’a geldikçe görüşürüz. Ben onu Kayseri’de de ziyaret ettim.

Okudu, kendini yetiştirdi ve Bayburt’un gurur duyacağı bir kişi oldu. Bay-burt’u ve bizleri hiç unutmaz. Çok vefalıdır.”

Dr. Hasan Ulvi KIVANÇ¹⁹

Bayburt’ta Arkadaşım, Erzurum’da Dostum...

“Halen Eskişehir’de yaşıyorum. Rifat beyle yarım asırlık bir arkadaşlığı-mız, 40 yıllık sıkı bir dostluğumuz var. Bayburt’ta liseden arkadaşız, ilk me-zunlardanız. Ancak ayrı sınıflardaydık. Onları okulun en haşarı sınıfıydı. Başlarını da Rifat çekerti. Arada cuma namazına veya başka yerlere kaçar-lardı. Oldukça kafa dengi bir grupları vardı. Zeki ve sevimli gençlerdi.

Kendisini en iyi tanıyanlardan biriyim. Almanya dönüşü yollarımız Erzu-rum’da yeniden kesti. Ben de Hacettepe’deki tıp tahsilimden sonra Erzu-rum’a gelmiş, Tıp Fakültesinde asistan olmuştum. O da yüksek lisans için gel-mişti. Bayburt’ta başlayan arkadaşlığımız Erzurum’da sıkı dostluğa dönüştü. İki bekâr olarak bir iki sene aynı evde kaldık. Çok tatlı, çok güzel anılarımız oldu. Bazı hafta sonları Bayburt’a gider, hasret giderirdik.

Daha sonra o Ankara’ya babasının yanına gitti. Benim de askerliğim An-kara’ya çıktı. Sağ olsun sık sık ziyaretime gelirdi. Ben de ‘evci’ denilen ev iz-nine çıktığımda onlarda kalırdım. Ailecek Ankara’ya gittiğimizde de sağ olsun

¹⁸ Çocukluk arkadaşı, çiftçi emekli.

¹⁹ Psikiyatrist, Psikoterapist.

eşi Gülsevil Hanımla birlikte bizi çok güzel ağırlarlardı. Yani ailecek içli dışlıyız.

Bayburt Lisesi mezunlarının 50. yıl buluşmasını da o organize etti. Her işte olduğu gibi bu işte de mentörlük yaptı. İşin başını çekerek hepimizi topladı. Biz de memnuniyetle, gururla gittik, güzel anlar yaşadık.

Çok değişik, kendine has bir yapısı vardır. Olayları, dünyayı ve çevreyi Atatürkçü, vatansever, demokrat, milliyetçi, mukaddesatçı bir gözle yorumlar. Oldukça disiplinli, liyakatli, çalışmaya araştırmaya önem veren bir yapısı vardır. Omurgalı bir kişiliğe sahiptir. Esnektir ama eğilip bükülmez. Çok sağlam karakterli ve istikrarlıdır.

İdeal bir aile babasıdır. Çok güzel bir yuva kurdu. Erzurum'daki bekârlık dönemimizde geleceği birlikte tasarladık. Eş seçimimizi birbirimizle paylaşarak yapmıştık. Çok iyi bir hanımefendiyi seçerek, çok iyi bir evlilik yaptı. İkisi de çok iyi bir anne, çok iyi bir baba oldular. Çocuklarını güzel yetiştirdiler.

Rıfat'ın babası rahmetli Murat Amca da oldukça disiplinli, tanınan bir işadımıydı. Dolayısıyla Rıfat'ın çalışkan, disiplinli özelliklerinin biraz genetik kodlardan geldiğini, biraz da öğrenilerek kazanılmış bir davranış olduğunu düşünüyorum. Almanya'daki disiplinli ortam sadece bu kazanılmış alışkanlıkları pekiştirmiş olabilir.

Üretken, çalışkan olması, hiç kimsenin düşünmediği, aklına gelmediği konulara kafa yorması en çok beğendiğim yönleridir. Mesela Bayburt'ta emekli olduktan sonra ücretsiz hizmet veren bir matematik atölyesi açtı. Şimdi de ata tohumlarımızı canlandırmaya yönelik girişimi var.

Bayburt sevdası fevkalâdedir. Bu sevgisini çok makbul, çok güzel olarak değerlendiriyorum. Şehri için canla başla çalışır.

Kendisiyle çok anımız var. Erzurum'da Cevat diye bir arkadaşımız vardı. Şimdi o da profesör. Rıfat'la ikisi İİBF'de asistandı. ODTÜ mezunu olan Cevat çok güzel ud çalardı. Arada bir bekar evimize davet eder, beraberce meşk ederdik. Rıfat, Bayburt türkülerini ve Türk Sanat Müziğini de çok sever.

Erzurum'un tarihi hamamları meşhurdur. Biz de her hafta sonu bornozlarımızı alıp hamama giderdik. Daha çok Hacıbeyoğlu Hamamını tercih ederdik. Güzelce yıkanır, keselenir, tazelenirdik.

Az daha Çoruh'ta boğuluyordum

Asistanlığımın ilk senesi Bayburt'taydım. Mart ayıydı. Çoruh kenarında gezerken çığlık seslerini duyunca bir çocuğun nehre düştüğünü ve bata çıka ilerlediğini gördüm. Hiç düşünmeden elbiselerimle suya atlayıp onu kurtarmaya çalıştım. Ancak tam yaklaştığım ve elimi uzattığım anda gözden kayboldu. Zira nehir çok coşkuluydu. Bu defa ben kendi derdime düştüm Zira üzerimdeki kıyafetler, özellikle de yün kazak filan su çekmişti. Az daha ben de boğuluyordum. Son anda bir kavağın gövdesini yakalayıp kurtuldum.

Meşhur yumurtalı makarnası

Ancak böbreklerimi üşütmüştüm. Üç hafta kadar Bayburt'taki evimizde istirahat ettim. O günlerde Erzurum'dan kız arkadaşlarım evimize 'geçmiş olsun' ziyaretine geldiler. Rifat da 'madem buraya kadar gelmişsiniz, ben de size meşhur yumurtalı makarnamdan yapayım' dedi. Hepimiz merak ettik. Meğer haşlanmış makarnanın üzerine çiğ yumurta kırılarak yapılıyormuş. Kız arkadaşlarım hayal kırıklığına uğradılar. Yemeden kalktılar. Bu anımızı hiç unutamam."

Hasan KARAKULAK²⁰

"Tatilde Bile Boş Durmaz!"

"Ben Erzurum'da yaşıyorum ve 1981'den beri burada serbest mali müşavirlik yapıyorum. Aslen Artvin Yusufeli'ndenim. Gülsevil Hanımın halasının oğluyum.

1991 yılında kurduğumuz 11 Tur'un gerçekten de tam on bir ortağı vardı. Rifat Hoca, tüccarlar ve mali müşavirlerden oluşan on bir arkadaşı bir araya getirerek bu acenteyi kurdu. Burada amaç Erzurum'a faydalı olmak, şehrin gelişimine katkı sağlamaktı. Bu projesi hepimizin aklına yatmıştı ve hocamıza destek olmaya karar vermiştik. Ayrıca Erzurum'un da böyle bir şeye ihtiyacı vardı. Nitekim Ağrı Dağı'nda trekking yapmak için gelen çok sayıda turist vardı. Ancak burada onları ağırlayacak ve yönlendirecek bir seyahat acentesi yoktu. Yine Kaçkarlara büyük bir talep vardı. Bunları organize edip Erzurum'u yurtdışına açabilmek Rifat Hocanın hayaliydi.

²⁰ Serbest Mali Müşavir

Ancak şirket kurulalı daha bir hafta olmuşken terör yeniden canlandı. Ağrı Dağı'nda Alman turistleri kaçırdılar. Bu olay bizim için çok büyük bir şanssızlıktı. Bunu üzerine Kaçkar tarafına ağırlık vermeyi kararlaştırdık. Broşürler bastırdık. Hatta Fransa'dan da bir grup getirip gezdirmiştik.

Bir dönem de döviz işine girdik ancak o da olmadı. Daha sonra Türk Hava Yolları'nın acenteliğini aldık. Kısacası şirketin sürdürülebilirliğini sağlamak için çok uğraştık. Ancak turizm tarafı hep güdük kaldı. O dönemler Sarp Tur isimli bir acente vardı; biz onunla anlaşma yaptık. Bu acentenin uçakları bir dönem İstanbul-Erzurum arası direkt uçuş hizmeti vermişti. '94 Krizi' patlak verince bu direkt uçuşlar da ne yazık ki iptal oldu. Özel uçaklar, bunların yakıt masrafları, dövizin patlaması derken aktarmalı uçuşa geri dönmek zorunda kaldık.

1994 yılında Hocanın Kayseri işi olunca ben ve iki arkadaşım şirketi devraldık. 2012 yılına kadar devam ettik. Sonrasında ben de şirketi ortağıma devrettim. Şu anda 11 Tur devam ediyor ancak sadece uçak bileti satıyor. Eğer bölgenin şanssızlığı olmasaydı bu şirket çok iyi yerlere gelebilirdi.

Rıfat Hoca çok girişimcidir. Tabiri caizse hiç rahat durmaz. Çok faal, dışa dönük, sürekli proje üretmeye çalışan kıymetli bir insandır. En son bu özelliğini Çeşme'de tatilde gördük. Matematik Atölyesini orada da hayata geçirdi. Bayburt'u örnek göstererek, bölgedeki hocalarla, öğretmenlerle, eğitimcilerle istişare edip atölyeyi kurdu.

Rıfat Beylerle yazları Çeşme Yalı'da komşuyuz. Buradan ilk biz yazlık almıştık. Sonra onlar tatile geldiklerinde bölgeyi beğendiler ve bir ev satın alarak bize komşu oldular.”

Hükmü PEKMEZCİ²¹

Bir Bayburt Gönüllüsü, Bir Bayburt Sevdalısı...

“Bir Bayburt gönüllüsü, bir Bayburt sevdalısı olan Rıfat beyi lisede okurken abim vasıtasıyla tanıdım. Onlar benden beş altı yaş büyüklerdi. Çok aktif bir insandı. Bu durum yapısından kaynaklanıyor olmalı. Her işin içinde mutlaka olurdu.

Rıfat Yıldız Beyin öncülüğünde 1988 yılında gerçekleştirdiğimiz ‘Türk Tarihinde ve Kültüründe Bayburt Sempozyumu’nda koordinatörlük yaptım. Sunucu da bendim. O zaman Milli Eğitimde Şube Müdürüydüm.

²¹ Bayburt Belediye Başkanı.

Bayburt'ta ilk defa böyle kapsamlı bir sempozyum yapılmıştı. Geniş tabanlı, Bayburt'un kültür ve tarihini farklı açılardan irdeleyen güzel ve verimli bir programdı. İçinde çeşitli paneller de vardı. Üstelik ilçe olduğumuz dönemde böyle bir programın gerçekleştirilmesi Bayburt için çok önemli bir haddiseydi.

Rıfat Bey, zaten Bayburt'un iktisadi anlamda kalkınmasına yönelik her türlü çalışmada gönüllü olarak yerini aldı. Kendisi de projeler hazırladı. Arkadaşı Akın Beyle birlikte çok güzel işlere imza attılar.

Uluslararası alanda Dede Korkut Kültür ve Sanat Şölenlerimiz var. 1992'de ben İl Kültür ve Turizm müdürüyken başlamış olan bu şölenler gelenekselleşti. 25.'sini 2019 yılında yaptık. Kendisi bu şenliklere akademik çalışmalarla destek vererek zenginleştirdi."

Murat OKUTMUŞ²²

Bayburt Sevdalısı, Proje Adamı!

"Rıfat Bey benim rahmetli amcamın sınıf arkadaşıdır. Kendisini çok küçük yaşlarımda tanıdım.

1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesinde akademisyen iken Bayburt ile ilgili bir sempozyum düzenlemişti. Son on yılda daha aktif bir şekilde Bayburt ile ilgili projeler yapıyor.

Memleket sevgisi ile doludur. Ben şahsen siyasete girmesini hiç arzulamadım. Doğrusu benim gönlümden geçen Bayburt Üniversitesi Rektörü olmasıdır.

Şehrimize ve ülkemize en önemli hizmetlerinden birisi "Matematik Atölyesi"ni kurması oldu. Emekli ikramiyesini vakfederek mekânın tahsisini sağladı. Galiba şu anda da Türkiye genelinde bu projeye öncülük ediyor.

Rıfat Hocam hep akademisyen disiplini içerisinde çalışmış, söylediklerini hep sonuca ulaştırmıştır. Hiçbir işi sözde kalmamıştır. Sürekli projeler üretmiş, bitirdiği zaman da hepsini raporlaştırmıştır.

Klâsik akademisyenler alanında yükselir, profesör olur, öğrenci yetiştirir ve emekli olup dinlenmeye çekilirler. Ama Rıfat Hocam farklıdır. Emekli olsa da dur durak bilmeden çalışmayı, insanlara faydalı olmayı sürdürür. O hâlâ çalışıp sürekli bir şeyler üretmeye çalışan bir vatanseverdir.

²² Bayburt Gazeteciler Cemiyeti Başkanı, Bayburt Postası Gazetesi Sahibi

Ağlatan sevgi

Memleketi Bayburt ile hiçbir zaman ilişkisini kesmemiştir. Tam bir Bayburt sevdalısıdır. ‘Bayburt’ denildiği zaman çok heyecanlanır. Nitekim BAYPROJE’nin öykü yarışması ödül töreninde konuşurken Bayburtlu çocukları kastederek ‘biz bu memlekette geleceğin edebiyatçılarını yetiştirmeye çalışıyoruz’ dediğinde gözyaşlarını tutamamıştı.

Unutamadığım anım

Bayburt türkülerini severek söylediğine şahidim. Ortaokul yıllarımda kayak sporu ile ilgileniyordum. Ekip olarak Bayburt’tan Kayseri’ye Erciyes Dağı’na gitmiştik. Tesadüf o da o gün oradaymış. Bizim hemşerileri olduğumuzu öğrenince Talas’taki Erciyes Üniversitesi Sosyal Tesislerine yemeğe davet etti. Tüm kabilemizi ağırladı. Yanında ailesi de vardı. Orada canlı müzik eşliğinde yemek yedik. Hepimizle çok samimi bir şekilde birebir ilgilendi. Yemeğin sonunda bize bir de sürprizi vardı. Daha önceden tembihlediği müzisyenler birden Bayburt türkülerini çalmaya başladılar. Başta kendisi olmak üzere hepimiz çok heyecanlandık. O güzelim türkülerimizi, gurbette olmanın da hüznüyle hep birlikte coşkuyla söyledik. Hayatımda unutamadığım anlardan/anılardan birisidir.”

Prof. Dr. Nasuhi Ünal KARAARSLAN²³

Kendini Çok İyi Yetiştirmiş Akademisyen Dostum...

“Rıfat Bey hemşerim olur. Ben Gümüşhaneliyim ama Bayburt ve Gümüşhane hemşeri sayılır. İkimiz de memleket sevdalısıydık. Hep şehrimiz, bölgemiz, ülkemiz için neler yapabilirsiniz derindeydik.

Erzurum’da aynı üniversitede görev yaptık. 1985 yılında tanıştık. O dönemde Rıfat Bey “Yıldırım Servis” isimli bir muhasebe ve tercüme şirketi kurdu. Ben de o sıralar bazı notelere Arapça, Fransızca, Osmanlıca tercüme yapıyordum. Rıfat Bey gelip ‘Bizim tercümelerimizi de yapar mısın?’ diyerek teklifte bulundu. Böylece daha yakın çalışmaya, birbirimizi yakından tanımaya başladık. Ardından dostluğumuz giderek pekişti ve bugünlere kadar geldi. Allah muhabbetimizi bozmasın.

²³ Emekli Akademisyen

Ortak çalışmalarımız

23-25 Mayıs 1988'de gerçekleştirilen 'Türk Kültüründe ve Tarihinde Bayburt Sempozyumu' sırasında Fen-Edebiyat Fakültesi Doğu Dilleri ve Edebiyatı Bölümünde doçenttim. O sempozyumun yükünü çeken ve fikrini ortaya atan Rifat Bey'dir. Ben de ona yardımcı oldum. Sempozyum heyetinde de en aktif olarak sadece ikimiz vardık diyebilirim. Sempozyumda benim de, 14. yüzyılda yaşamış Bayburtlu bilim adamı Ekmeleddin Baberd-i üzerine 'Bayburtlu Ekmeleddin' başlıklı bir sunumum vardı. Sempozyumdan bir yıl sonra Bayburt il oldu ve tabii ki bu sonuçta sempozyumun katkıları da büyüktü.

13-17 Haziran 1990'da ise bu defa 'Gümüşhane Sempozyumu' düzenledik. Hazırlıklar bir iki yıl önceden başlamıştı. Tarih, coğrafya, tarım, kültür sanat, edebiyat gibi dallardan hocalarımızla mektuplaşmalarımız sonucu ortaya çıkmış bir sempozyumdu. Rifat bey de yine bizim heyetimizdeydi. Bu sempozyumların bölgemizin kalkınmasına çok büyük katkıları olduğuna inanıyorum.

Bu sempozyumlar haricinde Erzurum'da da 'Doğu Bloku Ülkelerindeki Gelişmeler ve Türkiye Ekonomisine Muhtemel Etkileri' isimli bir sempozyum daha hazırladık. İkimizin haricinde Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı Ahmet Çakır Bey de dekanlığı münasebetiyle sempozyumda yanımızda bulunmuştu. Buna rağmen yine yükün çoğunu Rifat Bey sırtlanmıştı.

Ayrıca Sovyetler Birliği'nin çatırdaması üzerine geleceği görerek Erzurum'da bir araştırma enstitüsü kurmak istemiştik. 1991 yılının başlarında Atatürk Üniversitesi rektörlüğüne en azından bu konular hakkında projeler yapılması için dilekçe verdik. Üniversite destek verdi ama siyasetler anlayamadı. TBMM'ye gidip görüşmeler yaptık. Ancak vizyonsuzluk, gerekenlerin yapılmaması ve projemizin çok fazla önemsenmemesi sebebiyle bu stratejik girişimimiz başarısız oldu. Oysa bu girişimimiz, yaptığımız sempozyumlardan çok daha önemliydi. Nitekim Sovyetler çatırdadığında da hazırlığımız olmadı için ülkece ne yapacağımızı şaşırdık.

Rifat Bey iyi değil pekiyi bir insandır. Muhteşem ve muhterem bir arkadaşımızdır. Çok yakın arkadaşım ve dostumdur. Herkese dost demem ama Rifat Bey kendini çok iyi yetiştirmiş bir akademisyen dostumdur. Nitekim başarılı bir akademisyen olduğu için emekliliğinden sonra da değerlendirdiler. Malûm; 'Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz...' Yani hem insan olarak hem akademisyen olarak çok iyidir. Kendisiyle hâlâ sık sık görüşürüz.

Kendisinin Bayburt sevdası, bir annenin yavrusuna duyduğu sevdadır. Fakat Bayburtlu hemşerilerimiz bu sevdayı anlayabildiler mi bilemiyorum. Bayburt'a olan vefa borcunu, gerçekleştirdiği hizmetler ile çoktan ve fevkalâde ödemiştir. Zira onun Bayburt için yaptıklarını hiç kimse yapamaz.”

Dr. Osman SÜMER²⁴

Yarım Asırlık Arkadaşım...

“Ben 1971 başında Almanya'ya geldim. Aynı yılın 12 Ekiminde Hamburg'a gelerek üniversite tahsilime başladım. O tarihten beri de bu şehirdeyim.

Rıfat, Almanya Hamburg'dan üniversite arkadaşımı. Kendisiyle üniversiteye geldiğim ilk günleri tanıştık. Galiba 15 Ekim'di. Üniversite ana binasında amfide 'Bizden biri var mı?' diyerek çevreme baktım. Arkamda birisi Milliyet Gazetesi okuyordu.

Okulun 150-200 metre ilerisinde tren istasyonu vardı. Orada tekrar rastladım. Merhabalaştık. Biraz sohbet ettik. Tanışmamızın onuncu dakikasında 'ben oda arıyorum, yerim yok!' dedim. O da sağ olsun 'Ben bir odada kalıyorum. Madem yerin yok, gel kal' dedi. Öylesine cömert bir insandır yani. Tam bir Anadolu çocuğu...

Bana “yeğen” der!

Ama teklifini hemen kabul etmedim. 'Şu anda kaldığım bir yer var. Teşekkür ederim' dedim. Ben hazırlık sınıfına, o direkt birinci sınıfa başladı. Dallarımız da ayrıydı. Ekonomi ve jeofizik... Bir iki ay sonra beraber yemek yenen 'Menza' denilen bir lokantada görüştük ve arkadaş olduk. Daha sonra onun da kaldığı talebe yurduna taşındım. Burada bir sene kadar yakın görüştük. Bir arada dört-beş ay aynı evde kaldık. O bana Anadolu ağzıyla 'yeğen' der. Benden 3 yaş büyüktür.

Biz 1975'ten itibaren her Allah'ın günü koştuk. Onun kaldığı öğrenci yurdunun yakınında üniversitenin spor sahası vardı. Önce koşuyor, sonra da maç yapıyorduk. Bu maçlarda beni beğendiler. Bir futbol kulübünü önerdiler. Oraya gidip 4 sene futbol oynadım.

Ben liberal görüşlüydüm. O ülkücüydü. O zamanlar milliyetçi bir derneğin Hamburg Şubesini kurup başkanlığını yapmıştı. Dinine, kültürüne, geçmişine

²⁴ Hamburg'dan üniversite arkadaşı. Koleksiyoner.

bağlı bir insandı. O yılların güçlü sol dalgasından etkilenmedi. Arada fikir tartışması yapsak da bu arkadaşlığımıza zarar vermedi.

Çok inceleme yapardı. Anlamadığı şeyleri de anlattırırdı. İlle öğrenmek isterdi. Çok aktif, çok sosyaldi. Hem Türkler, hem Bayburtlular hem de Almanlarla çok iyi dostluklar kurdu. Bir de ortak arkadaşımız Bahattin vardı. O da iktisat okuyordu.

İyi bir arkadaş, iyi bir dosttur. Beraberce çok gezip tozduk. Fransa'nın başkenti Paris'e de gittik. Bu seyahatimiz, ikimiz için de anılarla dolu güzel bir maceraydı. Yedi yıllık sıkı arkadaşlığımızda doğrusu çok anı biriktirdik.

Kültüre, sanata meraklıydık. Tiyatroya, sinemaya giderdik. Rıfat hitabet ve diksiyon dersi bile aldı. İyi bir organizatördür. Ama her şeyi kendisi yapmaz, yaptırırdı. Bana da görev verir, özellikle yazım daha güzel olduğu için yazıları bana yazdırırdı. Yöneticilik vasfı o zamandan vardı.

Akdeniz gezimiz

Sene 1974. 14 Ağustosta 2. Kıbrıs Barış Harekatı yeni yapılmıştı. Bayburt'a gidip Rıfat'ı aldım. Otobüsle gece Ankara'ya geldik. Rahmetli babasının kaldığı eve gittik. Sabahleyin babasından biraz para aldı. Ben de Etibank'tan burs çekimi aldım. İki kafadar beraberce tatile çıktık. Hedefimiz Akdeniz'di. Önce Mersin'e gittik. Taşucu'nda deniz kenarında Lades Oteli vardı. Beğendik ama pahalı bulup bir pansiyona yerleştik. Taşucu'nu bir kez gördüm ama çok sevdim. Burada birkaç gün kalıp Anamur'a geçtik. Yine bir pansiyona yerleştik. Oradan da Antalya'ya geçip tatilimizi burada tamamladık.

Hayatta bir daha dönülemeyen yollar vardır. Almanya'dan gidişi de öyle oldu. Rıfat 1978'de ayrıldı. Bir tanıdığının otomobiliyle Türkiye'ye döndü. Vedalaştık, uğurladım. Kararlıydı. Ondan sonra yolunu çizdi. Çok güzel bir yuva kurdu. Hanımı çok değerli bir insan... Çocukları da öyle...

Ben de okulum bitince doktoramı tamamladım. Ama mesleğimi ancak 6 ay yapıp kilim eksperliğine başladım. 1982-83'lerde bitpazarlarını gezip kilim alıp satarken eski dolmakalemleri görüp almaya daha sonra da satmaya başladım.

Rıfat yurda döndükten sonra epey yazıştık. 1980'de Erzurum dönüşü kısa bir süre görüştük. 1983'te kısa dönem askerliğimi yaparken Ankara'ya uğradım, misafiri oldum. 1990'da babasının tedavi için Londra'ya getirmişti. Dönüşte Hamburg'da 15 gün kadar yalnız, 15 gün de ailesiyle birlikte kaldı. Ben

de 2010'da oğlunun düğününe İspanya'ya gittim. Birkaç gün Sevilla'da kaldım.

Rıfat benim 1971'den beri 50 yıllık samimi arkadaşım. Dile kolay tam yarım asır..."

Selahattin İÇER²⁵

Almanya'da Güzel İşler Yaptık...

"Aslen Tokatlıyım. Yıllarca öğretmenlik yaptım. Şimdi çeşitli yerlerde oteller işletiyorum. 12 Eylül öncesi sınavları kazanarak 'kültür öğretmeni' olarak seçildim ve görevlendirilerek Almanya'ya geldim. Ülkücü olduğum için Hamburg'da teşkilat kurmak için hemen bize yakın gençlerle temasa geçtim. Rıfat Yıldız'ı o süreçte tanıdım. Vatansever, milliyetçi, bir gençti. Onda gerçekten büyük bir cevher gördüm. O zamanlar üniversite son sınıftaydı. Koskoca Hamburg'da değerlerini koruyan nadir gençlerden birisiydi. Kendisine teşkilat kurmamızın öneminden bahsettim. Sağ olsun, hemen gönüllü oldu. Birlikte Türk Ocağı Hamburg Şubesini kurduk. Ben memur olduğum için resmi görev alamadığımdan onu başkan yaptık. Birlikte Almanya'nın çeşitli şehirlerine seminer vermeye gittik. Oralarda teşkilatlar kurduk. Bu ülkede kurulan Türk Federasyonu'nun ilk tüzüğünü Rıfat'la beraber hazırlayıp ilk Başkan Lokman Kundakçı'ya sunduk. Federasyonun oluşturulmasında da büyük katkılarımız var. Zira Rıfat'la birlikte kurduğumuz ocakların, şubelerin, teşkilatların da katılımıyla federasyon oluştu.

Çok güzel şiir okurdu

Zaman zaman milliyetçi geceler düzenledik. Tiyatro oyunlarını sahneye koyduk. Konserler gerçekleştirdik. Başta Ozan Arif olmak üzere birçok sanatçıyı misafir ettik. Rıfat da bu gecelerimizde sahneye çıkar, okuduğu şiirlerle salonu dolduranları coştururdu. Özellikle ünlü şairimiz Necip Fazıl Kısakürek'in meşhur 'Sakarya' şiirini çok güzel okurdu. Ancak tiyatro oyunlarında rol alıp almadığını hatırlayamıyorum.

Birlikte kavgalara girdik

Yurda dönüşümüz de birlikte oldu. Özel araçla geldik. Dönene kadar çok güzel işler başardık. Bu ülkede güzel bir kıvılcım tutuşturduğumuza inanıyorum. İyi bir dava arkadaşlığımız, dostluğumuz oluştu. Birlikte kavgalara da

²⁵ Emekli Öğretmen, Turizm İşletmecisi.

girdik. O süreçte Hamburg Türk Ocağı'nın başkanlığını yürüttü. Tabii Türkiye'deki sağ-sol çatışması Almanya'ya da yansımıştı. Karşıt görüşlüler sık sık binamıza saldırır, camlarımızı çerçevelerimizi kırarlardı. Bir akşam Rıfat'la pusu kurduk. Saldırganları yakalayıp dövdük.

Çok güzel Almancası olduğundan bize ayrıca büyük katkıları oldu. Almanlarla olan iletişimimizi o kuruyordu. Organizasyonlarımızda gerekli izinleri o alırdı. Zaman zaman Türkiye'den gelenleri de misafir ederdik. Rıfat onlara da rehberlik ederdi. Yani vatansever, ülkücü bir gencin yapması gereken görevlerin hepsini ifa etti. Allah ondan razı olsun."

Prof. Dr. Şükrü AKDOĞAN²⁶

Erzurum'da Başlayan 44 Yıllık Dostluğumuz

"Kısa sürelerle Türkiye Elektrik Kurumunda ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumunda (TRT) çalıştıktan sonra 1977 yılında Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesinde asistan olarak akademik hayata başladım. "Hizmet Pazarlaması" konusunda doktora eğitimimi tamamladıktan sonra 1982 yılında Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde Yardımcı Doçent unvanıyla öğretim üyesi olarak görev aldım. Doçent ve profesör unvanlarını da aldığım Erciyes Üniversitesinde bulunduğum süreler dışında emekli olduğum 1 Ocak 2021 tarihine kadar devamlı olarak çalıştım.

Rıfat Bey ile tanışıklığım Erzurum'a, 1978 yılına kadar uzanır. Ben Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümünde asistan olarak çalışırken, Rıfat Bey de aynı fakültenin İktisat Bölümüne asistan olmak üzere Erzurum'a geldiğinde ortak bir dostumuz tarafından tanıştırıldık. Kadîm dostluğumuz böylece başladı. Atatürk Üniversitesinde benim ayrıldığım 1982 yılına kadar, Erciyes Üniversitesinde de Rıfat Beyin emekli olduğu 2014 yılına kadar birlikte çalıştık. Kendisiyle 44 yıldır görüşüyoruz, görüşmemize hiç ara vermedik. Eşim Prof. Dr. Asuman Akdoğan da kendisini 1993 yılından beri tanımakta.

Uluslararası İşletmecilik Kongresini başlattık

Rıfat Beyin, kurulduğu dönemde Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesine bağlı olan Nevşehir Otelcilik ve Turizm İşletmeciliği Yüksek Okulu Müdürlüğü ve daha sonraki yıllarda Erciyes Üniversitesi tarafın-

²⁶ Emekli Öğretim Üyesi

dan kurulan Nevşehir İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı dönemlerinde düzenlediği pek çok etkinlikte birlikte görev yaptık. Bu etkinliklerden en önemlisi; 2001 yılında Rıfat Beyin öncülüğünde ve Düzenleme Kurulu Başkanlığında organize edilen, benim de Düzenleme Kurulu Üyesi olarak görev yaptığım Orta Anadolu Kongresi'dir. O yıldan bugüne kadar her yıl aralıksız olarak düzenlenen kongre giderek gelişmiş, kurumsallaşmış ve 'Uluslararası İşletmecilik Kongresi' adıyla günümüze kadar ulaşmıştır. Rıfat Beyin hala Danışma Kurulu Üyesi olarak görev yaptığı Uluslararası İşletmecilik Kongresinde ben de beş yıldır Danışma Kurulu Başkanı olarak görev yapmaktayım.

Rıfat Bey; çalışkan, disiplinli, kararlı ve üretken bir akademisyendir. Bu yönlerini çok takdir ederim. Başka bir olumlu özelliği olarak da ifade edebileceğim 'aklına koyduğunu gerçekleştirmek için her türlü çabayı göstermesi' ise bazen, aynı heyecanı taşımayan ancak birlikte çalıştığı veya danıştığı kişilerde uyum sorunu oluşturabilmektedir.

Hepimizi korkutan rahatsızlığı

Rıfat Beyle birlikte pek çok anım var. Zaman zaman hatırlar gülerim, zaman zaman hatırlar üzerinde tekrar düşünür, ders çıkarırım. Aklımdan hiç çıkmayan bir anımız kendisinin rahatsızlığı ile ilgili... Yılıni tam olarak hatırlamıyorum ama Rıfat Beylerle birlikte bizim de Erciyes Üniversitesi Lojmanlarında oturduğumuz dönem. Tahminen 2006 olsa gerek. Bir sabah erken saatlerde Rıfat Beyin eşi sevgili arkadaşımız Gülsevil Hanım telefonla aradı. Çok üzgün bir ses tonuyla Rıfat Beyin rahatsızlandığını bildirdi ve bizi çağırdı. Hemen eşim Asuman Hanımla birlikte oturdukları lojmana gittik. Rıfat Bey rahatsızlıktan, Gülsevil Hanım da üzüntüden perişan haldeydi. Biz de çok korktuk ve hemen ambulansla aynı kampüste bulunan Erciyes Üniversitesi Hastanesi acil servisine götürdük. Hastanede derhal müdahale ettiler.

Biz doktorlardan bir açıklama beklerken günlük mesaisine başlamak üzere hastaneye gelen o dönemin Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ömer Özbankır bizi gördü ve müdahil oldu. Çok geçmeden kendisini bilgilendirdiğim o dönemin Rektörü merhum Prof. Dr. Cengiz Utaş yanımıza geldi ve ilgililerden bilgi alarak bizimle paylaştı. Uzun bir süre endişeli bekleyişten sonra Rıfat Beyin hayati tehlikesi olmadığı, birkaç gün içinde kendisini toparlayacağı ve taburcu edileceği bilgisi bizimle paylaşıldı. Gerçekten de dedikleri gibi oldu ve biz de derin bir 'oh!' çektik.

Bugün aradan çok uzun bir zaman geçmesine rağmen çok daha sağlıklı olarak gördüğüm aziz dostum Rıfat Yıldız’a sıhhat ve afiyet diliyorum. Eşi, çocukları, torunları ve dostları ile birlikte güzel bir ömür geçirmesini temenni ediyorum.”

Şükrü PEKMEZCİ²⁷

Liderlik Vasfı Vardı

“Bayburt Ortaokulunda uzun yıllar idareci olarak çalıştıktan sonra emekli oldum. Halen Bayburt’ta yaşıyorum. Rıfat ile ta ortaokul yıllarında tanıştık. Sınıf arkadaşım. Bayburt Lisesinde de birlikte okuduk. Dost canlısı, yüreği sevgi dolu, yardımsever bir arkadaşımızdı. Liderlik vasfı olduğu için okulda aktif görevler alırdı. Sınıf başkanımızdı. Bayburt için ‘havası sert, insanı mert’ derler. O mertlik Rıfat Beyde de mevcuttu.

Bayburt’un Hababam Sınıfı

Lisedeki sınıfımız adeta Bayburt’un ‘Hababam Sınıfı’ydı. Bir pazartesi günü bir mazeretim sebebiyle okula gidememiştim. Ertesi gün vardığımda olağanüstü bir şeylerin olduğunu anladım. O zaman ilçe olduğumuzdan kaymakam okula gelmiş, bizim sınıfı sorguluyordu. Dün gelmeyenleri dışarı çıkardıktan sonra diğer arkadaşlarımızdan, tek tek dağıttığı kağıtlara okulu niçin terk ettiklerini yazmalarını istedi. Meğer sınıftaki sobanın borusunu çekip ortalığı duman altı yaparak çıkan kargaşa sırasında kaçmışlar. O günkü yerel bir gazetenin muhabiri ise olayı abartıp ‘falan öğretmene karşı boykot yaptılar’ gibi haberleştirdi iş Kaymakamlığa kadar intikal etmiş. Halbuki böyle bir eylem yok, sadece bir haylazlık, bir okulu ekme hadisesi... Rıfat Bey de yine sınıf başkanımızdı tabii. Yani olayın elebaşı oydu. Bayburt Lisesinin ilk mezunlarıyız. 50 yıl sonra Rıfat beyin önderliğinde ilk mezunlarımızı Bayburt’ta buluşturduk. Kutlama komitesinde ben de vardım. Organizasyonun Bayburt ayağının sorumluluğunu yürüttüm.”

²⁷ Emekli Eğitimci, lise arkadaşı.

AKADEMİSYEN ÖĞRENCİLERİ

Prof. Dr. Alaattin KIZILTAN²⁸

Hayatın İçinde Bir Akademisyen...

“Halen Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İİBF Dekanıyım. Rıfat Hocamı 1985 yılında tanıdım. Kendisi, Erzurum Atatürk Üniversitesi İİBF’de lisans eğitimim sırasında benim hocamdı. Dersleri bize sevdirdi. Dünyadaki ve ülkemizdeki güncel gelişmelerden yola çıkarak dersler anlatan hayatın içinde bir akademisyendi. Teorik bilgileri anlatmayı sevmezdi. Dolayısıyla bizim de hocamıza ve anlattığı derslere karşı ilgimiz arttı.

Yurt dışına gitmemi sağladı

Lisans sonrası yüksek lisansta da danışman hocamdı. Araştırma Görevlisi olmam konusunda sağ olsun beni teşvik etti. 1988’den sonra araştırma görevlisi olma sürecim başladı. Bu şekilde de birkaç yıl Rıfat Hocamla çalışma fırsatı elde ettim. Bu süreçte kendisinin yurtdışı tecrübesinden ve derin birikiminden yararlandım. Yurtdışına gitmem noktasında da çok teşvik ve yardımları oldu. Bu sayede Almanya’ya gidip Almanca öğrendim. Dönüşte yine hocamla çalışmaya devam ederek yüksek lisansımı tamamladım. Yüksek lisans tezim ‘İspanya, Portekiz ve Yunanistan’ın AB’ye Tam Üyelik Öncesi Ekonomik Göstergelerinin Türkiye Ekonomisiyle Mukayesesi’ üzerineydi.

Dur durak, yorgunluk bilmeyen, çok çalışkan, aktivasyonu pek yüksek bir hocamızdı. Araştırma yapmak ve yaptırmak kabiliyeti oldukça gelişmişti. Öğrenciliğimizde bize çeşitli çalışma konuları vererek araştırmalar yapmamızı teşvik ederdi. Matematiğe de çok önem verirdi.

Bayburt aşığı

Bayburt aşığı bir insandır. Derslerde ve özel sohbetlerde bile ne yapar, ne eder konuyu mutlaka Bayburt’a getirirdi. Bayburt konusundaki bazı araştırmalarında ben de yer aldım.

Sigara zaafiyeti konusunda birtakım sıkıntılar yaşamıştı. Odasında, kordorda hatta sınıfta bile sigara içme ihtiyacı duyardı. Sonradan bıraktığını öğrenince çok sevindim.

Kendisiyle halen görüşüyoruz. Üzerimizde çok hakkı, emeği olan bir hocamızdır. Büyük saygım var. Her zaman emrine amadeyim.”

²⁸ RTEÜ İİBF Dekanı.

Doç. Dr. Fatma ÜNLÜ²⁹

Hayatın İçinde, Özgür, Yenilikçi, Mütevazı...

“Erciyes Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü’nde 2010’dan beri öğretim elemanı olarak görev yapmaktayım. Lisansımı, yüksek lisansımı ve doktoramı burada tamamladım. Rıfat Hocamın yönlendirmesiyle Avrupa Birliği Ekonomisi ve inovasyon üzerine çalışıyorum.

Kendisiyle öğrencilik yıllarımda tanıştım. 2004 yılında Selçuk Üniversitesini kazanmış, iki yıl orada eğitim almıştım. Üçüncü ve dördüncü sınıfı Erciyes’te okudum.

Korkutan ilk izlenim

2007 senesiydi. Rıfat Hocam ‘Araştırma Yöntemleri’ dersini veriyordu. İlk tanıştığımızda açıkçası çok çekinmiştim. Sert bir izlenim bırakmıştı. Bu da öğrencilere karşı disiplinli olmasından kaynaklıydı. Eğitimini de Almanya’da yapmasından dolayı Alman disiplini almıştı. Ama bu özelliğinin faydasını ben çok sonradan gördüm. Zira biraz içine kapanık bir öğrenciydim. Ancak hocamdaki inovatif düşünceyi, yaratıcılığa verdiği önemi fark etmiştim.

Lisans bitene kadar bu ders dışında hocamla hiç karşılaşmadık. 2010 yılında yüksek lisansa başlamıştım. Danışman olarak Rıfat Hoca atandı. Çok korkmuştum. Çünkü lisanstan gelen bir çekingenlik vardı. Hoca ile çok disiplinli bir şekilde çalışmaya başladık. Birkaç ay sonra asistanlık kadrosu açılınca sınavlar için başvuruda bulundum. Ama hocama söylemedim. Çünkü bir referans ya da torpil olayları olsun istemedim. Mülakata girdik. Hocam jüri-deydi. ‘Aaa! Benim öğrencim.’ dedi. Mülakattan çıktık, sınavı kazandım. Sonra Rıfat Hocanın asistanı olarak göreve başladım. Yaklaşık 7 yıl fiili olarak asistanlığını yaptım. Hocamız 2016 sonunda emekli oldu. Ama bağımız, iletişimi-miz hiç kopmadı.

Bu dönemler hocamı gerçek anlamda tanıdığım dönemlerdir. Her şeyden önce tüm belgelerin yazılı olmasını ister. Yani yapılan tüm çalışmalar, toplantılar vs. hepsi yazılı olmalıdır. Bu durum beni ilk başta çok yormuştu. Elektronik ortamda her şeyi aynı zamanda elle yazmak çok garip gelmişti. Ancak bunun faydasını çok sonradan gördüm. Hocam hep derdi ki; ‘Söz uçar, yazı kalır.’

Her sabah odasına uğrardım. Yedi yıl boyunca uğramadığım tek bir sabah yoktur. Günaydınlaştıktan sonra o günkü işler ve plânları hazırlar, çalışmaya

²⁹ ERÜ İİBF Öğretim Üyesi.

başlardık. O koridoru gün içerisinde defalarca gidip gelirdim. Her bir görüşmeyi rapor haline getirir, ardından kendisine gönderirdim. Hocam da bunları kendi bilgisayarında klasörlerdi.

Haftada bir roman okutuyor

Hocam bana akademik çalışmalarımın yani sıra entelektüel gelişimimi tamamlamam için de her hafta bir roman okumamı tavsiye ederdi. Bunları da toplantılarımız sonunda zaman ayırarak tartışmamızı isterdi.

Gündelik köşe yazılarını okumamı da tavsiye ederdi. Çünkü iktisat sadece teorik bilgiler değildi. 'Gerçek hayattaki uygulamaları da takip etmek gerekir' derdi hocam.

Çok sosyal bir insandı. Ama onca yoğunluğunun arasında bana zaman ayırırdı. Her hafta bu görüşmeler gerçekleşirdi. Tartışarak, okuyarak, üzerine düşünerek dolu dolu geçen görüşmelerimiz olurdu. Benim için tek zor tarafı bütün bunları yazıya dökmek olurdu. Bu sayede yazı kabiliyetim ve kelime hazinem de geliştiğini fark ettim.

Bende emeği çok fazla... Yani o kadar fedakâr ve özverili bir danışmandı ki, fakültemdeki hocalarım da dahil gördüğüm hiçbir hoca asistanının gelişimine bu kadar zaman ayırarak destek vermemiştir. O yüzden yeri çok başkadır.

Yöntem konusunda uzman

Yüksek lisansta ders dönemini bu şekilde tamamladık. Hoca ile anlaştığımız en önemli nokta ikimizin de disiplinli olmasıdır. Bu sebeple hocamla hiç çatışmadık. Bunca yıl birbirimize karşı hiç kırıcı bir söz etmedik. Rıfat Hocam, sert olduğu için çok da eleştirilir. Çünkü insanlar onu anlayamıyor. O sertliğin ardındaki birikimi çok fazla göremiyorlar. Bazen asistan arkadaşlarım hocam ile nasıl anlaşılabildiğime hayret ediyorlardı. Ben de onlara hep şunu söyledim: 'Gerçekten hocanın dilini anlamış olsaydınız ondaki farkı görürdünüz.' O disiplin beni o dönemki arkadaşlarımın önüne geçirdi. Her işimi zamanında tamamlamıştım. Yazmış olduğum makalelerden dolayı editörlerden yöntem ve yazı dili ile ilgili olumlu görüşler aldım. Hocamdan en çok da bunu öğrendim. Yöntem konusunda Türkiye'deki sayılı hocalardandır. Yazdığım bütün dokümanları, raporları satır satır okur; yazımı, imlâsı, anlatımı üzerinde yönlendirirdi.

Baba-kız gibiydik

Sadece hoca-öğrenci ilişkisi değil aynı zamanda baba-kız ilişkisi de vardı bizde. Her zaman ‘kızım’ diye hitap ederdi. Ancak bu durum asla hocamıza karşı saygımızı değiştirmede. Bizde unvanlar değişse de hocamızın odasına her zaman öğrencisi olarak gireriz. ‘Otur!’ demeden oturmamız. Bu dengeyi Rıfat Hocam çok güzel kurar. Hayatımla ilgili konularda ne zaman dara düşsem hocama danışırım. O da yardımcı olur. Onun gibi bir insanın öğrencisi ve asistanı olduğum için kendimi çok şanslı hissediyorum. Bazen eşi Gülsevil Hanım da gelir okula. Görüşürüz. Bazen telefonlaşırız. Pandemi sebebiyle de yüz yüze çok fazla iletişim kuramıyoruz. Ancak telefonla oluyor ne yazık ki!

Bayburt sevgisi

Yöresel yemekleri lor dolmasını çok sever. Bayburt'a olan sevgisi malumdur. Rıfat Hocam, Bayburt'u hiç bırakmadı. Memleketine bu kadar hizmet eden, maddi manevi bütün birikimini memleketi için harcayan başka bir insan tanımadım. Özellikle akademik açıdan destek vermeye çalıştı. BAYPROJE adında muazzam bir çalışma yaptı. Hâlâ da zamanını, bilgi birikimini Bayburt için harcamaya devam ediyor. Bayburt için yaptığı hiçbir işi kendisine yük olarak görmedi. Asistanı olduğum için o dönemler BAYPROJE için nasıl özveri ile çalıştığına tanık oldum. Bayburt için bir taş konulsa çok memnun oluyor. Memleket sevgisinde de, hocalığında da aynı heyecanı duyuyor. Bu yaşta hâlâ aynı heyecanla çalışan kaç hoca vardır, bilemiyorum.

Benim için Bayburt eşittir Rıfat Hoca. Sadece benim için değil hocamızı tanıyan herkes için de durum böyledir. Onun Bayburt'a olan aşkını bilirler. Hocasında memleket aşkı bambaşkadır.

Gerçek bir entelektüel

Her şeyden önce gerçek bir entelektüeldir. Bilgi birikimi çok değerli... Kurumsal ilişkileri çok iyi biliyor. ‘Akademisyen nasıl yetiştirilir?’ sorusuna Türkiye’de en iyi cevabı o verir.

Odası halen duruyor

Dekanlık çok güzel bir karar almıştı: Emekli olan hoca istemediği takdirde odası aynen kalacak. Çok güzel bir ahde vefa örneğidir. Nitekim Rıfat Hocam buradan emekli olsa da odası hâlâ aynen durur. Kapısının üzerinden de ismi kaldırılmadı. Eşyle birlikte ya da yalnız arada odasına gelir.

Özgür ve yenilikçi

Doktora tezimin önsözüne de yazmıştım bunu... Hocam özgür ve yenilikçi bir akademisyendir. Her zaman hayali de buydu: Yetişen her akademisyen böyle olmalıydı. Yöntem derslerinde bize hep bunu öğütlerdi. Aynı zamanda bir akademisyen eleştirel olmalı ve eleştiriye de açık olmalıydı. 'Eleştirin ve eleştirinin iki boyutu olduğunu unutmayın: Olumlu ve olumsuz. Ülkemizde genellikle olumsuz anlamda kullanılır ancak eleştirinin pozitif bir tarafı da vardır. Sizi geliştirir.' derdi. Derslerinde yaptığı önemli uygulamalardan biri şu idi: Herkes birbirinin ödevini eleştirirdi. Bu şekilde hepimize eleştiri kültürünü aşılamıştır. Derste rapor hazırlardık. Her hafta bir arkadaşımıza rapor hazırlatırdı. Onu da bir sonraki derste eleştirir, tartışırdık.

Yani derslerimizin çoğu uygulamalıydı. Çünkü o, kitaptaki bilginin nasıl olsa öğrenileceğini ancak önemli olanın bizim nasıl öğreneceğimiz olduğunu vurgulardı. Bugünkü eğitim sisteminin uygulamaya çalıştığı tekniği hocamız bize yıllar önce öğretiyordu. İlk başta arkadaşlarım bu ders yönteminden çok çekindiler ancak alışınca çok keyifli ve verimli derslerimiz oldu.

İlginç anılar

Rıfat Hocamla hiç kötü anımız olmadı. Spora çok düşkündür, sağlıklı yaşamı çok önemser. Ara öğünlerini yanında getirir. O kadar ilkeli bir insandır ki o saatte ara öğününü yemesi gerekiyorsa mutlaka yer, misafiri varsa müsaade alır. Asistan iken bir gün hocamın odasına gittim. Bir baktım ki hocam odasındaki kanepesine yüzüstü uzanmış. Elleri arkada. Çok korktum o halde görünce. Panikledim, 'hocam!' diye seslendim. Cevap vermeyince 'iyi misiniz?' diye sordum, "Fatma kızım, şu an egzersiz yapıyorum. Daha sonra gel." dedi. O kadar korkmuştum ki. Sonra hocamın sporunu böldüğüm için utanmıştım. Ama içim rahatlamıştı.

Arkadaşların aktardığı bir anı da şöyle: Aşağı katta KAYHAM var. Hocamın kurduğu hafıza merkezi... Ben de müdür yardımcılığı görevini üstlendim. Hocam okula geldiğinde her sabah mutlaka KAYHAM'a uğrardı. Sesi ile ilgili bir rahatsızlık geçirmişti. Ameliyattan sonra bir gün gelmiş, kapıyı açmış, 'Ankara, İstanbul' vs. diyerek içeri girmiş. Kimse anlayamamış. Bir arkadaş da hocanın söylediklerini not almaya başlamış. Diğer arkadaş ise bir sıkıntı olduğu korkusuyla yardım çağırmayı düşünmüş. Sonra hoca sesle ilgili egzersiz yaptığını belirterek 'günaydın' demiş ve odasına çıkmış.

Akademik camiada mütevazı kalmak...

Hocamız standartların çok üzerinde bir insan. Basmakalıp şeyleri de çok sevmez. Mesela makale yazacakken ilgili konuyu tarar. Farklı olanı yazmaya gayret eder. Yapılmış olanı yapmaktan kaçınır. ‘Biz kötüyü değil iyiyi örnek alalım’ der her zaman. Eleştiriye açıktır. Red almaktan korkmaz. Yazdığımız bir makale red olsa morali bozulmaz; aksine üzerine düşünür ve eleştirmeye, konuşmaya lâıyk bir şey üretmiş olmanın sevincini yaşar. Düşüncesini tartışmaya açar. Akademik camiada ego yüksektir. Bu kadar mütevazı başka bir hoca var mıdır, bilemiyorum.

Muhabbetle...

En çok kullandığı kelime ‘muhabbetle’dir. Mutlaka ‘efendim’ diye konuşur. Eski İstanbul beyefendisidir. Çok güzel ve verimli sohbeti vardır. Keyif alırsınız, öğrenirsiniz. Konuşurken sizi ezmez. Hitabı, nezaketi ve samimiyeti muazzamdır.

Hayatın içindeki akademisyen

Masa başı akademisyenliğine karşıdır. Bilimin topluma dokunduğu sürece fayda sağlayacağına inanır. ‘Yazdığımız kitaplar, makaleler, sunduğumuz bildiriler acaba topluma nasıl bir fayda sağlayacak? Yoksa sadece akademik camia okuyacak ve kıdemimize, gelişmemize mi katkı sağlayacak?’

Hocam hep bu soruların cevabını arar. Projelere verdiği önemin kaynağı da bu düşünceleridir. Yani akademik bilgileri, tecrübeleri ve deneyimleri kullanarak topluma projeler aracılığıyla fayda sağlamanın yollarını arar. Bizlere de hep bunu öğretmeye çalıştı.

Yerelliğe verdiği önem

Bu okulda en fazla proje yapan kişilerden bir tanesi ve yerelliğe çok fazla önem veriyor. Dolayısıyla bölgesel ve yerel inovasyon alanlarında da araştırmaları ve çalışmaları var. Ve hep şuna inanır: Yerel dinamikler, yerel aktörler vasıtasıyla açığa çıkarılır ve enerjiye dönüşür. Bunun sonucunda da toplumsal bir çıktı oluşturulabilir. Hocam daha çok halka yönelik saha çalışmalarına önem verir. Teorilerin toplumdaki karşılığı nedir, daha çok onunla ilgilenir.

Özünden kopmadı

Rıfat Hocam türküleri çok sever. Özünden asla kopmadı. Odasında ara ara türkü dinlediğine tanık oldum. Sanat müziğini de sever ancak türkü dinlemekten daha çok hoşlanır.

Onu tanımlayan kelimeler

‘Kendisini tanımlayacak kelimeler nelerdir?’ diye soracak olursanız şöyle sıralayabilirim:

Eleştiri, özgür akademisyen, bağımsız düşünme, inovasyon-inovatif, yerellik, projeler, toplum odaklı bilim.

Gittiği tüm şehirlere faydası

Hocamız memleketi Bayburt’a vefa borcunu ödediği gibi halen oturduğu Kayseri’de KAYHAM’ı kurarak buraya olan vefa borcunu da ödedi. Aynı şekilde Nevşehir’e de ödemiştir. Çünkü gittiği tüm şehirlere bir şekilde dokunmuş, fayda sağlamıştır.”

Prof. Dr. Şaban NAZLIOĞLU³⁰

Hocamdan Devraldığımız Akademik Mirası Lâyıkıyla Sürdürmeye Çalışıyoruz

“1978 doğumluyum, aslen Yozgatlıyım. Evliyim 3 kız çocuğum var. Pamukkale Üniversitesi Uluslararası Finans Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışıyorum.

Rıfat Hocamla 2003 sonbaharında Erciyes Üniversitesinde yüksek lisansa başladığımda tanıştık. Kendisi hocamdı. Eşim Elif Hilal Nazlıoğlu da Rıfat hocamın öğrencisidir. O da şu an doktora yapıyor.

Hocalarımızın hepsi bize güzel bir akademik miras bıraktı. Hepsi de birbirinden kıymetliydi. Ancak onun yeri ayrıdır. Çok değerli bir insandır. Her şeyden önce çok iyi bir akademisyendir. Biz de eşimle Rıfat Hocamızdan aldığımız akademik mirası lâyıkıyla taşımaya çalışıyoruz. Akademik olarak düzenli ve prensipli çalışmayı ben kendisinden öğrendim. Onun ilkeli, disiplinli ve prensipli çalışması çok hoşuma gitmişti.

Çevre bilincini de o kazandırdı

Haricinde bir akademisyen olarak çevre ile olan bağlantısı bizi çok etkilemişti. Öğrencileri alır, doğa yürüyüşlerine götürür, muntika temizliği yaptırırdı. Ben de şimdi doktora öğrencilerimi alıp doğa yürüyüşlerine götürüyorum. Aynen onun bize gösterdiği gibi bu yürüyüşlerde çevreyi temizliyor, çöpleri topluyoruz. Rıfat Hocam bunları bize ders olsun diye göstermemiştir

³⁰ Pamukkale Üniversitesi Öğretim Üyesi

fakat biz de ondan gördüğümüzü uygulamaya çalışıyoruz. Kısacası çevre bilincini de bize o kazandırdı.

Almanya yılları Bayburt'a daha çok bağlamış olabilir

Her insan memleketine doğduğu topraklara düşkündür ancak Rıfat Hocamda kendi topraklarına karşı ayrı bir özlem var. Bunun sebebini bilmemekle beraber şöyle bir çıkarımda bulunuyorum: Gençliğinde yurtdışına yani Almanya'ya gitmiş. Uzun bir dönem gurbete çıkıp memleketinden ayrı kalması onu Bayburt'a daha da bağlamış olabilir diye düşünürüm. Hakikaten memleket sevdası çok büyüktür.

Eşimle yüksek lisansa geldiğimde tanıştık. Bir gün el ele gezerken Rıfat Hocama yakalandık. Çok şaşırdı. 'Yahu siz kardeş değil miydiniz?' diye sordu. Meğer simamız çok benzediğinden bizi kardeş zannediyormuş.

Otobüste unuttuğum kitabı getiriyor

Biz yüksek lisansta kendisinden 'Bilimsel Araştırma Yöntemleri' dersi alıyoruz. Hocam bize felsefe ile ilgili bir kitap önermişti. Ben de o dönem Nevşehir'de asistandım. Nevşehir'den Kayseri'ye gidiş geliş yapıyordum. Dersten çıktıktan sonra hemen kitabı satın alıp okumaya başladım. Ancak bir sonraki gelişimde, nasıl olduysa, kitabı otobüste unutmuşum. Hocaya durumdan bahsettim. Hemen ahizeyi kaldırarak geldiğim firmanın sahibini aradı. Kendisini tanıyormuş. O tok sesiyle "Bizim asistan şu saatte gelen otobüsünüzde kitabını unutmuş. Onu bir zahmet ulaştırın." dedi ve telefonu kapattı. Tabii sonra kitap geldi.

"Yolun açık olsun e-posta arkadaş!"

Bir gün koridordayım. Rıfat hocam göndereceği e-postaya bir dosya ekecekmış. Beni çağırdı, durumdan bahsetti. 'Bunu nasıl yapıyoruz arkadaş?' dedi. Ondan sonra girdik, metni yazdık, dosyayı da ekledik. 'Şimdi tamam mı?' diye sordu. 'Tamam Hocam' dedim. Gönderdikten sonra giden elektronik iletiyi 'haydi arkadaş, yolun açık olsun' diyerek uğurlamıştı. Yani Hocam o derece samimi ve doğal bir insandı.

Rıfat Hocam, babacandır, neşelidir, sevecendir ancak çok disiplinlidir. Prensiplerinden asla taviz vermez. Organizasyon kabiliyeti çok gelişmiş, iş disiplini çok yüksek ve erdemli biridir. Her zaman temiz, şık giyimli ve bakımlıdır.

Ali Dağı Yürüyüşçüleri ve Çevre Koruma Derneği olarak yemekli bir organizasyon yapmıştık, orada müzik dinletisi vardı. Hatırladığım kadarıyla hocamız Türk Sanat Müziğini çok seviyor.

At sevgisi

Hocam ayrıca atları çok sever. Nevşehir’de iken bir at satın almış, onu da çiftliğe bırakmıştı. Bütün masraflarını kendisi karşılıyordu. Haricinde köstekli saatlere büyük ilgisi vardır.

Sportif yönü çok iyidir. Sabah sporu yapmayı ve yürümeyi sever. Ayrıca mesaiden önce üniversitenin havuzunda yüzerdi.

Üzerimizde emeği çok

Aynı zamanda çok bonkördür. Kabak tatlısını çok severdi. Üniversitede güzel yapan bir yer vardı. Bizi oraya götürür, tatlı ısmarlardı.

Rıfat Hocam ne zaman sıkışsak, bunalsak, daralsak kapısını çalacağımız hocamızdı. İnsani yönü çok ağır basan bir akademisyendir. Allah ondan razı olsun. Biz kendisinden razıyız. Bizde emekleri çoktur. Her zaman vefa, minnet ve şükranla anarız.”

Prof. Dr. Şükran GÜNGÖR TANÇ³¹

Kelimelere Sığmayan Cevher

Halen Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktayım. Yirmi yıldır Nevşehir’deyim ama Kayseri’de yaşıyorum. 2002 yılında göreve başladım. 2020 yılında profesörlüğümü aldım.

“Kendisi de, eşi de hocam”

Ticaret Lisesi mezunuyum. ERÜ’de 2 yıllık muhasebe bölümünü kazanmıştım. Orada Rıfat Hocamın eşi Gülsevil Hanım benim derslerime girdi. Yani benim hocamdı. Derslerdeki başarıyı görünce sağ olsun beni dikey geçiş yapmam için teşvik etti. Bizim zamanımızda dikey geçiş sınavla değildi. Başarılı olan öğrenciler direkt lisanstan devam ediyordu. Bölümde birinci olduktan sonra işletmeye geçiş yaptım.

Üçüncü sınıftayken bu defa Rıfat Hocam ‘Araştırma Yöntemleri’ adlı dersemize girdi. Dördüncü sınıfa geçtiğimizde bir liste astı. O zamanlar Nevşehir

³¹ NEVÜ İİBF Öğretim Üyesi

İktisadi İdari Bilimler Fakültesi'nin dekanı idi. Gündüzden ve geceden yüzde onluk dilime giren öğrenciler ile görüşmek istediğini söyledi. Eşim Ahmet Tanç da o listede idi. Listede yer alan ve görüşmek isteyen arkadaşlarla hocamızın yanına gittik. Böyle başarılı öğrencileri Nevşehir'de akademisyen olarak görmek istediğini belirtti. Bizi üniversitenin aracı ile Nevşehir'e kadar götürdü ve ne kadar turistik merkez varsa gezdirdi.

O zamanlar akademisyenlik çok rağbet gören bir meslek değildi. Gelirleri de şimdiki gibi cazip değildi. Hele ki büyükşehirden kalkıp küçük bir şehirde çalışmak pek akıllıca karşılanmıyordu. Çünkü insanlar özel sektörde daha iyi kazançlar elde ediyorlardı.

Sonuçta Hocamız bizleri ikna etti ve bu geziye katılan arkadaşlarımızdan dört ya da beşimiz, yapılan sınav sonucunda araştırma görevlisi olarak işe başladık. Zaten ben akademisyenlik düşünüyordum. İşletmede bölüm birincisi, fakültede üçüncüydim.

Gitmememiz için elinden geleni yaptı

Hocamız kurum kültürünü oluşturabilmek ve fakülteyi geliştirebilmek için çok çaba sarf etti. Bir baba edasıyla, istihdam ettiği öğrencilerinin buradan gitmemeleri için elinden geleni yaptı. Kalacağımız lojmana kadar ayarlamaya çalışıyordu. Hatta lojmandaki kitaplığımızı bile düşünmüştü.

Ben de, eşim de Kayseriliyiz. Biz otobüsle gidiş gelişi yapıyorduk. Hocamız da Nevşehir'de görev yapsa da bizim gibi Kayseri'de yaşıyordu. Cuma günleri geldiğinde 'keşke otobüsle değil de hocamızla gitsek' derdik. Nasıl olsa araçta tek başınaydı. Ama hocamız biz Kayseri'ye dönerken gıyabımızda üzülmüş. Burayı benimsemeyip aidiyet hissetmeyeceğimizden endişe edermiş. Buraya alışabilelim, burası gelişebilsin diye Nevşehir'de kalıp çevre edinmemizi istedi. Hatta bana 'Kızım Şükran, şu Kayseri çukurunda ne var?' diye takılırdı.

Rıfat Hoca disiplinin, planın, programın ve kurumsal aidiyetin üst noktasıdır. Sayesinde görev ahlâkını ve iş disiplinini çok güzel öğrendik.

Asistanken arkadaşlarla birbirimizin odasına gitmeye korkardık. Çünkü Rıfat Hocam bizi boş gördüğü anda hemen yeni plânlarını, projelerini anlatır ve bizi de dahil ederek hemen devreye sokardı. O zamanlar bu durumdan biraz hayıflanırdık. Ancak şimdi geriye dönüp baktığımızda ne kadar iyi bir yönetici olduğunu, bizim kapasitemizi zorlamakta ne kadar haklı olduğunu ve bizi ne kadar iyi yetiştirdiğini anlıyoruz.

Kendisinin yetiştirdiği arkadaşlarımız da, ders anlatma, öğrenci ile iletişim, görev ahlâkı ve iş disiplini konusunda gerçekten mükemmeller. Yani hocamızın oluşturduğu ve bizlere kazandırdığı o kültürü biz gittiğimiz yerlerde devam ettiriyoruz.

YÖK ATLAS'tan çok önce

Yüksek Öğrenim Kurumu, 'YÖK ATLAS' diye bir yayın hazırlar. Bunu son birkaç yıldır yapıyor. Rıfat hocam öyle vizyon sahibi bir insan, öyle öngörülü bir hoca ki, YÖK'ün şimdilerde yaptığı bu çalışmayı 20-25 yıl önce bizim üniversitemizde yapıyordu. Yeni öğrenci sayısı kadar bilgilendirici el kitapçıkları hazırlayıp dağıtıyor ve bölümlerini, üniversitelerini, şehirlerini daha çabuk tanımlarını sağlıyorduk.

Derdi koltuk değil proje

'Koltukta oturayım' derdinde olan değil, plân proje derdinde olan bir hocadır. Bir gün hepimizi topladı ve dedi ki; 'Arkadaşlar, hepimiz hafta sonu toplanıp ağaç dikeceğiz.' O gün geldiğinde gelenleri 'sulama, çukur kazma ve ağaç dikme' olarak üç gruba ayırdı. Hocamızın kılavuzluğunda, bize vermiş olduğu terbiye ve iş disiplini ile hepimiz oraya çam fideleri diktik. Bizler Rıfat Hoca sayesinde buranın taşı ve toprağı ile örüldük. Çıraklık nedir, orada görüldük.

Memleketi Bayburt'a çok düşkündür. Oraya çok büyük hizmetler etmiştir. En son Matematik Atölyesi kurmuştu.

Kitap ve kütüphaneye verdiği önem

Kütüphaneye çok önem verir. Asistanlığımız döneminde okulumuzda kendisi tarafından oluşturulmuş çok güzel bir kütüphanemiz vardı. Hocamız, asistanlar zamanını boş geçirmesin diye kütüphanede nöbet sistemi oluşturmuştu. Biz de sırayla kütüphanede nöbet tutuyorduk. Burada esas amaç nöbet değildi. Bir araştırma görevlisinin kitaplarla haşır neşir olması ve onları sevmesiydi.

Hocadan da öteydi. 'Devletine nasıl hizmet edilir, nasıl sadakatle bağlanır, nasıl fedakârca çalışılır?'ın canlı örneğidir. Mesai kavramı gözetmeksizin her zaman çalıştı, hiçbir işten kaçmadı. Kurumunu tıpkı kendi evi gibi benimsedi.

Öğrencilere de çok güzel bakıyordu. Bizim başarıyla öğünecek kadar yüce gönüllü bir hocaydı. O kadar ince düşünceliydi ki, odalarımızın temizleneceği beze kadar ayarlardı. Öğlen yiyeceğimiz yemeğe kadar düşünürdü.

Bizler için etkinlikler mi yapmadı, kulüpler mi kurmadı... Dışarıdan hoca ayarlardı. Resim, müzik, tiyatro, satranç, spor gibi alanlarda kulüp faaliyetleri de yürütmüştür.

Hediyeleşmeyi severdi

Hediyeleşmeye çok önem verirdi. Eğer yeni gelen bir arkadaşımız varsa ona 'hoş geldin' yemeği tertip ederdik. Ardından oradaki otelleri ve turistik bölgeleri gezdirirdik. Haricinde o yöreye özgü sempozyumlar, seminerler düzenlerdi. Örneğin 'Birinci Orta Anadolu Sempozyumu'nu yapmıştı. Daha sonra sanayicilerle ilgili bir sempozyum düzenlemişti.

Dekanlıktan ayrılırken veda konuşması esnasında ağlamıştı. Çünkü orası çocuğu gibiydi. Sıfırdan büyütmüş, yetiştirmiş, adam etmişti.

Üzerimizde çok hakkı var

Babacan tavırlı Rıfat Hocam kelimelere sığmayacak bir cevherdir. Üzerimizde çok hakkı vardır. Şu an geriye dönüp baktığımda kendisinde eleştirilecek bir şey göremiyorum. Bilâkis kendi adıma çok pişmanlıklarım var. Onun kadar başarılı etkinlikler düzenleyememenin, bu kuruma hocamız kadar emek verip iz bırakamamanın pişmanlığını yaşıyorum."

AKADEMİSYEN MESLEKTAŞLARI

Prof. Dr. Doğan ATILGAN³²

Çok Yönlü Akademisyen

“Rıfat hoca ile tanışmamız bir gün bana gelen telefon ile başladı. Memleketim olan Nevşehir’de yıllarca görev yapmış olmasına rağmen bir tanışıklığımız yoktu. Hoca Ankara Üniversitesi web sayfasından iletişim bilgilerine ulaşmış. Kurulacak bir kütüphanenin düzenlenmesine yardım edecek stajyer öğrenci talebinde bulundu. Kütüphaneci olmayan iktisatçı bir akademisyenin kitap ve kütüphaneye ilgisi, kütüphanecilik mesleğine saygısı doğrusu çok hoşuma gitti.

Ne yazık ki, talebini karşılayacak, yaz aylarında Kayseri’de ikamet eden bir öğrenci bulamadık Ancak Hoca’nın azmini ve kütüphaneye verdiği değeri karşılıksız bırakmak hiç hoş olmayacaktı. Bu sebeple Erciyes Üniversitesinde çalışan öğrencilerimin destek olmasını sağladım.

Ancak hocanın hedefi büyüktü. Kayseri Hafıza Merkezi’ni kurmak istiyordu. Bu doğrultuda telefon görüşmelerimiz sürdü. Bu arada Ankara’ya geldiğinde buluşma ve yüz yüze görüşme fırsatımız oldu. KAYHAM ile ilgili bir projesinden söz etti. Bu projede danışman olarak görev almamı istedi. Ben de bu konuda Rıfat Hoca’ya seve seve destek oldum.

Projenin bir ürünü olarak KAYHAM kuruldu. Bir sempozyum yapıldı. Sempozyum düzenleme kurulunda görev aldım. Kütüphaneci ve arşivcilerle Hoca’nın iletişimini sağladım. Tüm yükü ekibi ile birlikte yürüttü. Benim katkım bilimsel destek ve kütüphanecilerle ilişkisini kurma bağlamında oldu. Daha sonra KAYHAM’a aldığı kütüphanecilerin bulunması ve hizmet içi eğitim konusunda destek verdim. Bilimsel danışmanlık yaptım.

Rıfat Hoca, akademik ve idari olarak yürüttüğü görevler ve tecrübesi ile çok yönlü bir insan. İktisatçı olmasına karşın bilginin yönetimi, kütüphanecilik ve bilgiye erişimin önemine inanmış, bu konuda uzmanlarından destek, bilgi almaya açık bir insan. Emeğe ve liyakate saygılı bir kişiliğe sahip...

Hoca ile tanışmış olmaktan, birlikte bir şeyler üretip somut varlığa dönüştürmüş olmaktan mutlu olduğumu belirtmek isterim.”

³² Ankara Üniversitesi DTCF Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğr. Üyesi.

Prof. Dr. Fatih ALTUN³³

Bir Projeye Başlayan Dostluğumuz

“Rıfat Hocamla 2008 yılında bir projesi vesilesiyle tanıştık. Büyükşehir Belediyesine Bilim Merkezi kurulması için bir projeyi o dönemin Belediye Başkanı Sayın Mehmet Özhasseki’ye sunmuş. O da “Hocam bu konuda bir ekip oluşturup çalışmalara başlayabilirsiniz.” demiş.

Mühendislik Fakültesinde olmam ve Ar-Ge çalışmalarım nedeniyle beni arayıp ekibe davet etti. Ben de memnuniyetle kabul ettim. Bir projeye başlayan dostluğumuz halen devam ediyor.

Projede Prof. Dr. Tefaruk Haktanır, şu anki Kayseri Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Kurtuluş Karamustafa ile şehir bölge plancısı Mehmet Livtopuz da vardı. Öncelikle yurtiçi ve dışındaki örnek merkezleri araştırıp rapor sunduk. Ardından İstanbul ve Ankara’daki benzer merkezleri gezdik.

Ülke olarak Almanya’daki uygulama bize daha yakın geldi. Münih, Wolfsburg, Stuttgart ve Berlin’deki yaklaşık 8-9 bilim merkezini bir hafta süreyle gezdik. Ben de gurbetçi çocuğuyum. İlk ve ortaokulu Almanya’da okudum. Hocamla Almancayı güzel konuşuyorduk. Frekanslarımız tutmuştu.

Gezi sonrası 130 sayfalık geniş bir rapor sunduk. Daha sonra Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından Harikalar Diyarında kurulan Bilim Merkezinde bizim önerilerimizden çokça yararlanılmış.

Hocam müthiş bir Bayburt hayranıdır. Bize her fırsatta şehrini anlatırdı. Başta memleketi olmak üzere ülkesine ve dünya insanlığına güzel şeyler yapmak isteyen bir yapısı vardı. Sürekli yeni projelerle farkındalık oluşturmak istiyordu. Bence bunlar kendisine Alman ekolünün kazandırdıkları... Her zaman pozitiftir. Yaklaşımları çözüm odaklıdır. Bildiklerini öğrencilerine aktarmaya çalışan çok fedakâr bir akademisyendir.

Türkiye’de yılda iki defa ülke çapında Dekanlar Konseyi olur. 2018’deki Bayburt’taydı. Fakültemi temsilen gitmiştim. Çarşıda gezerken birisi arkamdan ‘Fatih, Fatih’ diye seslendi. Baktım Rıfat Hocam. Bana Bayburt’u detaylıca gezdirdi. Güzel bir ev sahipliği yaptı.

Kapadokya Üniversitesindeki görevini de yakında öğrendim. Kızım orada okuyor. Bu üniversitemizde dekan olduğunu öğrenince ‘kızım bugün seni ben

³³ ERÜ Rektörü, İnş. Müh. Böl. Öğr. Üyesi

götüreyim. Orada dekanımızı ziyaret edeceğim’ dedim. Makamında görüştük. İyi oldu. Kendisini özlemişim. Zira Hocamla tanışan onu bir daha bırakamaz.

Berlin’de kaybolduk

Almanya gezimizde ilginç bir anı yaşadık. Berlin’e vardığımızda otele yerleştik. Niyetim bir an önce şehri yayan gezmekti. Hocam ‘Hayrola. Spor ayakkabını niye giyiyorsun?’ diye sordu. Ben de “Hocam Berlin’e her zaman gelecek değilim. Berlin Duvarını ve diğer önemli yerleri gezmek istiyorum.” dedim. ‘Peki kaybolursan ne yapacaksın?’ deyince ‘Kaybolmayız’ dedim ve birlikte çıktık. Bayağı yürüdük ve biz kaybolduk. Bir taksi çevirdim. Kalacağım otelin yerini Almanca tarif ederken Rıfat Hocam da arkadan Türkçe ‘aman iyi tarif et de yine kaybolmayalım’ diyordu. Türk olduğumuzu anlayan taksici ‘Abi sen ne güzel Almanca konuşuyorsun’ diye bana takıldı. Hiç unutmam. Afyonlu Erhan. Bizi otelimize götürdü. Havaalanına giderken de telefon açtık. Gelip bizi havaalanına da bıraktı. Bu anımızı hiç unutamıyorum.”

Prof. Dr. Hayriye ATİK³⁴

Rıfat Hocamdan Çok Şey Öğrendik

“Rıfat Hocam ben yurtdışına gitmeden önce Erzurum Atatürk Üniversitesinden Erciyes Üniversitesine bizim fakülteye geldi. Kendisiyle ilk o zaman tanıştık. Ardından ben İngiltere’ye gidip 2,5 yıl kaldım. Döndükten sonra yani 1997’den itibaren kendisiyle birlikte çalışmaya başladık.

Hem iyi bir akademisyen hem iyi bir yönetici. Çok özverili çalışır. Mesai arkadaşlarımdan birçok şey öğrendim ama ondan daha fazla şey öğrendim. Mesela Anabilim Dalı Toplantısı yapmayı Rıfat Hocadan öğrendik. Bizim Uluslararası İktisat Anabilim Dalı Başkanımızdı. O başkan olana kadar hiç böyle bir toplantı yapılmamıştı. ‘Kim ne yapabilir, birlikte neler yapılabilir, kapasitemiz nedir?’ bunları gördük. En önemlisi de toplantı tutanağı hazırlamayı öğrendik. Her toplantıda alınan kararlar tutanağa bağlanır, bunlar daha sonra hocalara dağıtılırdı. Gelecek toplantılarda neler yapılacağı da o tutanakta belliydi.

Hele ilk toplantımızı hiç unutamıyorum. Hocam hayatında hiç tutanak yazmamış bir arkadaşımızı görevlendirdi. Hoca tüm detayları istemesine rağmen oraya üç cümle bir şey yazmış. “Şu tarihte, şu hocalar toplanarak, şu konuları görüştü.” Bu tutanağı Hocama götürecekken ben engelledim. Birlikte

³⁴ ERÜ İİBF Uluslararası İktisat ABD Öğretim Üyesi

iki gün daha üzerinde çalışarak hazır hale getirdik. Anında yazılmadığı için çok zorlandık. Ama bundan hocamın hiç haberi olmadı. O arkadaşımın zaman zaman tutanak adı geçse göz göze gelip güleriz.

İşin aslı, iş bölümünü çok iyi bilen birisi... Faaliyetleri organize etme yeteneği çok yüksek. İşte bu yüzden iyi bir idareci. Ayrıca insani değerleri çok yüksek, çok merhametli... Herkeste olmayan objektif bakış açısına sahiptir. Objektifliğe çok dikkat eder. İşine sabah çok erken başlar. Sürekli meşguldür.

Rıfat Hocam bilgi saklayan bir insan da değil. Aklına bir fikir gelse hemen çevresindekilerle paylaşır. Çok samimidir, karşısındakine güvenir ve güven verir.

Muhteşem Projesi

KAYHAM Kayseri Hafıza Merkezi, Erciyes Üniversitesinde AB fonlarıyla kurulup yaşayan tek proje. Muhteşem bir proje. Oranın müdürlüğünü yaptığı dönemde çok sayıda insanı; akademisyenleri, sivil toplum mensuplarını, iş adamlarını, sanayicileri KAYHAM'da buluşturdu. Burada Kayseri'yle ilgili çok sayıda proje yapıldı.

Hocam şu an Kapadokya Üniversitesinde olduğu için nadiren görüşsek de arkadaşlarımla birlikte kulaklarını çok sık cınlatmaktayız.

Kendisini tanıdığım için çok mutluyum. İyi ki var, iyi ki birlikte çalışmışız. Umarım bu hizmetleri uzun yıllar yürütür.

Birlikte KAYHAM bünyesinde sempozyumlar yaptık. Üniversitedeki araştırma merkezlerinin etkinliğini sorguladık. Sonra kitaba dönüştürüldü. Kriz ile ilgili derleme bir yayın çıkardık. Bunlar bayağı atıf aldı. Pek çok insan bunlardan yararlandı. Benim de bölüm başkanı olduğum o dönemde araştırma görevlilerimizi devreye soktuk. Tezleriyle ilgilendik. Yorumlar yapıp yol gösterdik.

Pek çoğumuz 'ülkemizi çok seviyoruz' deriz ama bu genelde lafta kalır. Ama Rıfat Hocam için katıyen lafta değildir.

Onun Bayburt sevdasını yine ülkesini ve milletini sevmekle yorumluyorum. Bayburt'tan hiç kopmadı. Başka birisi olsa 'zaten Bayburt'ta değilim!' diye ilgilenmez. Ama Hocam sık sık gidip geliyor, orada toplantılar düzenliyor. Bu herkesin kârı değildir.

“Kendisine anı kitap hazırlayacaktık”

Rıfat Hocam için bir kitap hazırlamanıza çok sevindim. Çok güzel olacağına inanıyorum. Açıkçası biz de Hocam için bir ‘anı kitap’ hazırlayacaktık ama benim sağlık sorunlarım nedeniyle gerçekleştiremedik. Bu konuda Hocama çok mahcubum.”

Prof. Dr. Kurtuluş KARAMUSTAFA³⁵

Nevşehir’e Çok Şey Kazandırdı

“Rıfat Hoca’yla Nisan 1994’te tanıştım. Ben o zamanlar Erciyes Üniversitesi’ne bağlı Nevşehir Turizm İşletmeciliği Meslek Yüksekokulu’nda araştırma görevlisi olarak çalışıyordum.

Bir gün okuldan çıkıyorum, saat üç ya da dört. Uzakta kır saçlı, kareli gömlekli biri, yanında da bizim yüksekokul sekreteri Mustafa Örs olduğu halde okulun arkasındaki araziye geziyorlar. ‘Allah Allah, kim bu?’ diye sordum. ‘Yeni müdür’ dediler. Zaten ‘Erzurum’dan bir profesör gelecek’ deniliyordu. Neyse, Rıfat Hoca toplantı yaptı, tanıştık. O zamanlar o da, ben de iyi sigara içiyorduk. Favorimiz Tekel 2000’di.

Sayesinde idareciliğe başladım

Eylül ayında okulumuzun müdür yardımcısı askere gidince Rıfat Hocanın yardımcısı ben oldum. Birbirimizi bu süreçte iyice tanıdık, sevmeye başladık. Gece geç vakitlere kadar çalışırdık. Hocadan çok güzel bir alışkanlık kazandım: Akıl defteri. Konuşurken aklına takılanları ya da sevdiği şeyleri hemen not alırdı. Kelimeleri de ‘anahtar kavramlar’ diye nitelerdi.

Yurtdışına gitmeme vesile oldu

Doktora yaparken yurtdışı kadrosu çıkmıştı. Bana yurtdışına gitmemi önerdi. Rektör ile görüştü. Dil sınavına girdim ve sınavı geçtim. İngiltere’ye gittim. Hoca ile dostluğumuz devam etti. Babam gibi arar sorardım. Yurtdışından döndükten sonra ben Nevşehir’e geçtim. Hoca da Turizm’den İİBF’ye geçti. Orada ilk başlarda biraz yalnızlık çekti. Kadroyu oluşturduktan sonra bana İİBF’de yardımcılık teklif etti.

Rektör Zeki Yılmaz, Nevşehir MYO’ya müdür arıyordu. Rıfat Hoca orayı bildiği için rektöre beni önermiş. Zeki hoca beni aradı. Ben doçent olmak istediğimi ve idarecilik düşünmediğimi belirttim. Üstelemedi, ‘Tamam’ dedi.

³⁵ Kayseri Üniversitesi Rektörü

Sonra Rifat Hoca ile görüşmüşler. Arkadaşlar da önceden bana tavsiyede bulunmuşlardı; 'devletin rektörü, bir daha seni arar, idarecilik teklif ederse reddetme', diye... Bir cuma günü rektör Zeki Yılmaz yeniden aradı, ben de bu defa kabul ettim. O günden bu güne idarecilik yapıyorum. Hiç unutmuyorum; tarih 11 Eylül 2000'di. Zira oğlum Orhun ilkokula başlamıştı. O gün yüksekokula müdür oldum.

Rifat Hoca ile yakın çalışmayı sürdürürken bu defa 'Ya arkadaş! Ben seni biliyorum, sen beni biliyorsun. Gel İİBF'nin Dekan Yardımcısı ol!' Tabii bu görevi de yürütmeye başladım.

Nevşehir'e katkıları büyük

Nevşehir'e 1994'te geldiğinde 'hafta sonu semineri' altında Turizm Yüksekokullarını bir araya getirdi. Bu çok önemlidir. Bir dizi seminer yaptı ve okulu ilişkilerini geliştirdi. Alanında uzman, isim yapmış hocalarla tanıştı. Bu açıdan Nevşehir turizminin önünü açtı. Akabinde 'Kapadokya Toplantıları'nı icat etti. Otelcilere, belediyeclere verilen seminerlerdi.

2001 yılında hoca ile aramızda şöyle bir konuşma geçti:

-Hocam; siz toplantılar, organizasyonlar adamısınız. Turizmde çok güzel işler başardınız. İİBF'nin de önünü açmak adına bir toplantı organize etseniz...

-Nasıl bir toplantı?

-Orta Anadolu Kongresi gibi...

-Ne adına?

-Kobilerin pazarlama ve finansman sorunları adına!

Aklına yatınca hemen organize olduk. Ben asistanlarını aldım, iş için yönlendirdim. 2001'de bu kongre yapıldı. Daha sonra Orta Anadolu Kongresi'nden ilham alanlar ve devam ettirenler oldu. Şimdi Dokuz Eylül Üniversitesi, 'Ulusal İşletme Kongresi' olarak sürdürüyor.

Hocada kibir yoktur. Bana 'bu projenin fikir babası sensin!' der. İnsanın aciz olduğunu bilir, gurura kapılmaz. Oldukça vefalıdır.

Çok iyi bir yönetici

Çok iyi bir yöneticidir. Nevşehir'de on yıl idarecilik yaptı ve 2004 yılında buradaki görevini tamamladı. Nevşehir'e çok şey kazandırdı. On yılda şehre çağ atlattı. Bu kadar girişimci olmasında tüccar bir aileden gelmesinin etkisi

büyük... Biz o zamana kadar 'devletin profesörü mevzuat ne gerektiriyorsa onu yapar' diye biliyorduk. Rifat hocadan sonra bu algımız değişti.

Ağaç dikti mesela... Adana Köy Hizmetleri ile bağlantıya geçip tomruklar getirtti. Piknik masaları hazırlattı. Tenis oyunu için kampüse duvar yaptırdı. Hayırseverler, köy hizmetleri, belediyeler gibi kurum ve kuruluşlarla, şahıslarla irtibata geçerek Nevşehir'e gerçekten çağ atlattı. Çok güzel ahbablıklar kurdu. Ve bunları 90'lı yılların imkânı dahilinde gerçekleştirdi. Yazları kotunu, tişörtünü çeker; arazileri, belediyeleri her yeri gezerdi. Yeri geldiğinde de şantiye şefi gibi çalışan insandır Rifat Hoca. Bizi de yanında çalıştırır. Ancak zorla değil, gönüllülük esası ve arkadaşlık hatırı ile... Hatta hafta sonları kendi çocuklarını da getirir, faaliyetlerimize katılmalarını sağlardı. İşimiz bitince hep birlikte piknik yapardık.

Bana hep şunu demiştir: 'Örnek alınan, iyi bir bilim adamı olmak istedim.'

Bizler de hâlâ Rifat Hoca gibi 'prosedür dışında, ne yapabiliriz, ne edebiliriz?' diye uğraşıyor, kamunun yararına ne gerekiyorsa yapmaya çalışıyoruz.

Mert ve babacan

Bizim Rifat Hoca babacan adamdır. Kızar, hiddetlenir, sinirlenir ama asla kin gütmmez. Duygusaldır. Yeri geldiğinde ağlar. Çünkü ağlayabilen insan güzel insandır. Duyguları olan, anlayabilen insandır. 27 yıllık bir dostluğumuz var. Bu süreçte hiç kötü günümüz ya da anımız yok. Zaman zaman aramızda ufak tefek anlaşmazlıklar olmuştur ancak bunlar dostluğumuzu asla zedelememiştir. Ailecek de tanışırız. Birbirimize gidip gelmişliğimiz çoktur. İspanya'da oğlunun düğününe bile gitmek nasip olmuştur.

Mert ve dürüst adamdır. Doğru söyler, eğri değil düz düşünür. Bazen, bazı durumlara sert tepki vermesinden kaynaklı iletişim sorunu yaşayabilir. Ancak bu da çok kısa sürer. Öfkesi olayın durumuna göre hızla geçer.

Ah bir de detaylara takılmasa...

Çok plânlıdır. Güzel plânlama yapar, ufku ve vizyonu geniştir. Ama çok detaycıdır. Ben de planlama yaparım ancak Rifat Hoca en ince detayları bile düşünür. Bana göre bir kusuru varsa o da planlama yaparken detaylarda çok kalıp vakit kaybetmesidir.

O da beni şöyle eleştirir: 'Çok hızlı karar veriyorsun, enine boyuna baktın mı?' Bu eleştiride haklıdır. Gerçekten ben de çok hızlı karar veririm. Bunun çok zararı var.

Toplantı adamıdır. Yönetici olarak baktığımızda çok sık ve uzun toplantılar yapar.

Hayat bir etkileşim... Bir formal öğrenme var, bir de gizil öğrenme... Hoca sahip olduğu bu özellikleri ile birçok etkileşime vesile olmuştur. Ayrıca hoca eleştirilere açıktır.

Onun Bayburt sevdası her zaman hoşuma gitmiştir. Doğduğu toprağa emek ve destek vermesi takdire şayandır. Sadece memleketine değil görev yaptığı şehirlere de büyük emek vermiştir.

Soyulma hikâyemiz

Rıfat Hocamla birçok anımız var. Soyulma hikayemiz de bunlardan biri...

Kızılcahamam'da müdürler toplantısı vardı. Benim aracım la atladık, gittik. Toplantı yerine varmadan oğlu Tolgahan'ı ziyaret ettik. O zaman Tolgahan Ankara Fen Lisesi'nde okuyordu. Birlikte yemek yedik. Markalı takım elbiselerimiz, gömlek ve kravatlarımız da arabanın arka tarafında asılı. Yemekten çıktık, arabanın yanına geldik. Bir de baktık ki, benim arabanın arka kelebek camını kırmışlar. Elbiseler, ayakkabılar yok. Çalınmış. Arabayı park ederken biri gelmişti. Ücret istedi ancak orası otopark değildi. Biz de vermedik. Keşke verseymişiz. Belki o adama birkaç lira verseydik aracı koruyacaktı. Çok üzüldük. Hemen evlere telefon açtık. Tekrar takım elbise, ayakkabı istedik. Otobüsle yolladılar. Hasılı hoca ile birlikte soyulduk.

Güzel hasletleri

Ülkesinin ileri gitmesini, daha çok gelişmesini isteyen vatansever bir adamdır. Vatani için kederlenir, çalışır, çabalar.

Belki Almanya'da yüksek tahsil yapmanın da etkisiyle tavırlarında bir sertlik, bir keskinlik vardır. Onu ilk defa görenler ya da hiç diyalogu olmayanlar hakkında yanlış kanaate sahip olabilir, pragmatik zannedebilirler. İnsanlar onu ancak kalbindeki duygusallığı görüntü ve sese dökse anlayabilirler.

Anadolu irfanını almış güzel, cömert ve iyi niyetli bir insandır. İyiliğini gördük, kötülüğünü görmedik. Kendisini iyi biliriz. Yaptıklarından Allah razı olsun."

Prof. Dr. Mahir NAKİP³⁶

İz Bırakan Adam

“Erciyes Üniversitesi İİBF’de uzun yıllar beraber çalıştık. Yaş ve akademik olarak benden kıdemlidir. O zaman Erciyes’e bağlı olan Nevşehir İİBF’nin kurucu dekanlığını yaptı. Erciyes Üniversitesi İİBF’ye geri dönünce yerine ben görevlendirildim. Yani kendisiyle aynı zamanda halef selefiz. Ancak ben pek zorlanmadım. Çünkü bize oturmuş bir fakülte bırakmıştı. Bu süreçte kendisiyle bağlantıyı kesmedim. Zaman zaman arayıp görüşlerini alarak kendisinden istifade etmeyi sürdürdüm.

Nevşehir’de iyice parladı

Rıfat Hocam sıfırdan başladığı Nevşehir’de başarılarıyla tebarüz etti. Kayseri’ye göre daha çok öne çıktı. Orada parladı, kendini ispatladı. İyi bir kadro oluşturdu. Fevkalâde güzel işler başardı. Çok titiz bir elemeye en iyi öğrencileri araştırma görevlisi olarak almaya çalıştı. En önemlisi o yıllarda yani 90’larda herkes birbirini siyasi görüşüne göre ölçerken, bu kriteri bir kenara bırakarak liyakat esasına göre asistan aldı. Böylece güzel bir başlangıç yapmış oldu.

Akademik hayatında önemli projelere de imza attı. Kayseri’de KAYHAM isimli bir araştırma merkezi kurdu. Bana bu merkezde de görev yapmak nasip oldu.

Özet olarak iz bırakan bir adamdı. Rıfat Hoca yolu kendisiyle kesişmiş birçok akademisyen ve öğrencisinin hayatında iz bırakmıştır. Nevşehir’deki talebeleri arasından şimdi dekan olanlar bile var. Bu fevkalâde sevindirici, gururlandırıcı bir durum.

Orta Anadolu için önemli bir isim olan hocanın çok renkli olmasında Bayburtlu olmasının da etkisi var diye düşünüyorum. Mesela kıyafetleri ve kendisine yakışan fuları çok dikkat çeker, kendisine ayrı bir hava katardı.

Devir teslim töreninde ağladı

Hatıra olarak bende iz bırakan Nevşehir İİBF’de yaptığımız devir teslim töreni oldu. Burada çok duygulanarak ağladı. Bu sahne beni çok etkiledi. Çünkü okuluna ne kadar emek verdiğinin ne kadar sahiplenip benimsediğinin, adeta evlâdı gibi gördüğünün en güzel ispatıydı.

³⁶ Çankaya Üniversitesi, Uluslararası Ticaret Bölümü Bşk.

Hatırat ve biyografinin önemi

Rıfat Yıldız Hoca Türk insanının alışık olmadığı bir işe de imza attı. Hatıra yazma geleneği pek yaygın değildir. Türkiye’de hatıratlar genelde çok tanınmış kişiler arasından, siyasetçilerden, sanatçılardan çıkar. Bu öncülüğü de yaparak dekanlık hatıralarını kitaplaştırdı. O tarihte bu tutumu küçümseyenler, garipseyenler, yadırgayanlar, dudak bükenler olmuştu. ‘Bir dekan hatıralarını yazsa ne olur, yazmasa ne olur?’ şeklinde düşünüyorlardı. Ben tam tersine ‘Bir Kurucu Dekanın Anıları ve Deneyimleri’ isimli bu kitabını takdirle karşılayıp önsözünü yazdım.

Çünkü bilgi birikimi ancak bilginin yazılmasıyla sağlanabilirdi. Yazılmayan bir bilginin bir değeri olmadığı gibi, tedvin edilmiş bir bilgiden yararlanamamak da ciddi bir eksiklik sayılırdı. Belki de on sekizinci yüzyıldan sonra batıyı bizden üstün kılan vasıf da bu olmuştu.

Zengin tarihimiz hakkında milyonlarca belgemizin olduğunu biliyorduk. Ama bunların pek azı yöneticilerin hatıralarından oluşmaktaydı. Sanırım padişahlar içinde ilk hatıratını yazan Sultan II. Abdülhamit’ti. Cumhuriyet döneminde ise pek çok üst düzey yöneticimiz hatıralarını, sonraki nesillerle paylaşmayı isteyerek kaleme almışlardı.

Günümüzde bu hatıraları okumaya meraklı ciddi bir okuyucu kitlesi olduğu aşikârdır. Bir toplumda eğitim düzeyi arttıkça, aydınlanma oranı ve merak düzeyi de artmaktadır. Bu gelişme de, her düzeyde yöneticilerin hatıralarını yazmalarını ve tecrübelerini yeni nesillere aktarmalarını kuşkusuz teşvik etmektedir.

Biyografiler de, tıpkı hatıratlar gibi hayat tecrübelerinin aktarılması ve bir ömrün kayıt altına alınması açısından oldukça önemlidir. Bu bakımdan, başarılı akademisyenliği ve yöneticiliğinin yanı sıra iyi bir arşivci ve gözlemci olan Rıfat Yıldız Hocamın hayatının kitaplaştırılmasını memnuniyetle karşılıyorum.”

Doç. Dr. Mustafa KARACA³⁷

Bizim Rol Modelimiz

“Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü’nde öğretim üyesiyim. Aslen Kırşehirliyim. Eğitim ve öğretim hayatımın büyük bir kısmı Kayseri’de geçti. 1999’da Erciyes Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü’ne girdim. Rifat Hoca, lisans ikinci sınıftayken ‘Araştırma Yöntemleri’ dersime girmişti. Tanışıklığımız o zaman başladı. O günden sonra da bağımız hiç kopmadı.

Ali Dağı’nda çevre temizliği

Daha sonra hocamla ‘Ali Dağı Yürüyüşçüleri ve Çevre Koruma Derneği’nde beraber çalıştık. Hocam dernek başkanımızdı. Biz de o dernekte STK çalışmalarını yürüttük.

Biz ekseriyetle pazar günleri saat beş, beş buçuk gibi kalkar; Ali Dağı’na yürüyüş yapmaya gider, hocamızın getirdiği kahvaltılıklarla karnımızı doyurur ve çevre temizliği yapardık. Bir kış günüydü. Günlerden pazardı ve Ali Dağı bizleri bekliyordu. Her zamanki gibi yürüyüş, kahvaltı ve çevre temizliğimizi yaptık. O gün maalesef yüzün üzerinde bira şişesi toplamıştık. Bu anımızı hiç unutamıyorum.

Yüksek lisans ve doktora sürecinde de hocamla sürekli görüştüm. Kendisinin ilminden çok istifade ettim. Akademik sahayı seçmemde büyük etkisi olmuştur. Daha lisanstayken bunu aşılarmıştı. Babacan tavrı, muhteşem üslûbu bize rol model oldu. Aradan yirmi bir yıl geçmesine rağmen hocamıza olan saygımız ve sevgimiz hiç azalmadı. Aksine günden güne büyüdü, katlandı.

Tavsiye ettiği kitabın bıraktığı derin iz

Hocamız bize dünyanın en nitelikli üniversitelerinden Harvard’ın Fen-Edebiyat Fakültesi’nde uzun yıllar dekanlık yapmış Henry Rosovsky’nin ‘Bir Dekan Anlatıyor’ adlı eserini tavsiye etmişti. O kitabı okuduğum gün akademisyen olmaya karar verdiğim gündü. Hayatımda derin iz bırakan bir eserdir.

Nasıl bir akademisyen?

Sıra dışı, yol gösterici, babacan... Öğrencisini şevklendiren bir yapısı vardır. Ben de nispeten o yapısından etkilenmişimdir. Asla insanları incitmez,

³⁷ Öğrencisi, Anadolu Üni. İİBF Öğretim Üyesi

kırmaz. İşin doğrusunun nasıl olduğunu bilir ve insanlara bunu gösterir. Örneğin tuvalet temizliği nasıl yapılır? Eğer yanlışsa bunu öğretmek için eline bezi alır ve temizliğin nasıl yapılacağını gösterir. Bu çok ender rastlanacak bir durumdur. Muhteşem bir erdemdir. Ayrıca çok iyi bir babadır. Ben çok şaşırdım. Hem işinde hem de evinde çok iyiydi. Bu dengeyi nasıl kurduğuna hem hayret eder, hem de imrenirdim.

Hulusi Kentmen havası

Öğrencileri ile çok ilgiliydi. Dersle ilgilenenlerle daha çok ilgilenirdi. Aramızda bilindik bir lâkâbı yoktu. Ancak babacan tavırlarından dolayı ‘baba adam’ denildiğini çok duydum.

Hocamızda her zaman bir Hulusi Kentmen havası vardı. Asistan arkadaşlarla birlikte hocamızın görüntüsünü, babacanlığını ve yapısını düşünerek Hulusi Kentmen benzetmesi yapmıştık. Zarafeti, şıklığı ve nezaketinin de etisi vardı tabii.

Aynı zamanda çok cömert bir insandır. Öğrencilerine karşı daha da cömerttir. Hocamla yaptığımız hiçbir seyahatte elimizi cebimize attırdığını görmedim. Kendisinin görgülü ve cömert bir evde yetiştiği çok belliydi.”

Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI³⁸

Yollarımız Erzurum ve Kayseri’de Kesişti

“Rıfat Beyle yollarımız önce Erzurum’da sonra Kayseri’de kesişti. Ancak 1995 yılından sonra pek bir araya gelemedik.

Sanırım Almanya’dan gelmişti. Erzurum Atatürk Üniversitesi İşletme Bölümünde öğrenim gören zeki ve başarılı bir öğrencimizle mutlu bir evlilik yaptı.

Erzurum’dan, Bayburt doğumlu Mustafa Çalık, Rubil Gödemir gibi fikri zikri birbirine benzer başka arkadaşlarım da var.

Rıfat Hocam da o dönemler sıkı milliyetçiydi. Bu çizgisini hep sürdürmesi kişiliğinin belirgin kalıcı özelliği...

Allah kalan ömründe kendisine iyilik, sağlık ve mutluluk versin.”

³⁸ Rekabet Kurumu Eski Başkanı, 20. Dönem Kayseri Milletvekili

Prof. Dr. Ömer Selçuk EMSEN³⁹

Bayburt'un Meşalesi

“Erzurumluyum. Erzurum Atatürk Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü mezunuyum. Halen aynı okulda iktisat profesörü olarak görevimi sürdürmekteyim. Rıfat Hocamı bölümde saz dersi aldığım da tanıdım. Akabinde kendisinden yüksek lisans dersi aldım. 1994’te Kayseri Erciyes Üniversitesine geçtiğinde de irtibatımız kopmadı.

Azim, disiplin ve Bayburt sevdası

Her şeyin kurallar çerçevesinde gerçekleşmesi için çabalayan birisidir. Onu üç kelimeyle özetleyecek olursam ‘Azim, disiplin ve Bayburt sevdası’ diyebilirim. Aslında Bayburt sevgisi, Bayburt enerjisi, Bayburt heyecanı ülkeye aidiyetin de en önemli göstergesi... O Bayburt için bir meşale. Keşke her küçük şehirde onun gibi on meşale olsa... Rıfat Bey ve onun yol arkadaşı Akın Bey gibi... Zira o şehrin, o bölgenin kalkınması demek ülkemizin topyekûn daha hızlı kalkınması demek... Rıfat Hocam ‘Vatan sevgisi imandandır’ sözünün sembolü, canlı örneğidir.

Kendisi Almanya’da eğitim almış, batıyı iyi tanıyan birisi. Yani ‘Bayburt’tan ayrılmamış, bu yüzden kabuğunu kıramamış, sevdası ondan’ da diyemezsiniz.

Senelerin birikimi emekli ikramiyesini alıp da Bayburt’a yatırmak, çoğu kimsenin düşünemeyeceği, aklına gelse de uygulayamayacağı bir karar. Ama kurulan Matematik Atölyesi sayesinde gençlerde orta vadede sınavlarda büyük sıçrama, uzun vadede ise şehir için büyük kazanım sağlanacak.

1999 yılında Bayburt Valiliği ile gerçekleştirdiği ‘10. Yılında Bayburt Vilayeti Sempozyumu’na ben de katılmıştım. Alanlarında duayen sayılan akademisyen ve fikir adamlarını Bayburt’a getirmişti. Rahmetli Ali Haydar Bey de valiydi. Keşke onun gibi valilerin sayısı da çoğalabilse...

Okyanus sahilinde med cezirle karaya vuran on binlerce denizyıldızını tek tek denize atan çocuğun hikâyesini bilirsiniz. Rıfat Hocam da hikâyedeki çocuk gibi ‘ama onun için fark etti’ diyerek hayatlara dokunmayı sürdürüyor.

Hocamın gözlerindeki ışıltı halen kesilmedi. Zira o 70’ini aşmış bir delikanlı.”

³⁹ Erzurum Atatürk Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi

Dr. Pelin GENÇOĞLU⁴⁰

Her Şeyi Plânlı ve Programlıdır

“Kayseri Hafıza Merkezi’nde (KAYHAM) çalışıyorum. Rifat Hocamın yüksek lisanstan, doktora öğrencisiyim. Sonra bir eleman ihtiyacı olunca onun teklifiyle personeli oldum. Burada 2010’da yarı zamanlı, 2011’de ise resmen çalışmaya başladım.

Kendisini 2000 yılında ERÜ İİBF İktisat Bölümünü kazanınca tanıdım. Hocamdan ders almak hayat tarzınızı, hayata bakışınızı da etkiliyor. İş hayatıma geçişim de tamamen Rifat Hocamla oldu. Hayatıma çok dokundu.

Hayatın her alanında yöntem ve disipline büyük önem verir. Her şeyi plânlı, programlıdır. Spor, yemesi içmesi, okuma saatleri, öğrencilerine ayırdığı saatler... Bu durum aslında benim yaşam tarzıma da çok uzak değildi. Ben de programlama yapmayı severim. Belki bu yüzden Hocamla çok iyi anlaştık. Her şeyi yazıya dökme huyunu da çok seviyorum. Malum söz uçar yazı kalır.

Bence emsalsiz birisi... Her programın önce zaman planlamasını, sonra sıralamasını, ardından görevlendirmeleri yapar. İşlerin ne kadar yürüdüğünü de mutlaka takip eder. Geri dönüş kısmını da çok güzel kontrol eder.

Biyografisinde geç bile kalındı

Biyografisinin yazılacağını duyunca hiç şaşırmadım. Çok normal karşıladım. ‘Geç bile kalındı’ diye düşündüm. Çünkü hocam her şeyi yazıya doker, raporlaştırır, kitaplaştırır. Babasının hayatını da kitaplaştırmıştı. Üstelik bilgi birikimini, tecrübelerini hatta hatalarını gelecek kuşaklara aktarmak isteyen birisi... Bu eserin, başta ailesi olmak üzere, öğrencilerine ve çevresine büyük katkıları olacağını düşünüyorum.

Rifat Hocamın ilgi alanları çok geniştir. Bana ve diğer arkadaşlarıma kendimize zaman ayırmak konusunda çok güzel öğütleri vardı. KAYHAM’a yeni başladığımda mesai saat 5’te bitiyordu. Saat 4’de arkadaşım ile birlikte bir şeyler yiyorduk. İçeri girince çok utandık. ‘Kusura bakmayın Hocam. Mesai bitmedi ama 4’te bir rahavet kaplıyor’ dedim. Ben ondan ‘O zaman mesaiyi 6’da bitiyormuş gibi düşün!’ şeklinde bir cevap beklerken beni çok şaşırttı: Kızım, öyleyse son bir saati kendine ayır. Bir kahve söyle. O gün neler yaptığını düşün. Ertesi günün plânlamasını yap!

⁴⁰ Dr. KAYHAM Bilgi ve Belge Yönetimi Uzmanı.

Mesai saatlerinde kılık kıyafet konusunda esnekti. ‘Önemli olan sizin kendinizi rahat hissetmeniz’ derdi. Ekmeği ve şekeri bıraktığı günlerde sevincini bizlerle paylaşmış, ‘Size müjdeli bir haberim var’ demişti. Yani kendimizi personeli gibi değil aileden biri gibi hissetmemizi sağladı.”

Prof. Dr. Recai ÇINAR⁴¹

Ardından Anılacak Bir Beste Gibidir

“Erzurumluyum. Rıfat Bey Erzurum Atatürk Üniversitesinden arkadaşım. Halen emekliyim. Ankara’da yaşıyorum. 2011’de emekli olduktan sonra bu yılbaşına kadar Ankara’daki bazı üniversitelerde yarı zamanlı olarak çalıştım.

Hoca olmadan önce Erzurum’da yöneticilik görevlerim de vardı. Rıfat Bey bu vesileyle yanıma uğradı. Ben de akademisyen olunca işbirliğimiz ve samimiyetimiz gelişti. Artarak bugünlere kadar devam etti.

Kendisi üstün nitelikleri olan değerli, başarılı bir arkadaşımız. Ülkeye ve üniversitelere çok katkıları, hizmetleri olmuş bir bilim insanı. Ayrıca çok iyi bir yöneticidir. Kurucu dekanlık da yaptı. Sıfırdan kurduğu fakülte, kurallarıyla, gelenekleriyle çok güzel şekilde işlemektedir.

Aynı zamanda çevre dostu bir arkadaşımızdır. Her şeye kurumsal bakış açısıyla yaklaşır. Bireyselliği hiçbir zaman tercih etmemiştir. Sübjektiflikten uzak tamamıyla objektif bir bakış açısı vardır.

Daima demokrasiyi, hukuku, eğitimi önceler. Çocuklarını da bu bakış açısıyla yetiştirmiş, onlara güzel eğitimler aldırmıştır.

Bilgi birikiminin ve yöneticiliğinin zirvesinde

Elli yıla yaklaşan bir bilim adamlığı tecrübesi, bilgi birikimi var. Onu Hz. Mevlana’nın bir sözüyle anlatmaya çalışacağım: ‘Bir beste ol, seni ardından ansınlar.’ Ülkeye ve bilime her açıdan katkılarından dolayı Rıfat Bey de ardından anılacak bir beste gibidir. Batıyı biliyor, kendini sürekli geliştiren, yeniliklere açık birisi. Hiçbir zaman mevcutla yetinmez. Üniversiteleri çok iyi tanıyan bir yönetici olarak bilgi birikimi ve yöneticiliğinin zirvesindedir diyebilirim.

⁴¹ Emekli Öğretim Üyesi

Üniversitelerin Rıfat Beye ihtiyacı var

Şu anda Türkiye’de 200’ün üzerinde üniversite var. Özellikle 2006’dan sonra açılan üniversitelerde bir rektör 16 tane fakültenin birden dekanlığına bakıyor. Diğer taraftan hoca sıkıntısı var. Mesela muhasebe derslerini dışarıdan muhasebeciler veriyor. Hukuk derslerini dışarıdan avukatlarla okutuyorlar. Üniversiteleri bu tarz uygulamalarla yürütmeye çalışıyorlar. Oysa Rıfat Bey gibi enerjik, dinamik, çok iyi yetişmiş, zirvede birçok emekli öğretim görevlisi boş duruyor. Mesela yönetici olmayan yerlerde Rıfat Beyden yönetici olarak faydalanılabilir. Ayrıca derslere de tam zamanlı girebilir. Onun iki saat ders vermesi bile öğrencilere güven verir, çok şey kazandırır. Öğrencilerle iç içe olması aidiyet duygusu oluşturur. Küçük bir mevzuat değişikliğiyle bu konu halledilebilir.

Maalesef ülkede en büyük problemimiz kıt kaynakları iyi değerlendirememek... Zaten iktisat dediğimiz de kıt kaynakları akılcı bir biçimde kullanmaktır. Biz büyümüş ama kalkınmamışız. Büyüme malumunuz sayısal artış, kalınma ise yapısal gelişmedir.

Onun Bayburt sevgisinden de bahsetmezsek olmaz! Rıfat Bey; güneş gibi, ışık gibi, su gibi kendi şehrine ihtiyaç duyan birisi... Adeta oradan besleniyor.”

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU⁴²

Bayburt Yiğitliğinin ve Dürüstlüğüünün Simgesi

“Rıfat Bey’le ne zaman tanıştım? Doğrusunu söylemek gerekirse kesin bir tarih vermem kolay olmayacak. Aslında, sonradan pekişecek olan pek çok dostluğumuzun da temel atma gününü bilemiyoruz. Muhtemelen, 1988 yılında gerçekleştirilen “Türk Tarihinde ve Kültüründe Bayburt Sempozyumu”nun hazırlık aşamasında tanıştık.

Bayburt’un fahri hemşerisiyim

Bayburt’umuza ilk ayak basışımın tarihini kesin olarak biliyorum. O günlerde Bayburt’umuz henüz ilçe, hem de ilin en büyük ilçesi... Doktora çalışmamın alan araştırması için yollara düşmem gerek. 04 Haziran 1969 Perşembe günü Bayburt’umuza ilk adımımı atıyorum. O tarihten sonra Bayburt ve özellikle Bayburtlu Zihnî üzerine bir hayli çalışma yapıyorum. Toplantıların düzenlenmesinde önemli roller üstleniyorum. Bütün bu çalışmalar o dö-

⁴² Emekli Akademisyen, Türk Halkbilimi Uzmanı.

nemin Bayburt yöneticileri ve özellikle kültür insanları tarafından değerlendiriliyor ve bana fahrî hemşerilik beratının verilmesi uygun bulunuyor. Bu şerefli unvanı alışımla ilgili olarak günlük bir Konya gazetesinin haftalık kültür ekinde de bir yazım yayımlanmıştır:

“Bir Fotoğrafın Hatırlattıkları 10 / Bayburt ve Bir Fahri Hemşerilik Beratı”
Merhaba / Akademik Sayfalar, 19 (30), 12 Ağustos 2020, 465-469.

Bu beratın lâıyk görülmesinde, o dönemde de belediye başkanımız olan Sayın Hükmü Pekmezci'nin olumlu değerlendirmelerinin önemli rolü olmuştu. İşte bu anlamlı olay ilgili olarak yazdıklarımdan küçük bir bölüm:

Bayburt Belediye Meclisi, beni ilk “Fahrî Hemşerileri” olarak kabul etme inceliğini göstermişti. İşte, fahrî hemşerilik beratımın metni:

“Bayburt’un sosyal ve kültürel kalkınmasında, tarihî kimliğinin araştırılmasında gösterdiğiniz üstün gayretlerden dolayı, Bayburt Belediye Meclisimiz, 18 Haziran 1999 tarihinde yaptığı olağan meclis toplantısında sizi bu çalışmalarınızdan dolayı Bayburt’un “Fahrî Hemşehri”si olarak ilân etmiştir. Bayburt’umuza bugüne kadar yaptığınız hizmetlerin, bundan sonra da aynı inançla devam edeceği düşüncesiyle, Bayburt halkı adına size sağlık, mutluluk ve başarılar dilerim.

Hükmü Pekmezci, Bayburt Belediye Başkanı.”

Anılan yazımızda Bayburt, Bayburtlular ve Zihnî ile ilgili çalışmalarımın listesi de vardı. Ancak biz sadece üç kitabımızın adını vermekle yetiniyoruz:

1. *Bayburtlu Zihnî, Ankara 1988, 2016*
2. *Bayburtlu Zihnî Bibliyografyası, Ankara 1990 (Ali Berat Alptekin ile).*
3. *Hikâye-i Garîbe / Bayburtlu Zihnî, Konya 1992 (Ahmet Sevgi ile).*

Bayburt Sempozyumundaki görevim

23-25 Mayıs 1988 tarihleri arasında Bayburt’ta gerçekleştirilen “Türk Tarihinde ve Kültüründe Bayburt Sempozyumu”nun düzenleme kurulunda görev aldım. Ayrıca bu toplantıya kimlerin davet edileceği konusunda önemli belirlemelerim oldu. O tarihte Atatürk Üniversitesi’nde Türk Halk Edebiyatı doçenti olarak görev yapıyordum, Hemen hatırlatayım, birkaç ay sonra Konya Selçuk Üniversite’ne geçecektim.

Sempozyum heyetinde ağırlıklı olarak Bayburtlu arkadaşlarımız vardı. Bu heyette kimlerin olduğunu hatırlamam kolay olmayacaktır. Elbette Doç. Dr.

(sonradan Prof. Dr.) Asri Çubukçu, Yrd. Doç. Dr. (sonradan Prof. Dr.) Rıfat Yıldız vardı da, başka kimler vardı, hatırlayamıyorum. Ancak Bayburt ve Gümüşhane doğumlu bazı akademisyenlerin de olduğunu biliyorum. Erdoğan Selçuk, Nasuhi Karaarslan gibi sonradan profesör olan genç arkadaşlarımız da vardı diye düşünüyorum.

Bu toplantının bildirileri iki defa yayımlanmıştı. Yayınlarımın listesi arasında, toplantının bir seksiyonunun değerlendirilmesi konusunda yaptığım konuşmamla bu kitaplarla ilgili şu notları düşmüşüm:

“Dil, Edebiyat ve Folklor Konulu Tebliğlerin Genel Değerlendirilmesi”, 23-25 Mayıs 1988 / Türk Tarihinde ve Kültüründe Bayburt Sempozyumu / Birinci Kitap, Erzurum 1989, 208-209. Editör: Doç. Dr. Rıfat Yıldız.

Not: Değerlendirmenin daha sonraki basımı için bk. Türk Tarihinde ve Kültüründe Bayburt Sempozyumu (23-25 Mayıs 1988) (hızl. Prof. Dr. Rıfat Yıldız), Ankara 1994, 323-324

Bir ara Bayburt'ta Dede Korkut Haftaları ile ilgili düzenlenen toplantılarda da önemli roller üstlenmiştim. Ancak sevgili kardeşim Rıfat Bey ile hangilerinde birlikte görev üstlenmiştik, yine kesin bir bilgi veremeyeceğim. Son olarak birkaç yıl önce düzenlenen bir toplantıda birlikte görev almıştık:

Kaleli Kentler ve Bayburt Kalesi Kongresi, 26-27 Mayıs 2016, Bayburt. Bu toplantıda sunduğumuz bildirimizin adını da hatırlatmak isterim: Bazı Edebî Eserlerde Bayburt Kalesi'nin Ele Alınışı.

Bu toplantının bildirileri daha sonra aynı ad altında basılmıştır: İstanbul 2017. Bildirimizin yer aldığı sayfalar: 129-139.

Çakı gibi delikanlıydı

Rıfat Bey'i tanıdığımda çakı gibi bir delikanlı idi. O doğma büyüme bir Bayburtlu, ben ise Bayburt'a gönül vermiş bir akademisyen idim. Tanışmamız 1988 toplantısı arifesinde başlamıştı. Doğrusu önceleri onun Bayburtlu olduğunu bilmiyordum. Derken görüşmelerimiz sıklaştı. Hele hele Bayburt'taki toplantı günlerinde hep bir aradaydık. Bana bazen 'Ağabey', bazen 'Sayın hocam' diye hitap ediyordu. Bu tarz hitap şekli bile bir inceliği, bir yakınlığı dile getiriyordu. Toplantıdan birkaç ay sonra ben Erzurum'dan 21 yılın güzel izlenimleriyle ayrıldım.

Kendisi öncelikle vefa duygusu olan bir insan. Bayburt'a uğramadığım yıllarda bile bir sebep bulur, beni arardı. Son yıllarda ise BAYPROJE konusunda

bilgi vermek amacıyla sürekli arıyor, iletiler gönderiyordu. Toparlarsak, sevgili kardeşim Rıfat Bey Bayburtlunun yiğitliğinin ve dürüstlüğünün simgesi olup çıkıyordu.

Bayburt sevdası ölçülemez!

Onun Bayburt sevdasını ölçmek asla mümkün değildir ve de olamaz. Bir Bayburt sözüne akan suları durdurabilecek bir yapısı vardır. Uzun yıllar Kayseri’de görev yapıp da Bayburt’la olan bağını gittikçe kuvvetlendiren bir kardeşimdir, hemşerimdir. Bunları söylerken benim Konya’ya karşı olan sevdamı da dile getirmek isterim.

Bayburt’tan hiç kopmadı

Sevgili kardeşimin doğup büyüdüğü topraklar için yaptığı hizmetler ölçülemeyecek kadar fazladır. Bir kere onun Bayburt’tan kopmaması en güzel meziyetidir. Bir gidip pir giden, bir daha arkasına bakmayanların da olabileceği bir dünyada böylesine toprağına bağlı, vefasını dile getiren insanlarımızın sayısı gün geçtikçe azalmaktadır. Eğer bir bilânço yapmamız gerekirse Rıfat Bey’in Bayburt’tan alacağı olduğu görülecektir.

Bu konuda küçük bir alıntıya yer vermek istiyorum. Bayburt Postası’nda onun için dile getirilen birkaç satır. Yazının başlığı şöyle; “Bayburt’u en çok dert edinen akademisyen: Prof. Dr. Rıfat Yıldız.” Ve devam ediyor: “Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde öğretim üyesi olarak görev yapıyor. Görev yaptığı üniversitede bir akademisyen olarak Türkiye’ye örnek olacak önemli bir projeye imza attı ama o daha çok Bayburt ile ilgili yaptığı çalışmalarla tanındı.” (01 Mart 2013.)

Ortak paydamız Bayburt

Rıfat Bey ile ortak paydamız Bayburt’tur. Kendisiyle zaman zaman telefonlaşırız. O ayrıca başta BAYPROJE olmak üzere etkinlikleriyle ilgili bilgi ve belge gönderince hemen telefon açar, sohbet ortamı yaratırız. Son olarak “Kaleler” konulu toplantı vesilesiyle iki üç günlüğüne Bayburt’ta beraber olmuştuk.

Şahsıma karşı olan vefası, saygısı ve her zamanki zarafeti onun beğendiğim yönleridir. Ayrıca memleketine böylesine sahip çıkmasını da onun bu hanesine yazmalıyız.

Yaşı 72... (1950 doğumlu). Artık o vites küçülterek, sağlığını da göz önünde bulundurarak, ilerleyen yıllarda daha huzurlu, daha sağlıklı olarak

yaşayabilmesinin ortamını hazırlamalıdır. Bu satırları 82 yaşındaki bir ağabeyi olarak, yaşanmışlıklardan yola çıkarak söylüyorum. Çalışmaya ve Bayburt'a hizmete devam ama biraz dinlenerek...

Geçtiğimiz yıllarda akademik hayatıyla ilgili hatıralarını yayımlamıştı. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde görevli eski bir öğrencim de benzeri bir kitabını göndermişti. Benim de henüz pek azı yayımlanmış ama önemlileri zülfüyâre dokunacağı için henüz yayımlanmamış akademik hatıralarım var. İki kitabı okuduktan sonra kendisini arayıp tebrik ve teşekkür etmiştim. Bazı ortak paydalarda bulduğumuz, düşünen, çalışan ve çabalayan bir akademisyenin karşılaşacağı sorunlara akılcı bir yolla eğilmenin güzellikleri üzerinde konuşmuştuk."

Prof. Dr. Salih KUŞLUVAN⁴³

Nevşehir Kampüsünün İlk Akademisyeni...

"2011 yılından beri İstanbul Medeniyet Üniversitesi Turizm Fakültesinde görev yapıyorum.

İngiltere'de doktoramı yapıp 1994 yılında Nevşehir'e döndüm. O tarihte Rıfat Hoca Nevşehir'e yeni gelmişti. Erciyes Üniversitesine bağlı olarak Nevşehir'de kurulmakta olan kampüsün tek akademisyeni, tek profesörüydü. Doktor unvanına sahip ben de araştırma görevlisi olarak burada göreve başladım. Yani ben de ikinci akademisyendim. Ayrıca doktorasını yapmamış bazı araştırma görevlileri ve öğretim görevlilerimiz vardı.

Rıfat Hocam, geldiğimin üçüncü günü beni Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokuluna Müdür Yardımcısı olarak atadı. Zaten kendisi de müdür olarak atanmıştı. Ancak iki ay sonra askere gittim. 6 ay sonra yeniden döndüm. 2000 yılına kadar hocamla birlikte toplam 6 yıl çalıştım. Bu süreçte müdür yardımcılığımın yanı sıra bölüm başkanı olarak da görev yaptım. Hocam 2000'de İİBF'nin dekanı oldu. Ondan sonra da yönetim kurullarında birlikte çalıştık. On yıllık bir dönemden sonra 2004 yılında Kayseri'ye döndü.

Gitmeden önce kendisi için bir veda yemeği verdik. Yemekte uzun bir konuşma yaparak Rıfat Hocamın on yılda okulumuza neler kazandırdıklarını anlatmış, başarılarını 21 maddede özetlemeye çalışmışım.

⁴³ Medeniyet Üniversitesi Öğretim Üyesi

Çok aktif ve dinamik

Çok aktif ve dinamik bir yapıya sahiptir. Kendisiyle ilk tanışan bunu hemen fark eder. Sürekli 'bir şeyler yapalım, bir şeyleri geliştirelim, iyileştirelim' yaklaşımı içerisinde. Mesela bizim okulda ilk göreve başladığında hemen öğrenci kulüplerinin kurulmasından tutun, spor tesislerinin yapılmasına, bahar şenliklerine kadar birçok sosyal, kültürel faaliyetleri başlattı.

Bir taraftan da şehre ve üniversiteye yönelik çeşitli bilimsel faaliyetler organize etti. Hafta sonu seminerleri, Kapadokya Toplantıları gibi yerel ve ulusal kongreler, toplantılar düzenledi. Bunları da hep yazılı hale getirmeye çalıştı.

İyiye, daha iyiye...

Bir taraftan da komisyonlarda çeşitli konularda beyin fırtınaları yapıyorduk. Hatta o dönemde 'iyiye, daha iyiye...' şeklinde bir de slogan geliştirmiştik.

Hocam yüksek sesle konuşurdu. Bu yüzden onu yakından tanımayanlarda farklı bir algı oluşabiliyordu. Kızgınlık veya öfke belirtisi sanılabiliyordu. Daha sonra bu kanaatlerinin ne kadar yanlış olduğunu görüyorlardı.

Bayburt'u çok seviyor. Her yıl birkaç kez gidip gelirdi. Emekli olduktan sonra da oraya emekli birikimini bağışlayarak yatırımları oldu.

Kendisiyle halen görüşüyoruz. En son Kayseri'de Kayseri Üniversitesi Rektörü Kurtuluş Karamustafa Beyin oğlunun düğününde aynı masada oturduk."

ARKADAŞLARI

Mehmet KÖŞKER⁴⁴

Sayesinde Burs Vermenin Güzelliklerini Yaşadım

“42 yıldır Kayseri Hunat’taki mekânımda saatçilik yapıyorum. Çocukluğumda çırak olarak işe başladım. Sonra saat tamirciliğini ustamdan öğrendim. Şimdi Kayseri’de üç ayrı yerde dükkanım var.

Rıfat Hocamla tanışmam dükkânımda oldu. Köstekli cep saatlerini tamire getirmişti. Sanırım yıl 1995’ti. Daha sonra beni koleksiyona teşvik edince dostluğumuz ilerledi. Sayesinde iyi bir koleksiyoner oldum. Saatlerin en değerlisi köstekli cep saatleridir. Çünkü nadirdirler. Günlük hayatta çok az gözüktürler. Hocamla Kapadokya’daki antika saatçıları de gezdik. Bir kısmını Nevşehir’deki görev döneminden tanıyormuş.

Saatlere çok meraklı olan Rıfat Hocam benden teknik bilgi istedi. Sırf onun için dükkanı pazar günü açar, ona kurs verirdim. O gün teknik serviste çalışan ustalara da izin verirdim. Sadece Rıfat Hocama saat tamiri üzerine eğitim verirdim. Bu bir kış boyunca sürdü. Malum kendisi de iyi bir saat koleksiyoncusu. Tesbih koleksiyonu da var.

Yeni tanıştığımız yıllarda ben iyi spor yapıyor, koşuyor, Ali Dağına inip çıkıyordum. O da dağın müdavimlerindenmiş. O dönemde Ali Dağı’nda spor yapıldığını pek bilen yoktu. Bir ortak nokta daha bulunca dostluğumuz iyice pekişti. Yine onun öncülüğünde biz bir dernek kurduk: Ali Dağı Yürüyüşçüleri ve Çevre Koruma Derneği. Tüm giderleri üç-dört kurucu kendi bütçemizden karşıladık. Hacı Mustafa Kuzucu, Allah rahmet eylesin bugünkü Özal Sarraf’ın sahibi Nurettin Öztürk, ben ve Rıfat Hocam. Yukarı Talas’taki üniversite misafirhanesinde ve Sabancı Kültür Merkezinde zaman zaman toplantılar yaptık.

Ali Dağı’nı daha da güzelleştirdik

Dağın tepesi dahil çok güzel mıntıka temizliği gerçekleştirdik. Kamyon kamyon çöp topladık. Çevresine çam diktik. Dönemin Talas Belediye Başkanı sayın Orhan Say bize büyük destek verdi. Özellikle tankerlerle ağaçların sulanmalarını sağladı. Derneğimize Kenan Uçara arkadaşımız, öz amcam rahmetli Muzaffer Köşker ve rahmetli Sami Say’ın da çok büyük emekleri geçti. Bilfiil ağaçları suladılar.

⁴⁴ Saatçi, Koleksiyoner

Şu anda Erciyes üniversiteden ve özellikle Tıp Fakültesinden tanıdığım ve dost olduğum akademisyenlerin yüzde 80'ini hocam tanıştırdı.

Rıfat Hocam, Osmanlı Sokağında tarihi bir ev almama da vesile oldu. 'Burayı dernek binası yaparız' diyordu. Benim niyetim ise ayda bir antika saat müzayedelerinin yapılacağı bir mekân yapmak... İnşallah yakında açılacak.

Doğaçlama gezileri

Kendisinin ilginç özelliklerinden biri de belediye otobüsleriyle şehrin bilmediği değişik yerlerini gezmesiydi. Boş zamanlarında herhangi bir otobüs durağa yanaştığında binip son durağa kadar gider, orayı gezdikten sonra aynı hattaki otobüsle dönerdi. Ama 'bugün illâ şu semti göreceğim' diye bir kaygısı yoktu. Doğaçlama gezerdi.

Kayseri'de yapacağı yatırımlara da yardımcı oldum. Bir araba alınacak oldu, ben aldım. Yukarı Talas'ta villalık arazi alınacaktı, ben yardımcı oldum. Hepsinde de para kazandırdım. Çok iyi yatırımlar yapmasına vesile oldum.

Sayesinde ticaretimi büyüttüm

Kendisiyle menfaat üzerine kurulmayan güzel bir dostluğumuz var. Zaman zaman gelir, kahvemizi içer, sohbetimizi yaparız. Her sohbetinden büyük bir keyif ve feyz alır, her konuşmasından bir şeyler öğreniriz. Onun da benim işimi, ticaretimi büyütmemde, Yenza'nın (Yeni Zaman Saatçilik) ufkunu açmasında büyük etkisi oldu.

Memleketini çok seven, çok düzgün, güzel bir insandır. Dürüst ve adildir. Kendi oğlunu sınava soksa haksız yere geçirmez. Gerekirse bırakır. Hiçbir işe menfaat için girişmez.

Çevremde çok zengin insan var. İsteseler değil bir okul ilçe bile yaptırabilecek kapasitedeler. Ama en ufak bir hayır için bile bir kuruşları kısmet olmamış. Oysa Rıfat Hocam çok farklıdır. Mesela benim de birçok öğrenciye burs vermeme sebep oldu. İlk bursumu da sayesinde verdim. O günden sonra yılda 12 öğrenciye kadar burs vermeye başladım.

İlk burs verdiğim öğrenciyle tanışmam

Bir gün bir toplantıda birisi yanıma yaklaşarak 'Mehmet Köşker siz misiniz?' dedi. Ben de ilk burs verdiğim öğrenci olduğunu tahmin ederek yoksa 'sen de ... misin?' dedim. Duygusal bir an yaşandı. Samimiyetimiz arttı. Evlenmek istediği kız arkadaşından bahsetti. 'Abi sen ikimizi de tanıyorsun. Birbirimize uygun muyuz? Evlensek mutlu olur muyuz?' diye sordu. Yürüyüşlerde yakınlarında gördüğüm bir kardeşim vardı. 'Şu kız mı? İsaletli olur' dedim.

Mutlu bir yuva kurdular. Sonra çok başarılı bir akademisyen oldu. Şimdi bir üniversitemizde profesör. Muhtemelen yakında rektör olacağını tahmin ediyorum. Başarısında en büyük pay Rıfat Hocamın... Beni her babalar gününde, bayramlarda, özel günlerde hâlâ arar. Çok vefalıdır.

Rıfat Hocamın, emekli ikramiyesini memleketinde kurduğu matematik atölyesine vermesine de gıpta ettim. Hiç bir zaman kendisi gibi olamayız. Onun yarısı kadar olabilsem ne mutlu bana... Hayatı bir kitaba sığmamalı. Bir belgesel de yapılmalı. Çünkü herkese, tüm Türkiye'ye örnek olacak güzel bir hayatı var. Bana ve işyerime her türlü maddi, manevi katkıları için Allah kendisinden razı olsun."

Ertan İLLEEZ⁴⁵

Üniversitemizi Büyüttü

"Ben Avanos'ta yaşıyorum ve 40 yıldır halıcılık yapıyorum. Firmamın adı Galeri Yörük. El halıları satıyorum. Turizm ile ilgileniyorum. Avanos'un yerlisiyim. Rıfat Bey ile 95'lerde tanıştım. Tanıştığımız zamanlarda Nevşehir'deki üniversite de, bütçesi de çok küçüktü. Rıfat Hocamın gayreti ile üniversite kampüsü büyüdü, genişledi, ağaçlandırıldı. Üniversite bütçesinin yetersizliğine rağmen esnaflarla, belediye ile ilgili kurum ve kuruluşlarla irtibat kurarak, üniversitenin gelişmesinde çok büyük girişimcilik örneği sergiledi. O dönem biz de kendisine yardımcı olmuştuk. Sonuçta bölgemize çok faydalı oldu.

Turizm sektöründe işveren ile iş arayanları bir araya getirecek bir web sitesi çalışması yapıyordu. Proje çok güzeldi ancak yeterli destek olmadığı için henüz hayata geçmedi diye biliyorum. Nevşehir'in böyle bir web sitesine gerçekten ihtiyacı var.

Her şeyden önce çok çalışkan, ufku çok geniş ve dürüst birisidir. Öngörüsü yüksek ve plânlı, programlıdır. Çok aktif ve halkla iç içedir. Mevcut sorunları çözmeye odaklıdır. Şu anda Kapadokya Üniversitesi'nde... Ara ara konuşuruz.

Rıfat Hocam hâlâ bölgeye bir fayda sağlamanın peşindedir. İlk geldiği zamanlarda bir profesörün makam odasından çıkıp bölge halkı ile mütevazı bir biçimde irtibat kurması, onlara mesleğini, işini anlatması bizi çok etkilemişti. Rıfat Beyden sonra da böyle bir gayret ve güzellik görmedik zaten.

⁴⁵ Halı Tüccarı, Turizmci

Halil İbrahim TOKMAK⁴⁶

Nevşehir Eğitimi ve Turizmine Katkısı Büyük

“Nevşehir Avanosluyum ve halen ilçemde yaşıyorum. Prof. Dr. Rıfat Yıldız Hocamla 1997 yılında tanıştım. O dönemde Erciyes Üniversitesine bağlı olan Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulunun Kurucu Müdürlüğünü yürütüyordu. Çok engin gönüllü ve girişken bir kişiliği vardı. Davranışları, konuşması ve fikirleri ile güven veriyor, dostluğu pekiştiriyordu.

O süreçte turizm işletmeleri ve diğer işletmeler ile üniversite işbirliğini devreye soktu. Otelcilere çok önem verdi. Konferanslar ve sempozyumlar düzenledi. Hep güzel bir şeyler başlatmak ve sürdürmek çabası içinde oldu.

Rıfat Hocamdan sonra otel işletmeleri ve üniversite maalesef kendi içlerine kapandılar.

Kapadokya Üniversitesindeki görevi sırasında da boş durmayarak Matematik Atölyesi kurdu. Yine burada kurmak istediği Turizm Veri Bankası projesi ise pandemi nedeniyle turizm sektörü sekteye uğrayınca maalesef hayata geçemedi.

Nevşehir'deki görevinden ayrıldıktan sonra da Hocamla iletişim halinde olduk. Kendisini tanımanın mutluluğu içindeyim. Nevşehir eğitimi ve turizmine katkıları için ayrıca çok teşekkür ederim.”

Hüseyin CÖMERT⁴⁷

KAYHAM Onun Eseri

“Rıfat Yıldız Hoca büyük bir değerdir. Kendisiyle üniversiteye geldiğimden yani 1993'te tanıştık. Daha sonra iyi bir dostluk kurduk. İktisat Bölümünde hoca idi. O zamanlar Nevşehir'deki üniversite de Erciyes'e bağlıydı. Turizm Yüksek Okulundaydı Rıfat Bey yanılmıyorsam... Öğrencilerin ve okulun çeşitli ihtiyaçları vesilesi ile tanıştık. Beraber mesai yaptık.

Rıfat Bey bana ‘Kayseri'nin ariflerinden...’ diyerek teveccühte bulunuyor sağ olsun. Ben 1989 ilâ 1993 yılları arasında Kayseri İl Kültür Müdürüydüm. Çeşitli nedenlerle Zonguldak'a gitmek zorunda kaldım. Daha sonra Erciyes Üniversitesi'nde on yıl Sağlık Kültür Spor Daire Başkanlığı yaptım. 2001'de buradan ayrılıp KAYTAM (Erciyes Üniversitesi Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi) Osmanlı Arşivi bölümünde on yıl çalıştım. Ben Gesi'liyim.

⁴⁶ Büyük Avanos Oteli kurucusu ve ortağı.

⁴⁷ Eski ERÜ Sağlık, Kültür, Spor Dairesi Bşk. ve KAYTAM Md.

Koramaz Vadisi'nin isminin patenti bana aittir. 2008'de aynı adla kitap çıkartmıştım.

KAYTAM 1991-92 yıllarında kuruldu. KAYHAM da Rıfat Yıldız Hocamın eseridir. Kendi ekibi ile kurmuştur. Ben kuruluşunda görev almadım. Avrupa Birliği projesi kapsamında kurdular. Daha sonra beni de yönetim kuruluna aldılar. Çeşitli konularda istişarelerde bulunurduk. Görüşlerimizi arz ederdik. Beş ya da altı yıl kadar bulundum.

Rıfat Yıldız Hoca mütevazı, seçkin bir insandır. Avrupa'da eğitim görmüş olmasından mütevellit ufku birçok hocadan geniştir. Bilgisi, birikimi oldukça geniş ve zengin bir insandır. Herkesle çok rahat iletişim kuran, girdiği her topluma rahatlıkla intibak edebilen bir insandır. Vatansever ve milliyetçidir. Aydındır, ideolojik bağnazlığı yoktur. Çok sevilen bir insandır. 'Kayseri'ye nasıl faydalı olabilirim?' diye çabalayan bir akademisyendir. KAYHAM'ı da bu yüzden kurmuştur. Bu kurumun en önemli amaçlarından birisi sanayici ve iş adamlarına bilgi sunmak, sıkıntılarını gidermektir. Bu amaçla istatistikleri alarak işletme bilgileri ile analiz ederler, sonra internet ortamına koyarak insanların kullanımına sunarlar. Ticaret erbapları, ihracatçılar, sanayiciler bu bilgilerden faydalansın diye uğraşırlar.

Rıfat Hoca 'bu istatistiklerden faydalanan var mı?' diye siteyi takip ederdi ama ne yazık ki bizim sanayicilerimiz ya da iş adamlarımız bu bilgilerden pek faydalanmazlardı. Çünkü hazır olanı kullanmak ya da kopyalamak, bilgi öğrenmekten daha kolay geliyordu."

Murat METİNER⁴⁸

En Beğendiğim Yönleri: Azmi ve Gayreti

"Kendisiyle sanırım on yıl önce bir haber vesilesiyle tanıştık. KAYHAM isimli projesini haberleştirmek için Erciyes Üniversitesine gitmiştim. İlk defa o zaman görüştük. Elini taşın altına koyan çok gayretli birisi olduğunu hemen anladım.

Sıra dışının da ötesinde bir akademisyen... Malum akademisyenlerin çoğu içe dönüktür. Dışarıyla pek muhatap olmazlar. Oysa Rıfat Hoca dışa dönük birisi. Öğrencileri için de güzel şeyler yapmaya çalışıyor. O zamanlar da öğrencilerin gelir elde etmeleri için kampüsün içinde galiba 'bitpazarı' gibi bir proje başlatmıştı. Bu Kayseri'de ilk defa rastladığım bir girişimdi.

⁴⁸ Gazeteci-Yazar-Televizyoncu.

Tarzı da çok güzel. Tam bir Alman ekolü... Kaytan bıyıklar, jöleli saçlar... Sesi de davudî. Üstelik iyi bir entelektüel. Güzel bir kitap okuduğu zaman mutlaka öğrencilerine ve çevresine tavsiye ederdi. Kendisinden çok faydalandım. Birçok kez televizyonumuzda canlı yayına aldım.

Gençlere örnek olmaya, onları farklı alanlara yöneltmeye çalışırdı. Topluma bir şeyler kazandırmaya çalışan bir insan.

En çok hoşuma giden tarafı azmi, gayreti ve sürekli toplum için proje üretmeye çalışması..."

Mustafa ÖRS⁴⁹

Tam Bir Yatırımcı ve İşletmecidir

"Üniversiteden 2004 yılında emekli oldum. 12 yıl kadar Marmaris'te otelcilik yaptım. Şu an Avanos'ta yaşıyor ve emekliliğimin tadını çıkartmaya çalışıyorum.

Ben 1994 yılında Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nun sekreteri iken, Kayseri'den müdür olarak geldiğinde Rıfat Hocam ile tanıştık. Kendisi Nevşehir'e çok büyük katkılar sağlamıştır. Özellikle işletmecilik yönü çok muazzamdır. İktisadi İdari Bilimler Fakültesi'nin, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu'nun, Meslek Yüksek Okulunun binalarının yapılmasında büyük hizmetleri oldu. Ayrıca Fen-Edebiyat Fakültesi'nin binasının başlangıcında da rol almıştır. Tam bir yatırımcı ve işletmecidir. Öngörüsü çok yüksektir.

Öğrencilerle muazzam bir diyalogu vardı. Okulun açılışında, kapanışında ve diğer bazı zamanlarda mutlaka bir etkinlik ayarlardı. Bahar mevsimiydi ve çocuklar Rıfat Hocamızın düzenlenmesi için ön ayak olduğu yemyeşil bahçede güle oynaya eğleniyorlardı. Biz de karşıda çimler üzerinde oturuyor ve öğrencilerin bu mutlu hallerini seyrediyorduk. Rıfat hocam bana bu çocukların ileride çok büyük işler başaracaklarını, memlekete çok faydalı bireyler olacaklarını ve ülkeyi onlara emanet edeceğimizi söyledi. Gözleri dolmuştu. Çünkü başarılı bir okulduk ve bu sonuçta Rıfat Hocanın emeği çok büyüktü. Benim de gözlerim dolmuştu. Bu diyalog anılarım arasında çok özel bir yerdedir.

Mesleki hayatım boyunca birçok dekan ve müdür ile çalıştım. Ancak Rıfat Hocanın yeri, vizyonu, duruşu, yatırımcılığı, insani ilişkileri hepsinden başkaydı."

⁴⁹ Emekli Bürokrat

Selma KARA⁵⁰

Bayburt'a Değer Katma Sevdası

“Kendisini Erciyes Üniversitesinden tanıyorum. Ben İletişim Fakültesinde öğrenciyken bir proje için kulübümüze gelmişti. Daha sonra Türk Eğitim Vakfı (TEV) Kayseri Şubesinin basın işlerini yürütürken yollarımız yine keşti. Kendisi TEV Kayseri Yürütme Kurulu Başkanı Akın Bayrak'ın hemşerisi ve çok yakın arkadaşıydı. Akın Beyle birlikte 'Bayproje' isimli derneği kurmuşlardı. Rıfat Hoca bana Bayburt'taki Matematik Atölyesi'nden bahsetti. Burayı da yine Akın Beyle birlikte yürütüyorlardı. Burayı gezip çekimler yapmak için üçümüz bir Bayburt seyahati gerçekleştirdik. Kendisiyle en fazla bu dönemde teşrik-i mesaimiz oldu. Bu gezimizde yakından tanıma fırsatı buldum.

Bayburt sevgisinden etkilendim

Rıfat Beyin Bayburt sevgisini çok enteresan buluyorum. Hepimizde az-çok bir memleket sevdası vardır ama yurtdışına gitmiş ve çok iyi bir eğitim almış birisi olarak onunki çok daha ötesine taşarak Bayburt'a bir değer katma sevdasına dönüşmüş. Akın Beyle birlikte ikisinin bu konudaki heyecanları çok hoşuma gider. Mesela şehrin tarım politikaları için kafa yorup projeler üretmişler, yayınlar çıkarmışlar. Ben onlara 'iki delikanlı, iki kafadar' diyorum. İkisi de durmak, yorulmak bilmeden çalışıyorlar. Bir vesile bulup o kadar yolu teperek sık sık memleketlerine gidiyorlar.

Ben aslen Ordu Ünyeliyim yani Karadenizliyim ama İzmir Bergama'da büyüdüm. Kendi tarihimle çok geç tanıştım. Dolayısıyla çok fazla aidiyet duygusu taşımıyorum. Ama onlardaki memleket sevdası ve azim beni de çok etkileyerek, kendime 'ben olsam memleketime nasıl bir değer katardım?' sorusunu yöneltmeme vesile oldu. Nitekim kısa bir süre sonra Ünye'deki bir platformla bağlantı kurdum. Daha sonra çocukluğumun geçtiği Bergama'ya bir değer katabilmek için oradan birtakım insanlarla iletişime geçtim.

Rıfat Hocam sıra dışı bir akademisyendir. Kendine has şık giyim tarzıyla dikkatleri üzerine çeker. Kapalı kapılar ardına çekilip fildişi kulelerinden dünyaya ve Türkiye'ye bakan akademisyenler gibi değildir. Sahada olmayı sever. Aslında tüm akademisyenlerin normalde bu tür özellikleri taşımaları lazım! Ama ülkemiz şartlarında buna pek alışık olmadığımız için Rıfat Hoca sıra dışı gibi gözükmemekte...

⁵⁰ Gazeteci-Yazar

Gençlerden daha genç fikirleri

Genelde gençlerle sohbet etmeye, onların ne düşündüğünü anlamaya çalışırdım. Onlarla sohbet ederken buyurgan bir dille yukarıdan konuşmazdım. Yani öğrencilerle iletişimi çok iyiydi. İletişim Kulübümüzdeki bir toplantıda, düşüncelerinin gençlerden bile daha genç olduğunu görmüştüm.

Onlara *-Allah gecinden versin-* ‘siz gittiğinizde Matematik Atölyesi ve diğer projelerinizi devam ettirecek birileri var mı?’ diye sorduğumda, kendilerinin de benzer endişeyi taşıdıklarını görmüştüm.

Kendisine olan mahcubiyetim

Rıfat Hocam ve Akın Hocam bana Matematik Atölyesinin kitabını yazdırmak istemişlerdi. Çünkü projeyi yerinde görüp küçük bir belgesel hazırlamıştım. Tekliflerini kabul ettim ama iş yoğunluğumdan dolayı bir türlü gerçekleştiremedim. Bu konuda kendisine karşı çok mahcubum. Haklı olarak bana sitemde bulundu. Hayatım boyunca hiç unutamayacağım bir anıdır benim için...”

Serdar ALACA⁵¹

Bayburt’ta Başlattığı Projesini Ülkeye Yaymak İstiyor

“25 yıldır öğretmenim. 17 yıldır da idarecilik yapıyorum. İzmir Çeşme 15 Temmuz Şehitler Ortaokulu Müdürüyüm. Yaklaşık 7 yıldır bu okuldayım. Kurucu müdürlüğünden başladık, temelinden beri devam ediyoruz.

Eğitimciliğimin yanında yoğun sosyal faaliyetlerim var. Birçok sivil toplum kuruluşunda da yöneticilik yapıyorum. Alaçatı Ilıca Kültür Sanat Derneğinin başkanlığını yapıyorum. Alaçatı Turizm Derneğinin yönetim kurulu üyesiyim. Okulumuzun spor kulübünün başkanayım.

9 Eylül Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Ekonomi Üniversitesi, Yüksek Teknoloji Enstitüsü başta olmak üzere bazı üniversiteler ile çok güzel ortak projeler gerçekleştiriyor, birlikte eğitim öğretim etkinlikleri çerçevesinde çalışıyoruz. Bu süreç içerisinde çalışmalar devam ederken bir gün beni Rıfat Bey aradı ve tanışmak istediğini söyledi. Tanıştıktan sonra bana kendi projesinden bahsederek, Bayburt’ta başlattığı ‘Matematik Atölyesi’ projesini Türkiye’nin her yerine yaymak istediğini söyledi.

Böylece Çeşme’deki okulumuzda da bu projeyi başlatmak için işe koyulduk. Zorlu bir yolculuğa çıktık. Zira ciddi gönüllülük isteyen bir süreçti. Üç

⁵¹ İzmir Çeşme 15 Temmuz Şehitler Ortaokulu Müdürü

yıllık bu süreçte hedefimiz, 6 sınıftan başlayarak öğrencilerimizi daha iyi yetiştirmek ve iyi bir liseye yerleşmelerini sağlamaktır.

İdealist akademisyen

Rıfat hocayı bir cümle ile tanımlayacak olursam; ‘bu vatan ve bu millet için çalışan idealist insan’ derim. Atölyemizde teknik bir konuda aksilik çıkmıştı. Rıfat hocamı aradım: ‘Hocam bana küstün mü?’ diye sordum. ‘Küsmedim ama biraz daha gayret etmen gerekiyor.’ dedi.

Sizlere kendisiyle yaşadığım bir anımı aktarmak isterim;

Öğretmen arkadaşlar ile görüşüp ‘Rıfat Hocamı kariyer günlerimize davet edelim’ dedim. Pandemi dolayısıyla bu kariyer günleri toplantılarını zoom üzerinden yapıyorduk. Programda Rıfat hocam dahil 4 konuk vardı. Sıra hocama geldiğinde kendisi konuşurken ses gelmediğini fark ettik. Yaklaşık 300 öğrenci izliyordu. Öğrenciler sürekli ‘hocam ses gelmiyor’ gibisinden mesajlar yazıyorlardı.

Durumu anlayan Rıfat Hocamın o sırada ellerini kaldırıp öyle bir teslim oluşu vardı ki! ‘O çocuklara bir şey veremedim’ diye üzülmeye aklımdan çıkmıyor. Tabi ses ayarlarını düzelterip toplantımızı tamamladık.

Kendisini kısa bir süredir tanıyorum ama dostluğumuzun daha uzun yıllar süreceğini hissediyor ve temenni ediyorum.”

Süleyman AYDIN⁵²

Geleceğe Yatırım Yapan Adam

“Rıfat Bey ile bizim tanışıklığımız on-on beş yıl öncesine dayanır. Kendisini esas Kuvâim Kitabe’de tanıdım. Eski müdâvimlerindendir. Ancak son zamanlarda pek rastlamıyorum. İyi okuyuculardan birisidir. Okuma kültürüne bağlı insanların olduğu bu ortamda boş oturmanız mümkün değildir. Çünkü konuştukları zaman dolu konuşurlar. Rıfat Hocam, bu oturmalarda işi sebebiyle fazla bulunamasa da kitabını alır, çıkar.

Rıfat Yıldız Hoca, alan dışında da entelektüel yapısı olan birisidir. Aynı zamanda faydacı bir insandır. Memleketi Bayburt’un bugünkü duruma gelmesinde ciddi anlamda pay sahibidir. Orada açmış olduğu matematik atölyesi dünya çapında bir değere sahip. Şehrindeki çocukların yetişmesi için güzel etkinlikler yapıyor. Her yıl hikâye yarışması da düzenliyor. Hatta birisinde

⁵² ERÜ Öğretim Görevlisi

ben de jüri üyesi olmuştum. Ve bu yarışmayı da çok ciddi, kurallarıyla, esaslarıyla yani olması gerektiği gibi düzenliyor. Onları da daha sonra kitap olarak yayınlıyor.

Rıfat Bey, sadece bu güne değil geleceğe yatırım yapan, geleceğin de bilgi ve eğitimde olduğunun farkında olan bir insan. Gündelik ilişkilerinde nezaket, beyefendiliği ise hiç tartışılmaz.”

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HAKKINDAKİ YAYINLAR

Doç. Dr. Yıldız'dan hayvancılığın kurtuluşu için reçete: "ORGANİZE BESİ BÖLGELERİ KURULSUN"

Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Rıfat Yıldız, Doğu Anadolu Bölgesinde hayvancılığın tekrar cazip hale getirilebilmesi için organize besi bölgelerinin kurulmasını teklif etti.

Bölge sınırları içinde yer alan illerin ekonomisinin daha çok tarıma dayan-
dığını ifade eden Yıldız, tarım sektörünün son yıllarda hep gerilediğini söy-
ledi. Tarımın içerisinde hayvancılığın çok önemli bir yer tuttuğunu anlatan
Yıldız, hayvancılığın kalkındırılması ve eski cazip haline dönüştürülmesi için
organize besi bölgelerinin kurulması gerektiğini söyledi.

Doğu Anadolu Bölgesinde besicilerin devletin kredisine bağımlı olarak ça-
lıştıklarını belirten Doç. Dr. Yıldız konu hakkında şöyle konuştu:

*"Besiciler hep geleneksel usullere göre çalışıyorlar. Ahırlar sağlıklı. Hava-
landırmaları, ışıkları normal değil. Bunun sonucu olarak
verim de düşüyor. Ayrıca besicilik yapanlar çok dağınık bir alana yayıldılar. Bu
durum, tarım teşkilatlarınca götürülen hizmetleri de azalttı. Veterinerlik hiz-
meti de yetersiz. Hayvanların telef nispeti yüksek seyrediyor. Kısacası vatandaş-
lara zirai teşkilatların ulaşması zor oluyor. Besiciler eğitilemiyor. Ahırların ma-
liyeti yüksek... Doğu Anadolu Bölgesinde birçok profesyonel besici, besi ahırının
olmaması ve finansman sıkıntılarından dolayı mesleği icra edemiyor."*

Bütün bu olumsuzlukların giderilmesi için tıpkı organize sanayi bölgeleri
gibi organize besi bölgelerinin kurulması teklifinde bulunan Yıldız açıklama-
sını şöyle tamamladı:

Besiciler kasabası

*"Bu bölgeler; belediye, özel idare, ticaret ve sanayi odası, borsa, besi dernek-
leri ve vakıflar öncülüğünde kurulacak anonim şirketler tarafından tesis edile-
bilir. Tabii burada en büyük desteği yine devletten görmek lâzım. Yoksa bu ku-
ruluşlarca böyle bir bölgenin oluşturulması zor görünüyor."*

Organize besi bölgeleri, ulaşım şartları dikkate alınarak şehir merkezinden uzak, besicilerin yöresine yakın yerlere kurulabilir. Altyapısı yapılmalı, ahırlar, besici evleri, yem depoları, posa gübre çukurlar gibi bir besi tesisinin bütün unsurları olmalıdır. Bunun yanında PTT, veteriner teşkilatı, sosyal tesisler gibi ihtiyaçlar da göz önünde bulundurulmalıdır. Kısaca besiciler kasabası kurulmalıdır. Hayvancılık sektörü bu bölgelerin kurulmasıyla birlikte ileri gider. Bankaların ve devletin verdiği zirai kredilerin takibi kolay olur. Böylece bu krediler de amacına uygun biçimde kullanılmış olur. Profesyonel besicilerin mesleklerini icra etmesi sağlanır. Çevre kirliliği önlenir. Yemleme, temizleme gibi teknikler besicilere öğretilir. Pazarlama meselesi ortadan kalkar ve istihdam sağlanır.”

Türkiye Gazetesi, 26 Ocak 1994
Haber: İHA, Muhabir: Sefa Salantur

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ KAYSERİ HAFIZA MERKEZİ (KAYHAM)

Seyit Burhanettin AKBAŞ

“Erciyes TV’de yayınlanan “Ah O Eski Günler” programında arkadaşım Mehmet Conağası ile birlikte Kayseri Hafıza Merkezi’nin (KAYHAM) müdürü Prof. Dr. Rifat Yıldız’ı misafir ettik. Amacımız ‘Ah Eski Günler’ adıyla yaptığımız TV programının hedeflediği şeyleri bilimsel bir temele oturtmuş bir kurum olarak Kayseri Hafıza Merkezi’ni tanıtmaktı.

Prof. Dr. Rifat Yıldız son derece donanımlı bir bilim adamı... Sohbet esnasında kendini aşmış her insanda olduğu gibi kıymetli hocamızın olgunluğuna ve hoşsohbet tavrına şahit olduk. Bundan da büyük memnuniyet duyduk.

Rifat Bey, Kayseri’yi tanımlarken ‘Kayseri’de dostluk çok zor kurulur; ancak zor kurulan bu dostluklar ise kuvvetlidir, sağlamdır.’ dedi. Buradan da kıymetli hocamızın Kayseri’de sağlam dostlarının bulunduğunu anladık. Yine şehrimiz hakkındaki sözleri ile Kayseri’yi seven, yürekli bir insanla karşı karşıya olduğumuzu gösteriyordu.

KAYHAM’ın kuruluşunda Rifat Yıldız Hocanın çok büyük katkıları var. Türkiye’ye örnek olacak bir proje geliştirmişler ve hem üniversitenin, hem şehrin hem de Avrupa Birliğinin imkanlarını kullanarak bu örnek projeye imza atmışlar. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nin zemin katında 200 m2 bir alan üzerinde faaliyet gösteren KAYHAM, teknolojik olarak donanımlı bir yer... İsteyenler <http://kayham.erciyes.edu.tr> adresine girsinler ve fazla söze gerek kalmadan ne anlatmak istediğimi kendi gözleriyle görsünler.

Burada KAYHAM’ın kuruluş amacı şöyle anlatılıyor:

“KAYHAM, araştırmacılara Kayseri konusunda dokümantasyon, kütüphanecilik ve istatistiki veri tabanı hizmetleri sunan bir bilgi merkezidir.

Bu amaçla; bilgi bankası ve kütüphanecilik faaliyetleri kapsamında Kayseri hakkında bugüne kadar yazılmış eserler KAYHAM’da toplanarak bir Kayseri İhtisas Kütüphanesi oluşturulmuştur. Öte yandan Kayseri İstatistiki Veri Tabanı ile de endüstride ve üniversitede Kayseri konulu araştırma yapacaklara istatistiki veri tabanı hizmeti sunulmaktadır.”

Prof. Dr. Rifat Yıldız, istatistiklerin bir şehrin tanıtımındaki önemine değiniyor ki gerçekten çok değerli bilgiler... Bu şehre yatırım yapmak isteyenler, bu şehri tanımak isteyenler, tanıtmak isteyenler KAYHAM’ın verilerinden mutlaka yararlanmak durumundadırlar.

Ve KAYHAM şimdi de önemli bir sempozyuma ev sahipliği yapacak. 26-27 Mart 2010 tarihleri arasında “Kent Hafıza Merkezleri, Kent İhtisas Kütüphaneleri, Kent Arşivleri ve Kent Müzeleri” konulu sempozyum Erciyes Üniversitesinde yapılacak. Sempozyuma Çekül Vakfı, Akdeniz Kent Araştırma Merkezi, Vehbi Koç Vakfı Vehbi Koç ve Ankara Araştırma Merkezi (VEKAM) gibi birçok kurumdan ve üniversiteden katılım olacak. Birçok araştırmacı ve bilim adamı bildiri sunacaklar.

Diliyoruz ki şehirler hafızasını kaybetmesin, milletler hafızasını kaybetmesin. Bilgi en büyük güçtür. Kim ki bilgiyi paylaşır ve insanlara yayarsa, kim ki bilimi hakkıyla yerine getirirse ve ülkesini yüceltir ve yükseltirse o kişi baş tacı edilir.

KAYHAM’ı, Erciyes Üniversitesini ve Prof. Dr. Rıfat Yıldız’ı bu gayretlerinden doları kutluyorum.

Kıymetli Hocama bir mesajım olacak. Dostluğumuz geç başladıysa da sağlam olacağı kesindir. Her türlü çabanızın yanında olacağımızdan emin olabilirsiniz”

28 Şubat 2010

TEK DİRDİ BAYBURT

(Bayburt Postası, 1 Mart 2013)

“Bayburt’u en çok dert edinen akademisyen: Prof. Dr. Rıfat Yıldız... Erciyes Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi’nde öğretim üyesi olarak görev yapıyor. Görev yaptığı üniversitede bir akademisyen olarak Türkiye’ye örnek olacak önemli bir çok projeye imza attı ama o daha çok Bayburt ile ilgili yaptığı çalışmalarla tanındı.

Hayatının her anında Bayburt için bir şeyler düşünmenin ve sorunları dile getirmenin de ötesinde çözüm noktasında hep proje üreten/öneren bir isim oldu. 1994 yılında Erciyes Üniversitesi’nde profesör unvanını alan ve Bayburt ile ilgili ilk olarak 1988 yılında Bayburt Kaymakamlığı tarafından düzenlenen “Türk Tarihinde ve Kültüründe Bayburt Sempozyumu”nda Tertip Heyet Başkanı olarak görev alan Prof. Yıldız, sempozyumda “Bayburt’ta Tasarrufların Kaynağı ve Kredi Kullanım Alanları” adlı bir sunum gerçekleştirmişti. 1999 yılında Erzurum Ticaret ve Sanayi Odası’nda gerçekleşen “Bayburt’un Kalkınma Sorunları ve Çözüm Önerileri” adlı açık oturumunu düzenledi.

Bayburt’a ilkleri yaşattı

Akademik hayatı boyunca başarılı çalışmalara imza atan Prof. Yıldız, Bayburt’la ilgili de ilklere imza atmaya devam etti. 1999 yılında Bayburt Valiliği ile irtibata geçerek “10. Yılında Bayburt Vilayeti” adlı bir sempozyum gerçekleştirmek istediği fikrini açan Yıldız, Valilik öncülüğünde bu fikrini hayata geçirdi. Alanlarında her biri duayen sayılan akademisyen ve fikir adamlarını Bayburt’a getiren Prof. Yıldız, geniş katılımlı başka bir sempozyuma daha imza attı.

2004 yılında “Bayburt Ekonomik Kalkınma Sempozyumu”, 2007 yılında “Bayburt Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Paneli” gibi etkinlikleri gerçekleştiren Prof. Yıldız, Bayburt Üniversitesi kurulmadan yıllar önce düzenlenen sempozyumda “Bayburt’taki Üniversiteleşme Hareketine Planlı Bir Bakış” adlı bir sunumla dikkat çekmişti. Sunumda üniversitenin Bayburt açısından önemine değinen Yıldız, Kayseri ve Nevşehir’de yaşadığı kurucu dekanlık yıllarından deneyimlerini aktararak bir yol haritası çıkardı.

Bu çalışmalarının ardından Bayburt’ta ödüle layık görülen Prof. Yıldız, Bayburt Gazeteciler Cemiyeti (BGC) tarafından düzenlenen ödül gecesinde yaptığı konuşmada, “Bu ödüle layık görülmekten çok büyük bir onur duyduğum. Bu ödül benim ve ailem için ölünceye kadar, ben öldükten sonra da evlatlarım ve torunlarım için çok büyük bir övünç kaynağı olacaktır. Bu öyle bir övünç

kaynağı olacak ki, sadece Bayburt'u unutmamak, Bayburt'u daima düşünmek ve severek Bayburt'u yâd etmekle kalmayacak, aynı zamanda bir sorumluluk da yükleyecektir.

Söz konusu sorumluluk, Bayburt için sürekli bir şeyler düşünmek, plânlamak ve icra etmek görevi olacaktır. Şimdiye kadar Bayburt'a karşı doğuştan yüklü olduğumuz görevimizin şuurunda olarak bir şeyler yapmaya çalıştık. Fakat bugün burada yaşanan ödüllendirme nezaketi, sorumluluğumuza tarihi bir nite-lik katmış bulunmaktadır. Bunun fevkalâde farkındayım.” demişti.

Aldığı ödül

Prof. Yıldız'ın bu konuşması, Bayburt'la ilgili düşüncelerini ve bugüne kadar Bayburt'a neden kayıtsız kalamayışını da özetlemişti. Bayburt'ta kendisine verilmiş tek ödül niteliğini taşıyan ve 2005 yılında BGC tarafından 'Jüri Özel Ödülü'ne layık görülen Prof. Yıldız, Bayburt dışında görev yapan Bayburtlu akademisyenler arasında 'Bayburt'u en çok en dert edinen akademisyen' olarak hafızalarda yer almaya devam etti.

Prof. Yıldız, bugüne kadar yaptığı çalışmaların yanı sıra 2011 yılında Akın Bayrak ile birlikte kurduğu Bayburt Bilgi Paylaşım Üretim Derneği'yle de (BAYPROJE) dikkat çekti. Şimdilerde Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğretim üyeliğini sürdüren ve Bayburt Bilgi Paylaşım ve Proje Üretim Derneği (BAYPROJE) yönetim kurulu başkanlığı görevinde Bayburt'a hizmet etmeye devam eden Prof. Dr. Rifat Yıldız, BAYPROJE koordinatörlüğünde, Bayburt Belediyesi ve Bayburt Üniversitesi işbirliğiyle 18 Mayıs 2013 tarihinde gerçekleştirilecek olan 'Bayburt Şehircilik Kongresi'nin hazırlığı içerisinde...

Çalışmalarını kitaplaştırdı

Bayburt ile ilgili bugüne kadar yapmış olduğu çalışmaları bir kitapta toplayan Prof. Yıldız'ın, "Katkıda Bulunduğum Bayburt Konulu Bilimsel Toplantılar ve Yazılarım" adlı kitabı Detay Yayıncılık'tan okuyucularla buluştu. 120 sayfa olarak okuyucuyla buluşan kitapta öncülük ettiği Bayburt konulu bilimsel toplantılar, açılış konuşmaları, toplantı tebliğleri ve makaleler yer alıyor. 34 yılı aşkın akademik kariyerinin büyük bir bölümünde Bayburt'a ilişkin ve Bayburt'un gelişmesi için bilimsel veriler ortaya koyan Yıldız, kitaba yazdığı takdimde, "Bu derleme kitabın hazırlanma ve yayınlanması hem duygusal hem de rasyonel nedenlere dayanmaktadır. Kapak başlığından da anlaşılacağı gibi, bir kişisel hesaplama sonucu, doğup büyüdüğüm coğrafyaya vefa borcumun olduğu inancından hareketle böyle bir girişimde bulunuyorum. Kültürüyle, doğasıyla ve sosyal ilişkileriyle kişiliğimin oluşumunda belirleyici

faktör olan Bayburtluluk ruh ve heyecanı bu girişimin esas duygusal sebebi-
dir” diyor.

Kitabın rasyonel anlamdaki önemine de değinen Yıldız, “Bu kitap kısmi bir Bayburt bibliyografisi niteliğindedir; Bayburt konusunda araştırma yapacaklara gerekli kaynaklara ulaşmada büyük kolaylık sağlayacaktır. Çünkü bu eserde dört ayrı bilimsel toplantıda sunulmuş tebliğlerin künye bilgileri yer almaktadır. Söz konusu tebliğler; tarih, ekonomi, bitkisel üretim, hayvancılık, arıcılık, sanat tarihi, coğrafya, edebiyat, çevre, turizm, üniversite, ilk ve orta öğretim, sağlık, el sanatları, sosyoloji, folklor, Bayburt taşı, KOBİ’ler ve organik tarım gibi çeşitli konularda sunulmuştur. Yayınlanan dergi makaleleri ve çeşitli toplantılarda yapılan konuşmalar da yine çok farklı konulardadır. Bu kapsamda toplam 124 tebliğ, 28 konuşma ve beş makalenin başlıkları, yazarları/konuşmacıları ve ilgili toplantının başlığı ve tarihi gibi künye bilgilerine ve şahsıma ait tebliğ, makale ve konuşmalara tam metin olarak yer verilmiştir” ifadelerine yer veriyor.

Bayburt sevdasına teşekkür

BAYPROJE’nin kuruluş amacı ve yol haritasına da değindiği kitap Prof. Yıldız’ın hem akademik kariyerini hem de Bayburt’a yönelik çalışmalarını içeriyor.

Editör: Bayburt’un neredeyse tüm sorunlarını akademik düzeyde gündeme getiren değerli bilim adamı Prof. Dr. Rifat Yıldız için editörlerimiz tarafından kaleme alınan bu haber, -makam ve mevki beklemeksizin- hayatının en önemli köşesine sıkıştırdığı Bayburt sevdalılığına karşı bir teşekkürdür sadece...”

“MATEMATİK ATÖLYESİ” HİZMETE AÇILDI

“Bayburt Bilgi Paylaşım ve Proje Üretim Derneği (BAYPROJE)’nin girişimleri, Bayburt Valiliği, Bayburt Belediyesi, Bayburt Üniversitesi ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nün katkılarıyla Bayburt’a kazandırılan “Matematik Atölyesi” düzenlenen törenle hizmete açıldı.

Açılış törenine Vali Ali Hamza Pehlivan, Belediye Başkanı Mete Memiş, Bayburt Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Selçuk Coşkun, ünlü matematikçi Prof. Dr. Hilmi Hacısalıhoğlu, Milli Eğitim Müdürü Soner Can, projenin akademik danışmanlarından Prof. Dr. Abdullah Kopuzlu, Prof. Dr. Adnan Baki, öğretmenler, öğrenciler ve davetliler katıldı.

Vali Pehlivan açılış töreninde yaptığı konuşmada düşünen, uygulayan, üreten gençler yetiştikçe onlarla gurur duyacaklarını ve projede emeği geçenlere teşekkür ettiğini ifade etti.

Belediye Başkanı Mete Memiş BAYPROJE’ye Bayburt’a kazandırdıkları için teşekkür ederek, “Bu projenin bütünüyle yanındayım” dedi.

Matematik Atölyesi projesi hakkında bilgiler veren BAYPROJE Başkanı Akın Bayrak ise proje için emeklilik ikramiyesini bağışlayan BAYPROJE Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Rifat Yıldız’a gösterdiği büyük fedakârlık dolayısıyla teşekkür ettiğini bildirdi. Bayrak, “Bu yıl atölyemize 6. Ve 7. sınıflardan öğrenciler aldık. Ülkemizin önemli temel dertlerinden birisi bilgi üretmek ve iyi kullanmak konusundaki eksikliklerdir. Bu atölye marifetiyle bu problemin çözümüne katkı sağlayabilir, Bayburt’tan yıldız matematikçiler yetiştirebilirsek görevimizi yaptığımızı düşüneceğiz. Bu etkinlik 5 ay içerisinde organize edilmiş ve uygulanmıştır. Etkinlikle ilgili Sayın Valimiz ve Belediye Başkanımıza müracaat ettik. Sağ olsunlar bizlere önemli destek ve katkılar sundular. Milli Eğitim Müdürlüğümüz de elinden gelen desteği sağladı. Bugün de inşallah açılışını gerçekleştireceğiz. Hepinize çok teşekkür ediyoruz.” şeklinde konuştu.

Emeklilik ikramiyesini bağışlayarak Matematik Atölyesi projesinin hayata geçirilmesini sağlayan Prof. Dr. Rifat Yıldız da, atölye çalışmalarının dayandığı temel felsefenin ezbercilik yerine öğrenmeyi öğretmek olduğunu söyledi. Yıldız, bu sayede öğrencilere sorgulama ve araştırmayı öğretmeyi hedeflediklerini aktararak şunları söyledi:

“Türkiye’nin en büyük ihtiyacının bu olduğu varsayımından hareket ettik. Katma değeri yüksek ürünler üretemiyoruz. Teknolojiye dayalı ürünler üretemiyoruz. Teknoloji bilimin bir türevi, uygulanabilme yeteneğidir. Bilimin de en önemli girdisi matematiktir. Bu varsayımdan hareket ederek bu atölyeyi açmaya karar verdik’

Konuşmaların ardından atölyenin açılışı gerçekleştirildi. Atölyedeki ilk ders ünlü matematikçi Prof. Dr. Hilmi Hacısalıhoğlu tarafından verildi.”

PROFESÖRÜN EMEKLİLİK İKRAMİYESİ MATEMATİK ATÖLYESİNE

(Haber 7, 4 Kasım 2017, Kaynak: Anadolu Ajansı)

"Erciyes Üniversitesinden emekli olan Prof. Dr. Rıfat Yıldız, emeklilik ikramiyesini, doğup büyüdüğü memleketindeki çocuklar daha iyi matematik öğrensin diye kendi girişimiyle kurulan "Matematik Atölyesi"ne bağışladı.

Bayburt'ta doğup büyüyen ve çeşitli üniversitelerde akademisyen olarak görev yapan, son olarak Erciyes Üniversitesinden emekli olan Yıldız, emeklilik ikramiyesi ile Zahit Mahallesi'ndeki Çoruh Nehri'nin kıyısında 90 metre-kare büyüklüğünde bir dükkân satın aldı.

Yıldız, satın aldığı dükkânı, yıllardır hayalini kurduğu ve Bayburtlu çocuklara matematik eğitimi verilecek "Matematik Atölyesi"ne dönüştürmek üzere kurucusu olduğu Bayburt Bilgi Paylaşım ve Proje Üretim Derneğine (BAYPROJE) tahsis etti.

Bayburt Bilgi Paylaşım ve Proje Üretimi Derneği ile Bayburt Milli Eğitim Müdürlüğü arasında imzalanan protokol kapsamında, matematik eğitimlerinin başladığı Matematik Atölyesi'nden, il genelindeki okullardan seçilen 6 ve 7'nci sınıf öğrencilerinden oluşan toplam 40 kişi ücretsiz yararlanıyor.

Prof. Dr. Yıldız, AA muhabirine yaptığı açıklamada, Almanya'da bulunan Hamburg Üniversitesinden mezun olduktan sonra Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde akademisyen olarak 30 yıl görev yaptığını, bu yılın ocak ayında da emekli olduğunu söyledi.

Emekliliği nedeniyle kendisine ödenen paranın tamamını Bayburtlu çocukların eğitimi için bağışladığını belirten Yıldız, "Bayburtlular olarak Çoruh Nehri'ni çok sevdiğimiz için emeklilik ikramiyemle Çoruh Nehri'ne nazır, Bayburt'a yönelik bir şeyler yapabilmek için 90 metre-karelik bir dükkân satın alarak BAYPROJE'nin emrine sundum." dedi.

Yıldız, Bayburtlu çocuklara yönelik matematik eğitimleri üzerine uzman kişilerle iki aylık bir çalışma yürüttüklerini vurgulayarak, "İki ay süreyle nasıl bir matematik atölyesi yapılabileceğini araştırdık. Matematik alanında uzman kişilerle Kayseri ve İstanbul'da eğitim danışmanları oluşturduk. Bu kişilerle 6 ve 7'nci sınıftaki ortaokul öğrencilerinden matematik alanında başarılı olanları seçip, özel matematik eğitimi vererek, geleceğin yıldız matematikçilerini yetiştirmeye karar verdik." diye konuştu.

Ezberci değil, oyun ve uygulama esaslı eğitim

Matematik Atölyesi'nde mevcut eğitim sistemindeki öğretim dışında, öğrenmeyi öğretecek şekilde eğitimler planladıklarına dikkati çeken Yıldız, öğrencilerin ezberci değil, bağımsız bir şekilde oyun ve uygulama esaslı, araştırma yapmayı öğrenecekleri bir sistemle atölyede eğitim alacaklarını anlattı.

Yıldız, ücretsiz eğitimlerde öğrencilere bir saatlik zekâ geliştirmeye yönelik oyun esaslı, iki saatlik de kavramsal ve uygulamalı matematik eğitimi verildiğini aktararak şunları kaydetti:

"Bayburt'ta matematik esaslı bir kolektif bir bilinç oluşturduk. Bu bizi çok mutlu ediyor. Kartopu misali bize destekler geliyor. Bu destek geleceğe yönelik de yeni planlamalar yapmaya yöneltiyor. Gelecekte belki beşinci sınıflara, sekizinci, dokuzuncu sınıflara bu hizmeti vermeye çalışacağız. İlk uyguladığımız için şimdilik dar tuttuk. Kendimizi ispat ettikçe, başarılı olduğumuzu somut olarak gördükçe inşallah bu işi genişleteceğiz."

"Bayburt'tan yıldız matematikçiler çıkarabilir miyiz?"

BAYPROJE Yönetim Kurulu Başkanı Akın Bayrak da derneğin 6 yıl önce kurulduğunu ve Bayburt ile ilgili çeşitli yerel ve ulusal çalışmalara imza attığını söyledi.

Bayrak, yaptıkları çalışmalarla Bayburt'un kalkınmasına katkı sunmayı amaçladıklarını belirterek, "Matematik Atölyesi ile Bayburt'tan yıldız matematikçiler çıkarabilirmiyizi amaçladık. Bu proje aslında Türkiye'de bir ilktir. Bunu bizler değil, bu işin uzmanları söylüyor çünkü model tamamen özgün ve bize ait. Bu modeli şimdi bizden başka şehirler de talep ediyor ama biz Bayburt için çalıştığımızdan onlara ancak fikri destek verebiliriz. İleriki süreçte zannediyorum ki bu da olacak." şeklinde konuştu."

KÜN'DEN ÇOCUKLARA MATEMATİĞİ SEVDİRECEK PROJE

“Kapadokya Üniversitesi (KÜN) ile Nevşehir Milli Eğitim Müdürlüğü arasında imzalanan protokol sonrasında kurulan “Matematik Atölyesi” Nevşehir’de yaşayan çocuklara matematiği sevdirecek öğretmek için eğitimlere başladı.

Kapadokya Üniversitesi (KÜN) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin düzenlediği ve Nevşehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından desteklenen sosyal sorumluluk projesi kapsamında Nevşehir’deki okullardan önerilen ve çeşitli sınavların yapılmasının ardından 50 öğrencinin ücretsiz kayıt yaptırdığı “Matematik Atölyesi” Kapadokya Üniversitesi Mustafapaşa Yerleşkesinde matematik eğitimlerine başladı.

Geçtiğimiz hafta sonu öğrenci velileri ile gerçekleştirilen toplantıda konuşan Kapadokya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı ve Proje Koordinatörü Prof. Dr. Rıfat Yıldız, “6. ve 7. Sınıf öğrencilerimizi kapsayan bu projeyle geleceğin yıldız matematikçilerinin yetiştirilmesini amaçlıyoruz. Atölye çalışmalarımızın dayandığı temel felsefe ezbercilik yerine öğrencilerimize sorgulama ve araştırma fikrini aşılama, öğrenmeyi öğretmektir. Yenilikçi ve analitik yöntemlerle öğrencilerimizin eğitimlerini başarıyla sürdüreceğiz” dedi. “Matematik Atölyesi” projesine önümüzdeki yıllarda 8. sınıf öğrencilerinin de dahil edilerek projenin genişlemesinin amaçlandığı belirtildi.”

(İHA, 8 Kasım 2018)

MATEMATİK ATÖLYESİNDE SERTİFİKA TÖRENİ

“Uluslararası Kanguru ve Ulusal Tales matematik yarışmalarında derece elde eden BAYPROJE Matematik Atölyesi öğrencilerine sertifikaları törenle takdim edildi.

Bayburt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Prof. Dr. Gökhan Budak Konferans Salonu’nda düzenlenen törene Vali Ali Hamza Pehlivan, Belediye Başkanı Hükmü Pekmezci, Bayburt Üniversitesi Rektör Vekili Prof. Dr. Halil İbrahim Şimşek, İl Jandarma Komutanı Jandarma Albay Halil Murat Bilgiç, İl Milli Eğitim Müdür Vekili Serdal Salık, Bayburt Bilgi Paylaşım ve Proje Üretim Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Akın Bayrak, Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Rıfat Yıldız, yarışmalara katılan öğrenciler ile aileleri katıldı.

Tören açılışında konuşan Vali Pehlivan, Bayburt’ta göreve yeni başladığı haftalarda tanıştığı Akın Bayrak ve Prof. Dr. Rıfat Yıldız’ın BAYPROJE çalışmaları hakkında kendisine bilgi verip Matematik Atölyesi kurmak istediklerinden bahsettiklerini söyledi. Vali Pehlivan, “Bizlere böyle bir düşünceleri olduğunu aktardılar. Öncelikle memnuniyet duydum. Matematik gibi en temel bilim alanlarından birinde böyle bir çalışmanın Bayburt ilinde yapılacak olması bizleri heyecanlandırdı. Milli Eğitim Müdürümüz ve ilgili arkadaşlarımızdan istişare halinde işbirliğinin temin edilmesi konusunda gerekli desteğin sağlanmasını istedim. BAYPROJE ekibinin böyle bir atölye kurulmasını hayal edip projelendirmeleri, akabinde İl Milli Eğitim Müdürlüğü, öğretmenler, akademisyenler, öğrenciler ve velilerin katkılarıyla hayata geçirmeleri ile bugün bu aşamalara kadar gelindi.” diye konuştu.

Projenin takdire değer bir adım olduğunu kaydeden Vali Pehlivan, “Memleketlerine olan vefayı böyle çağın gereklerine uygun bir proje ile hayata geçirmiş olmalarından dolayı gerçekten takdire değer bir adım olduğunu ifade etmek isterim. Matematik gibi önemli bir bilim dalının seçilmiş olması, gerek kamu kurum ve kuruluşlarının gerekse sivil toplum kuruluşlarının koordinasyon içerisinde çalışması boyutuyla da takdir toplamıştır.” dedi.

Vali Pehlivan, Matematik Atölyesi’ni ziyaret etmek suretiyle öğrencilerin ve velilerinin heyecanı ve memnuniyetini yakından tanık olduğuna dikkat çekerek, “Onların heyecanı bizi mutlu eden unsurlardan birisi olmuştur. Aynı şekilde velilerimizin de öğrencilerimizi desteklemeleri, fedakârlık göstermeleri ve öğretmenlerimizin gönüllü bir şekilde bu işe dahil olmaları bizleri memnun eden unsurlardan başka bir tanesi olmuştur. Başlangıcından süre-

cin işleyişi ve bugünlere gelişine kadar, meyvelerinin başarıyla de alması habibiyle özetle başarılı bir proje olduğunu gönül rahatlığıyla söyleyebiliriz.” ifadelerini kullandı.

Vali Pehlivan sözlerinin devamında şunları söyledi: “Matematik hakkında zaman zaman ‘Neden öğreniyoruz?’, ‘hayatta işimize nerede yarayacak?’ gibi sorulmuştur. İşin uzmanları bu konuda elbette çok daha kapsamlı değerlendirmelerde bulunacaktır. Bunlardan birisi matematik öğrenilirse hayatta karşılaşılan en karmaşık problemlerin aşama aşama daha basite indirgenip nihayetinde çözüme kavuşturma hususunda zihinsel gelişime yaptığı katkıdır. Bir bilim dalı ile ilgili bir şeyler öğrenmeden ya da öğretmeden kişilerin bu bilim dalına yatkın olup olmadıklarını ölçemezsiniz. Dolayısıyla matematiği Milli Eğitim bünyesindeki okullarımızda öğretmeye devam ediyoruz. Bugün ve bu projede olduğu gibi STK destekli var olan yeteneklerin daha da geliştirilmesi ve ileri noktalara taşınması ile ilgili ilave destek, çalışma ve projelerle inanıyoruz ki bu alanda gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde gerçekten başarılı bilim insanları yetişecektir. Buna ihtiyacımız var. Biliyorsanız Cumhurbaşkanımızın himayesinde Milli Eğitim Bakanlığımız eğitimde 2023 Vizyon Belgesi’ni açıkladı. O belge içerisinde okullar bünyesinde uygulamalı eğitim öğretimi destekleyecek olan atölyelerin kurulmasından bahsediliyor. Bayburt ilimizde böyle bir projenin hayata geçirilmesi bu bağlamda da örnek teşkil etmiştir. Projenin ilimizde hayata geçirilmesinden dolayı BAYPROJE Yönetim Kurulu Başkanı Akın Bayrak’a, Prof. Dr. Rıfat Yıldız’a, Bayburt Üniversitesi’ne, Milli Eğitim Müdürlüğü’ne, Bayburt Belediyesi’ne, öğretmenlerimize, öğrencilerimize ve velilerine İlin Valisi olarak teşekkürlerimi sunuyorum. Öğrencilerimize üstün başarılar diliyorum.”

Törende konuşan Belediye Başkanı Hükmü Pekmezci de, projenin hayata geçirilmesinde emeği bulunan kişi ve kurumları kutlayıp teşekkür ederek öğrencilere başarılar diledi.

Dernek olarak gerçekleştirdikleri çalışmalar hakkında bilgiler veren BAYPROJE Yönetim Kurulu Başkanı Akın Bayrak ise, “Bugüne kadar çok ciddi işler yaptık. Yirmi bir yayın oldu. Dört kongre düzenledik. Dört araştırma yaptırdık. Bir doktora tezi ile iki yüksek lisans tezini destekledik. Öykü yarışması gerçekleştirdik. Dolayısıyla son altı sene bunlar ile vakit geçirdik. Lise talebelerimizin öykü yarışmalarında yazdığı hikâyeler kitap haline getirildi. Şu anda bu şekilde beş altı kitabımız var.” dedi.

Matematik Atölyesi’ni Prof. Dr. Rıfat Yıldız’ın emeklilik ikramiyesi ile yaptığı yatırım sayesinde hayata geçirdiklerini ifade eden Bayrak, “Bayburt’un sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasına katkıda bulunmaya çalışıyoruz.

Bu işi de iyi yaptığımızı düşünüyorum. En önemli özelliğimiz buradaki kurumlarla işbirliği içerisinde bu işi yürütüyoruz. Gerek Valiliğimiz, gerekse STK'lar, Belediyemiz, Milli Eğitim Müdürlüğümüz ve diğer kurumlar olsun, onlarla işbirliği içinde yürütüyoruz. Bu işbirliğini Bayburt'ta yaygınlaştırmaya çalışıyoruz. Bu proje için ne yapabiliriz diye tartıştık. Somut, elle tutulur bir şey olsun istedik. Matematik Atölyesi adı altında bu projeyi başlattık. Projeyi başlatmak kolay değil. Öncelikle Sayın Valimiz ile görüştük ve olurunu aldık. O da heyecanlandı. Daha sonra belediye başkanımız ile görüştük. Milli Eğitim Müdürlüğümüz ile bir protokol imzalayarak bu işi başlattık. İki yıldır uyguladığımız bu proje özgün bir projedir. Yani bize hastır. Bayburt'a hastır. Benzeri yoktur. Benzeyenler vardır ama benzeri yoktur." değerlendirmesinde bulundu.

BAYPROJE Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Rıfat Yıldız da, BAYPROJE fikrinin Bayburt sevdasından ortaya çıktığını söyledi. Bayburt'a olan vefa borcunu ödemek üzere BAYPROJE'yi kurduklarını aktaran Yıldız, "8 yılda gerçekleştirdiğimiz faaliyetlerimize baktığımızda eğitim, ekonomi ve kültürün önde olduğunu görüyoruz. Bu yıl Milli Eğitim Müdürlüğü ile işbirliği içerisinde yedincisini yayınlayacağız. Liseler Arası Öykü Yarışmasının amacı geleceğin edebiyatçılarının tohumunu ekmektir.

Sevgili öğrencilerimiz, bizler Çoruh Nehri'nde yüzmeyi öğrendik. Bizler kızıla kaymayı Şingah'ın yamaçlarında, Şehit Osman'ın ve Aslan Dağı'nın yamaçlarında öğrendik. Bayburt Kalesi'nde çığırdağımız türkülerle sevgilerimizi ve coşkularımızı dile getirdik. Bu ve benzer yaşanmışlıklarımız bizleri Bayburt sevdalısı yaptı. 40 yıllık mesleki ve hayat deneyimimiz bu kararı vermemizde bize cesaret verdi." diye konuştu.

Matematik Atölyesi'nin BAYPROJE'nin ikinci kurumsallaşma hamlesi olduğuna dikkat çeken Prof. Yıldız, "Matematik Atölyemizin temel felsefesi sorgulama mantığına dayalı matematiği sevdirmek ve oyun ve uygulama esaslı öğrenmeyi öğretmektir. Neden Matematik? Çünkü Matematik bilimlerin teknik dilidir. Matematik bilimin çıktısı, türevi ise teknolojidir. Sizleri matematik atölyesinin gelecek yöneticileri olarak hayal ediyoruz. Sizleri geleceğin Türkiye'sinin teknoloji üreticileri olarak hayal ediyoruz. Sizleri geleceğin Türkiye'sinin yıldız matematikçileri ve bilim adamları olarak hayal ediyoruz. Matematik Atölyesi'ni Türkçe öykü okuma, analiz esaslı anlama ve yorumlama programımızla bütünleştirdik. Bu bütünleştirmeyi dünyaca tanınmış Türk bilim adamı Oktay Sinanoğlu'nun bir sözü ile anlatmak istiyorum. Sinanoğlu diyor ki: "Gençler, bilim için aklımızı matematikle, gönlümüzü ise Türkçe ile geliştirelim."

İşte bu temel felsefe üzerine hareketimizi tasarladık, gerçekleştirdik. Bu yolda bize destekte bulunan en başta Milli Eğitim Müdürlüğümüze, kurum ve kuruluşların yetkililerine, Bayburt'ta olmayan değerli dostlarımıza, hemşerilerimize, akademik danışmanlarımıza, eğitim danışmanlarımıza ve öğretmenlerimize en kalbi teşekkürlerimi sunuyoruz. Sevgili öğrenciler yolunuz açık olsun." ifadelerini kullandı.

Konuşmaların ardından öğrencilere sertifikaları takdim edildi."

(20 Haziran 2019, İHA)

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AŞKLA YOLA DEVAM

ERCIYES'İN ETEĞİNDE MUTLULUĞUN TARİFİ

Erciyes Üniversitesindeki görevinden 2017 yılı başında emekli olan Rifat Yıldız'ın ardından 2019'da da eşi Gülsevil Hanım emekliye ayrıldı. Ancak Yıldız, kısa bir süre sonra aldığı teklif üzerine Kapadokya Üniversitesi İİBF Dekanlığına getirildi. 12 yıl meslek yüksekokulu olarak deneyim kazanmış, 2017 yılında üniversiteye dönüştürülmüş bu vakıf üniversitesinde bir lisans, bir de yüksek lisans dersi veriyordu.

28 yıldır Kayseri yaşıyorlar

1994 yılında gelip sevdiği Kayseri'ye yerleşmişlerdi. 28 yıl önce geldikleri bu şehir adeta ikinci memleketleri olmuştu. Burada çok güzel anılar, dostluklar biriktirmişlerdi. Hatta Ahmet Kadioğlu'nun Hisarcık'taki bağ evinde yaklaşıp sekiz yıl kadar kalarak Kayseri'nin bağ kültürüne de aşina olmuşlardı.

Şimdilerde Ali Dağı'nın eteğinde Çay Bağları'nda bulunan evlerinde mutlu mesut yaşıyorlar, zaman zaman torunlarını sevmek için İstanbul ve Münih'e gidiyorlar.

Çok sevdiği eşi, hayat arkadaşı Gülsevil Hanımla birlikte sabah ve akşamları Erciyes Dağını ve Ali Dağı'nı seyrederek yürüyüşler yapıyorlar, akşamları da birbirlerinin gözlerinin içine bakarak şarkılar, türküler söylüyorlar. Finali de Gülsevil Hanımın çaldığı uda eşlik ederek ortak şarkıları olan “Bir bahar akşamı rastladım size/Sevinçli bir telaş vardı içindeydiniz”i söyleyerek yapıyorlar

Son gözdesi

Rifat Yıldız'ın kalbi, bugünlerde yeni bir heyecanla yine pırpır ediyor. Çünkü Bayburt'ta tarihi “İpek Yolu” üzerinde bulunan köylerinde akrabalardan satın aldığı arazide ata tohumlarından üretim yapacak ‘Gez Hanları Ekolojik Tarım Deneme ve Üretim Merkezi’ni kurdu. Bu araziye sürdürüp düzeltti. Hedefi, ata tohumlarını çoğaltıp yaygınlaştırarak atalarına lâyük, vefalı bir evlat olduğunu bir kez daha ispatlamak...

Sabah dinginliğiyle gelen ilham

Bir sabah yine erkenden kalkan Rıfat Yıldız; Kayseri'nin yakışıklı dağı Erciyes'in eteğinde mutluluğunu, huzurunu, coşkusunu, dinmeyen heyecanını gelen ilhamın eşliğinde günlüğüne yazı olarak aktarıverdi. Âdeta Erciyes'in eteğinde mutluluğun tarifini yapıyordu;

Dinginlik veren sabahlar ne hoştur!

"Sabah güneş doğmadan soğuk su ile yüz yıkamak; gerinmek ve kılcal damarların harekette olduğunu yeniden fark etmek ne hoştur.

Perdeyi çekmek; pencereyi açmak ve Erciyes'in silüetinin görünmeye başladığını görmek ne hoştur.

Yeniden tan yerinin ağardığını gözlemek; yavaş yavaş güneşin geldiğini izlemek ne hoştur.

Pencereden yeni bir günün gelişine bakmak; Erciyes'ten esen oksijen yüklü havayla akciğerleri doldurarak, enerjik bir şekilde güne merhaba demek, ne hoştur. Güne önceki günün yapılan işlerine çentik atarak, o günün iş programını yaparak başlamak ve yapılacak her bir iş ile ilgili zaman çizelgesini belirleyerek güçlü bir şekilde varlığını yeniden fark ederek, özgüven tazeleyerek işe başlamak ne hoştur Özgüveni besleyen; o günün akışı içinde girilecek lisans ve yüksek lisans derslerinin materyallerini gözden geçirmek ve öğrenci ödevlerini değerlendirmek; notlar çıkarmak, tartışma soruları oluşturmak, projeksiyonda yansıtmak üzere slayt hazırlığı yapmak ne hoştur.

Nedir, neden, nasıl, niçin sorularıyla sorgulama esaslı ders işlemek üzere hazırlık yapmak, araştırmacılık zihniyetine katkıda bulunmaya çalışmak ve akademisyenlik görev aşkıyla derslere hazırlanmak ne hoştur.

Ders hazırlıklarına ve akademik araştırmalara dirilik kazandıran Sherlock Holmes romanlarını masa başında sürekli bulundurarak 'şeytan ayrıntıda gizlidir' ilkesinden taviz vermeden polisiye romanları okumak ne hoştur.

Zaman zaman duru Türkçe ile yazılmış Zülfü Livaneli'nin romanlarını okumak istemek, okunmamış kitabı var ise onu, yoksa okunmuşlardan birini seçerek yeniden okumak ve Livaneli'nin yaptığı toplumsal analizleri; 60'lı ve 70'li yıllarda yaşanan anarşik olayların bizleri birbirimize nasıl düşürdüğünü yeniden okumak ve bunları bugünümüz şartlarında yorumlamak ne hoştur.

‘Herkes Bilim ve Teknoloji’ isimli haftalık dergi vasıtasıyla bilim ve teknolojiadaki evrensel gelişmelerden ve ülkemizde bu konulardaki örnek çalışmalarından haberdar olmak; geleceğe umutla ve bazen de pesimist bakmak, ama her şeye rağmen yenilikleri takip etmek için böyle bir dergiden faydalanmak, farklılıkları fark etmek ne hoştur.

Tarihi Kentler Birliği tarafından ÇEKÜL Vakfıyla işbirliği içinde yayınlanan ‘YEREL KİMLİK –Geçmişten Geleceğe-’ isimli dergiyi yayınlayan, “karanlığa küfretmek yerine bir mum yakmak” anlayışıyla ülkemizdeki çarpık kentleşmeye ve buna karşı alınabilecek uygulama örneklerini, ülkemizin değişik il ve ilçelerindeki projelerini okuma imkanı yaratan, örnek çalışan insan Prof. Dr. Metin SÖZEN’i hayırla ve takdirle anmak ve O’na şafak sökerken gönülden selam olsun demek ne hoştur.

Evet, yaklaşık iki saatlik günün zihinsel hazırlık çalışmasından sonra, spor kıyafetlerimin bana gel gel artık dediklerini hissetmek; 45 dakikalık gezintiden hafif tempolu yürüyüşe dönüştürmeyi başardığım Çay Bağları’nın temiz havasına, farklı makamlarda öten kuşlarına günaydın demek ne hoştur...

Diz eklemlerimin yükünü hafifletmek için, önce rahmetli Bayburtlu Şaşkuni’nin (Nevzat Eroğlu Ağabey) hediye ettiği budaklı elma değneğinden destek alarak, sonra oğlum Tolgahan’ın Münih’te satın aldığı yürüyüş sopalarından güç alarak ve zaman içinde diğer destekleyici tedavilerle tempolu yürüyüşe başlayabilmiş olmak ne hoştur.

Şafak sökerken babası yanında sırtında okul çantasıyla okuluna giden, merakla tanıştığım, adı Erdem olan ve sonradan ‘Çılgın Matematik’ kitabını hediye ettiğim, onların da bana bahçelerinden domates ve salatalık hediye etmeleriyle arkadaşlık kurduğum, çalışan baba-oğul ile tanışmak ne hoştur.

Her sabah, bazen akşamları da fino köpeğiyle tempolu yürüyüş yapan, konuşkan diş hekimi Soner Beyle selamlaşmak ne hoştur. Büyükşehir Belediyesi elemanları tarafından yeşil alanların yeni kesilmiş çimlerinin kokusunu tenefüs etmek, çalışanlara ‘hayırlı sabahlar’ demek ve onlardan içten ‘hayırlı sabahlar’ cevabını almak ne hoştur.

Ekosistemin unsurları olan ve yürüyüş bölgemdeki bazı villaların bekçilik görevini yapan, ayak seslerimden önce kokumu alan zağarların havlamalarını bazen ürkerek dinlemek ne hoştur.

Çok yakında torunlarımla özlem gidermek üzere Münih’e uçacağımı bana hatırlatan gökyüzündeki uçak sesini duymak ne hoştur. Ve torunlarımın varlığının bende yarattıkları umutlarla geleceğe hayal dolu yelken açmak ne hoştur.”

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

HAYATININ KİLOMETRE TAŞLARI

- 1825-1867 Rifat Yıldız'ın dedesinin dedesi olan İbrahim Başoğlu'nun oğullarının köyleri Rize İkizdere Haya'dan (Eskice) babalarının ölümü sonrası göç ederek çeşitli bölgelere dağılmaları.
- 1879 Babaannesi Fadime Hanımın doğumu
- 1883 Büyükbabası Mahmut Yıldız'ın doğumu
- 1907 Büyükbabası ile büyükannesinin Bayburt'ta evlenmesi
- 1919 Babası Murat Yıldız'ın doğumu (1 Temmuz)
- 1920 Annesi Binnaz Hanım'ın doğumu
- 1927 Erzurum'a bağlı bir ilçe olan Bayburt'un Gümüşhane'ye bağlanması.
- 1934 Babası Murat Yıldız ortaokulu bitirdi (Mekteb-i Rüşdiye)
- 1934 Soyadı Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle dedesi ve kardeşlerinin "Yıldız" soyadını almaları.
- 1934 Annesi ve babasının evlenmesi.
- 1937 En büyük abisi Talat'ın doğumu. Babası henüz 18 yaşındadır.
- 1942 Ablası Güner'in doğumu.
- 1946 Abisi Halit'in doğumu
- 1949 Ablası Adalet'in doğumu.
- 1949 Rifat Yıldız'ın dünyaya gelişi (12 Aralık/Nüfusa 1 Ocak 1950 yazdırılmış)
- 1955 Büyükbabası Mahmut Yıldız'ın vefatı
- 1956 Altı yaşındayken Kur'an okumayı öğrenip hatmetti.
- 1956 Kız kardeşi Emine'nin dünyaya gelmesi.
- 1959 Kız kardeşi Hatice'nin doğumu. (12 Ocak)
- 1960 En küçük kardeşleri Fuat'ın doğması. (1 Ocak)
- 1960 Eşi Gülsevil Çadircı Erzurum'da dünyaya geldi. (2 Temmuz)
- 1961 Babası inşaat müteahhitliğine başladı
- 1962 Bayburt Şair Zihni İlkokulunu bitirdi.
- 1965 Bayburt Ortaokulunu tamamladı.
- 1965-66 Bayburt'ta normal lise olmadığından lise biri Endüstri Meslek Lisesinde okudu.
- 1966 Bayburt Lisesi açıldı.

- 1966-67 Lise 2’de bir yıl kaybı göze alarak yeni açılan Bayburt Lisesine geçiş yaptı.
- 1966-69 Babasının açtığı sinemalarda çalıştı.
- 1969 Bayburt Lisesinden mezun oldu ve Almanya’da okumaya karar verdi. (Haziran)
- 1970 8,5 yıllık Almanya serüveni başladı. Üniversite tahsili için Almanya’ya gitti. Önce bir buçuk yıl süreyle dil öğrendi. (Ocak)
- 1972 Hamburg Üniversitesi İktisat Fakültesinde okumaya başladı.
- 1972 Babası Ankara’nın en itibarlı yerlerinden Tunalı Hilmi Caddesinde bir ofis kiralayarak 20 yıl süreyle müteahhitlik işlerini buradan sürdürdü.
- 1976 Hamburg Abaton Sineması’nda Ingmar Bergman yapımı ‘Yüzyüze’ isimli filmi izledi. Bu film ve başrol oyuncusunun performansı onu çok etkiledi.
- 1977 Kız kardeşi Hatice Ankara’da evlenerek “Türker” soyadını aldı. (24 Mayıs)
- 1977 Hamburg Üniversitesi İktisat Fakültesinde lisans öğrenimini tamamladı.
- 1977 Hamburg Türk Ocağı’nın kurulmasına öncülük etti, kurucu başkan oldu.
- 1977-78 Aynı üniversitede bir yıl süreyle siyaset bilimi eğitimi aldı.
- 1978 Türkiye’ye geri döndü. Ankara’ya yerleşen babasına yardımcı olmaya başladı. (Eylül)
- 1979 Erzurum Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesinde asistan oldu. (Mart)
- 1979 Müstakbel eşi Gülsevil Çadırcı ile tanışıp nişanlandı.
- 1980 Gülsevil hanımla Erzurum’da evlendi. (15 Kasım)
- 1981 İlk evlâtları Tolgahan Erzurum’da doğdu. (12 Eylül)
- 1981 Askerliğini 4 aylık kısa dönem olarak Antalya’da tamamladı. (Mart-Haziran)
- 1982 Doktorayı tamamlamadan babasının talebiyle Ankara’ya geldi. Burada üç buçuk yıl çalıştı.
- 1984 Kızları Manolya Ankara’da dünyaya geldi. (24 Aralık)
- 1985 Yeniden kadro açılınca sınavı kazanıp Erzurum’da yarım bıraktığı asistanlığa ve doktora döndü.
- 1986 Atatürk Üniversitesi İİBF’de Prof. Dr. Halil Seyidoğlu yönetiminde hazırladığı “Konvertibilite” konulu doktora tezini sundu. (Haziran)

- 1987 Eşi Gülsevil Hanım Erzurum Atatürk Üniversitesi Meslek Yüksek Okulunda Öğretim Görevlisi olarak çalışmaya başladı.
- 1988 Türk Tarihinde ve Kültüründe Bayburt Sempozyumu yapıldı. (23-25 Mayıs)
- 1988 Doçent unvanını aldı. (Ekim)
- 1989 Sevdalısı olduğu memleketi Bayburt il oldu. (21 Haziran)
- 1990 Babasını tedavi için İngiltere'ye götürdü.
- 1992 Babası Ankara'daki yazıhanesini kapatarak Bayburt'a döndü.
- 1992 Bayburt Uluslararası Dede Korkut Kültür ve Sanat Şöleni ilk defa yapıldı.
- 1994 Erzurum'dan geldiği Erciyes Üniversitesinde profesörlüğe atandı. (15 Nisan)
- 1994 ERÜ Nevşehir Turizm İşletmeciliği Ve Otelcilik Yüksekokulu Müdürlüğüne atandı. (16 Nisan)
- 1994 Eşi Gülsevil Hanım, Kayseri Erciyes Üniversitesi Meslek Yüksekokulunda Yrd. Doç. Dr. olarak göreve başladı.
- 1995 Ablası Adalet'in vefatı (8 Şubat)
- 1996 ERÜ Rektörü Prof. Dr. Mehmet Şahin yeniden rektörlüğe atandı.
- 1997 Nevşehir Sağlık Yüksekokulu kurucu müdürlüğüne vekâleten getirildi.
- 1998 ERÜ Nevşehir İİBF kurucu dekanlığına atandı. (Nisan)
- 1999 Nevşehir medyasında hakkında karalama kampanyası başlatıldı.
- 1999 Rektör Mehmet Şahin'in üç sayfalık destek açıklaması Nevşehir'deki çatlak sesleri susturdu.
- 2000 Nevşehir TİOYO Müdürlüğünden diğer görevleri nedeniyle istifa etti. (26 Ocak)
- 2001 Ali Dağı için dernek kurma toplantısı (7 Şubat)
- 2001 Ali Dağı Yürüyüşçüleri ve Çevre Koruma Derneği kuruldu. (Haziran)
- 2001 Annesi Binnaz Hanım vefat etti. (18 Ağustos)
- 2001 Nevşehir'de Orta Anadolu Kongresi düzenlendi.
- 2003 "Nevşehir İİBF 6 Yaşında" isimli kurumsal tarih kitabı yayınlandı.

- 2003 ERÜ Rektörlüğü'nün talebi üzerine "Yükseköğretim Modeli İçin Öneriler" konusunda görüşlerini raporlaştırdı.
- 2004 Nevşehir'den kadrosunun bulunduğu Erciyes Üniversitesine döndü.
- 2004 İİBF'de öğretim üyeliği görevini yürütmeye devam etti. (Nisan)
- 2004 Nevşehir'de onuruna bir veda yemeği düzenlendi. (9 Nisan)
- 2005 Oğlu Tolgahan yüksek lisans için Almanya'ya gitti.
- 2005 Kayınvalidesi Ayşe Çadircı vefat etti.
- 2005 Bayburt Gazeteciler Cemiyeti tarafından ödüllendirildi. (21 Temmuz)
- 2006 Babası Murat Yıldız 86 yaşındayken vefat etti. (2 Kasım)
- 2007 ERÜ'ye bağlı Kayseri Hafıza Merkezini (KAYHAM) kurdu. (1 Aralık)
- 2007 ERÜ Kayseri Araştırma ve Uygulama Merkezi (KAYHAM) Müdürü oldu.
- 2008 Oğlu Tolgahan Münih'e yerleşti.
- 2009 Kayınpederi Necip Çadircı vefat etti.
- 2010 Abisi Halit'in vefatı (1 Haziran)
- 2010 Oğlu Tolgahan evlendi. (29 Nisan)
- 2011 Ahmet Çağıldak'ın 'Bayburt Postası'ndaki bir köşe yazısı 'BAYPROJE' için kıvılcım oldu. (Kasım)
- 2011 Kızı Manolya evlendi.
- 2011 Bazı arkadaşlarıyla kısa adı "BAYPROJE" olan Bayburt Bilgi Paylaşım ve Üretim Derneği'ni kurdu ve ilk başkanı oldu. (19 Temmuz)
- 2012 'Katkıda Bulunduğum Bayburt Konulu Bilimsel Toplantılar ve Yazılarım' isimli kitabı yayınlandı.
- 2013 Torunları Kemal Anıl doğdu. (Şubat)
- 2013 Rahmetli babası Murat Yıldız'ın hayatını kitaplaştırdı. Muhlis Aydın'ın yazdığı eser "Doludizgin Bir hayat: Lazoğlu Murat" ismiyle yayımlandı. (Ağustos)
- 2014 BEKDER tarafından ödüllendirildi. Törende kendisi için hazırlanan tanıtım videosu gösterildi. (Şubat)
- 2014 Talat Ağabeyi Hakkın rahmetine kavuştu. (23 Mart)
- 2016 Bayburt Lisesinin ellinci kuruluş yıl dönümü kutlamasına öncülük etti.
- 2017 67 yaşında ERÜ'den emekli oldu (1 Ocak)

- 2017 Emekli ikramiyesiyle Bayburt'ta bir yer satın alıp burada Matematik Atölyesi kurdu. (Mayıs)
- 2017 Bayburt Lisesi Mezunları Lor Dolması Günü yapıldı. (9 Eylül)
- 2017 Bayburt Matematik Atölyesi faaliyete geçti. (3 Kasım)
- 2018 Nevşehir Kapadokya Üniversitesinde göreve başladı. (Nisan)
- 2019 Eşi Gülsevil Hanım Dr. Öğretim Üyesi olarak emekli oldu.
- 2019 Torunları Deniz Ali dünyaya geldi. (23 Ocak)

KAYNAKÇA

- Akbaş, S.B. <https://bindalli.wordpress.com/category/prof-dr-rifat-yildiz/>
- Atay, O. (2010), *Bir Bilim Adamının Romanı-Mustafa İnan*, İstanbul, İletişim Yay.
- Aydın, M. (2013), *Doludizgin Bir Hayat-Lazoğlu Murat*, Ankara, Detay Yay.
- Başaran, Ş. (2005), *Bayburt 1. Ekonomik Kalkınma Sempozyumu (Aralık 2004)*, Bayburt, Baysiad Yay.
- Bayraktutan, Y. (1991), *Bayburt'un Kalkınma Sorunları ve Çözüm Önerileri (15 Ekim 1989 Açık Oturum)*, Erzurum, Erzurum Atatürk Üniversitesi Yay.
- Çakır, O. (2008), *Hatıralar Yahut Bir Vatan Kurtarma Hikâyesi-Nevzat Kösoğlu İle Söyleşiler*, İstanbul, Ötüken Yay.
- Ege, İ. (2001), *Nevşehir İİBF Taban Puanlarının Eş Değer Fakültelerle Karşılaştırılması ve Genel Öğrenci Profili*, Nevşehir, Erciyes Üniversitesi Nevşehir İİBF Yay.
- Genel, M.G. (2014), "Almanya'ya Giden İlk Türk İşçi Göçünün Türk Basınındaki İzdüşümü: Sirkeci Garından Munchen Hauptbahnhof'a", *Erzurum, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*
- Kara, S. <https://m.bianet.org/bianet/sanat/172554-kayseri-de-bir-yasar-kemal>
- Şahin, M. (2013), *Toprak Ağalığından Sanayiciliğe-Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Kayserili Molu Ailesinin Hikâyesi*, İstanbul, Dergâh Yay.
- Tanç, Ş.G- Seçme, N.Y. (2004), *Nevşehir İİBF Taban Puanlarının Eş Değer Fakültelerle Karşılaştırılması ve Öğrenci Profili*, Nevşehir, Erciyes Üniversitesi Nevşehir İİBF Yay.
- (Ed.) Yıldız, R. (1994), *Türk Tarihinde ve Kültüründe Bayburt Sempozyumu-23-25 Mayıs 1988*, Ankara, Bayburt'a Hizmet Vakfı Yay.
- (Ed.) Yıldız, R. (2002), *10. Yılında Bayburt Vilayeti Sempozyumu-17-19 Temmuz 1999*, Cilt 1-2, Ankara, Yeni Avrasya Yay.
- Yıldız, R. (2003), *Nevşehir İİBF 6 Yaşında-Bir Fakültenin Oluşum ve Gelişim Süreci*, Nevşehir, Erciyes Üniversitesi Nevşehir İİBF Yay.
- Yıldız, R. (2012), *Bir Kurucu Dekanın Anıları ve Deneyimleri*, Ankara, Detay Yay.
- Yıldız, R. (2012), *Katkıda Bulunduğum Bayburt Konulu Bilimsel Toplantılar ve Yazılar*, Ankara, Detay Yay.
- Yıldız, R. Bayrak, A. (2022) "Bir Memleket Sevdası Hikâyesi-BAYPROJE'nin İlk 10 Yılı", Ankara, Bayproje Yay.

(1991), *Doğu Bloku Ülkelerindeki Gelişmeler ve Türkiye Ekonomisine Muhtemel Etkileri (Uluslararası Sempozyum, 12-13 Haziran 199)*, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Yay.

(2007), *Paydaşlık Esaslı Üniversite-Sanayi İşbirliği ve Kentsel Yenilik (İnovasyon) Sisteminin Altyapısı (Kayseri Bilgi ve Araştırma Merkezi Sempozyumu, 20-21 Ocak 2007)*, Kayseri Sanayici ve İşadamları Derneği Yay.

(2010), *Kent Hafıza Merkezleri Sempozyumu Bildiriler ve Tartışmalar kitabı (26-27 Mart 2010, Erciyes Üniversitesi)*, Ankara, Detay Yay.

(2013), *Ya Umut Olmasaydı (Bayproje)*, Ankara, Detay Yay.

(2019), *Kırılan Hayallerim (Bayproje)*, Ankara, Nika Yay.

Rıfat Yıldız'ın Günlüğü

<https://www.bayburtpostasi.com.tr/yasam/tek-bir-derdi-var-o-da-bayburt-h5517.html>

<https://www.detayyayin.com.tr/class/INNOVAEditor/assets/icindekiler/9786055437732>.

<https://www.fibhaber.com/egitim/nevsehir-haci-bektas-veli-universitesi-iibfden-20-yil-etkinligi-h78139.html>

<https://gazetesu.sabanciuniv.edu/kampusten/bir-akademisyenin-en-onemli-ciktisi-insan-yetistirmektir>

<https://www.kapadokya.edu.tr/akademik/akademik-kadro/rifat-yildiz-28>

www.bayproje.org

www.bayburt.gov.tr

www.bayburtpostasi.com

www.coruhhaber.net

www.rifatyildiz.net